សាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និង វិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច

Université Royale de Droit et des Sciences Economiques

Royal University of Law and Economics

សារណាបញ្ចប់ការសិក្សា

ការប្រៀបធៀបយុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតិ និង តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ

សរសេរសារណាពីថ្ងៃទី២៧ ខែមេសា ឆ្នាំ ២០២១ ដល់ថ្ងៃទី២៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ ២០២១

ស្រាវជ្រាវដោយ

និស្សិតឈ្មោះ: **រិន សោមពៅនិកា**

ហេង នីធី

សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ

លោក ឡឿក ពិដោរ

ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ **នីតិសាស្ត្រ**

ជំនាន់ទី ២១ (អាហារូបករណ៍)

ឆ្នាំចូលសិក្សា **២០១៧**

ឆ្នាំសរសេរសារណា **២០២១**

សេចក្តីថ្លែងអំណរគុណ

យើងខ្ញុំ **រិន ឆោមពៅនិកា** និង **ហេង នីទី** ជានិស្សិតថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រផ្នែកនីតិសាស្ត្រឆ្នាំទី៤ ជំនាន់ទី២១ នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ឆ្នាំសិក្សា២០២០-២០២១ សូមសម្តែងនូវសេចក្តីគោរពដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ និងកតញ្ញូតាធម៌យ៉ាងជ្រាលជ្រៅជូនចំពោះ៖

- **លោកឪពុក អ្នកម្តាយ** ដ៏មានគុណមិនអាចកាត់ថ្លៃបាននៃយើងខ្ញុំទាំងពីរ ដែលបានផ្តល់កំណើតនិងចិញ្ចឹមបីបាច់ថែរក្សាកូន ដោយចិត្តសណ្តោសប្រណី អប់រំប្រៀនប្រដៅ ប្រកបដោយ ព្រហ្មវិហារធម៌ គុណធម៌ សប្បុរសធម៌ ព្រមទាំងឱ្យកូនបានរៀនសូត្រខ្ពង់ខ្ពស់។
- **ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ លុយ ចណ្ណា** សកលវិទ្យាធិការរង ព្រឹទ្ធបុរស ព្រឹទ្ធបុរសរង នៃសាកលវិទ្យា-ល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច ដែលបានផ្តល់ឱកាសឱ្យយើងខ្ញុំទាំងពីរបានសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សានេះផងដែរ។
- **សាស្ត្រាចារ្យណែនាំ ឌឿក ពិដោរ** ដែលលោកបានយកចិត្តទុកដាក់ពន្យល់យើងទាំងពីរពីរបៀបតាក់តែង និងចំណុចខ្វះខាតរបស់យើងជាប្រទីបបំភ្លឺផ្លូវឱ្យយើងដើរត្រូវចំគោលដៅ និងទទួលបានជោគជ័យជាស្ថាពរនៃការសរសេរសារណាបញ្ចប់ការសិក្សានេះ។

ជាទីបញ្ចប់ យើងខ្ញុំទាំងពីរ សូមបួងសួងដល់វត្ថុស័ក្តសិទ្ធក្នុងលោក សូមព្រះប្រទានពរជ័យ សិរីមង្គល ដល់លោកអ្នកមានគុណនៃយើងខ្ញុំទាំងពីរ ឯកឧត្តមសាកលវិទ្យាធិការ លោកសាស្ត្រាចារ្យណែនាំ និងសាស្ត្រាចារ្យទាំងអស់នៃសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ច សូមឱ្យអស់លោកទទួលបាននូវសុខភាពល្អ ប្រាជ្ញាវាងវៃ ជោគជ័យគ្រប់ភារកិច្ច ជាពិសេសជួបនូវពុទ្ធពរទាំងបួនប្រការគឺ អាយុវណ្ណៈ សុខៈ ពលៈ កុំបីឃ្លៀងឃ្លាតឡើយ៕

អារម្ភកថា

ក្រោយពីបានសិក្សាថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ ផ្នែកនីតិសាស្ត្រនៅសាកលវិទ្យាល័យភូមិន្ទនីតិសាស្ត្រ និងវិទ្យាសាស្ត្រសេដ្ឋកិច្ចអស់រយៈពេល៤ឆ្នាំ កន្លងមកនេះ យើងខ្ញុំមានការចាប់អារម្មណ៍ជាខ្លាំងលើមុខវិជ្ជានីតិអន្តរជាតិសាធារណៈ។ យើងខ្ញុំរំពឹងថា នៅពេលបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រគឺច្បាស់ណាស់នឹងរើសយកប្រធានបទមួយដែលទាក់ទិននឹងនីតិអន្តរជាតិសាធារណៈមកសរសេរជាអត្ថបទសារណា។ ជាលទ្ធផលនៅឆ្នាំទី៤ ឆមាសទី១ ឈ្មោះរបស់យើងទាំងពីរត្រូវបានសាលាតម្រូវឱ្យសរសេរសារណាដើម្បីបញ្ចប់ថ្នាក់បរិញ្ញាបត្រ។ ខណៈនោះយើងខ្ញុំក៏បានស្នើសុំយោបល់ពី លោកសាស្ត្រាចារ្យ **ឌឿក ពិដោរ** អំពីប្រធានបទមួយស្តីពីការប្រៀបធៀបយុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ។ ក្រោយពីលោកគ្រូបានសាកសួរយើងខ្ញុំខ្លះៗអំពីប្រធានបទនេះហើយលោកក៏បានឯកភាព និងបានណែនាំយើងខ្ញុំឱ្យសរសេរសារណាមួយនេះ។

សារណានេះបានកើតចេញជាផ្លែផ្កាបានដូចនេះគឺ អាស្រ័យលើកិច្ចខិតខំប្រឹងប្រែងរបស់យើងខ្ញុំផ្ទាល់ក្នុងការបកស្រាយ និងវិភាគបែបប្រៀបធៀបអំពីស្ថាប័នអន្តរជាតិដ៏សំខាន់ពីររបស់ពិភពលោក។ ប្រធានបទរបស់យើងត្រូវបានចងក្រងឡើងដោយ យើងខ្ញុំបានខិតខំរកគ្រប់ឯកសារពាក់ព័ន្ធទាំងអស់ហើយភាគច្រើន គឺជាឯកសារអន្តរជាតិ និងពុំសូវមានសវតានៃការស្រាវជ្រាវពីមុនមកនោះទេ។ យើងជឿជាក់ប្រធានបទសារណានេះមានភាពល្អប្លែកគេ ប៉ុន្តែយើងមានការលំបាកក្នុងការបកប្រែភាសាបច្ចេកទេសច្បាប់អន្តរជាតិមកជាភាសាខ្មែរឱ្យត្រូវសមសួន។ ដូច្នេះការបកឱ្យចំអត្ថន័យមានភាពខ្វះខាតមួយចំនួនដែលជាហេតុធ្វើឱ្យខ្លឹមសារស្រាវជ្រាវយើងខ្ញុំមិនមានលក្ខណៈគ្រប់ជ្រុងជ្រោយដល់អ្នកអាន និងអ្នកស្រាវជ្រាវដែលចំបាច់ណាស់យើងខ្ញុំសុំធ្វើការអភ័យទោសទុកជាមុន។ ទោះយ៉ាងណាយើងខ្ញុំសង្ឃឹមថាសារណានេះនឹងក្លាយទៅជាឯកសារជំនួយស្មារតីក្នុងការសិក្សាស្រាវជ្រាវ និងជាគន្លឹះជួយបំភ្លឺផ្លូវដល់និស្សិតជំនាន់ក្រោយ និងអ្នកអាន អ្នកស្រាវជ្រាវទូទៅបាន។

ជាចុងបញ្ចប់ ប្រសិនបើមានកង្វះខាត ឬ កំហុសឆ្គងត្រង់ចំណុចណាមួយ យើងខ្ញុំសូមទទួលយកនូវការរិះគន់ពីសំណាក់ លោក លោកស្រីសាស្ត្រាចារ្យ សិស្ស និស្សិត គ្រប់មជ្ឈដ្ឋានទាំងអស់ដើម្បីស្ថាបនាសមត្ថភាព ដោយក្តីគោរព និងក្តីគោរពរាប់អានយ៉ាងកក់ក្តៅបំផុតដើម្បីឱ្យសារណាមួយនេះមានភាពកាន់តែប្រសើរ។

មាតិកា

តារាងសម្គាល់អក្សរកាត់...vii

សេចក្តីផ្តើម ១

ជំពូកទី១៖ យុត្តាធិការតុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតិ និង យុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ៨

ផ្នែកទី១៖ យុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតិ ៨

កថាខណ្ឌទី១៖ យុត្តាធិការលើជម្លោះអន្តរជាតិ (Contentious Jurisdictions)............. ១០

១.ការទទួលយកយុត្តាធិការICJដោយឯកតោភាគី.......................................១២

១.១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ១២

១.២ បទប្បញ្ញត្តិពិសេស ១៣

១.២.១ ការផ្តល់ឱ្យនូវយុត្តាធិការ ១៣

១.២.២ អវសានប្បញ្ញត្តិ ១៥

១.២.៣ ការចុះហត្ថលេខា ១៥

២.ការទទួលយកយុត្តាធិការICJដោយសន្ធិសញ្ញា....................................... ១៥

២.១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ ១៥

២.២ បទប្បញ្ញត្តិពិសេស ១៦

២.២.១ ភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាដែលផ្តល់យុត្តាធិការឱ្យICJលើជម្លោះបកស្រាយសន្ធិសញ្ញា.. ១៦

២.២.២ ភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាដែលផ្តល់យុត្តាធិការឱ្យICJលើជម្លោះផ្លូវច្បាប់រវាងភាគី.. ១៧

៣.ការទទួលយកយុត្តាធិការតុលាការICJដោយកច្ចព្រមព្រៀងពិសេស ១៧
៣.១ បទប្បញ្ញត្តទូទៅ.. ១៧
៣.២ បទប្បញ្ញត្តពិសេស ១៨
៣.២.១ នីតិវិធីផ្តល់យុត្តាធិការតាមរយៈកច្ចព្រមព្រៀងពិសេស ១៩
៤. ការទទួលយកយុត្តាធិការICJដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់រដ្ឋឆ្លើយតប..........២១
កថាខណ្ឌទី២៖ យុត្តាធិការប្រឹក្សាយោបល់..២២
ផ្នែកទី១៖ អង្គការមានសមត្ថកិច្ចដាក់សំណើសុំការប្រឹក្សាយោបល់......................... ២៣
១.១ អង្គការមានសមត្ថកិច្ចដោយផ្ទាល់ ២៣
១.១.១ មហាសន្និបាត ២៣
១.១.២ ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ២៤
១.២ អង្គការមានសមត្ថកិច្ចដោយប្រយោល ២៥
១.២.១ អង្គការសំខាន់ៗដទៃទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ................២៦
១.២.១.១ ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម ២៦
១.២.១.២ អគ្គលេខាធិការ ២៦
១.២.២ ភ្នាក់ងារពិសេស ២៧
២. លក្ខខណ្ឌក្នុងការស្នើសុំយោបល់ ២៧
២.១ ដែនសិទ្ធិនៃការស្នើសុំរបស់អង្គការ... ២៧
២.២ ការបោះឆ្នោត និង ប្រធានបញ្ហានៃសំណើ...២៨
២.៣ បែបបទក្នុងការរៀបចំសំណើសុំយោបល់ ២៩
ផ្នែកទី២៖ យុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ២៩
កថាខណ្ឌទី១៖ យុត្តាធិការលើកម្មវត្ថុនៃខាង(Subject-matter Jurisdiction) ២៩

១.ឧក្រដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ ៣០

២.ឧក្រដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ៣០

៣. ឧក្រដ្ឋកម្មសង្គ្រាម ៣២

៤. ឧក្រដ្ឋកម្មឈ្លានពាន ៣៨

៥. បទល្មើសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋបាលយុត្តធម៌ ៣៨

កថាខណ្ឌទី២៖ យុត្តាធិការលើដែនដី ឬបុគ្គល (Territorial or Personal Jurisdiction)..៣៩

១.យុត្តាធិការដែនដី ៣៩

២. យុត្តាធិការសញ្ជាតិ ៣៩

កថាខណ្ឌទី៣៖ យុត្តាធិការលើពេលវេលា(Temporal Jurisdiction) ៤០

ជំពូកទី២៖ ការប្រៀបធៀបយុត្តាធិការតុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតិ និងយុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ៤១

ផ្នែកទី១៖ ភាពដូចគ្នា ៤១

កថាខណ្ឌទី១៖ វិសាលភាពនៃយុត្តាធិការ ៤១

១.ចរិតលក្ខណៈនិងសមាជិកភាព ៤១

១.១ យុត្តាធិការដែលបានព្រមព្រៀង ៤១

១.២ យុត្តាធិការដែលមានតួនាទីតែមួយប្រភេទ (ICJ &ICC) ៤១

កថាខណ្ឌទី២៖ ការបង្ហាញឆន្ទៈរបស់រដ្ឋក្នុងការទទួលយកយុត្តាធិការ ៤២

១. ភាគពួកចូររបស់រដ្ឋ ៤២

ផ្នែកទី២៖ ភាពខុសគ្នា ៤២

កថាខណ្ឌទី១៖ ភាគនៃនីតិវិធី ៤៣

កថាខណ្ឌទី២៖ ប្រភេទនៃនីតិវិធី ៤៥

កថាខណ្ឌទី៣៖ ការអនុវត្តយុត្តាធិការ ៤៥

កថាខណ្ឌទី៤៖ ការបញ្ចប់យុត្តាធិការ ៥១

ករណីសិក្សាស្តីពីយុត្តាធិការតុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតក្នុងសំណុំរឿងក្តីប្រាសាទព្រះ
វិហារ ៥៣

ករណីសិក្សាយុត្តាធិការផ្តល់យោបល់របស់តុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតលើភាពស្រប
ច្បាប់នៃការគំរាមកំហែងឬប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរ ៥៩

ករណីសិក្សាស្តីពីយុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតនៃសំណុំរឿងអតីត
ប្រធានាធិបតីស៊ូដង់ខាងត្បូង លោក Omar Hassan Ahmad Al Bashir ៦៤

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន ៦៧

អនុសាសន៍ ៦៩

តារាងសម្គាល់អក្សរកាត់

ICC: តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (International Criminal Court)

ICJ: តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ(International Court Of Justice)

IFAD:អង្គការមូលនិធិអន្តរជាតិដើម្បីអភិវឌ្ឍកសិកម្ម (International Fund For Agricultural Development)

IMO: អង្គការសមុទ្រអន្តរជាតិ (International Maritime Organization)

ITLOS: មជ្ឈត្តិការអន្តរជាតិសម្រាប់ច្បាប់សមុទ្រ (International Tribunal for Law Of The Sea)

LN: សម្ព័ន្ធប្រជាជាតិ (League of Nations)

PCIA: តុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃមជ្ឈត្តិការអន្តរជាតិ (Permanent Court of International Arbitration)

PCIJ: តុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (Permanent Court of International Justice)

UN: អង្គការសហប្រជាជាតិ (United Nations)

UNESCO: អង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និង វប្បធម៌អង្គការសហប្រជាជាតិ (United Nations of Educational, Scientific And Cultural Organization)

WHO: អង្គការសុខភាពពិភពលោក (World Health Organization)

សេចក្តីផ្តើម

ជារៀងរាល់ថ្ងៃ ពិភពលោកយើងនេះតែងតែមានព្រឹត្តិការណ៍ជាច្រើនកើតឡើង។ ព្រឹត្តិការណ៍ទាំងនោះបានក្លាយជាផ្ទាំងទស្សនីយភាពដ៏ជាទីចាប់អារម្មណ៍របស់មជ្ឈដ្ឋានជាតិ និងអន្តរជាតិ។ អយុត្តិធម៌ បញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស ការរំលោភអំណាចពីសំណាក់រូបវន្តបុគ្គលដែលមានឋានៈ បញ្ហាប្រឈមនឹងការអភិវឌ្ឍ បញ្ហាព្រំដែន បញ្ហាសន្តិសុខអន្តររដ្ឋ ជម្លោះការប្រើប្រាស់ធនធានរួមគ្នារវាងមួយ និងរដ្ឋមួយ នៅតែកើតមាននៅសតវត្សទី២១នេះ។ ដោយសារពិភពលោកយើងទាំងមូលមានលក្ខណៈចម្រុះ មិនថាជាតិ សាសនា ប្រព័ន្ធនយោបាយ របនាសម្ព័ន្ធសង្គម ។ល។ ទេជាហេតុនាំឱ្យពុំអាចមានសោះឡើងការបង្កើតរដ្ឋាភិបាលមួយមកគ្រប់គ្រង។ ទោះបីជាពុំអាចមានស្ថាប័ននីតិប្រតិបត្តិអន្តរជាតិក៏ដោយក្តី ក៏ពិភពលោកសម្រេចមិនទុកឱ្យបញ្ហាអន្តរជាតិកើតឡើងដោយពុំមានដំណោះស្រាយបាននោះទេ។ ជាលទ្ធផលដ៏ច្រើនបានបង្ហាញផងដែរ ថាដំណោះស្រាយដែលពិភពលោកប្រគល់ជូនមានភាពសុក្រិត្យ និងយុត្តិធម៌បំផុត ដោយតាមរយៈផ្លូវច្បាប់នៃបណ្តឹងទៅដល់តុលាការអន្តរជាតិ។ ដោយសារតែកំណើននៃប្រភេទវិវាទធ្ងន់ធ្ងរ ឬរឿងក្តីអន្តរជាតិមានកាន់តែច្រើនធ្វើឱ្យតុលាការអន្តរជាតិចាប់កកើតមានរូបរាងឡើងច្រើនឡើងៗតាមចរិតលក្ខណៈ និងឧបនិស្ស័យខុសគ្នាៗ។ ក្នុងចំណោមនោះគឺ មានតុលាការអន្តរជាតិពីរដែលសកម្មបំផុត ហើយត្រូវបានកត់សម្គាល់ថាមានឥទ្ធិពលជាងតុលាការដទៃទៀតផងបានដោះស្រាយបណ្តឹងរបស់ប្រទេសជាច្រើន។ ក្នុងនោះគឺមានតុលាការមួយឈ្មោះថា តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ដែលរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាធ្លាប់បានពឹងអាស្រ័យដើម្បីស្វែងរកយុត្តិធម៌បានសម្រេចក្នុងសំណុំរឿងជម្លោះបូរណភាពដែនដីនៃប្រាសាទព្រះវិហារជាមួយភាគីថៃ។ ចំណែកតុលាការអន្តរជាតិដ៏ទុកចិត្តបានបំផុតឈរនៅលើលំដាប់ទីពីរដោយផ្អែកលើចំនួនរដ្ឋជា សមាជិកដល់ទៅ១២៣ប្រទេសនោះគឺ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ។ ដោយមើលឃើញពីភាពចាំបាច់របស់តុលាការទាំងពីរនេះ សារណារបស់យើងនឹងធ្វើការបង្ហាញឱ្យច្បាស់បំផុតពីសមត្ថកិច្ចដាច់ដោយឡែកពិសេសរៀងៗខ្លួនរបស់តុលាការទាំងពីរ ក្រោមប្រធានបទថា **ការប្រៀបធៀបយុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ។**

ប៉ុន្តែដើម្បីជាជំនួយដល់ការបកស្រាយប្រធានបទនេះឱ្យបានស៊ីជម្រៅ និងងាយយល់បំផុតនោះយើងមិនអាចរំលងបានឡើយនូវការឈ្វេងឱ្យយល់នូវពាក្យគន្លឹះសំខាន់ចំនួនពីរឱ្យបានច្បាស់គឺ **«យុត្តាធិការ»** និង **«តុលាការអន្តរជាតិ»** ជាមុនសិន។

យុត្តាធិការគឺជា ពាក្យមួយដែលមិនងាយស្រួលក្នុងការឱ្យនិយមន័យនោះទេ។ តាមនិក្ខេបបទថ្នាក់បណ្ឌិតរបស់លោក Michail Vagias អំពីយុត្តាធិការដែនដីICCបានគូសបញ្ជាក់ថាត្រឹមពាក្យយុត្តាធិការមួយគេប្រើកញ្ចក់អន្តរជាតិមើលក្នុងស្មារតីច្បាប់អន្តរជាតិជាច្រើន។ តាមច្បាប់អន្តរជាតិ ទស្សនៈនៃយុត្តាធិការមានភាព

ទាក់ទងជាខ្លាំងនឹង សញ្ញាណអធិបតេយ្យ ត្បិតបណ្តារដ្ឋទាំងឡាយអាចអនុម័តនូវច្បាប់របស់ខ្លួនលើបញ្ហាទាំងឡាយវាជារឿងផ្ទៃក្នុងរបស់ខ្លួនសុទ្ធសាធ។ មានយុត្តាធិការអន្តរជាតិគឺប្រៀបដូចជាមានចំណងឱ្យរដ្ឋត្រូវតែអនុញ្ញាតប្រគល់ឥទ្ធិពលឯករាជ្យអធិបតេយ្យភាពទៅនឹងច្បាប់ដែលបញ្ជាក់ពីបុគ្គល និងសកម្មភាពដែលត្រូវសម្បទាន។ គោលការណ៍របស់យុត្តាធិការ គឺវាកាត់បន្ថយនូវដែនសមត្ថកិច្ចរវាងរដ្ឋ ធ្វើដូចនេះគឺដើម្បីជាច្បាប់ចរាចរណ៍សម្រាប់សណ្តាប់ធ្នាប់អន្តរជាតិ។ តាមនិក្ខេបបទបណ្ឌិតMichail គឺលោកគូសបញ្ជាក់និយមន័យយុត្តាធិការរបស់លោកFrancis Mann ដ៏ល្បីថា យុត្តាធិការ គឺជាសិទ្ធិរបស់រដ្ឋមួយក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិធ្វើនិយ័តកម្មប្រព្រឹត្តកម្មបញ្ហាដោយមិនចាត់ទុកវាជាបញ្ហាក្នុងប្រទេសសុទ្ធសាធនោះទេ ។ វចនានុក្រមច្បាប់Anderson រៀបរាប់ថា យុត្តាធិការ គឺជាអំណាចបើកសវនាការ និងកំណត់ពីបញ្ហា។ និយមន័យនេះ ត្រូវបានអ្នកសិក្សាយកមកពន្លាតថា យុត្តាធិការ គឺជាអំណាចក្នុងការបើកសវនាការ និងសម្រេចកម្មវត្ថុនៃវិវាទចម្រូងចម្រាស់រវាងភាគីហើយអនុវត្តអំនាចយុត្តិធម៌លើពួកគេទាំងមុនអង្គសេចក្តី សវនាការ និងក្រោយសវនាការ។ យោងទៅតាមនិយមន័យ យុត្តាធិការរបស់គេហទំព័រ Law.com វិញ បានពិពណ៌នាថាយុត្តាធិការ គឺជាអំណាចផ្តល់ដោយច្បាប់ទៅឱ្យតុលាការក្នុងការសាកល្បងរឿងក្តី និងគ្រប់គ្រងបញ្ហាច្បាប់លើដែនដីកំណត់ជាពិសេស ឬ លើប្រភេទបទល្មើស។ គេហទំព័រនេះក៏បញ្ជាក់ថា តុលាការរបស់រដ្ឋមានយុត្តាធិការលើរឿងក្នុងរដ្ឋ ហើយតុលាការនីមួយៗមានយុត្តាធិការផ្សេងគ្នាតួយ៉ាងយុត្តាធិការលើទីតាំងនៃជម្លោះត្រូវស្ថិតក្នុងសមត្ថកិច្ចតុលាការណា ជាអ្នកមានសមត្ថកិច្ចក្នុងបណ្តឹងដែលផ្តើមឡើងដោយគូភាគីមកពីណា។ ខណៈតុលាការអន្តរជាតិមានយុត្តាធិការលើក្តីក្តាំងអន្តរជាតិ។

យោងតាមវចនានុក្រមព្រះសង្ឃរាជជួនណាត តុលាការ គឺជាបន្ទំនៃពាក្យតុលា និងការដែលតុលាមាននៃថាថ្លឹងស្ទង់មិនលម្អៀង ពោលតុលាការគឺជាបុគ្គល ឬស្ថាប័នដែលជម្រះក្តីមិនលម្អៀង។ ចំណែក Brian P. Smentkowski សាស្ត្រាចារ្យរងវិទ្យាសាស្ត្រនយោបាយនៃសាកលវិទ្យាល័យQueen of Charlotteបានឱ្យនិយមន័យតុលាការថាជា បុគ្គល ឬ ស្ថាប័ននីតិបុគ្គលដែលមានសិទ្ធិអំណាចខាងតុលាការក្នុងបើកសវនការ និងដោះស្រាយវិវាទក្នុងសំណុំរឿងរដ្ឋប្បវេណីព្រហ្មទណ្ឌសាសនា ឬយោធា។ តុលាការអន្តរជាតិវិញបើ តាមនិយមន័យក្នុងសៀវភៅស្តីពីការបង្ហាញពីការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការអន្តរជាតិគឺជា អង្គការអន្តរជាតិដែលមានសមាសភាពចៅក្រមឯករាជ្យច្រើនកំណត់ទុកជាមុននូវគោលការណ៍នីតិវិធីលើសេចក្តីសម្រេចនានា តាមមូលដ្ឋានច្បាប់អន្តរជាតិហើយ បើកសវនាការដោយមានភាគីម្ខាងគឺជារដ្ឋ ឬអង្គការអន្តរជាតិ។ ទាក់ទងនឹងបន្ទំពាក្យយុត្តាធិការតុលាការអន្តរជាតិវិញ គឺគ្រប់ដណ្តប់គ្រប់សំណួរទាំងឡាយបានសំដៅមក និងគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ដែលត្រូវផ្តល់សម្រាប់ធម្មនុញ្ញសហប្រជាជាតិ ឬ ស្ថិតក្នុងសន្ធិសញ្ញា ឬអនុសញ្ញាដែលផ្តល់ឱ្យតុលាការ ឬ ក៏ធ្វើការ

ប្រកាសចំពោះប្រសិទ្ធភាពរបស់តុលាការនោះ។ ការប្រកាសទទួលយកយុត្តាធិការរបស់ តុលាការអន្តរជាតិគឺមានតាមរបៀបដែលរដ្ឋចូលទទួលយកតាមអនុសញ្ញាអន្តរជាតិដែលបង្កើតឡើងដោយរដ្ឋ ទទួលស្គាល់ដោយរដ្ឋដែលមានវិវាទកម្ម តាមរយៈទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ ជាភស្តុតាងនៃការប្រតិបត្តិទូទៅមួយដែលទទួលស្គាល់ដោយច្បាប់តាមរយៈគោលការណ៍ទូទៅ នៃច្បាប់ដែលទទួលស្គាល់ដោយប្រទេសទាំងឡាយជាសមាជិកនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ(United Nations) ក៏ដូចជាតាមការសម្រេចចិត្តរបស់តុលាការ និងយុត្តិសាស្ត្រនានាហើយប្រសិនបើភាគីទាំងអស់យល់ព្រម តុលាការអាចសម្រេចចិត្តក្នុងករណីមួយ ដោយឈរលើមូលដ្ឋានសមភាព។

ឆ្លងតាមនិយមន័យ នេះពាក្យគន្លឹះខាងលើប្រធានបទរបស់យើងនឹងបកស្រាយរួចប្រៀបធៀបអំពីដែនអំណាចដែលផ្តល់ដោយច្បាប់ក្នុងការបើកសវនាការ និងសម្រេចកម្មវត្ថុនៃវិវាទរវាងភាគីម្ខាងដែលជារដ្ឋ ឬអង្គការអន្តរជាតិរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ។

បន្ថែមពីលើការដឹងលឺជាធម្មតាថាសង្គមអន្តរជាតិយើងមានតុលាការជាច្រើនដូចជា តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ តុលាការអន្តរជាតិសម្រាប់ច្បាប់សមុទ្រ តុលាការរដ្ឋបាលអន្តរជាតិ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ តុលាការកូនកាត់ជាដើម គេត្រូវដឹងថាតើប្រភេទនៃជម្លោះបែបណាដែលតុលាការអន្តរជាតិនោះមានសមត្ថកិច្ចដោះស្រាយ។ ផ្អែកតាមការស្រាវជ្រាវរបស់លោក មូសារ អ៊ីហ្សាម នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៥ អំពីតួនាទីរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិក្នុងការដោះស្រាយជម្លោះអន្តរជាតិ បានចំណាត់ប្រភេទតុលាការអន្តរជាតិដោយផ្អែកតាមយុត្តាធិការរបស់ ៥បែបៈ

- តុលាការអន្តរជាតិដែលមានអំណាចទូលំទូលាយ និងមានដែនយុត្តាធិការទូទាំង សាកលលោក ឬ ក្នុងតំបន់ដែលមានដូចជាតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ(ICJ)តុលាការយុត្តិធម៌អាមេរិកកណ្តាល (Central American Court of Justice)ជាដើម
- តុលាការអន្តរជាតិដែលមានផ្នែកជំនាញ និងដែលយុត្តាធិការទូទាំងសកលលោករួមមាន តុលាការអន្តរជាតិស្តីពីច្បាប់សមុទ្រ(ITLOS) តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ។ល។
- តុលាការអន្តរជាតិដែលមានផ្នែកជំនាញ និងដែនយុត្តាធិការមានកម្រិត រួមមានលើផ្នែកមនុស្សធម៌ តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិសម្រាប់អតីតយូហ្គោស្លាវី ឬរ៉ាន់ដា ឬសាលាក្តីព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិផ្សេងទៀត (នៅកម្ពុជា សៀរ៉ាឡេអូន កូសូវ៉ូ ទីម័រខាងកើត) ហើយផ្នែករដ្ឋបាលអន្តរជាតិវិញមាន ដូចជាតុលាការរដ្ឋបាលរបស់ធនាគារពិភពលោករបស់អង្គការពលកម្មអន្តរជាតិ របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ
- តុលាការដែលមានជំនាញ និងលក្ខណៈតំបន់លើផ្នែកសិទ្ធិមនុស្ស ដូចជាតុលាការសិទ្ធិមនុស្សរបស់អឺរ៉ុប តុលាការយុត្តិធម៌អឺរ៉ុប។

- និងជាចុងក្រោយគឺ មជ្ឈត្តកម្មដែលមានបីប្រភេទទៀតគឺ មជ្ឈត្តកម្មអន្តរជាតិទូទៅ តួយ៉ាងតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃមជ្ឈត្តកម្ម ឬមជ្ឈត្តកម្មចំពោះកិច្ច មជ្ឈត្តកម្មអន្តរជាតិផ្នែកជំនាញវិនិយោគទុន និងមជ្ឈត្តកម្មក្នុងតំបន់ជាអាទិ៍។

ឯកសារស្រាវជ្រាវសង្ខេបរបស់លោកម៉ូសាក៏បានបង្ហាញអំពីចរិតលក្ខណៈនៃយុត្តាធិការផងដែរគឺ យុត្តាធិការមានលក្ខណៈច្រើនយ៉ាងដូចជាយុត្តាធិការមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំ គឺរដ្ឋដែលជា ភាគីក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងបញ្ជាក់ពីប្រព័ន្ធដោះស្រាយជម្លោះមួយ ដោយពួកគេគ្មានជម្រើស ហើយរឿងក្តីត្រូវបញ្ជូនជាស្វ័យប្រវត្តិទៅតុលាការដែលបានកំណត់ទុក។ យុត្តាធិការចាប់បង្ខំជាយុត្តាធិការដែលទទួលបានអំណាចដោះស្រាយជម្លោះតាមករណីនីមួយ(Case by case basis)។ ប៉ុន្តែ អ្វីដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់គឺតុលាការអាចប្រើប្រាស់យុត្តាធិការនេះមានកម្រិតដរាបរដ្ឋនោះចូលរួមក្នុងសន្ធិសញ្ញាដែលបង្កើតតុលាការ ហើយចូលក្នុងលក្ខណៈទីពីរទៀតគឺ រដ្ឋនីមួយៗនៅតែអាចធ្វើការសម្រេចចិត្តបានថាតើ ទទួលយកឬមិនទទួលយកយុត្តាធិការដែលមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំនោះ ដូចជាតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬ អាចធ្វើការជ្រើសរើសបាននឹងតុលាការនានាផ្សេងទៀត តែភាគច្រើនតុលាការថ្នាក់តំបន់ ហើយមានជំនាញតែងជាយុត្តាធិការដែលមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំហើយគូវិវាទគ្មានជម្រើសទេ។

សម្រាប់យុត្តាធិការចាប់បង្ខំវាមានចរិតលក្ខណៈបន្សំរបស់វាមួយទៀតគឺវាជាយុត្តាធិការដែលទាល់មានការព្រមព្រៀងទទួលយក។ គេអាចនិយាយបានថា រដ្ឋមួយមិនអាចត្រូវបានគេប្តឹងទៅតុលាការឡើយ បើរដ្ឋនោះមិនព្រមទទួលយកយុត្តាធិការ ប៉ុន្តែនៅតែតុលាការអាចមានវិធីសាស្រ្តធ្វើឱ្យការចាប់បង្ខំដើម្បីឈ្លេចរកយុត្តិធម៌ឱ្យបាន។ វិធីសាស្រ្តទាំងនោះរួមមាន៖

- តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងចំពោះកិច្ច(Ad hoc)ដែលធ្វើឡើងដោយភាគីបន្ទាប់ពីវិវាទបានកើតឡើង។ តាមអត្ថបទសង្ខេប និង ការស្រាវជ្រាវរបស់លោកម៉ូសា វិធីសាស្រ្តនេះបានទទួលជោគជ័យ១៥ រឿងក្តីមកហើយដូចជាជម្លោះដែនដី លីប៊ី និង ឆាដជាដើម
- តាមរយៈការដាក់បញ្ចូលជំពូកស្តីពីមជ្ឈត្តកម្មទៅក្នុងសន្ធិសញ្ញា។ គេបានឃើញថ្មីៗនេះ មានអនុសញ្ញាពហុភាគីនានាមានកម្មវត្ថុទូលាយបានផ្តល់យុត្តាធិការដល់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ
- តាមរយៈការចូលរួមក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងដោះស្រាយវិវាទ

- តាមរយៈសេចក្តីប្រកាសជាជម្រើសនៃការទទួលយកយុត្តាធិការដែលមានលក្ខណៈចាប់បង្ខំ គឺដោយយោងតាមមាត្រា៣៦(២)[1](៣) បញ្ជាក់អំពីប្រភេទនៃជម្លោះដែលត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការ ហើយមានសុពលភាពជាទូទៅ៥ទៅ១០ឆ្នាំ និង ទុកពេលវេលាជូនដំណឹងដើម្បីឱ្យរដ្ឋបញ្ជាក់ពីគម្រោងរបស់ខ្លួននៃការឈប់ទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការ

ចរិតលក្ខណៈទី២នៃយុត្តាធិការគឺ មានគូវិវាទតែមួយឬច្រើនតួយ៉ាង៖

- មាត្រា៣៤នៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ បានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ថាមានតែរដ្ឋប៉ុណ្ណោះដែលអាចជាភាគីនៅចំពោះមុខតុលាការ។ ចំណែកតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិក៏ដូចគ្នា ភាគីគូវិវាទគឺជាបុគ្គលមិនមែនរដ្ឋវិញ។
- យុត្តាធិការខ្លះមានគូវិវាទច្រើន គឺទាំងរូបវន្តបុគ្គល នីតិបុគ្គលផងដែរ គឺដូចជា តុលាការច្បាប់សមុទ្រ ក្រៅពីនេះ យុត្តាធិការតាមសាស្ត្រាចារ្យច្បាប់អន្តរជាតិ Cedric នៃសកលវិទ្យាល័យ Utrecht បានរកឃើញថាមានបួនប្រភេទទៀតគឺ៖
- យុត្តាធិការដែលបានកំណត់(Prescriptive Jurisdiction)រដ្ឋនានាត្រូវបានគេទទួលស្គាល់ថាមានយុត្តាធិការបែបបញ្ញានេះដោយផ្អែកលើកត្តាមួយក្នុងចំណោមពីរប្រភេទគឺ កត្តាដែនដីដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធរវាងការគ្រប់គ្រងទឹកដីនិងភាពជារដ្ឋនៅក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ និងកត្តាទីពីរ គឺកត្តាសញ្ជាតិដែលឆ្លុះបញ្ចាំងពីគំនិតនៃប្រធានបទបុគ្គលចំពោះអំណាចអធិបតេយ្យ។
- យុត្តាធិការដោយបង្ខំ (Enforcement Jurisdiction)៖ យុត្តាធិការនេះសំដៅទៅលើយុត្តាធិការរបស់រដ្ឋដើម្បីពង្រឹងឬបង្ខំឱ្យមានការអនុលោម ឬ ដាក់ទណ្ឌកម្មការមិនគោរពតាមច្បាប់ឬបទបញ្ញត្តិរបស់ខ្លួនមិនថាតាមរយៈតុលាការឬដោយការប្រើប្រាស់នីតិប្រតិបត្តិរដ្ឋបាលប៉ូលីស ឬ សកម្មភាពក្រៅច្បាប់ផ្សេងទៀត។ យុត្តាធិការនៃការអនុវត្តច្បាប់គឺ តឹងរឹងជាងវិធាននៃយុត្តាធិការដែលបានកំណត់។ រដ្ឋនានាមិនមានសិទ្ធិអនុវត្តច្បាប់របស់ពួកគេនៅខាងក្រៅទឹកដីរបស់ពួកគេឡើយ លើកលែងតែគុណធម៌នៃច្បាប់

[1] មាត្រា៣៦ កថាខណ្ឌទី២ចែងថា: រដ្ឋភាគីនៃលក្ខន្តិកៈបច្ចុប្បន្នអាចនៅពេលណាមួយប្រកាសថាពួកគេទទួលស្គាល់យុត្តាធិការដាច់ខាតតុលាការ និងដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសនៅក្នុងទាក់ទងទៅនឹងរដ្ឋផ្សេងទៀតដែលទទួលយកការត្រួតគ្នាដូចគ្នាយុត្តាធិការរបស់តុលាការតាមច្បាប់ទាំងអស់និងជម្លោះទាក់ទងនឹង៖
ក. ការបកស្រាយសន្ធិសញ្ញាមួយ;
ខ. សំណួរណាមួយនៃច្បាប់អន្តរជាតិ;
គ. អត្ថិភាពនៃការពិតណាមួយដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងអាចជាការរំលោភលើកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិ
ឃ. ធម្មជាតិឬវិសាលភាពនៃសំណងចំពោះការរំលោភលើបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍អន្តរជាតិ
ចំណែកកថាខណ្ឌទី៣ប្បញ្ញត្តិថា សេចក្តីប្រកាសសំដៅលើខាងលើអាចជាត្រូវបានធ្វើឡើងដោយគ្មានលក្ខខណ្ឌឬតាមលក្ខខណ្ឌនៃភាពមានបានកំណត់ដោយផ្អែកនៃរដ្ឋមួយចំនួនឬជាក់លាក់ឬសម្រាប់ពេលជាក់លាក់មួយ។

អនុញ្ញាតិដែលទទួលបានពីទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ ឬពីអនុសញ្ញាមាននោះទេ។ ដូច្នោះហើយអនុវត្តន៍អាចកើតឡើងបានតែតាមរយៈវិធានការណ៍ទឹកដីពោលគឺ ការចាប់ខ្លួនមនុស្សដែលមានវត្តមាននៅលើទឹកដីដោយស្ម័គ្រចិត្តឬដោយការរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ជនជាប់ចោទដែលមានទីតាំងនៅលើទឹកដី។

ជាញឹកញាប់កិច្ចសហប្រតិបត្តិការអន្តរជាតិនឹងតម្រូវឱ្យមានវត្តមានជនល្មើសដែល បានសន្មតដោយមធ្យោបាយធ្វើបត្យាប័ន ឬ មានដីកាតុលាការក្នុងស្រុកដែលបានអនុវត្តប្រឆាំងនឹងទ្រព្យសម្បត្តិដែលមាននៅបរទេស។

- យុត្តាធិការបែបវិនិច្ឆ័យ(Adjudicatory Jurisdiction)៖យុត្តាធិការដែលអនុវត្តដោយប្រព័ន្ធតុលាការជាធម្មតាត្រូវបានកំណត់ដោយលក្ខខណ្ឌវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការមានសិទ្ធិអំណាចលើសពីរដ្ឋ។ យុត្តាធិការប្រភេទនេះច្រើនមានក្នុងរឿងក្តីពាណិជ្ជកម្មដោយមិនខ្វល់ពីរដ្ឋសំណួរជារដ្ឋណានោះទេ។
- និង យុត្តាធិការមុខងារ (functional Jurisdiction) ជាយុត្តាធិការដែលភាគច្រើនត្រូវបានប្រើនៅ ក្នុងច្បាប់សមុទ្រដែលជាខ្លឹមសារវាសំដៅទៅលើយុត្តាធិការមានកំណត់របស់រដ្ឋនៅលើឆ្នេរសមុទ្រលើសកម្មភាពនៅក្នុងតំបន់សមុទ្ររបស់ពួកគេ និង សម្រាប់ដែនកំណត់មួយសម្រាប់យុត្តាធិការរបស់រដ្ឋណាមួយលើសកម្មភាពជាក់លាក់នៅលើសមុទ្រខ្ពស់ដូចជាការលួចចម្លងនិងការធ្វើពាណិជ្ជកម្មមានទាសភាព។

ទាំងប្រភេទតុលាការអន្តរជាតិផ្អែកតាមយុត្តាធិការ ទាំងចរិតលក្ខណៈយុត្តាធិការតុលាការអន្តរជាតិ និងប្រភេទយុត្តាធិការក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិត្រូវបានយកបកស្រាយខាងលើក្តីក៏ លក្ខណៈប៉ុណ្ណេះមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ ម្ល៉េះហើយបានជាយើងចាំបាច់ធ្វើការឆ្លុះបញ្ចាំងឱ្យបានច្បាស់លាស់នូវបញ្ហាគតិយុត្តិចម្បង ថាតើតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិមានយុត្តាធិការដូចម្តេចខ្លះ? ដើម្បីឈានទៅរកការប្រៀបធៀបលក្ខណៈដូចគ្នា និងខុសគ្នាស្រឡះណាមួយ។

ដើម្បីអាចឱ្យយើងបកស្រាយលក្ខណៈសម្បត្តិយុត្តាធិការដ៏ល្អឯករបស់តុលាការទាំងពីរនេះ បានយើងបានធ្វើការស្រាវជ្រាវលើទិន្នន័យពីរយ៉ាង។ ទិន្នន័យចម្បងគឺ យើងផ្អែកលើច្បាប់អន្តរជាតិដែលមានដូចជាធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាតិ លក្ខន្តិកៈនៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ លក្ខន្តិកៈក្រុងស្តីពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សាលក្រមរបស់តុលាការទាំងពីរ និងលិខិតបទដ្ឋានគតិយុត្តិដទៃទៀត។ ទិន្នន័យបន្ទាប់បន្សំដែលយើងចងក្រង មកប្រមូលមាន សៀវភៅអន្តរជាតិនានា ទស្សនាវដ្តីអេឡិចត្រូនិក ឯកសារស្រាវជ្រាវសង្ខេបខេមរភាសា សារព័ត៌មាន និង គេហទំព័រមួយចំនួនទើបអាចសម្រេចឱ្យយើង រៀបចំសារណានេះបាន ជា២ជំពូកធំៗដែលៈ

ជំពូកទី១៖ ការបកស្រាយអំពីយុត្តាធិការតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងយុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ សំដៅលើការបង្ហាញពីប្រភេទយុត្តាធិការនៃតុលាការនីមួយៗ និង ការទទួលយក ឬ សំណើសុំយុត្តាធិការរបស់តុលាការទាំងនោះពីរដ្ឋ ឬ អង្គការអន្តរជាតិដោយរបៀបណា។

ជំពូកទី២៖ ការប្រៀបធៀបយុត្តាធិការតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងយុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិជាការបន្សំទ្រឹស្តី និង ការអនុវត្តយុត្តាធិការនៃតុលាការទាំងពីរដើម្បីវែកញែកឱ្យបានច្បាស់លាស់ពីលក្ខណៈដូចនិងខុសគ្នារបស់តុលាការទាំងពីរនេះរួមជាមួយនឹងការផ្តល់ជូនពិសេសនូវករណីសិក្សាដ៏ល្បីរបស់ព្រះរាជាណាចក្រកម្ពុជា និង ប្រទេសស៊ូដង់ខាងត្បូងជាឧទាហរណ៍។

ជំពូកទី១៖ យុត្តាធិការតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និង យុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ

ផ្នែកទី១៖ យុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាត

មុននឹងឈានមានតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (PCIJ) គឺវាល់វិវាទរវាងរដ្ឋត្រូវបានដោះស្រាយតាមកិច្ចព្រមព្រៀងចំពោះកិច្ច (Adhoc)[2] ។ លុះត្រាមានការបើកសន្និសីទសន្ធានកម្មក្រុងឡាអេរួច ទើបមានការបង្កើតតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃមជ្ឈត្តិកម្ម(PCIA)នៅឆ្នាំ១៨៩៩ដើម្បីជា វេទិកាដោះស្រាយជម្លោះរដ្ឋក្រៅតុលាការក្រោមការចេញសេចក្ដីសម្រេចចងឬពុំចងកាតព្វកិច្ចពីសំណាក់មជ្ឈត្តិករឯករាជ្យ។

យ៉ាងណាមិញតុលាការមជ្ឈិត្តការអន្តរជាតិនេះ ពុំមានយុត្តាធិការរឹងមាំដើម្បីអនុវត្តសេចក្ដីសម្រេចរបស់ខ្លួននោះទេដោយមិនបានចាំបង្ខំឬដាក់ទណ្ឌកម្មភាគីចាញ់ក្ដីធ្ងន់ធ្ងរនោះទេគឺ គ្រាន់តែជាសេចក្ដីសម្រេចចង្អុលបង្ហាញថា ភាគីដើមបណ្ដឹងមានបុព្វសិទ្ធិទៅចូលក្នុងទីតាំងវិវាទដែលចុងចម្លើយរំលោភយក។ ជាច្រើនទសវត្សមកទៀត វិវាទក៏ចេះតែផ្ទុះឡើងបណ្ដារដ្ឋមួយទៅរដ្ឋមួយ តួយ៉ាងវិវាទរំលោភព្រំដែន ជម្លោះនៃការរំលោភបំពានអធិបតេយ្យជាដើម។ លុះយូរៗទៅពិភពលោកក៏ធ្លាក់ចូលក្នុងសង្គ្រាមលោកលើកទី២ ដែលបញ្ជាក់បានថា មានប្រទេសធំៗរំលោភប្រទេសទន់ខ្សោយ។ រឿងរ៉ាវហូតដល់ប៉ះទង្គិចគ្នាប្រើប្រាស់កងទ័ពទៀតផងហើយក៏ឈានដល់ជម្រុញឱ្យមានការបង្កើតអង្គការសហប្រជាជាតិតាមរយៈធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ។

សង់ហ្វ្រង់ស៊ីនស្កូ (San Francisco Conference) បានក្លាយជាសន្និសីទនៃការផ្ដួចផ្ដើមឱ្យមានអង្គការអន្តររដ្ឋាភិបាលដែលមានចរិតលក្ខណៈសកលគឺអង្គការសហប្រជាជាតិនេះ។ ប្រទេសនានាបានមកចូលរួមប្រជុំចាប់ពីខែមេសានៅឆ្នាំ១៩៤៥។ ការប្រជុំពោរពេញដោយការខ្វែងគំនិតគ្នាក្នុងការរក្សាទុក PCIJ ឬដូចម្ដេច ត្បិតតម្រូវឱ្យរំលាយសម្ព័ន្ធប្រជាជាតិ (League of Nations)ដែលជាអង្គការមានសមាជិកមិនគ្រប់ចំនួនដោយសារប្រទេសនានាដកខ្លួនចេញជាបន្តបន្ទាប់ និងដោយសារតែកម្សោយរចនាសម្ព័ន្ធរបស់អង្គការនេះ។ បើសម្ព័ន្ធប្រជាជាតិគ្មានចំនួនគ្រប់គ្រាន់តើគេអាចបើកមហាសន្និបាតរបៀបណាដើម្បីបោះឆ្នោតជ្រើសរើសចៅក្រមថ្មី។ បែបនេះហើយនៅថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៤៦ គេសម្រេចរំលាយអង្គការសហប្រជាជាតិហើយអំណាច និងមុខងាររបស់អង្គការនេះត្រូវបានផ្ទេរទៅឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងតាម ការអនុម័តធម្មនុញ្ញអង្គការ

[2]អាដហុកគឺជាវិធីសាស្ត្របន្ទាន់ឬបណ្ដោះអាសន្នដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាជាក់លាក់មួយhttps://legaldictionary.thefreedictionary.com/ad+hoc

សហប្រជាជាតិនៅថ្ងៃទី២៦ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៥ ដោយសមាជិកស្ថាបនិក ចំនួន៥១ប្រទេស និងចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី២៤ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៤៥ ដដែលនោះ។

ក្នុងសន្និសីទនោះមានការជម្រុញថាដើម្បីតម្កល់អភ័យឯកសិទ្ធរបស់តុលាការគឺ ចាំបាច់ទុកតុលាការថ្មីជាអង្គការគោលរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ ពោលជាលទ្ធផល តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិគឺ ជាតុលាការថ្មីមួយដែលចូលខ្លួនមកជំនួសតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃយុត្តិធម៌អន្តរជាតិរបស់សម្ព័ន្ធប្រជាជាតិ ហើយមិនមានផ្លាស់ប្តូររចនាសម្ព័ន្ធច្រើនទេដោយវានៅតែមានមូលដ្ឋានរបស់លក្ខន្តិកៈតុលាការចាស់ស្រាប់ទៅហើយ។ តុលាការមួយនេះគឺ នៅតែជាតុលាការដែលបង្កើតឡើងសម្រាប់ដោះស្រាយជម្លោះអន្តរជាតិ អភិវឌ្ឍច្បាប់អន្តរជាតិតាមរយៈការវិនិច្ឆ័យ និងមតិយោបល់ ព្រមទាំងជួយអភិវឌ្ឍស្ថាប័នអន្តរជាតិដោយការផ្តល់មតិពិភាក្សាលើបញ្ហាច្បាប់នៅពេលអនុវត្តតាមតួនាទីរបស់ស្ថាប័ន។

មាត្រា១ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិបានបញ្ជាក់ថា តុលាការនេះត្រូវបានបង្កើតឡើងដោយធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិដើម្បីជា អង្គការយុត្តិធម៌ចម្បងនៃអង្គការសហប្រជាជាតិដែលត្រូវមានធម្មនុញ្ញភាព និងតួនាទីស្របតាមបញ្ញត្តិដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈនោះ។ ខណៈមាត្រា៧(១) របស់ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិបានរៀបរាប់ថា តុលាការនេះជាអង្គការគោលទាំង៦របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ជាមួយនឹងមហាសន្និបាត ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ក្រុមប្រឹក្សាសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ច ក្រុមប្រឹក្សាអាណាព្យាបាល លេខាធិការដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។

ក្នុងមាត្រា៩២ របស់ធម្មនុញ្ញUNគឺបានបញ្ជាក់ច្បាស់ៗថា តុលាការនេះដើរតួនាទីស្របតាមលក្ខន្តិកៈ និងផ្អែកតាមលក្ខន្តិកៈតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និង តម្រង់រួមបញ្ចូលគ្នានៃធម្មនុញ្ញបច្ចុប្បន្ន។

តាមមាត្រា៩៣ នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិបានចង្អុលថា សមាជិករដ្ឋអង្គការសហប្រជាជាតិគឺជា ភាគីជាក់ស្តែងដែលមិនអាចគេចរួច(Ipso Facto) របស់លក្ខន្តិកៈតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។ ដោយឡែកមាត្រា៣៨នៃធម្មនុញ្ញដដែលនោះកត់សម្គាល់ថា តួនាទីរបស់តុលាការមួយនេះគឺ អំពីការសម្រេចស្របទៅតាមច្បាប់ អន្តរជាតិនូវរាល់ជម្លោះដែលត្រូវបានដាក់មកជូនតុលាការ។

ក្នុងឋានៈជា អង្គការមួយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ យុត្តាធិការរបស់តុលាការមួយនេះត្រូវបានចោទជាសំណួរថាត្រូវបានកំណត់ដោយធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិឬទេ។ ដោយពិនិត្យមើលលើមាត្រា២របស់ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិចែងអំពីការមិនជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុងនៃយុត្តាធិការរបស់រដ្ឋមួយ។ តាមមាត្រា២នោះគឺ ICJ មិនបានធ្វើការប្រកាសណាមួយអំពីសុពលភាពនៃការជំទាស់នេះទេព្រោះតុលាការនេះបានតម្កល់ការជំទាស់ថាខ្លួនមិនមានយុត្តាធិការដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋាននៃការរក្សាទុកជាមុន។ ពេលនោះអ្នកច្បាប់អន្តរ

ជាតិក៏ចាប់ផ្តើមដេញដោលគ្នា អំពីការដែលធម្មនុញ្ញតម្រូវឱ្យមានការទទួលយកលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការដោយស្ម័យប្រវត្តិដែលមិនរារាំងធម្មនុញ្ញនិងលក្ខន្តិកៈពីការបង្កើតឧបករណ៍ដែលមានលក្ខណៈដាច់ ដោយឡែកពីគ្នាឡើយ។ លើសពីនេះអ្នកដែលគាំទ្រទស្សនៈប្រឆាំងយុត្តាធិការរបស់តុលាការគឺយល់ឃើញថាយុត្តាធិការត្រូវបានមកពីការយល់ព្រមពីរដ្ឋហើយធម្មនុញ្ញនិងលក្ខន្តិកៈមិនផ្តល់អំណាចវិនិច្ឆ័យបែបនេះដល់ ICJ ទេពោលគឺ មិនមានបទប្បញ្ញត្តិណាមួយនៅក្នុងធម្មនុញ្ញដែលកំណត់ដោយផ្ទាល់នូវយុត្តាធិការរបស់តុលាការឡើយ។

បើតាមសេចក្តីវិនិច្ឆ័យរបស់ ICJ ក្នុងឧបទ្ទវហេតុអាកាសចរណ៍ថ្ងៃទី ២៧ ខែកក្កដាឆ្នាំ ១៩៥៥ រវាងអ៊ីស្រាអែលនិងប៊ុលហ្គារី បានគូសបញ្ជាក់ថា មាត្រា៣៦ ផ្ទុយពីបំណងរបស់គណៈប្រតិភូមួយចំនួននៅសាន់ហ្វ្រាន់ស៊ីស្កូហើយថាយុត្តាធិការបាននាំមកនូវផលវិបាកភ្លាមៗ និងដោយផ្ទាល់នៃការធ្វើជាភាគីនៃលក្ខន្តិក។ ដូចនេះ ក្រុមអ្នកគស្ស៊ូមតិនៃទស្សនៈនេះសន្និដ្ឋានថា ដែនកំណត់ណាមួយនៃដែនសមត្ថកិច្ចក្នុងប្រទេសរបស់រដ្ឋគួរតែបានមកពីការប្រកាសរបស់រដ្ឋដែលពួកគេទទួលយកយុត្តាធិការកាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងមិនមែនពីធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិឡើយ។ ដោយគ្មានការចែង ឬ បញ្ជាក់ច្បាស់លាស់អំពីរឿងនេះ រង្វង់អ្នកច្បាប់មួយចំនួនក៏នៅតែប្រឆាំងថា រដ្ឋដែលជា ភាគីលក្ខន្តិកៈតុលាការមានលេសបដិសេធលើបញ្ហាមួយចំនួនដែលប៉ះពាល់ផលប្រយោជន៍របស់ពួកគេដែលនាំឱ្យជជែកថាតើចងក្រងច្បាប់អន្តរជាតិមកធ្វើអ្វី។ ដូច្នោះហើយបញ្ហាណាមួយដែលត្រូវបានចាត់ទុកថាជាច្បាប់អន្តរជាតិជាកិច្ចការក្នុងប្រទេសគួរតែត្រូវបានកំណត់ដោយតុលាការថាស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការក្នុងរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធ លុះត្រាតែមានកិច្ចព្រមព្រៀងផ្ទុយ។ សរុបសេចក្តីទៅយុត្តាធិការក្នុងស្រុកត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជា គោលការណ៍មួយនៃគោលការណ៍អង្គការសហប្រជាជាតិខ្លួនឯងដែលរឹតត្បិតសមត្ថភាព និងសិទ្ធិអំណាចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិទាំងអស់រួមទាំងICJ ដែលមិនអាចលើសពីដែនកំណត់ដែលបានកំណត់ដោយអង្គការសហប្រជាជាតិបាន។ ជាលទ្ធផលយុត្តាធិការរបស់តុលាការគឺផ្តល់ប្រឹក្សានិងលើជម្លោះរបស់រដ្ឋដែលដាក់ជូន។ រដ្ឋមិនត្រូវបានទាមទារឱ្យរាប់បញ្ចូលការកំណត់ដាក់លាក់នៃដែនសមត្ថកិច្ចក្នុងប្រទេសមកទទួលយកយុត្តាធិការ ជាកាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការឡើយបើទោះបីជារដ្ឋសមាជិករបស់លក្ខន្តិកៈតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិក៏ដោយក្តី។

កថាខណ្ឌទី១៖ យុត្តាធិការលើជម្លោះអន្តរជាត (Contentious Jurisdictions)

នៅក្នុងការអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួននៅក្នុងសំណុំរឿងដែលមានជម្លោះរវាងរដ្ឋគឺ តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិដោះស្រាយវិវាទដែលមានលក្ខណៈស្របច្បាប់តាមដែលរដ្ឋបានដាក់ជូនទៅ តុលាការដោយអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិ។ ជម្លោះផ្នែកច្បាប់អន្តរជាតិអាចត្រូវបានកំណត់ថាជាការខ្វែងគំនិតគ្នាលើសំណួរអំពីច្បាប់ ឬ ការពិតជម្លោះឬការប៉ះទង្គិចនៃទស្សនៈឬផលប្រយោជន៍ផ្នែកច្បាប់។

មានតែរដ្ឋទេដែលអាចដាក់ពាក្យ និងបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។ អង្គការអន្តរជាតិ អាជ្ញាធរ និងបុគ្គលឯកជនផ្សេងទៀតមិនមានសិទ្ធិបង្កើតដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការឡើយ។

មាត្រា ៣៥នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការអន្តរជាតិគឺ កំណត់លក្ខខណ្ឌដែលរដ្ឋអាចចូលដំណើរការរឿងក្តីជាមួយតុលាការបាន។ មាត្រា៣៥(១) ចែងថាតុលាការបើកចំហចំពោះរដ្ឋភាគីចំពោះលក្ខន្តិកៈបច្ចុប្បន្ន។ មាត្រា៣៥(២) បញ្ជាក់ថាទោះរដ្ឋដែលមិនមែន ជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈក៏ដោយតែមានបំណងចូលមកកាន់តុលាការក៏តុលាការបើកឱកាសឱ្យដែរ ប៉ុន្តែត្រូវមានលក្ខខណ្ឌដែលលក្ខខណ្ឌនោះ មាននៅក្នុងប្បញ្ញត្តិពិសេសដែលមានក្នុងសន្ធិសញ្ញាជា ធរមានហើយយកទៅតម្កល់នៅអគ្គលេខាធិការដ្ឋាន។ បន្ថែមពីនេះ តាមមាត្រា៩៣(១)និង(២) នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ សមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិគឺជា ភាគីស្វ័យប្រវត្តិចំពោះលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការហើយរដ្ឋដែលមិនមែនជាសមាជិករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិអាចក្លាយជា ភាគីនៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការ។

លក្ខខ័ណ្ឌដែលរដ្ឋទាំងនោះអាចចូលទៅតុលាការត្រូវបានកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ។ ពោលក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខបានកំណត់លក្ខខណ្ឌដែលតុលាការត្រូវបើកចំហចំពោះរដ្ឋដែលមិនមែនជា ភាគីនៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការក្នុងសេចក្តីសម្រេចលេខ៩ ចុះថ្ងៃទី ១៥ ខែតុលាឆ្នាំ ១៩៤៦ ដែលមាន៥ប្រការដូចជា៖

១. តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ត្រូវបើកចំហចំពោះរដ្ឋមួយដែលមិនមែនជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌដូចតទៅនេះគឺ ថារដ្ឋបែបនេះពីមុនត្រូវបានដាក់ជូនទៅអត្រានុកូលដ្ឋានតុលាការនូវសេចក្តីប្រកាសមួយ ដែលតុលាការនេះទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការដោយអនុលោមតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ និងតាមល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃលក្ខន្តិកៈនិងវិធានរបស់តុលាការ និងប្តេជ្ញាអនុវត្តដោយសុចរិតដោយសេចក្តីសម្រេចឬសេចក្តីសំរេចរបស់តុលាការ និងទទួលយកកាតព្វកិច្ចទាំងអស់របស់សមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិតាមមាត្រា៩៤ នៃធម្មនុញ្ញ។

២. សេចក្តីប្រកាសបែបនេះអាចជា លក្ខណៈពិសេសឬទូទៅ។ សេចក្តីប្រកាសជាក់លាក់មួយ គឺជាការទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការដោយផ្អែកលើតែវិវាទ ឬ វិវាទជាក់លាក់ណាមួយដែលបានកើតឡើងរួចហើយ។ សេចក្តីប្រកាសទូទៅគឺជា ការទទួលយកយុត្តាធិការជាទូទៅទាក់ទងនឹងវិវាទទាំងអស់ ដែលបានកើតឡើងរួចហើយ ឬ ដែលអាចកើតឡើងនាពេលអនាគត។ រដ្ឋមួយធ្វើសេចក្តីប្រកាសទូទៅបែបនេះអាចស្របតាមមាត្រា៣៦ (២)នៃលក្ខន្តិកៈដែលទទួលស្គាល់ថាជាកាតព្វកិច្ចIpso Facto និងដោយមិនចាំបាច់មានកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសកំណត់យុត្តាធិការរបស់តុលាការទេ។ ការទទួលយកបែបនេះមិនចាំបាច់ត្រូវពឹង

ផ្អែកលើរដ្ឋភាគីដើម្បីធ្វើសេចក្តីប្រកាសស្របតាមមាត្រា៣៦(២) នៃលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនោះដែរទេ។

៣. សេចក្តីប្រកាសដើមដែល ធ្វើឡើងក្រោមល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃ ដំណោះស្រាយនេះត្រូវរក្សាទុកនៅអគ្រានុកូលដ្ឋានតុលាការស្របតាមការអនុវត្តរបស់តុលាការ។ ច្បាប់ចតចម្លងពិតដែលបានបញ្ជាក់នឹងត្រូវបញ្ជូនស្របតាមការអនុវត្តរបស់តុលាការទៅគ្រប់រដ្ឋភាគីនៃលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនិងទៅរដ្ឋផ្សេងទៀតដែលបានដាក់សេចក្តីប្រកាសមួយតាមលក្ខខណ្ឌនៃដំណោះស្រាយនេះ និងទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ។

៤. ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខរក្សាសិទ្ធិលុបចោល ឬ កែប្រែសេចក្តីសម្រេចនេះដោយដំណោះស្រាយដែលត្រូវទាក់ទងទៅតុលាការហើយនៅពេលទទួលបានការទំនាក់ទំនងបែបនេះ និងក្នុងកម្រិតដែលកំណត់ដោយដំណោះស្រាយថ្មីសេចក្តីប្រកាសដែលមានស្រាប់នឹងឈប់មានប្រសិទ្ធភាពលើកលែងតែទាក់ទងនឹងវិវាទដែលមាននៅចំពោះមុខតុលាការរួចហើយ។

៥. រាល់សំនួរទាក់ទងនឹងសុពលភាព ឬ ឥទ្ធិពលនៃសេចក្តីប្រកាសដែលធ្វើឡើងក្រោមល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃដំណោះស្រាយនេះត្រូវសំរេចដោយតុលាការ។

បើតាមការទទួលយកយុត្តាធិការជាធរមានវិញគឺ ដោយផ្អែកលើបទប្បញ្ញត្តិពិសេសដែលមានចែងនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាជាធរមាននៅថ្ងៃដែលចូលជាធរមាននៃលក្ខន្តិកៈដោយមានចែងថាមិនស្ថិតក្នុងកាលៈទេសៈណាក៏ដោយ ភាគីក្នុងស្ថានភាពមិនស្មើភាពគ្នានៅចំពោះមុខតុលាការអាចដោះស្រាយបានលុះត្រាតែរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធនោះគឺ បានទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់ខ្លួន។ ដូច្នេះគ្មានរដ្ឋណាមួយអាចជាភាគីក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការបានឡើយលុះត្រាតែមានលក្ខណៈណាមួយជាមុន ឬ ការយល់ព្រមផ្សេងទៀត។ ជារួមទៅមធ្យោបាយនៃការចូលទៅកាន់តុលាការដើម្បីដោះស្រាយជម្លោះរវាងរដ្ឋគឺ លុះត្រាតែតុលាការពិនិត្យថាខ្លួនមានយុត្តាធិការលើរដ្ឋនោះឬអត់ដរាបណារដ្ឋនោះធ្វើសេចក្តីប្រកាសឯកតោភាគី ឬ តាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស ឬ បន្ទាប់ពីតុលាការជំនុំជម្រះមុនអង្គសេចក្តីបង្ខំឱ្យទទួលយកយុត្តាធិការ។

១.ការទទួលយកយុត្តាធិការICJដោយឯកតោភាគី

១.១ បទប្បញ្ញត្តទូទៅ

យោងតាមមាត្រា៣៦(២) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការរដ្ឋអាចប្រកាសពេលណាក៏បានដែរ ក្នុងការទទួលស្គាល់យុត្តាធិការដាច់ខាត និងដោយគ្មានការព្រមព្រៀងពិសេសស្ថិតក្នុងទំនាក់ទំនងនឹងរដ្ឋណាមួយដែលបានទទួលស្គាល់កាតព្វកិច្ចដូចគ្នានោះ។ យុត្តាធិការរបស់តុលាការគឺ ទៅលើការបកស្រាយសន្ធិសញ្ញា ចំណោទ

ច្បាប់អន្តរជាតិ ការរំលោភបំពានកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិ និងលក្ខណៈ ឬ វិសាលភាពនៃសំណងដែលត្រូវធ្វើឡើងចំពោះការរំលោភលើកាតព្វកិច្ចអន្តរជាតិហើយរាល់សេចក្ដីប្រកាសដែលទទួលស្គាល់ថាជា យុត្តាធិការរបស់តុលាការគឺជា ទម្រង់នៃសកម្មភាពឯកតោភាគីរបស់រដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធ។ យោងតាមមាត្រា៣៦(៤) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការ សេចក្ដីប្រកាសនានា ត្រូវតម្កល់ទុកនៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិដែលនឹងបញ្ជូនច្បាប់ចម្លងទាំងនោះទៅឱ្យភាគីក្នុងលក្ខន្តិកៈ និងទៅអគ្រានុកូលដ្ឋានតុលាការ។ ក្នុងករណីជាក់លាក់ណាមួយតុលាការនឹងមានយុត្តាធិការប្រសិនបើភាគីទាំងពីរបានធ្វើការប្រកាសទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់ តុលាការ ហើយប្រសិនបើភាគីក្នុងសេចក្ដីប្រកាសរៀងៗខ្លួនបានទទួលស្គាល់យុត្តាធិការនេះទាក់ទងនឹងប្រធានបទនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធី។ វិវាទអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការដោយពាក្យស្នើសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរឯកតោភាគី។ តាមរបាយការណ៍របស់តុលាការនេះគឺ បច្ចុប្បន្នមានសេចក្ដីប្រកាសចំនួន៧០ ដែលមានសុពលភាពដែលផ្ដល់នូវយុត្តាធិការរបស់តុលាការហើយចាប់តាំងពីការបង្កើតតុលាការនៅឆ្នាំ១៩៤៥ ប្រហែល ៣០ភាគរយនៃសំណុំរឿងរបស់ខ្លួនត្រូវបានដាក់ជូនដោយផ្អែកលើសេចក្ដីប្រកាសបែបនេះ។

១.២ បទប្បញ្ញត្តិពិសេស

ជាទូទៅគឺ គេមិនមានតម្រូវការច្បាប់តឹងរ៉ឹងទាក់ទងនឹងទម្រង់និងខ្លឹមសារនៃសេចក្ដីប្រកាសដែលទទួលស្គាល់ថាជា យុត្តាធិការរបស់តុលាការឡើយ។ តែយ៉ាងហោចណាស់រាល់សេចក្ដីប្រកាសទទួលស្គាល់យុត្តាធិការដោយឯកត្តោភាគីគឺ ត្រូវមានចំណងជើង បុព្វកថា បញ្ជាក់ពីការប្រគល់អំណាចយុត្តាធិការ ប្រការចុងក្រោយ និងហត្ថលេខា។

១.២.១ ការផ្ដល់ឱ្យនូវយុត្តាធិការ

សេចក្ដីប្រកាសភាគច្រើនប្រើពាក្យពេចន៍ដែលមានចែងនៅក្នុងមាត្រា៣៦(២) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការដើម្បីផ្ដល់យុត្តាធិការលើតុលាការ។ រដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋទទួលស្គាល់យុត្តាធិការដោយបង្ខំ និងដោយគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសទាក់ទងនឹងរដ្ឋផ្សេងទៀតដែលទទួលយកកាតព្វកិច្ចដូចគ្នា។ ដោយហេតុថាលក្ខណៈនៃយុត្តាធិការរបស់តុលាការមានការព្រមព្រៀងយ៉ាងតឹងរ៉ឹងក៏ដោយក្តីក៏រដ្ឋនៅតែមានសេរីភាពក្នុងការរួមបញ្ចូលការរក្សាទុក (Reservation)នៅក្នុងសេចក្ដីប្រកាសរបស់ពួកគេ។ ការរក្សាទុកគឺជា ការកំណត់ឬការលើកលែងចំពោះការប្ដេជ្ញាចិត្តនៅក្នុងសេចក្ដីប្រកាសដើម្បីទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការ។ ជួនកាលរដ្ឋគឺ ប្រកាសប្រឆាំងមិនចូលរួមក្នុងដំណើរការតុលាការតាមកម្រិតដែលបានកំណត់។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយសេចក្ដីប្រកាសត្រូវបានធ្វើឡើងដោយផ្អែកលើលក្ខខណ្ឌទៅវិញទៅមក។ ជាលទ្ធផលលើកលែងតែមានការផ្ដល់ជូនផ្សេងពីនេះ រាល់ការរក្សាទុកអាចនឹងចុះខ្សោយក្នុងឱកាសដូចគ្នាដែលរដ្ឋប្រកាស (Declaring State) នាំសំណុំរឿងទៅតុលាការ

ប្រឆាំងនឹងរដ្ឋមួយផ្សេងទៀត។ ដូច្នេះរដ្ឋជម្លោះណាមួយដែលរដ្ឋប្រកាសនាំសំណុំរឿងទៅតុលាការអាចស្នើសុំការរក្សាទុករបស់រដ្ឋដែលបានប្រកាសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋដែលប្រកាសនោះបាន។

គោលបំណងនៃសេចក្ដីប្រកាសគឺ ដើម្បីផ្ដល់នូវវេទិកាមួយសម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទតាមផ្លូវច្បាប់។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយតុលាការមិនមែនជា វេទិកាតែមួយគត់ដែលអាចរកបានសម្រាប់គោលបំណងនេះទេ។ ហេតុដូច្នេះ រដ្ឋមួយអាចរួមបញ្ចូលនៅក្នុងសេចក្ដីប្រកាសរបស់ខ្លួនអំពីលទ្ធភាពនៃការបញ្ជូនវិវាទទៅវិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀតនៃការដោះស្រាយដោយសន្តិវិធីដូចដែលអាចត្រូវបានព្រមព្រៀងគ្នារវាងភាគី។

សេចក្ដីប្រកាសនេះមិនអនុវត្តចំពោះវិវាទណាដែលទាក់ទងនឹងភាគីដែលបានព្រមព្រៀង ឬ ត្រូវយល់ព្រមទទួលយកវិធីសាស្ត្រផ្សេងទៀតនៃការដោះស្រាយដោយសន្តិវិធីដើម្បីជា ការសម្រេចចិត្តចុងក្រោយនិងមានកាតព្វកិច្ច។ ការរក្សាទុកក៏អាចរាប់បញ្ចូលនៃការមិនចាត់បញ្ចូលលក្ខណៈឱ្យតុលាការមាន យុត្តាធិការនូវវិវាទជាក់លាក់ដូចជាជម្លោះទាក់ទងនឹងសន្ធិសញ្ញាជាក់លាក់ ស្ថានភាពជាក់ស្ដែងជាក់លាក់ ជម្លោះប្រដាប់អាវុធ ឬ វិស័យច្បាប់ជាក់លាក់ ដូចជាអធិបតេយ្យភាពដែនដីឬការកំណត់ព្រំដែនបានដែរ។

វិវាទមួយចំនួនដែលទាក់ទងនឹងយុត្តាធិការផ្ទៃក្នុងរដ្ឋគឺ មិនស្ថិតនៅក្រោមយុត្តាធិការរបស់តុលាការទេពីព្រោះតុលាការអាចបើកសវនាការតែជម្លោះដែលគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់អន្តរជាតិ។ បែបនេះក្ដីរដ្ឋ ជាច្រើនមាននិន្នាការចាត់ការរក្សាទុកបែបនេះក្រោមហេតុផលនយោបាយ។

សេចក្ដីប្រកាសនេះមិនអនុវត្តចំពោះវិវាទណាមួយដែលទាក់ទង នឹងបញ្ហាដែលស្ថិតនៅក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិដែលមាននៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចផ្ទៃក្នុងរដ្ឋទេ។ ការរក្សាទុកអាចមានដែនកំណត់បណ្ដោះអាសន្នលើ យុត្តាធិការរបស់តុលាការ ជាពិសេសដែនកំណត់ដែលមិនរាប់បញ្ចូលវិវាទដែលបានកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ ឬ ទាក់ទងនឹងព្រឹត្តិការណ៍ដែលបានកើតឡើងមុនកាលបរិច្ឆេទជាក់លាក់ណាមួយ។

ដើម្បីចៀសវាងការប្រឈមមុខនឹងការដាក់ពាក្យសុំដោយរដ្ឋដែលបានធ្វើការប្រកាសជា ឯកតោភាគីដែលទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការការរក្សាទុកអាចធ្វើឡើងដាច់ដោយឡែកពីគ្នា ឬ ដោយភ្ជាប់មកជាមួយ៖

- សេចក្ដីប្រកាសមិនអនុវត្តចំពោះវិវាទណាមួយដែលភាគីម្ខាងទៀតនៃវិវាទបានទទួលយក យុត្តាធិការរបស់តុលាការតែទាក់ទងនឹង ឬ ក្នុងគោលបំណងវិវាទនោះទេ។
- សេចក្ដីប្រកាសនេះមិនអនុវត្តចំពោះវិវាទណាមួយដែលការទទួលយកយុត្តាធិការជា កាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការក្នុងនាមភាគីម្ខាងទៀតចំពោះវិវាទត្រូវបានតម្កល់ទុកតិចជាង ប៉ុន្មានខែមុនពេលដាក់ពាក្យបណ្ដឹងដែលនាំឱ្យមានជម្លោះនៅចំពោះមុខតុលាការ។

១.២.២ អវសានប្បញ្ញត្តិ

អវសានប្បញ្ញត្តិគឺជា ឃ្លាចុងក្រោយឬលក្ខខណ្ឌផ្លូវការពាក់ព័ន្ធនឹងការចាប់ផ្ដើមរយៈពេលនិងការបញ្ចប់នៃការប្ដេជ្ញាចិត្តរួមទាំងការរក្សាទុកដែលមានចែងនៅក្នុងសេចក្ដីប្រកាស។ គេអាចមើលឃើញពីច្បាស់លាស់ឃ្លានៃការចូលជាធរមាននៃសេចក្ដីប្រកាសតាមរយៈពាក្យសម្គាល់មួយចំនួនដូចឧទាហរណ៍ថា៖ ការប្រកាសនេះមានប្រសិទ្ធភាពភ្លាមៗ គិតត្រឹមថ្ងៃ។ ជាមួយគ្នានេះ រដ្ឋប្រកាសអាចសម្រេចចិត្តបញ្ជាក់ពីល័ក្ខខ័ណ្ឌដែលអាចធ្វើវិសោធនកម្មការរក្សាទុកបាន។

រដ្ឋាភិបាលរដ្ឋមួយមានសិទ្ធិរក្សាសិទ្ធិផងដែរនៅពេលផ្ដល់ការជូនដំណឹងចំនួនខែ ឬនៅក្នុងពេលវេលាណាមួយនៃវិសោធនកម្មតាមរយៈការជូនដំណឹងដែលបានផ្ញើទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ និងមានសុពលភាពចាប់ពីពេលជូនដំណឹង។ អវសានប្បញ្ញត្តិក៏បញ្ជាក់ផងដែរអំពីបញ្ចប់ឬការដកខ្លួនពីការទទួលយកយុត្តាធិការតុលាការដែរ។

សេចក្ដីប្រកាសបែបនេះគឺ មានសុពលភាពសម្រាប់រយៈពេល ៥ ឆ្នាំហើយត្រូវបញ្ជាក់ពីការបន្ត ឬមិនបន្តជាថ្មីដោយគ្មានល័ក្ខខ័ណ្ឌ ហើយដាក់ជូនទៅកាន់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិដោយមានការព្រមានជាមុនក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានខែ។ គួរបញ្ជាក់ថា សេចក្ដីប្រកាសនេះនឹងនៅតែមានសុពលភាពរហូតទាល់តែមានការជូនដំណឹងដល់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិដកសេចក្ដីប្រកាសនេះចេញ ដោយមានសុពលភាពចាប់ពីពេលជូនដំណឹងនេះតទៅ។

១.២.៣ ការចុះហត្ថលេខា

សេចក្ដីប្រកាសនេះត្រូវតែចុះហត្ថលេខាដោយរដ្ឋាភិបាលនៃរដ្ឋប្រកាស។ នៅក្នុងការអនុវត្តសេចក្ដីប្រកាសបែបនេះត្រូវតែចុះហត្ថលេខាដោយប្រមុខរដ្ឋ ឬ ប្រមុខរដ្ឋាភិបាល ឬ រដ្ឋមន្ត្រីការបរទេស ឬ តំណាងអចិន្ត្រៃយ៍នៃរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធទៅនឹងអង្គការសហប្រជាជាតិនៅទីក្រុងញូវយ៉ក។

២.ការទទួលយកយុត្តាធិការICJដោយសន្ធិសញ្ញា

២.១ បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ៣៦(១) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការបានចែងថាតុលាការមានយុត្តាធិការក្នុងគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ដែលមានចែងជាពិសេសនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញានិងអនុសញ្ញាដែលមានសុពលភាព។

នៅក្នុងបរិបទនេះ សន្ធិសញ្ញាពីរប្រភេទអាចត្រូវបានកំណត់៖

(ក) សន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគី ឬ ពហុភាគីដែលដោះស្រាយលើវិវាទបញ្ហាជាក់លាក់ណាមួយ តួយ៉ាង សន្ធិសញ្ញាបែបពាណិជ្ជកម្ម ឬ ការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវអាកាស និង បានកំណត់ប្រយោគដែលផ្តល់យុត្តាធិការនៅតុលាការទាក់ទងនឹងវិវាទច្បាប់ស្តីពីការបកស្រាយឬការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញានោះ។

(ខ) សន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគី ឬ ពហុភាគីដែលបានបញ្ចូលជាពិសេសក្នុងគោលបំណងដោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី និងផ្តល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការលើវិវាទផ្លូវច្បាប់ណាមួយរវាងភាគីដោយមិនខ្វល់ពីបញ្ហាចោទបែបណានោះទេ។

បច្ចុប្បន្ននេះសន្ធិសញ្ញាពហុភាគីនិងទ្វេភាគីជាង ៣០០ កំពុងអនុវត្តដែលផ្តល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការទាំងក្នុងវិវាទទាក់ទងនឹងការបកស្រាយឬការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញានេះជាសំណួរឬគ្រប់វិវាទរវាងភាគី។ ចាប់តាំងពីការបង្កើតឡើងនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៤៥ ប្រហែល ៤០ភាគរយនៃសំណុំរឿងដែលត្រូវបានដោះស្រាយដោយតុលាការត្រូវបានដាក់ជូនដោយផ្អែកលើសន្ធិសញ្ញា។

២.២ បទប្បញ្ញត្តពិសេស

២.២.១ ភាគនៃសន្ធិសញ្ញាដែលផ្តល់យុត្តាធិការឱ្យICJលើជម្លោះបកស្រាយសន្ធិសញ្ញា

រដ្ឋអាចសម្រេចចិត្តបញ្ចូលក្នុងសន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគីឬពហុភាគីលើប្រធានបទណាមួយ តាំងពីពាណិជ្ជកម្មឬការដឹកជញ្ជូនតាមផ្លូវអាកាស។ ប្រការដែលផ្តល់យុត្តាធិការលើតុលាការទាក់ទងនឹងវិវាទទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ ឬ ការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញាដដែលនោះ។

(ក) សន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគី

នៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគី មាត្រាយុត្តាធិការអាចសំដៅទៅលើសន្ធិសញ្ញាទាំងមូល ឬ ត្រូវបានកំណត់ចំពោះបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់នៃសន្ធិសញ្ញា។ ឃ្លាយុត្តាធិការផ្តល់នូវវិធីសាស្ត្រមួយឬច្រើននៃដំណោះស្រាយដោយសន្តិវិធីដែលត្រូវប្រើមុនពេលមានវិវាទអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការផងដែរ។

វិវាទណាមួយដែលទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ ឬ ក៏ការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញាបច្ចុប្បន្ននេះហើយ ដែលមិនអាចដោះស្រាយបានតាមរយៈ ការចរចាអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅកាន់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិស្របតាមលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការនោះដោយភាគីទាំងសងខាងដរាបភាគីទាំងពីរ មិនយល់ព្រមដោះស្រាយដោយមធ្យោបាយសន្តិវិធីផ្សេងទៀត។

(ខ) សន្ធិសញ្ញាពហុភាគី

នៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាពហុភាគីប្រការដែលមានយុត្តាធិការអាចសំដៅទៅលើសន្ធិសញ្ញាទាំងមូល ឬ ត្រូវបានកំណត់ចំពោះបទប្បញ្ញត្តិជាក់លាក់នៃសន្ធិសញ្ញា។ ឃ្លាយុត្តាធិការជាធម្មតាផ្តល់នូវវិធីសាស្ត្រមួយឬច្រើននៃ

ដំណោះស្រាយដោយសន្តិវិធីដែលត្រូវប្រើមុនពេលមានវិវាទអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការ។ ឃ្លានោះក៏អាចត្រូវបានអមដោយបទប្បញ្ញត្តិដែល ផ្តល់ឱ្យភាគីនូវលទ្ធភាពនៃការជ្រើសរើសចេញពីរបបយុត្តាធិការរក្សាទុកដែរ តួយ៉ាងជម្លោះណាមួយរវាងភាគីចំពោះសន្ធិសញ្ញាបច្ចុប្បន្នទាក់ទងនឹងការបកស្រាយ ឬ ការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញានេះដែលមិនអាចដោះស្រាយបានតាមរយៈការចរចាអាចត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិតាម សេចក្តីសំរេច ដោយលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការនោះដោយភាគីណាមួយនៃភាគីជម្លោះ។ ក៏ដូចជាភាគីនៃវិវាទអាចយល់ព្រមប្រើមធ្យោបាយផ្សេងទៀតនៃការដោះស្រាយវិវាទដោយសន្តិវិធី មុនពេលបញ្ជូនវិវាទនេះទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។

ភាគីនីមួយៗនៅពេលចុះហត្ថលេខាផ្តល់សច្ចាប័នការទទួលយក ឬ ការយល់ព្រម ឬ ការចូលជាសមាជិកនៃសន្ធិសញ្ញានេះអាចប្រកាសថាខ្លួនមិនទទួលអនុវត្តកថាខណ្ឌទី១នៃមាត្រានោះក៏បានដែរ។ភាគីនោះអាចធ្វើការរក្សាទុកបញ្ញត្តិនីមួយៗបានគ្រប់ពេលដោយគ្រាន់តែជូនដំណឹងទៅនាយកដ្ឋាន។

២.២.២ ភាគនៃសន្ធិសញ្ញាដែលផ្តល់យុត្តាធិការឱ្យICJលើជម្លោះផ្លូវច្បាប់រវាងភាគ

រដ្ឋអាចក្លាយជាភាគីនៃសន្ធិសញ្ញាពហុភាគីដែលមានស្រាប់ស្តីពីការដោះស្រាយវិវាទដែលផ្តល់ នូវយុត្តាធិការរបស់តុលាការដូចជា អនុសញ្ញាអឺរ៉ុបសម្រាប់ការដោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធី ។

រដ្ឋក៏អាចមានបំណងចរចាអំពីសន្ធិសញ្ញាពហុភាគី ឬ ទ្វេភាគីថ្មីស្តីពីការដោះស្រាយវិវាទដែលផ្តល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគ្រប់វិវាទរវាងភាគី។

គួរកត់សំគាល់ថា សាលក្រមនៃយុត្តាធិការនៅតុលាការដើម្បីជំនុំជម្រះរាល់វិវាទរវាងភាគីអាចត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាពហុភាគី ឬ ទ្វេភាគីដែលមិនផ្តោតលើការដោះស្រាយវិវាទដោយសន្តិវិធី។ ឧទាហរណ៍សន្ធិសញ្ញាសន្តិភាពអាចរួមបញ្ចូលជំពូកមួយអំពីការដោះស្រាយជម្លោះដោយសន្តិវិធីនិងកត់ត្រាកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់ភាគីដែលពួកគេទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការទាក់ទងនឹងវិវាទទាំងអស់ ។

សន្ធិសញ្ញា (ពហុភាគី ឬ ទ្វេភាគី) ដែលផ្តល់នូវយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគ្រប់វិវាទរវាងភាគីជា ធម្មតាមានធាតុផ្សំដូចជា ចំណងជើង បុព្វកថា ការប្រគល់អំណាចយុត្តាធិការ បញ្ហានីតិវិធី ការរៀបចំទូទៅ អវសានប្បញ្ញត្តិ និង ហត្ថលេខា។

៣.ការទទួលយកយុត្តាធិការតុលាការICJដោយកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស

៣.១ បទប្បញ្ញត្តទូទៅ

យោងតាមមាត្រា៣៦ (១) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការយុត្តាធិការរបស់តុលាការរួមមានសំណុំរឿងទាំងអស់ដែលភាគីសំដៅលើ។ ក្នុងករណីបែបនេះភាគីបង្ហាញការយល់ព្រមរបស់ពួកគេដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានពិសេស

ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយដែលស្នើសុំឱ្យតុលាការជំនុំជម្រះក្តីលើវិវាទជាក់លាក់ណាមួយ។ យុត្តាធិការត្រូវបានប្រគល់ឱ្យតុលាការនៅពេលជូនដំណឹងដល់តុលាការអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសនោះហើយ។

ចាប់តាំងពីការបង្កើតឡើងនៅឆ្នាំ១៩៤៥ សំណុំរឿងចំនួន១៧ និងគិតជាភាគរយគឺប្រហែល ១៥ភាគរយនៃចំនួនករណីសរុបត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការតាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស។ ភាគច្រើន សំណុំរឿងទាំងនោះពាក់ព័ន្ធនឹងវិវាទច្បាប់ ទាក់ទងនឹងអធិបតេយ្យភាពទឹកដី ឬ ការកំណត់ព្រំដែនដីឬព្រំដែនសមុទ្រ។

នៅពេលកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយត្រូវបានបញ្ចប់ និងជូនដំណឹងដល់តុលាការ យុត្តាធិការតុលាការត្រូវបានអនុវត្តដោយគ្រប់ភាគីនៃវិវាទ។ ជាគោលការណ៍ដោយសារភាគីទាំងពីរបានសម្តែងការចាប់អារម្មណ៍យ៉ាងពិតប្រាកដចំពោះតុលាការក្នុងការដោះស្រាយវិវាទរបស់ពួកគេគឺ គ្មានការជំទាស់ជាបឋមទាក់ទងនឹងយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនឡើយហើយក៏មិនមានបញ្ហាទាក់ទងនឹងការអនុវត្តសាលក្រមដែរ។

៣.២ បទប្បញ្ញត្តិពិសេស

កិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសគឺជា សន្ធិសញ្ញាដែលមានគោលបំណងតែមួយគត់គឺសំដៅលើវិវាទជាក់លាក់មួយទៅតុលាការ។ ដូចសន្ធិសញ្ញាផ្សេងទៀតដែរជាធម្មតាវាមានសមាសធាតុដូចជា៖ ចំណងជើង បុព្វកថា សាលក្រមនៃយុត្តាធិការ និយមន័យនៃជម្លោះ ឬ ការបង្កើតសំណួរ បញ្ហានីតិវិធី ការរៀបចំទូទៅ ឃ្លាចុងក្រោយ និងហត្ថលេខា។

ជាទូទៅ ចំណងជើងនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសបង្ហាញពីគោលបំណងរបស់ខ្លួនដែលជាការដាក់ជូនតុលាការនូវវិវាទជាក់លាក់មួយរវាងរដ្ឋនិងកំណត់ភាគី។

ឧទាហរណ៍៖កិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសសម្រាប់ការបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនៃជម្លោះរវាងរដ្ឋAនិងរដ្ឋB។

ចំណែកនៅក្នុងបុព្វកថា ភាគីនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសគឺ ភាគីជាទូទៅទទួលស្គាល់ពីអត្ថិភាពនៃវិវាទហើយបង្ហាញពីចេតនារបស់ពួកគេថាត្រូវដោះស្រាយដោយតុលាការរុញប្រយោជន៍ដែលភាគីទីបីបានដើរតួដើម្បីជួយសម្រួលដល់ការដោះស្រាយដោយសន្តិវិធី ឬ ជំហានវិជ្ជមានដែលត្រូវអនុវត្ត ចំពោះដំណោះស្រាយវិវាទ។

បន្ទាប់មកការប្រកាសប្រគល់យុត្តាធិការដល់តុលាការ។ នៅក្នុងសាលក្រមរបស់តុលាការគឺ តុលាការនឹងឆ្លើយសំនួរដែលគូភាគីដាក់ជូន។ ភាគីអាចស្នើសុំឱ្យតុលាការផ្តល់ចម្លើយចុងក្រោយចំពោះជម្លោះរបស់ពួកគេ។ ភាគីក៏អាចសុំឱ្យតុលាការបង្កើតច្បាប់អន្តរជាតិណាមួយអនុវត្តចំពោះជម្លោះបានដែរ។ វិវាទផ្លូវច្បាប់ទាក់ទងនឹងការទាមទារអធិបតេយ្យភាពលើទឹកដីព្រំដែនដែលភាគីទាំងពីរ មិនមានជម្លោះដូចជាការទាមទារអធិបតេយ្យភាពលើកោះអាចត្រូវបាននាំទៅតុលាការ។ សំណួរនៃការកំណត់ទិសដៅនៃព្រំដែនអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការក្នុងករណីដែលភាគីមិនយល់ស្របអំពីដំណើរច្បាស់លាស់នៃព្រំដែនរវាងពួកគេ។ ជាទូទៅតុលាការត្រូវ

បានស្នើសុំដើម្បីកំណត់ថាតើអធិបតេយ្យភាពលើ (ឈ្មោះតំបន់ដែលលាតសន្ធឹងពីទីតាំងណាដល់ណា) ជាកម្មសិទ្ធិរបស់ រដ្ឋA ឬ រដ្ឋB។

ជំនួសឱ្យការស្នើសុំឱ្យតុលាការដោះស្រាយបញ្ហាជាក់លាក់មួយទាក់ទងនឹងអធិបតេយ្យភាព ឬ ការកំណត់ព្រំដែន ភាគីអាចស្នើសុំឱ្យតុលាការកំណត់ការវិនិច្ឆ័យរបស់ខ្លួនចំពោះការកំណត់ច្បាប់ដែលអនុវត្តចំពោះបញ្ហានេះ។

តុលាការត្រូវបានស្នើសុំដើម្បីកំណត់ថាតើគោលការណ៍ និង វិធាននៃច្បាប់អន្តរជាតិណាដែលអាចអនុវត្តចំពោះការកំណត់ព្រំដែនរវាងភាគីនៃបញ្ហាអធិបតេយ្យពួកគេ។

ក្នុងករណីពិសេសខ្លះគូភាគីអាចយល់ព្រមលើអត្ថិភាពនៃវិវាទ និងការបញ្ជូនខ្លួនទៅតុលាការប៉ុន្តែមិនអាចឯកភាពលើនិយមន័យច្បាស់លាស់នៃវិវាទ ឬ លើសំណួរជាក់ស្តែងដែលត្រូវតុលាការសម្រេច។ ដើម្បីចៀសវាងការជាប់គាំងភាគីអាចបញ្ចប់ជម្លោះតាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងក្របខ័ណ្ឌ[3]។ បន្ទាប់មកតុលាការត្រូវកំណត់សំណួរពិតប្រាកដដែលត្រូវដោះស្រាយដោយផ្អែកលើការដាក់ស្នើរបស់ភាគី និងដើម្បីឆ្លើយសំណួរទាំងនោះ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយភាគីទាំងពីរគួរតែកំណត់ពីគោលបំណងនៃជម្លោះឱ្យបានច្បាស់លាស់តាមដែល អាចធ្វើទៅបាននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងក្របខ័ណ្ឌ។

៣.២.១ នីតិវិធីផ្តល់យុត្តាធិការតាមរយៈកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស

នីតិវិធីត្រូវបានគ្រប់គ្រងដោយលក្ខន្តិកៈតុលាការ និងច្បាប់របស់តុលាការ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយប្រសិនបើភាគីចង់បានពួកគេអាចរួមបញ្ចូលធាតុនីតិវិធីមួយចំនួននៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស។ នៅក្នុងដែនកំណត់ដែលកំណត់ដោយលក្ខន្តិកៈតុលាការ និងវិធាននៃតុលាការគឺ ភាគីអាចផ្តល់ការចង្អុលបង្ហាញអំពីសមាសភាពតុលាការការដោយសរសេរជាលាយលក្ខណ៍អក្សរការជជែកវែកញែកផ្ទាល់មាត់ភាសានៃដំណើរការ និងឥទ្ធិពលនៃសាលក្រម។

យោងតាមមាត្រា២៦ នៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការ អង្គជំនុំជម្រះអាចត្រូវបានបង្កើតឡើងដើម្បីដោះស្រាយករណីជាក់លាក់មួយប្រសិនបើភាគីស្នើសុំ។

ភាគីនានាត្រូវស្នើសុំឱ្យអង្គជំនុំជម្រះសាលាដំបូងបើកសវនាការលើសំណុំរឿងដែល មានមនុស្សចំនួនមួយចំនួននិងត្រូវបង្កើតឡើងបន្ទាប់ពីបានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយភាគីដោយអនុលោមតាម មាត្រា២៦ និង មាត្រា៣១ នៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការ។

[3] កិច្ចព្រមព្រៀងក្របខ័ណ្ឌផ្តល់សិទ្ធិឱ្យភាគីនីមួយៗតាមឆន្ទានុសិទ្ធិឬអាស្រ័យលើលក្ខខណ្ឌជាក់លាក់ដើម្បីរឹបអូសយកតុលាការនៃជម្លោះ។

ប្រសិនបើតុលាការរួមបញ្ចូលចៅក្រមសញ្ជាតិនៃភាគីណាមួយភាគីណាមួយអាចជ្រើសរើសមនុស្សម្នាក់មកអង្គុយជាចៅក្រម[4] ។ ប្រសិនបើតុលាការមិនមានចៅក្រមសញ្ជាតិនៃភាគីទេភាគីនីមួយៗអាចបន្តជ្រើសរើសចៅក្រម[5] ។ ដូច្នេះកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយអាចដោះស្រាយបញ្ហារបស់ចៅក្រមពិសេសបាន។

ភាគីនីមួយៗអាចប្រើប្រាស់សិទ្ធិរបស់ខ្លួនតាមមាត្រា ៣១ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការដើម្បីជ្រើសរើសមនុស្សម្នាក់មកអង្គុយជា ចៅក្រមពិសេស។ ភាគីដែលជ្រើសរើសប្រើសិទ្ធិនេះត្រូវជូនដំណឹងទៅភាគីម្ខាងទៀតជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមុននឹងអនុវត្ត។

យោងតាមមាត្រា៤៦ នៃវិធានតុលាការចំនួននិងលំដាប់នៃបណ្តឹងឧទ្ធរណ៍នឹងត្រូវគ្រប់គ្រងដោយបទប្បញ្ញត្តិនៃកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស[6]។ តុលាការលើកទឹកចិត្តភាគីឱ្យរួមបញ្ចូលនៅក្នុងបទប្បញ្ញត្តិកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសរបស់ពួកគេទាក់ទងនឹងចំនួន និងលំដាប់ការស្នើរើសចៅក្រម និងជ្រើសរើសយកការបញ្ជូនជាលាយលក្ខណ៍អក្សរជាបន្តបន្ទាប់ដោយភាគីម្ខាងបានប្តឹងឧទ្ធរណ៍។

ដោយគ្មានការរើសអើងចំពោះសំនួរណាមួយដែលជា បន្ទុកនៃភស្តុតាងភាគីត្រូវស្នើសុំឱ្យតុលាការអនុញ្ញាតនីតិវិធីដូចខាងក្រោមទាក់ទងនឹងការតវ៉ាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលរួមមាន៖

(ក) សារណានៃ រដ្ឋA ដែលត្រូវដាក់ជូនកំឡុងខែកំណត់ព្រៀងនៃ ការជូនដំណឹង អំពីកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសបច្ចុប្បន្ននេះទៅតុលាការ។

(ខ) ការតតាំងនឹងសារណារបស់រដ្ឋBដែលត្រូវដាក់ជូនក្នុងរយៈពេលប៉ុន្មានខែនៃការប្រគល់សារណារបស់ រដ្ឋA

(គ) ការឆ្លើយតបរបស់ រដ្ឋA អមដោយការរំលឹកឡើងវិញនៃ រដ្ឋB ដែលត្រូវបញ្ជូនក្នុងរយៈពេលដែលតុលាការអាចបង្គាប់។

[4] មាត្រា៣១(២) ប្រសិនបើតុលាការរួមបញ្ចូលចៅក្រមសញ្ជាតិរបស់ភាគីណាមួយនៃភាគីណាមួយផ្សេងទៀតភាគីអាចជ្រើសរើសមនុស្សម្នាក់ដើម្បីអង្គុយជាចៅក្រម។ ប្រធានតុលការត្រូវស្នើសុំមួយឬបើចាំបាច់ពីរសមាជិកនៃតុលាការបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះដើម្បីផ្តល់កន្លែងដល់សមាជិកនៃតុលាការសញ្ជាតិរបស់ភាគីពាក់ព័ន្ធហើយបើពួកគេមិនអាចមានវត្តមានទេចៅក្រមត្រូវបានជ្រើសរើសជាពិសេសដោយភាគី។

[5] មាត្រា៣១(៣) ប្រសិនបើតុលាការរួមបញ្ចូលនៅលើតុចៅក្រមនៃសញ្ជាតិរបស់ភាគីនីមួយៗភាគីអាចបន្តជ្រើសរើសចៅក្រមដូចដែលបានផ្តល់ជូននៅក្នុងកថាខណ្ឌទី ២ នៃមាត្រានេះ។

[6] មាត្រា ៤៦នៃវិធានតុលាការបានកំណត់ថា ក្នុងករណីដែលចាប់ផ្តើមដោយការជូនដំណឹងអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយចំនួននិងលំដាប់នៃការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយបទប្បញ្ញត្តិនៃកិច្ចព្រមព្រៀងនេះលុះត្រាតែតុលាការបន្ទាប់ពីបានដឹងពីទស្សនៈរបស់ភាគីទាំងពីរដោយសម្រេចផ្សេងពីនេះ។ ប្រសិនបើកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមិនមានប្បញ្ញតិបែបនោះទេហើយប្រសិនបើភាគីទាំងពីរមិនបានឯកភាពគ្នាជាបន្តបន្ទាប់អំពីចំនួននិងលំដាប់នៃការប្តឹងនោះពួកគេម្នាក់ៗត្រូវរៀបចំសារណាក្នុងរយៈពេលកំណត់តែមួយ។ តុលាការមិនអនុញ្ញាតឱ្យធ្វើបទបង្ហាញនៃការឆ្លើយតបទេលុះត្រាតែពួកគេយល់ឃើញថាចាំបាច់។

ទាក់ទងនឹងការជជែកវែកញែកដោយផ្ទាល់មាត់ ត្រូវផ្អែកលើមាត្រា ៥៨(២) នៃវិធានតុលាការ ផ្តល់ថាដីកាដែលភាគីនឹងត្រូវស្តាប់នឹងត្រូវដោះស្រាយដោយតុលាការបន្ទាប់ពីទស្សនៈរបស់ភាគីត្រូវបានបញ្ជាក់[7]។

គូភាគីត្រូវយល់ព្រមដោយមានការយល់ព្រមពីតុលាការលើដីកាបង្គាប់ឱ្យបើកសវនាការ។ ប្រសិនបើភាគីមិនឯកភាពទេដីកានេះត្រូវចេញដោយតុលាការ។

មាត្រា៣៩ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការ និងមាត្រា៥១ នៃវិធានតុលាការផ្តល់ថាភាគីអាចយល់ព្រមអំពីដំណើរការនីតិវិធីត្រូវធ្វើឡើងជាភាសាផ្លូវការតែមួយគត់របស់តុលាការ។ ក្នុងករណីគ្មានកិច្ចព្រមព្រៀងភាគីនីមួយៗអាចប្រើភាសាដែលខ្លួនពេញចិត្ត។

ភាគីយល់ស្របថាការតវ៉ាជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនិងអំណះអំណាងផ្ទាល់មាត់របស់ពួកគេនឹងត្រូវបង្ហាញជាភាសាអង់គ្លេសឬភាសាបារាំង។

ភាគីអាចយល់ព្រមលើកិច្ចការពិសេស ដើម្បីចៀសវាងអំពើណាមួយដែលអាចធ្វើឱ្យអន្តរាយដល់ដំណោះស្រាយដោយសន្តិវិធីនៃជម្លោះឬគំរាមកំហែងដល់សន្តិភាពរវាងភាគី។ ពេលចាប់ពីពេលជូនដំណឹងអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសទៅតុលាការភាគីណាមួយអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំវិធានការណ៍បណ្តោះអាសន្ន បាន។

ភាគីនានានឹងទទួលយកជាស្ថាពរនិងមានកាតព្វកិច្ចលើគូភាគីចំពោះការសម្រេចរបស់តុលាការ។ភាគីត្រូវអនុវត្តសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការទាំងស្រុងនិងដោយសុចរិត។

ភ្លាមៗបន្ទាប់ពីការបញ្ជូនសាលក្រមទៅភាគីនានា ត្រូវធ្វើការចរចាអំពីបែបបទសម្រាប់ការប្រតិបត្តិរបស់ខ្លួន។ ប្រសិនបើភាគី មិនអាចឈានដល់កិច្ចព្រមព្រៀងក្នុងរយៈពេលកំណត់ទេភាគីណាមួយអាចស្នើសុំឱ្យតុលាការចេញសាលក្រមបន្ថែមដើម្បីកំណត់ពីរបៀបនៃការអនុវត្តសាលក្រមរបស់ខ្លួន។

៤. ការទទួលយកយុត្តាធិការICJដោយសេចក្តីប្រកាសរបស់រដ្ឋឆ្លើយតប

វិធីសាស្ត្រនៃការទទួលយកយុត្តាធិការខាងលើគឺ សុទ្ធទាក់ទងនឹងស្ថានភាពដែលរដ្ឋបានទទួលយកយុត្តាធិការ របស់តុលាការមុនពេលដែលតុលាការត្រូវតុលាការត្រូវរឹបអូសនីតិវិធីនៅពេលដែលឯកសារដែលត្រូវការដើម្បីបង្កើតដំណើរការត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការ ដោយជាក់លាក់ជម្លោះផ្លូវច្បាប់។

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយរដ្ឋមួយអាចដាក់ពាក្យសុំឯកតោភាគីដើម្បីរៀបចំដំណើរការ នីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការដោយមិនមានការធានាពីការយល់ព្រមពីរដ្ឋដែលឆ្លើយតប។ នៅដំណាក់កាលនេះតុលាការមិនមាន

[7] មាត្រា ៥៨កថាខណ្ឌទី២ នៃវិធានតុលាការកំណត់ថា បទបញ្ជាដែលភាគីនឹងត្រូវស្តាប់នៃវិធីដោះស្រាយភស្តុតាងនិងការពិនិត្យសាក្សីនិងអ្នកជំនាញព្រមទាំងចំនួនអ្នកប្រឹក្សានិងអ្នកតស៊ូមតិដែលត្រូវស្តាប់ជំនួសភាគីនីមួយៗនឹងត្រូវតុលាការសម្រេចបន្ទាប់ពី ទស្សនៈរបស់ភាគីត្រូវបានកំណត់ដោយអនុលោមតាមមាត្រា ៣១ នៃវិធានទាំងនេះ។ មាត្រា ៣១បានពន្យល់ថា នៅក្នុងគ្រប់ករណីដែលបានបញ្ជូនទៅតុលាការប្រធានត្រូវបញ្ជាក់ពីទស្សនៈរបស់ភាគីទាក់ទងនឹងសំណួរអំពីនីតិវិធី។ ចំពោះគោលបំណងនេះតុលាការនឹងកោះហៅភ្នាក់ងាររបស់ភាគីដើម្បីជួបឱ្យបានឆាប់តាមដែលអាចធ្វើទៅបាន។

យុត្តាធិការក្នុងការដោះស្រាយពាក្យស្នើសុំនេះទេ។ យោងតាមមាត្រា ៣៨(៥) នៃវិធានតុលាការគឺ តុលាការបញ្ជូនពាក្យសុំទៅរដ្ឋដែលមានសក្តានុពលឆ្លើយតប[៨]។ តុលាការមិនអាចចាត់វិធានការអ្វីផ្សេងទៀតបានឡើយលុះត្រាតែ ឬ រហូតដល់រដ្ឋដែលប្រឆាំងនឹងការស្នើសុំនេះយល់ព្រមពីយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគោលបំណងនៃសំណុំរឿង។ រដ្ឋនោះអាចទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការដោយសេចក្តីប្រកាសដោយផ្ទាល់ប៉ុន្តែក៏តាមរយៈការប្រព្រឹត្តជាបន្តបន្ទាប់ដែលបញ្ជាក់ពីការព្រមព្រៀងឧទាហរណ៍ដោយការដាក់ពាក្យជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃការប្តឹងបក ឬ បង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការ។ ក្នុងករណីបែបនេះតុលាការទទួលបានយុត្តាធិការហើយអាចបន្តជំនុំជម្រះក្តីលើវិវាទបាន។

កថាខណ្ឌទី២៖ យុត្តាធិការប្រឹក្សាយោបល់

ដោយសារមានតែរដ្ឋទេដែលមានសិទ្ធិបង្ហាញខ្លួននៅចំពោះមុខតុលាការអង្គការអន្តរជាតិសាធារណៈគឺអង្គការអន្តរជាតិនឹងមិនអាចជាភាគី នៃសំណុំរឿងមួយនៅចំពោះមុខតុលាការបានឡើយ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយនីតិវិធីពិសេសដែលជានីតិវិធីផ្តល់ប្រឹក្សាគឺអាចធ្វើឱ្យអង្គការទាំងនោះមានទំនាក់ទំនងនឹងតុលាកាយុត្តិធម៌អន្តរជាតិបាន។

ទោះបីជាផ្អែកលើដំណើរការវិវាទក៏ដោយ ក៏ដំណើរការស៊ើបអង្កេតមានលក្ខណៈពិសេស ដោយឡែកដែលបណ្តាលមកពីលក្ខណៈពិសេសនិងគោលបំណងនៃមុខងារប្រឹក្សានេះតែម្តងរបស់អង្គការ។

ថ្វីត្បិតតែគ្មានចរិតបង្ខិតបង្ខំក៏ដោយក៏យោបល់របស់តុលាការនៅតែមានទំងន់ផ្អែកច្បាប់ និងអំណាចសីលធម៌ខ្ពស់។ ភាគច្រើនគឺនឹងក្លាយជាឧបករណ៍ការពារការទូត និងជួយរក្សាសន្តិភាព។ តាមវិធីផ្ទាល់ខ្លួនមតិយោបល់ក៏រួមចំណែកដល់ការបំភ្លឺនិងការអភិវឌ្ឍច្បាប់អន្តរជាតិ និងដើម្បីពង្រឹងទំនាក់ទំនងដោយសន្តិវិធីរវាងរដ្ឋ។

ការប្រឹក្សាយោបល់ បានក្លាយជា យុត្តាធិការទី២របស់តុលាការ យុត្តិធម៌អន្តរជាតិនេះ ដូចដែលមានចែងរៀបរាប់នៅជំពូកទី៤នៃ លក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការ ។ មាត្រា៦៥(១) បានចែងថា តុលាការអាចផ្តល់យោបល់ប្រឹក្សាលើបញ្ហាច្បាប់ តាមសំណើរបស់អង្គភាពណាមួយដែលមានសមត្ថកិច្ចស្របតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិផ្តល់ឱ្យក្នុងការដាក់សំណើ។

[៨] មាត្រា៣៨ នៃកថាខណ្ឌទី៥នៃវិធានតុលាការបញ្ជាក់ថា នៅពេលដែលរដ្ឋដាក់ពាក្យឱ្យស្នើរកយុត្តាធិការរបស់តុលាការតាមការយល់ព្រមតែមិនទាន់ត្រូវបានផ្តល់ឱ្យឬបង្ហាញដោយរដ្ឋដែលប្រឆាំងនឹងការដាក់ពាក្យសុំបែបនេះនោះពាក្យសុំនឹងត្រូវបញ្ជូនទៅរដ្ឋនោះ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយវានឹងមិនត្រូវបានបញ្ចូលទៅក្នុងបញ្ជីទូទៅឡើយហើយក៏មិនមានសកម្មភាពណាមួយនៅក្នុងដំណើរការជំនុំជម្រះដែរលុះត្រាតែនិងរហូតដល់រដ្ឋប្រឆាំងដែលការស្នើសុំបែបនេះត្រូវបានយល់ព្រមដោយយុត្តាធិការរបស់តុលាការសម្រាប់គោលបំណងនៃសំណុំរឿង។

តាមការបកស្រាយរបស់បណ្ឌិតMohamed Sameh Ahmed Mohamed នៃនិក្ខេបបទរបស់លោកស្តីពីតួនាទីរបស់តុលាការICJគឺលោករកឃើញថាមានបុព្វហេតុពីរដែលជម្រុញឱ្យតុលាការនេះត្រូវបានគេផ្តល់ យុត្តាធិការប្រឹក្សាយោបល់គឺ ហេតុផលទីមួយ ដើម្បីជាជំនួយអង្គការនិងភ្នាក់ងារក្នុងការសម្រេចចិត្តដែលពួកគេគួរតែដើរតាម និងទីពីរគឺដើម្បីជាជំហានសម្រួលនូវករណីជម្លោះដាក់ជូននាពេលអនាគត ឬ ជាការសម្រេចចិត្តបន្ទាន់។

ផ្នែកទី១៖ អង្គការមានសមត្ថកិច្ចដាក់សំណើសុំការប្រឹក្សាយោបល់

មាត្រា៩៦ នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិបានគូសបញ្ជាក់ថា មហាសន្និបាត និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ក៏ដូចជា អង្គការនយោបាយដទៃ និងភ្នាក់ងារពិសេសផ្សេងទៀតដែលស្ថិតក្រោមអាជ្ញាធររបស់មហាសន្និបាតមានសិទ្ធិក្នុងការស្នើមតិយោបល់ប្រឹក្សាពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។ នីតិវិធីនេះមានផ្តល់ជូនដល់អង្គការសហប្រជាជាតិចំនួន ៥ ទីភ្នាក់ងារឯកទេសចំនួន ១៥ និងអង្គការពាក់ព័ន្ធ១។ តទៅទៀត យើងនឹងពន្យល់លម្អិតអំពីអង្គការដែលមានសមត្ថកិច្ចដាក់សំណើ តែមានរបៀបពីរយ៉ាងគឺ មានតែអង្គការមួយចំនួនប៉ុណ្ណោះដែលអាចដាក់សំណើដោយផ្ទាល់ និងមួយចំនួនទៀតអាចដាក់សំណើបានតែដោយប្រយោលប៉ុណ្ណោះ។ តាមកំណត់ហេតុរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ គិតត្រឹមឆ្នាំ២០១៧មានសំណើ២៨ប៉ុណ្ណោះដែលបានស្នើមកកាន់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ក្នុងនោះច្រើនបំផុតដល់ទៅ១៧សំណើបានមកពីមហាសន្និបាត ១ មកពីក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ ២ មកពីក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម ៣ សំណើបានមកពី គណៈកម្មាធិការសម្រាប់ការត្រួតពិនិត្យវិនិច្ឆ័យកិច្ចរដ្ឋបាល និង ៥សំណើទៀតមកពី សំណើមកពីអង្គការអប់រំ វិទ្យាសាស្ត្រ និង វប្បធម៌អង្គការសហប្រជាជាតិUNESCO, អង្គការសុខភាពពិភពលោក WHO, អង្គការសមុទ្រអន្តរជាតិ IMO, អង្គការមូលនិធិសម្រាប់ការអភិវឌ្ឍកសិកម្ម IFAD។

១.១ អង្គការមានសមត្ថកិច្ចដោយផ្ទាល់

១.១.១ មហាសន្និបាត

ដូចដែលបានចែងនៅក្នុងធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ មុខងាររបស់មហាសន្និបាតគឺពិភាក្សា និងផ្តល់អនុសាសន៍លើប្រធានបទទាក់ទងនឹងសន្តិភាពនិងសន្តិសុខអន្តរជាតិរួមទាំងការអភិវឌ្ឍ ការដកហូតអាវុធ សិទ្ធិមនុស្ស ច្បាប់អន្តរជាតិនិងការធ្វើមជ្ឈត្តកម្មដោយសន្តិវិធី ជម្លោះរវាងប្រជាជាតិ។ រដ្ឋជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិនីមួយៗទទួលបានការបោះឆ្នោតមួយនៅក្នុងសភា។ បច្ចុប្បន្នអង្គការនេះ មានរដ្ឋជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិចំនួន ១៩៣ ។ ប្រធានមហាសន្និបាតផ្លាស់ប្តូរតាមសម័យប្រជុំនីមួយៗហើយត្រូវបានជ្រើសរើសដោយស្ថាប័នផ្ទាល់តែម្តង។ ក្នុងចំណោមអង្គការ៥ដទៃទៀតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ គឺមានតែមហាសន្និបាត និង ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខប៉ុណ្ណោះដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងការដាក់សំណើដោយផ្ទាល់។ នេះដោយផ្អែកលើ

៩៦(១)។ អនុលោមតាមមាត្រានៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិនោះហើយ គឺថែមទាំងបញ្ជាក់ថាមានតែមហាសន្និបាតឬក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអាចស្នើសុំឱ្យតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិផ្តល់យោបល់លើបញ្ហាច្បាប់។

១.១.២ ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខ

ធម្មនុញ្ញរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិបានធ្វើឱ្យយើងអាចប្រមើលមើលពីទំនាក់ទំនងស៊ីមេទ្រី គ្នារវាងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខនិងតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ដែលជាស្ថាប័នតុលាការសំខាន់របស់អង្គការនេះ។ ទំនាក់ទំនងនោះគឺក្រុមប្រឹក្សាអាចប្រើតុលាការនេះជាឧបករណ៍ ក្នុងការអនុវត្តការទទួលខុសត្រូវរបស់ខ្លួនចំពោះការថែរក្សាសន្តិភាពនិងសន្តិសុខអន្តរជាតិ។

ឧបករណ៍មួយក្នុងចំណោមមធ្យោបាយដែលក្រុមប្រឹក្សាអាចដោះស្រាយដោយសន្តិវិធីនូវវិវាទ អន្តរជាតិដែលប៉ះពាល់ដល់សន្តិភាពនិងសន្តិសុខអន្តរជាតិគឺការប្រើប្រាស់យុត្តាធិការរបស់ ICJ ក្នុងករណីដូចបានចែងក្នុងមាត្រា៣៦(៣)នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ[9]។ ក្រុមប្រឹក្សានេះក៏មានសមត្ថកិច្ចបរិបូរណ៍ក្នុងការសុំឱ្យផ្តល់ការប្រឹក្សាយោបល់ផ្នែកច្បាប់[10]។ ក្នុងពេលជាមួយគ្នានេះធម្មនុញ្ញក៏ផ្តល់ឱ្យក្រុមប្រឹក្សានូវការទទួលខុសត្រូវចំពោះការដោះស្រាយករណីដែលមិនត្រូវបានអនុវត្តដោយរដ្ឋដោយការវិនិច្ឆ័យរបស់តុលាការ ដែលបាននាំមកនៅចំពោះមុខក្រុមប្រឹក្សាផងដែរ[11]។ លើសពីនេះក្រុមប្រឹក្សា រួមជាមួយមហាសន្និបាតនេះហើយគឺជា អង្គនៃការជ្រើសរើសចៅក្រមនៃ ICJ ហើយប្រធាន ICJ ត្រូវសង្ខេបកិច្ចការជូនក្រុមប្រឹក្សានៅក្នុងកិច្ចប្រជុំឯកជនជារៀងរាល់ឆ្នាំ។

រហូតមកដល់បច្ចុប្បន្ននេះក្រុមប្រឹក្សាបានផ្តល់អនុសាសន៍ តែប៉ុណ្ណោះថារដ្ឋទាំងឡាយបញ្ជូនជម្លោះរបស់ពួកគេទៅឱ្យ ICJ ស្របតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ។ តួយ៉ាងនៅឆ្នាំ១៩៤៧ប្រទេសអាល់បានី និងចក្រភពអង់គ្លេសបានបញ្ជូនជម្លោះរបស់ពួកគេភ្លាមៗទៅកាន់តុលាការក្រោយពីទទួលបានការដំណោះស្រាយពីក្រុមប្រឹក្សា។ ដំណោះស្រាយនេះត្រូវបានអនុម័តដោយមានសម្លេងគាំទ្រចំនួន ៨ និងអនុប្បវាទចំនួនពីរគឺមកពីប្រទេសប៉ូឡូញនិងសហភាពសូវៀតខណៈដែលចក្រភពអង់គ្លេសដែលជា ភាគីនៃជម្លោះនេះបានបដិសេធមិនចូលរួមបោះឆ្នោតស្រប។ ដូចគ្នានេះដែរក្រុមប្រឹក្សាបានស្នើសុំយោបល់ប្រឹក្សាតែមួយគត់ពីតុលាការគឺ នៅថ្ងៃទី ២៩ ខែកក្កដាឆ្នាំ ១៩៧០ ក្នុងសេចក្តីសម្រេចលេខ២៨៤ គឺសុំយោបល់ផលប៉ះពាល់ផ្នែកច្បាប់ចំពោះរដ្ឋដែល

---

[9] មាត្រា ៣៦កថាខណ្ឌទី៣កំណត់ថា ក្នុងការផ្តល់អនុសាសន៍ក្រោមមាត្រានេះក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខគួរពិចារណាផងដែរថាវិវាទតាមច្បាប់គួរតែជាវិធានទូទៅមួយដែលភាគីទាំងពីរត្រូវបញ្ជូនទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិស្របតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃលក្ខន្តិកៈតុលាការ។

[10] មហាសន្និបាតឬក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអាចស្នើសុំតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិផ្តល់យោបល់ប្រឹក្សាលើសំណួរផ្លូវច្បាប់ណាមួយ។

[11] ប្រសិនបើភាគីណាមួយនៃសំណុំរឿងបរាជ័យក្នុងការបំពេញកាតព្វកិច្ចដែលមានស្រាប់តាមសាលក្រមដែលផ្តល់ដោយតុលាការនោះភាគីម្ខាងទៀតអាចមានសិទ្ធិប្តឹងទៅក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខដែលបើចាំបាច់យល់ស្របផ្តល់អនុសាសន៍ឬសម្រេចចិត្តលើវិធានការដែលត្រូវអនុវត្ត ដើម្បីផ្តល់ឥទ្ធិពលដល់សាលក្រម។

មានវត្តមានបន្តរបស់អាហ្វ្រិកខាងត្បូងនៅណាមីប៊ី។ ក្រុមប្រឹក្សាក៏បានធ្វើការប៉ុនប៉ងមួយដើម្បីអនុវត្តសិទ្ធិអំណាចនោះគឺ នៅពេលនីការ៉ាហ្កាបានស្នើសុំនៅក្នុងលិខិតមួយផ្ញើទៅប្រធានក្រុមប្រឹក្សានៅថ្ងៃទី ១៧ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៨៦ ឱ្យមានកិច្ចប្រជុំបន្ទាន់មួយដើម្បីពិចារណាអំពីការបរាជ័យរបស់អាមេរិកក្នុងការអនុវត្តសាលក្រមរបស់តុលាការអន្តរជាតិនៅថ្ងៃទី២៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៨៦ ប្រឆាំងនឹងសកម្មភាពយោធាករណីនីការ៉ាហ្កា។ សហរដ្ឋអាមេរិកបានបដិសេធមិនទទួលយកសេចក្តីព្រាង មួយដែលទាមទារឱ្យមានការអនុលោមតាមច្បាប់ពេញលេញ និងភ្លាមៗចំពោះសាលក្រមរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនៅថ្ងៃទី២៨ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៨៦ ។

១.២ អង្គការមានសមត្ថកិច្ចដោយប្រយោល

ដូចដែលបានរៀបរាប់ខាងលើសិល្បៈ។ អង្គការសហប្រជាជាតិផ្តល់អំណាចដល់ GA តែមួយគត់ដើម្បីផ្តល់សិទ្ធិដល់អង្គការផ្សេងទៀត និង ទីភ្នាក់ងារជំនាញដើម្បីស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។ ការណ៍នេះបានធ្វើឱ្យមានចំណោទថាហេតុអ្វីបានជាមានការរឹតត្បិតដូចនេះ ?

ការដាក់កំហិតអាចមានភាពត្រឹមត្រូវដោយឈរលើមូលដ្ឋានដែល ធម្មនុញ្ញពិចារណាថាមហាសន្និបាតគឺជាអង្គការពេញអង្គរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិហើយមានតំណែងពិសេស។ វាមានសមត្ថកិច្ចលើអង្គការផ្សេងទៀតដោយសារតែ ៖

(ក) មហាសន្និបាតជ្រើសរើសសមាជិកនៃអង្គការផ្សេងទៀត

(ខ) មហាសន្និបាតអនុម័តលើលិខិតបទដ្ឋាន និង សេចក្តីសម្រេចរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងទីភ្នាក់ងារជំនាញរបស់ខ្លួន

(គ) មហាសន្និបាតគ្រប់គ្រងថវិកា និង ពិនិត្យទិដ្ឋភាពរដ្ឋបាលរបស់អង្គការ

(ឃ)មហាសន្និបាតស្តាប់ និង ទទួលរបាយការណ៍ពីអង្គការនានា ផ្តល់នូវកិច្ចពិភាក្សា និង អនុសាសន៍ ដោយសារតែសិទ្ធិរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងទីភ្នាក់ងារឯកទេសដទៃទៀតក្នុងការស្នើសុំយោបល់គឺផ្អែកលើការអនុញ្ញាតពីមហាសន្និបាតនោះបង្កើតឱ្យមានចំណោទសំណួរ ថាតើមហាសន្និបាតអាចដកហូតការអនុញ្ញាតជាឯកតោភាគីនៅពេលណាក៏បានមែន ឬ មតិនេះត្រូវបានគេយកទៅជជែកដាក់ជូនគណៈកម្មាធិការទី៤ និងទី៦របស់មហាសន្និបាត។

គណៈកម្មការបញ្ជាក់ថាអាកប្បកិរិយាខាងលើមិនអាចទទួលយកបានដោយងាយទេហើយ គួរតែត្រូវបានពិនិត្យ។ពោលគឺ អនុញ្ញាតឱ្យមហាសន្និបាតដកហូតការអនុញ្ញាតរបស់ខ្លួននៅពេលណាដែលអង្គការនេយល់ថាសមស្រប រវាំងអង្គការ និង ទីភ្នាក់ងារអង្គការសហប្រជាជាតិក្នុងការសម្រេចគោលបំណងរបស់ពួកគេ។ លើសពីនេះការអនុញ្ញាតភាគច្រើនត្រូវបានបញ្ចូលក្នុងសន្ធិសញ្ញារវាងអង្គការសហប្រជាជាតិ និងទីភ្នាក់ងារឯក

ទោស។ ដូច្នេះការដកហូតការអនុញ្ញាតទាំងនេះអាចជាចាត់ទុកថាជាការកែប្រែឯកតោភាគីដោយមហាសន្និបាត គឺជា ការបំពានច្បាប់ បំពានកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ការរំលោភលើកាតព្វកិច្ចសន្ធិសញ្ញា។

១.២.១ អង្គការសំខាន់ៗដទៃទៀតរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ

អនុលោមតាមមាត្រា៧(១) និង មាត្រា៩៦ (២) នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច សង្គម និង អគ្គលេខាធិការដ្ឋាន មានសមត្ថកិច្ចសុំយោបល់ពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ។

១.២.១.១ ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម

ក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និងសង្គម គឺជាស្ថាប័នដំបូងដែលទាមទារការអនុញ្ញាតពីមហាសន្និបាតដើម្បីស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ[12]។ តាមកិច្ចព្រមព្រៀងរបស់អង្គការទាំងពីរ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៦ បានអនុញ្ញាតឱ្យក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ លើសំណួរផ្នែកច្បាប់ណាមួយនៅក្នុងវិសាលភាព ផ្នែកច្បាប់ទាក់ទងនឹងទំនាក់ទំនងទៅវិញទៅមករបស់អង្គការសហប្រជាជាតិនិងទីភ្នាក់ងារឯកទេស។ករណីមានការខ្វែងគំនិតគ្នាណាមួយទាក់ទងនឹងបញ្ហានេះគួរតែតុលាការសំរេចដោយផ្អែកលើសមត្ថភាពរបស់ខ្លួនដើម្បីកំណត់យុត្តាធិការរបស់ខ្លួន។ នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែង ECOSOC បានស្នើសុំយោបល់ពី ICJជាលើកដំបូងនៅ ឆ្នាំ១៩៨៩ ទាក់ទងនឹងការអនុវត្តច្បាប់ក្នុងជំពូកទី៦ ផ្នែកទី២២ នៃអនុសញ្ញាស្តីពីឯកសិទ្ធិ និងអភ័យឯកសិទ្ធិរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។

១.២.១.២ អគ្គលេខាធិការ

អនុលោមតាមមាត្រា៧ ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិគឺ លេខាធិការដ្ឋានត្រូវបានចាត់ទុកថាជាអង្គការដ៏សំខាន់មួយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ។ អគ្គលេខាធិការជាប្រធានរដ្ឋបាលនៃអង្គការនេះ។

អគ្គលេខាធិការបានផ្តល់យោបល់ដល់មហាសន្និបាតស្តីអំពីភាពចាំបាច់នៃការផ្តល់ជំនួយពី តុលាការមកកាន់ខ្លួន។ នៅដើមឆ្នាំ១៩៥០ នៅក្នុងអគ្គលេខាធិការរាយការណ៍ថាតើគណៈកម្មាធិការសិទ្ធិមនុស្សអាចទទួលបានការអនុញ្ញាតពីស្នើសុំយោបល់ពី ICJ អគ្គលេខាធិការបានសន្និដ្ឋានថានេះគណៈកម្មាធិការគ្មានសិទ្ធិក្រោមមាត្រា៩៦(២) ដើម្បីទទួលបានការអនុញ្ញាតបែបនេះពីព្រោះគណៈកម្មាធិការនេះមិនមែនជា អង្គការរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិឬទីភ្នាក់ងារឯកទេសណាមួយឡើយ។ ដូច្នោះហើយទើបមានការចោទសួរអំពីសមត្ថកិច្ច

[12] អង្គការដទៃទៀតនៃអង្គការសហប្រជាជាតិនិងទីភ្នាក់ងារជំនាញដែលអាចត្រូវបានអនុញ្ញាតដោយមហាសន្និបាតនៅពេលណាមួយក៏អាចស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការអំពីសំណួរផ្លូវច្បាប់ដែលកើតឡើងក្នុងវិសាលភាពនៃសកម្មភាពរបស់ពួកគេ។

ឆ្លងកាត់អគ្គលេខាធិការវិញ។ លុះក្រោយមកទើបមានសាលក្រមរបស់សាលាក្តីរដ្ឋបាល ដែលបញ្ជាក់ន័យសង្ខេបថា[13]៖

ខ្ញុំសូមផ្តល់អនុសាសន៍ថាអគ្គលេខាធិការត្រូវបាន អនុញ្ញាតស្របទៅតាមប្បញ្ញត្តិដែលមានចែងនៅមាត្រា៩៦(២) នៃធម្មនុញ្ញដើម្បីទាញយកផលប្រយោជន៍ពីសមត្ថភាពប្រឹក្សារបស់តុលាការប៉ុន្តែមិនទទួលយកការផ្តល់យោបល់ទាំងនេះរបស់អគ្គលេខាធិការព្រោះវាពុំមែនជាអង្គការនយោបាយ។ លើសពីនេះអគ្គលេខាធិការមិនមែនជា អង្គការដែលផ្តល់អំណាចដោយផ្ទាល់ដោយធម្មនុញ្ញទេ។ លើសពីនេះការបើកឱ្យអគ្គលេខាធិការស្នើសុំយោបល់ផ្តល់យោបល់អាចជួយដកចេញនូវភាពមិនច្បាស់លាស់ណាមួយអំពីមុខងារនៃការសម្រេចចិត្ត។

១.២.២ ភ្នាក់ងារពិសេស

យោងតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិមានសិទ្ធិបង្កើតអង្គការបុត្រសម្ព័ន្ធ។ ចំពោះបញ្ហានេះសំណួរត្រូវបានចោទឡើងថាតើស្ថាប័នបុត្រសម្ព័ន្ធទាំងនោះមានសិទ្ធិទទួលបានការអនុញ្ញាតពីមហាសន្និបាតដើម្បី ស្នើសុំយោបល់ពី តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ឬ ថាតើពួកគេអាចទទួលបានអំណាចនេះតែតាមរយៈការធ្វើប្រតិភូកម្មពីស្ថាប័នមេរបស់ពួកគេ។ មាត្រា៩៦ បញ្ជាក់ថាពុំមានទេនូវការ លើកឡើងអំពីលទ្ធភាពនៃការប្រគល់អំណាចនេះទៅឱ្យស្ថាប័នបុត្រសម្ព័ន្ធផងដែរ តែមិនបញ្ជាក់ពីអំណាចហាមមិនឱ្យមានដែរ។ ក្រុមអ្នកច្បាប់ទទូចឱ្យអង្គការសហប្រជាជាតិគួរតែត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យអង្គការបុត្រសម្ព័ន្ធធ្វើការស្នើសុំយោបល់។

ក្រៅពីអង្គការបុត្រសម្ព័ន្ធទីភ្នាក់ងារពិសេសដែលមានទំនាក់ទំនងនឹងអង្គការសហប្រជជាតិគឺ មានសិទ្ធិស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ បន្ទាប់ពីទទួលបានការអនុញ្ញាតពីមហាសន្និបាត។ ទីភ្នាក់ងារជំនាញភាគច្រើនមានអំណាចដើម្បីស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការលើសំណួរផ្លូវច្បាប់ណាមួយដែលកើតឡើងក្នុងវិសាលភាពនៃសកម្មភាពរបស់ពួកគេ ក៏ដូចជាអត្ថបទពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួនបន្ថែមលើមាត្រាពាក់ព័ន្ធនៅក្នុងកិច្ចព្រមព្រៀងរវាងទីភ្នាក់ងារនេះ និងអង្គការសហប្រជាជាតិ។

២. លក្ខខណ្ឌក្នុងការស្នើសុំយោបល់

២.១ ដែនសិទ្ធិនៃការស្នើសុំរបស់អង្គការ

តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិគឺជា ស្ថាប័នមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីសម្រេចថាតើអង្គការដែលស្នើសុំមានសិទ្ធិស្នើសុំ ឬទេ។ ក្នុងន័យនេះបញ្ហាមួយចំនួនដែលទាក់ទងទៅនឹងសមត្ថភាពរបស់អង្គការស្នើសុំគួរតែត្រូវបានដោះស្រាយ។ បញ្ហាទាំងនោះរួមមាន៖

[13] Judicial Review of UNAT’s Judgments, working paper submitted by the SecretaryGeneral. See UN Doc. A/AC. 78/L.l and Corr. 1 (1955).

ដែនកំណត់នៃសមត្ថភាពក៏ដូចជាឥទ្ធិពល នៃការស្នើសុំរបស់អង្គការមួយទៅលើសមត្ថភាពនៃអង្គការដទៃទៀតឥទ្ធិពលនៃការបដិសេធចំពោះការស្នើសុំរបស់អង្គការមួយទៅលើសមត្ថភាពរបស់អង្គការ ដទៃទៀតដើម្បីកំណត់វិសាលភាពនៃសកម្មភាព ឬ តំបន់ដែលមានសមត្ថកិច្ចតុលាការត្រូវពិនិត្យលើវិធានពាក់ព័ន្ធរបស់អង្គការជាពិសេសរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួនដែលគោលបំណង និងមុខងាររបស់អង្គការត្រូវបានចងក្រងឡើង នៅក្នុងការអនុវត្តជាក់ស្តែងតុលាការបានបដិសេធសំណើសុំយោបល់ពី អង្គការសុខភាពពិភពលោកអំពីភាពស្របច្បាប់នៃការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរនៅក្នុងករណីជម្លោះប្រដាប់អាវុធពីព្រោះតុលាការបានរកឃើញថាមុខងាររបស់WHO មិនមានទំនាក់ទំនងគ្រប់គ្រាន់ជាមួយសំណួរដែលមិនស្ថិតក្នុងវិសាលភាព សកម្មភាពរបស់ WHO ដូចដែលបានកំណត់ដោយរដ្ឋធម្មនុញ្ញរបស់ខ្លួន។

បន្ថែមពីលើដែនកំណត់នេះវាត្រូវបានគេកត់សម្គាល់ថាមហាសន្និបាតជាអង្គការដែលមានអំណាចផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដល់អង្គការ និង ទីភ្នាក់ងារដទៃទៀតមានអំណាចបង្កប់នូវលក្ខខណ្ឌបន្ថែមពីរទៀតគឺទីមួយអង្គការ និងទីភ្នាក់ងារទាំងនេះគួរតែជូនដំណឹងដល់ក្រុមប្រឹក្សាសង្គមនិងសេដ្ឋកិច្ចនៅពេលពួកគេស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការ។

ទីពីរស្ថាប័ន និងទីភ្នាក់ងារទាំងនេះមិនអាចស្នើសុំយោបល់ពីតុលាការទាក់ទងនឹងទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេជាមួយអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬជាមួយទីភ្នាក់ងារដទៃទៀតទេពីព្រោះសំណើបែបនេះអាចត្រូវបានធ្វើឡើងដោយក្រុមប្រឹក្សាសេដ្ឋកិច្ច និង សង្គម តែប៉ុណ្ណោះដែលមានមុខងារសម្របសម្រួលសកម្មភាពរបស់ទីភ្នាក់ងារឯកទេស។

២.២ ការបោះឆ្នោត និង ប្រធានបញ្ហានៃសំណើ

គ្មានសំណើណាមួយអាចធ្វើទៅតុលាការដើម្បីសុំយោបល់បានទេលុះត្រាតែ ការសម្រេចចិត្តធ្វើសំណើបែបនេះត្រូវបានធ្វើឡើងដោយមតិភាគច្រើននៅក្នុងអង្គភាពពាក់ព័ន្ធ។ នីតិវិធីនៃការបោះឆ្នោតដែលអង្គការ ឬទីភ្នាក់ងាររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិអាចស្នើសុំមតិយោបល់មិនត្រូវបានបញ្ជាក់ដោយច្បាស់លាស់នៅក្នុងធម្មនុញ្ញឬនៅក្នុងលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការឡើយ។ ដូច្នេះនីតិវិធីនៃការបោះឆ្នោតសម្រាប់ការស្នើសុំមតិរបស់តុលាការត្រូវតែកំណត់ដោយអនុលោមតាមវិធានទូទៅនៃការបោះឆ្នោតរបស់ស្ថាប័ន ឬទីភ្នាក់ងារទាំងនោះ។

ឧទាហរណ៍៖ ទាក់ទងនឹងមហាសន្និបាតនីតិវិធីនៃការបោះឆ្នោតត្រូវបានកំណត់ដោយមាត្រា ១៨ នៃធម្មនុញ្ញ និងថាតើបញ្ហាចោទជាប្រភេទអ្វី

- បើជាបញ្ហាសំខាន់ គឺអនុលោមតាមមតិភាគច្រើន២ភាគ៣ដូចជាបញ្ហា សន្តិភាព សន្តិសុខ ថវិកាការព្យួរ ការបណ្តេញសមាជិកជាអាទិ៍

- បើជាបញ្ហាធម្មតាគឺ អនុលោមតាមមតិភាគច្រើនដាច់ខាត៥០%បូក១សំឡេង អនុលោមតាមមាត្រា៩៦ នៃធម្មនុញ្ញ រួមនឹងមាត្រា៦៥ នៃលក្ខន្តិកៈអង្គការមានតែសំនួរផ្នែកច្បាប់ដែល អាចស្វែងរកការផ្តល់យោបល់។ ក្រុមអ្នកច្បាប់ចាត់ទុកថា សំណួរផ្នែកច្បាប់មួយប្រយោគនេះ មានលក្ខណៈទូលំទូលាយល្មមដើម្បីរួមបញ្ចូលបញ្ហាផ្លូវច្បាប់នៅក្នុងជម្លោះនៅមុខអង្គការ។

២.៣ បែបបទក្នុងការរៀបចំសំណើសុំយោបល់

ដំណើរការប្រឹក្សាយោបល់ចាប់ផ្តើមដោយការដាក់ពាក្យស្នើសុំជាលាយលក្ខណ៍អក្សរសម្រាប់មតិប្រឹក្សាដែលបានផ្ញើទៅអគ្រានុកូលដ្ឋានដោយអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិឬនាយក ឬអគ្គលេខាធិការអង្គភាពដែលស្នើសុំយោបល់។ ក្នុងករណីបន្ទាន់តុលាការអាចចាត់វិធានការសមស្របទាំងអស់ដើម្បីពន្លឿនដំណើរការនីតិវិធី។ ដើម្បីប្រមូលព័ត៌មានចាំបាច់ទាំងអស់អំពីសំណួរដែលបានដាក់ជូនតុលាការត្រូវបានផ្តល់អំណាចឱ្យដំណើរការនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនិងផ្ទាល់មាត់។

ពីរបីថ្ងៃបន្ទាប់ពីការស្នើសុំត្រូវបានដាក់ជូនតុលាការបានរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះរដ្ឋ និងអង្គការអន្តរជាតិដែលទំនងជាអាចផ្តល់ព័ត៌មានអំពីសំណួរនេះនៅចំពោះមុខតុលាការ។ ជាធម្មតារដ្ឋដែលបានចុះបញ្ជីគឺជា រដ្ឋជាសមាជិកនៃអង្គការដែលស្នើសុំយោបល់ខណៈពេលដែលពេលខ្លះរដ្ឋផ្សេងទៀតដែលតុលាការបើកចំហ នៅក្នុងដំណើរការវិវាទដែលត្រូវបានរួមបញ្ចូលផងដែរ។ តាមក្បួនអង្គការ និងរដ្ឋដែលមានសិទ្ធិចូលរួមក្នុងដំណើរការជំនុំជម្រះអាចបញ្ជូនសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរតាមក្រោយប្រសិនបើតុលាការយល់ឃើញថាចាំបាច់ដោយការសរសេរជា លាយលក្ខណ៍អក្សរលើសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់អ្នកដទៃ។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទាំងនេះជាទូទៅត្រូវបានបង្ហាញជា សាធារណៈនៅដើមដំបូងនៃដំណើរការសវនាការផ្ទាល់មាត់ប្រសិនបើតុលាការពិចារណាថាដំណើរការនីតិវិធីបែបនេះគួរតែប្រព្រឹត្តទៅ។

ផ្នែកទី២៖ យុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ

កថាខណ្ឌទី១៖ យុត្តាធិការលើកម្មវត្ថុនៃវិវាទ(Subject-matter Jurisdiction)

យុត្តាធិការលើកម្មវត្ថុនៃវិវាទរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិគឺ មានន័យជាការកំណត់ប្រភេទនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលបុគ្គលអាចត្រូវបានផ្តន្ទាទោសចំពោះបទល្មើព្រហ្មទណ្ឌទាំងឡាយណាខ្លួនបាន ប្រព្រឹត្តិដូចដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម។ ដោយយុត្តាធិការតុលាការត្រូវបានកំរិតដែនកំណត់ចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌធ្ងន់ធ្ងរបំផុតដែលធ្វើឱ្យមានការព្រួយបារម្ភដល់សហគមងន្តរជាតិទាំងមូល។ មែនទែនទៅតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិគឺ មានយុត្តាធិការអនុលោមតាមច្បាប់លក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមនេះចំពោះរាល់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌទាំងឡាយណាដូចដែលមានបញ្ញតិនៅក្នុងមាត្រា៥ នៃលក្ខន្តិកៈដូចជា៖ បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌប្រល័យពូជ

សាសន៍ បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងនឹងមនុស្សជាតិ បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសង្គ្រាម និងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៃការការឈ្លានពាន។ លើសពីនេះមាត្រា៧០ កំណត់ពីបទល្មើសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋបាលយុត្តិធម៌ដែលជាប្រភេទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រភេទទី៥ ដែលបុគ្គលជាអ្នកប្រព្រឹត្តអាចត្រូវបានផ្តន្ទាទោស។[14][15]

១.ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍

ដោយអនុលោមតាមច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមបានផ្តល់និយមន័យពាក្យ "ប្រល័យពូជសាសន៍" មានន័យថា អំពើណាមួយដូចខាងក្រោមនេះ ដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងដោយមានចេតនាបំផ្លិចបំផ្លាញ ទោះបីទាំងមូលក្តី ឬផ្នែកខ្លះក្តី នូវក្រុមជាតិសាសន៍ ក្រុមជាតិពន្ធ ក្រុមពូជសាសន៍ ឬក្រុមសាសនាជាអាទិ៍[16]៖

ក. ការសម្លាប់សមាជិកទាំងឡាយនៃក្រុមនោះ

ខ. ការបង្ករអោយមានការរងគ្រោះថ្នាក់ដល់រូបកាយ ឬ ដល់បញ្ញាស្មារតីយ៉ាធ្ងន់ធ្ងរចំពោះសមាជិកទាំងឡាយនៃក្រុមនោះ

គ. ការដាក់ដោយផ្ចិតផ្ចង់នូវលក្ខខ័ណ្ឌជីវិតដល់ក្រុមនោះ ក្នុងកម្រិតមួយដែលប្រុងនឹងនាំដល់ ការបំផ្លិចបំផ្លាញជាក់ស្តែងនូវក្រុមនោះ ទោះបីទាំងមូលក្តី ឬ ផ្នែកខ្លះក្តី

ឃ. ការដាក់ចេញវិធានការដោយមានចេតនាទប់ស្កាត់ការចាប់កំណើតនៅក្នុងក្រុមនោះ

ង. ការផ្លាស់ទីកុមារពីក្រុមមួយទៅក្រុមមួយទៀតដោយបង្ខិតបង្ខំ។

ទាក់ទងនឹងការផ្តល់និយមន័យនៃឧក្រិដ្ឋកម្មនៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមនេះគឺ វាដូចគ្នាទៅនឹងអ្វីដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញាស្តីពីការការពារ និងការផ្តន្ទាទោសឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ ឆ្នាំ១៩៤៨។ ជាឧទាហរណ៍នៅក្នុងសំណុំរឿង Akayesu តុលាការបានសន្និដ្ឋានថារាល់ការញុះញង់ឱ្យអ្នកដទៃទៀតប្រព្រឹត្តដោយផ្ទាល់ និងជាសាធារណៈដើម្បីប្រព្រឹត្តអំពើប្រល័យពូជសាសន៍គឺជាការបង្កើតឧក្រិដ្ឋកម្មមួយផងដែរ។

២.ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ

បទល្មើប្រឆាំងមនុស្សជាតិ មានន័យថា អំពើណាមួយដែលបានប្រព្រឹត្តឡើងជាផ្នែកមួយនៃការវាយប្រហារដ៏សុះសាយ ឬ ដែលមានលក្ខណៈជាប្រព័ន្ធមួយ ដោយផ្ទាល់ប្រឆាំងនឹងប្រជាពលរដ្ឋស៊ីវិលណាម្នាក់ដែលស្របតាម ឬស្ថិតក្នុងការធ្វើឱ្យជឿនលឿនទៅមុខរបស់រដ្ឋមួយ ឬគោលនយោបាយចាត់តាំងដើម្បីប្រព្រឹត្តការវាយប្រហារបែបនោះ ហើយដោយមានការដឹងពីការវាយប្រហារនោះដូចជា[17]៖

---

[14] មាត្រា៥៖ អំពីបទល្មើព្រហ្មទណ្ឌស្ថិតក្នុងយុត្តាធិការតុលាការ

[15] មាត្រា៧០៖ អំពីបទល្មើសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋបាលយុត្តិធម៌

[16] មាត្រា៦៖ អំពីការប្រល័យពូជសាសន៍

[17] មាត្រា៧៖ អំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌប្រឆាំងមនុស្សជាតិ

ក. "ឃាតកម្ម" ជាការរៀបគម្រោងសម្លាប់ពលរដ្ឋស៊ីវិលដែលប្រឆាំងនឹងគោលនយោបាយដឹកនាំរបស់ខ្លួន។

ខ. "ការធ្វើឱ្យសាបសូន្យ" ដែលក្នុងនោះរួមបញ្ចូល ទាំងការដាក់លក្ខខណ្ឌលើជីវិតដោយចេតនា ដែលក្នុងចំណោមនោះមានការដកហូតសិទ្ធិទទួលបានអាហារ និងថ្នាំពេទ្យក្នុងកម្រិតមួយដែលប្រុងនឹងនាំដល់មានការបំផ្លិចបំផ្លាញផ្នែកមួយនៃប្រជាពលរដ្ឋ។

គ. "ការដាក់មនុស្សឱ្យធ្វើជាទាសករ" ជាការប្រើអំណាចណាមួយ ឬអំណាចទាំងអស់ដែលមានជាប់នឹងសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិទៅលើជនម្នាក់ និងរួមទាំងការប្រើសិទ្ធិក្នុងដំណើរការជួញដូរមនុស្ស ជាពិសេសស្ត្រី និងកុមារ។

ឃ. "ការនិរទេស ឬ ការផ្លាស់ទីប្រជាពលរដ្ឋដោយបង្ខិតបង្ខំ"គឺជា ការផ្លាស់ទីកន្លែងរបស់ជនដែលពាក់ព័ន្ធដោយបង្ខំដោយការបណ្តេញ ឬ ដោយអំពើបង្ខិតបង្ខំផ្សេងទៀត ចេញពីតំបន់ដែលពួកគេមានវត្តមាននៅដោយស្របច្បាប់ ដោយគ្មានមូលដ្ឋានដូចបានអនុញ្ញាតក្នុងច្បាប់អន្តរជាតិ។

ង. ការដាក់ពន្ធធនាគារ ឬ ការដកហូតសេរីភាពខាងរូបកាយដែលជា ការបំពានលើវិធានជាមូលដ្ឋាននៃច្បាប់អន្តរជាតិ។

ច. "ការធ្វើទារុណកម្ម" គឺជា ការធ្វើឱ្យមានការចុកចាប់ ឬ ការរងគ្រោះជាទម្ងន់ដោយចេតនា ទោះជាដល់រូបកាយក្តី ឬដល់បញ្ញាស្មារតីក្តី ទៅលើជនដែលនៅក្នុងការឃុំឃាំង ឬ ក្រោមការត្រួតត្រាដែលកើតចេញតែពីការដាក់ទណ្ឌកម្មស្របច្បាប់ដែលមានជាប់នឹងអំពើនោះ ឬ ដែលមានជាយថាហេតុទេ។

ឆ. ការចាប់រំលោភ ទាសកម្មផ្លូវភេទ ពេស្យាកម្មដោយការដាក់បង្ខំ ការមានគភ៌ដោយបង្ខំវណ្ណកម្មដោយដាក់បង្ខំ ឬការបំពានផ្លូវភេទក្នុងទ្រង់ទ្រាយផ្សេងទៀតដែលមានការធ្ងន់ធ្ងរប្រហែលគ្នានេះ។ ដោយការមានគភ៌ដោយបង្ខំ ត្រង់នេះមានន័យថា ការបង្ខាំងដោយខុសច្បាប់នូវស្ត្រីដែលត្រូវធ្វើឱ្យមានគភ៌ ដោយបង្ខំដោយមានចេតនាចង់ឱ្យមានការប៉ះពាល់ដល់សមាសភាពជាតិពន្ធនៃពលរដ្ឋណាមួយ ឬ ការអនុវត្តន៍ការបំពានដ៏ធ្ងន់ធ្ងរ ដទៃទៀតលើច្បាប់អន្តរជាតិ។

ជ. ការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញលើក្រុម ឬលើសមូហភាពជាក់លាក់ណាមួយ លើមូលដ្ឋាននយោបាយ ពូជសាសន៍ជាតិសាសន៍ ជាតិពន្ធ វប្បធម៌ សាសនា យែនឌ័រ។ មែនទែនទៅការធ្វើទុក្ខបុកម្នេញ គឺមានន័យថា ជាការដកហូតសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានដោយចេតនា និងយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដែលផ្ទុយនឹងច្បាប់អន្តរជាតិ ដោយមូលហេតុនៃអត្តសញ្ញាណនៃក្រុម ឬសមូហភាព។

ឈ."ការបាត់ខ្លួនមនុស្សដោយដាក់បង្ខំ" សំដៅដល់ការចាប់ខ្លួន ការឃុំឃាំង ឬការចាប់ពង្រត់មនុស្សដោយមានការអនុញ្ញាត ការគាំទ្រ ឬការយល់ព្រមរបស់រដ្ឋ ឬអង្គការនយោបាយ បន្ទាប់មកមានការបដិសេធ មិនទទួល

ដឹងឮពីការដកហូតសេរីភាពនោះ ឬមិនផ្តល់ព័ត៌មានអំពីជោគវាសនា ឬទីសំចតនៃជនទាំងនោះដោយមានចេតនាដកពួកគេចេញពីការការពារតាមផ្លូវច្បាប់ក្នុងរយៈពេលពន្យាយូរមួយ។

ញ. "បទល្មើសប្រល័យពូជសាសន៍អាប៉ាថេដ" មានន័យថា អំពើអមនុស្សធម៌ដែលមានចរិតលក្ខណៈស្រដៀងគ្នាទៅនឹងអំពើទាំងឡាយណាដែលបញ្ញត្តិនៅក្នុងកថាខណ្ឌទី១ ដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងបរិបទនៃរបបគ្រប់គ្រងជា ស្ថាប័ននៃការសង្កត់សង្កិតជាលក្ខណៈប្រព័ន្ធ និង ការគ្របសង្កត់របស់ក្រុមពូជសាសន៍មួយទៅលើក្រុមពូជសាសន៍មួយ ឬច្រើនដទៃទៀត ហើយដែលបានប្រព្រឹត្តក្នុងចេតនារក្សាទុករបបនោះ។

ដ. អំពើអមនុស្សធម៌ដែលមានលក្ខណៈជា អន្តរជាតិស្រដៀងគ្នាដទៃទៀត ដែលមានចេតនាបង្កឱ្យមានការរងគ្រោះដ៏ធំធេង ឬគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរដល់រូបកាយ ឬដល់សុខភាពខាងបញ្ញាស្មារតី ឬសុខភាពខាងរូបកាយ។

៣. ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម

មែនទែនទៅនៅក្នុងមាត្រា៨ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូម បានធ្វើការកំណត់ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមអាស្រ័យទៅលើថាតើជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ (ដែលជាទូទៅមានន័យថាការប្រយុទ្ធគ្នារវាងរដ្ឋ) ឬមិនមែនជាអន្តរជាតិ (ដែលជាទូទៅមានន័យថាវាត្រូវបានប្រយុទ្ធគ្នារវាងតួអង្គមិនមែនរដ្ឋដូចជាក្រុមឧទ្ទាម ឬក៏រវាងរដ្ឋ និងតួអង្គមិនមែនរដ្ឋ)។ ជាការពិតណាស់ថាតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជា ត្រូវមានយុត្តាធិការលើបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសង្គ្រាម ជាពិសេសនៅពេលដែលអំពើនោះបានប្រព្រឹត្តឡើងជា ផ្នែកមួយនៃផែនការឬនយោបាយ ឬជាផ្នែកមួយនៃការប្រព្រឹត្តក្នុងទំហំដ៏ធំធេញនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌបែបនេះ[18]។

សរុបទៅមានឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមចំនួន៧៤ ដែលមានចែងក្នុងមាត្រា៨ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមតែទោះយ៉ាងណាក៏ដោយឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរបំផុតគឺ ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលជាការបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវ ថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ អំពីការប្រឆាំងនឹងមនុស្ស ឬទ្រព្យសម្បត្តិដែលត្រូវការពារតាមបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវដែលទាក់ទងទៅនឹងការអនុវត្តចំពោះតែជម្លោះអន្តរជាតិ ហើយបង្កើតជាការរំលោភបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងហ្សឺណែវ និងអាចអនុវត្តចំពោះតែជម្លោះប្រដាប់អាវុធអន្តរជាតិប៉ុណ្ណោះ៖

- ការសម្លាប់ដោយឆន្ទៈ
- ទារុណកម្ម ឬការប្រព្រឹត្តអំពើអមនុស្សធម៌ រួមទាំងការពិសោធជីវសាស្ត្រ
- ការបង្កការរងគ្រោះយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ឬគ្រោះថ្នាក់ដល់រូបការ ឬសុខភាពយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដោយឆន្ទៈ

[18] មាត្រា៨៖ អំពីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌសង្គ្រាម

- ការបំផ្លិចបំផ្លាញ និងការដកហូតយកទ្រព្យសម្បត្តិដ៏ធំធេញដែលមិនមែនធ្វើឡើយដោយមកពីមានមូលេហេតុនៃភាពចាំបាច់ខាងយោធា និងធ្វើឡើងដោយខុសច្បាប់ និងដោយព្រៃផ្សៃ
- ការបង្ខំអ្នកទោសឈ្លើយសង្គ្រាម ឬជនដែលត្រូវការពារដទៃទៀតឱ្យបំរើការក្នុងកងកម្លាំងរបស់សត្រូវ
- ការដកហូតសិទ្ធិរបស់អ្នកទោសឈ្លើយសង្គ្រាម និងជនដែលត្រូវការពារដទៃទៀតដោយឆន្ទៈ ពីការជំនុំជម្រះទោសត្រឹមត្រូវ និងតាមប្រក្រតី
- ការនិរទេសដោយខុសច្បាប់ ឬការបញ្ជូនផ្លាស់ទីដោយខុសច្បាប់ ឬការបង្ខាំងមនុសសដោយខុសច្បាប់
- ការចាប់មនុស្សធ្វើជាចំណាប់ខ្មាំង។

ដោយឡែកការបំពានលើច្បាប់ និងទំនៀមទម្លាប់ដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដទៃទៀត ដែលអាចអនុវត្តបាននៅក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ នៅក្នុងគម្រោងដែលបានបង្កើតឡើងតាមច្បាប់អន្តរជាតិនូវអំពើណាមួយដូចខាងក្រោម៖

- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹងពលរដ្ឋស៊ីវិល ឬប្រឆាំងនឹងឯកត្តជនស៊ីវិលដែលមិនចូលរួមដោយផ្ទាល់នៅក្នុងការប្រទូសរាគ្នានោះទេ។
- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹងវត្ថុស៊ីវិល ដែលនោះជាវត្ថុដែលមិនមែនជាចំណុចគោលដៅខាងយោធាទេ។
- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹង មន្ត្រីប៉ុស្ដិ៍ទីតាំង សម្ភារៈ អង្គភាព ឬយានជំនិះពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយមនុស្សធម៌ ឬបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាព អនុលោមតាមធម្មនុញ្ញនៃអង្គការសហប្រជាជាតិ ដរាបណាពួកគេមានសិទ្ធិចំពោះការការពារដែលផ្តល់ឱ្យដល់ជនស៊ីវិល ឬដល់វត្ថុស៊ីវិលតាមច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធ។
- ការបើការការវាយប្រហារដោយចេតនា ដោយដឹងថាការវាយប្រហារនឹងបង្កឱ្យបាត់បង់អាយុជីវិត ឬគ្រោះថ្នាក់ដល់ជនស៊ីវិល ឬធ្វើឱ្យខូចខាតវត្ថុស៊ីវិលជាយថាហេតុ ឬការខូចខាតដ៏សុះសាយរយៈពេលវែងឆ្ងាយ និងដ៏ធំធេញចំពោះបរិស្ថានធម្មជាតិដែលពិតជាមានលក្ខណៈហួសហេតុក្នុងទំនាក់ទំនងទៅនឹងប្រយោជន៍យោធាទាំងមូលដោយផ្ទាល់ និងដោយច្បាប់លាស់។
- ការវាយប្រហារ ឬការទម្លាក់គ្រាប់បែកតាមមធ្យោបាយណាក៏ដោយ ទៅលើទីក្រុង ភូមិ លំនៅដ្ឋាន ឬអាគារ ដែលមិនត្រូវបានការពារ និងដែលមិនមែនជាចំណុចគោលដៅយោធា។
- ការសម្លាប់ ឬការធ្វើឱ្យរបួសដល់យុទ្ធជនដែលបានទម្លាក់អាវុធរបស់ខ្លួនចុះ ឬជនដែលគ្មានមធ្យោបាយការពារខ្លួនតទៅទៀត ដែលបានចុះចាញ់ព្រមតាមខ្លួន។

- ធ្វើការប្រើប្រាស់មិនសមស្របនូវទង់ផ្អាកសង្គ្រាម ទង់ជាតិ សញ្ញាសម្គាល់យោធា និងឯកសណ្ឋានសត្រូវ ឬឯកសណ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ក៏ដូចជានិមិត្តសញ្ញាដោយឡែកៗនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវ ដែលបណ្តាលឱ្យមានការស្លាប់ ឬគ្រោះថ្នាក់ដល់មនុស្សយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ។
- ការបញ្ជូនផ្លាស់ទីកន្លែងដោយផ្ទាល់ ឬដោយប្រយោល នូវកម្លាំងដែលកំពុងកាន់កាប់ផ្នែកខ្លះនៃពលរដ្ឋស៊ីវិលរបស់ខ្លួនផ្ទាល់ ចូលទៅក្នុងទឹកដីដែលខ្លួនចូលកាន់កាប់ ឬការនិរទេស ឬការបញ្ជូនផ្លាស់ទីពលរដ្ឋខ្លះ ឬទាំងអស់នៃទឹកដីដែលបានចូលកាន់កាប់ទៅក្នុងទឹកដីនោះ ឬចេញក្រៅទឹកដីនោះ។
- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹងអាគារ ដែលបានសង់ឡើយសម្រាប់គោលបំណងសាសនា ការអប់រំ សិល្បៈ វិទ្យាសាស្ត្រ ឬគោលបំណងសប្បុរធម៌ វិមានប្រវត្តិសាស្ត្រ មន្ទីរពេទ្យ និងទីកន្លែនទាំងឡាយដែលអ្នកជម្ងឺ និងអ្នករងរបួសប្រមូលផ្តុំ ដោយកន្លែងទាំងនេះមិនមែនជាចំណុចគោលដៅយោធាទេ។
- ការដាក់ជនទាំងឡាយដែលស្ថិតនៅក្នុងអំណាចរបស់គូបដិបក្សឱ្យរងការធ្វើកាយវិកលកម្ម ឬការពិសោធន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ឬខាងវិទ្យាសាស្ត្រប្រភេទណាមួយ ដែលមិនធ្វើយុត្តិកម្មដោយការព្យាបាលខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ទន្តសាស្ត្រ ឬការដេកពេទ្យ ដល់ជនពាក់ព័ន្ធនោះទេ ឬដែលមិនធ្វើឡើងដើម្បីជាប្រយោជន៍របស់ជននោះ និងដែលបណ្តាឱ្យជននោះស្លាប់ ឬធ្វើឱ្យជននោះរងគ្រោះថ្នាក់យ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរដល់សុខភាព។
- ការសម្លាប់ ឬការធ្វើឱ្យរបួសដោយចិត្តក្បត់ដល់ជនទាំងឡាយដែលជាមនុស្សរបស់ប្រទេស ឬរបស់យោធាបច្ចាមិត្ត។
- ការប្រកាសថានឹងមិនផ្តល់ការត្រាប្រណីណាមួយឡើយ។
- ការបំផ្លាញ ឬការរឹបអូសយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់សត្រូវ លើកលែងតែការបំផ្លាញនោះ ឬការរឹបអូសយកនោះត្រូវទាមទារបញ្ជាឱ្យធ្វើដោយសារភាពចាំបាច់នៃសង្គ្រាម។
- ការប្រកាសលុបចោល ពន្យា ឬមិនទទួលយកនៅក្នុងតុលាការនៃច្បាប់ (Court of Law) នូវសិទ្ធិ និងសកម្មភាពទាំងឡាយរបស់ពលរដ្ឋនៃភាគីបច្ចាមិត្ត។
- ការបង្ខំឱ្យពលរដ្ឋនៃភាគីបច្ចាមិត្តចូលរួមក្នុងប្រតិបត្តិការសឹកសង្គ្រាមដឹកនោះធ្វើឡើងប្រឆាំងនឹងប្រទេសរបស់ពួកគេផ្ទាល់ ទោះបីជាពួកគាបានបំរើការប្រទូសរាយមុនការចាប់ផ្តើមសង្គ្រាមក៏ដោយ។
- ការចូលលួចប្លន់ទីក្រុង ឬទីកន្លែងណាមួយទោះបីធ្វើឡើងដោយការវាយតប់ក៏ដោយ។
- ការប្រើប្រាស់ជាតិពុល ឬអាវុធជាតិពុល។

- ការប្រើប្រាស់ឧស្ម័នស្ទះដង្ហើម ឧស្ម័នពុល ឬឧស្ម័នដទៃទៀត និងថ្នាំទឹក ឧបករណ៍ ឬគ្រឿងស្រដៀងគ្នានេះដទៃទៀត។
- ការប្រើប្រាស់គ្រាប់កាំភ្លើងដែលអាចរីក ឬផ្ទុះបែកនៅក្នុងខ្លួនមនុស្សបានយ៉ាងងាយដូចជា គ្រាប់កាំភ្លើងដែលមានស្រទាប់ស្រោបពីក្រៅយ៉ាងរឹងមាំតែមិនមានស្រោបត្រង់បណ្តូលវាទាំងមូលទេ ឬដែលមានច្រៀកដោយស្នាមវះ។
- ការប្រើប្រាស់អាវុធ កាំភ្លើងធ្លោង ព្រមទាំងឧបរកណ៍ និងវិធីសាស្ត្រធ្វើសង្គ្រាមសឹកដែលមានលក្ខណៈបណ្តាលឱ្យរងគ្រោះថ្នាក់ដ៏លើសលប់ ឬគ្រោះថ្នាក់ដែលមិនចាំបាច់ ឬដែលមិនរើសមុខយ៉ាងជាប់នៅក្នុងការបំពានច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធដោយលក្ខខ័ណ្ឌថាអាវុធ កាំភ្លើងធ្លោង ព្រមទាំងឧបករណ៍ និងវិធីសាស្ត្រធ្វើសង្គ្រាមសឹកនោះ គឺជាកម្មវត្ថុនៃការហាមឃាត់ដ៏ទូលំទូលាយមួយ ហើយត្រូវបានដាក់បញ្ចូលក្នុងឧបសម្ព័ន្ធនៃច្បាប់លក្ខន្តិកៈនេះដោយការធ្វើវិសោធនកម្ម អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិពាក់ព័ន្ធដូចមានចែងក្នុងមាត្រា១២១ និង១២៣។
- ការប្រព្រឹត្តអំពើយង់ឃ្នងខ្លាំងលើសេចក្តីថ្លៃថ្នូររបស់បុគ្គល ជាពិសេស ការប្រព្រឹត្តដែលធ្វើឱ្យអាម៉ាស និងបាត់បង់តម្លៃជាមនុស្ស។
- ការប្រព្រឹត្តអំពើចាប់រំលោភ ទាសកម្មផ្លូវភេទ ពេស្យាកម្មដោយដាក់បង្ខំ ការមានគភ៌ដោយបង្ខំ ដូចមានកំណត់និយមន័យនៅមាត្រា៧(២) វណ្ណកម្មដោយដាក់បង្ខំ ឬការបំពានផ្លូវភេទក្នុងទ្រង់ទ្រាយផ្សេងទៀត ក៏បង្កើយជាការបំពានយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរលើអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវដែរ។
- ការប្រើប្រាស់វត្តមាននៃជនស៊ីវិល ឬជនដែលត្រូវការពារដទៃទៀត ដើម្បីទទួលបានអភ័យឯកសិទ្ធិលើតំបន់ ឬលើកម្លាំងយោធាជាក់លាក់ដើម្បីឱ្យរួចផុតពីប្រតិបត្តិការសឹក។
- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការប្រហារប្រឆាំងនឹងអាគារ ឧបករណ៍ សម្ភារៈសុខាភិបាល ឧបករណ៍ដឹកជញ្ជូនវិជ្ជសាស្ត្រ បុគ្គលិកពេទ្យ ដោយការប្រើប្រាស់និម្មិត្តិសញ្ញាដោយឡែកៗនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវស្របតាមច្បាប់អន្តរជាតិ។
- ការប្រើប្រាស់ការបង្អត់អាហារឱ្យស្លាប់ដោយចេតនាដល់ជនស៊ីវិលធ្វើជាមធ្យោបាតសឹកសង្គ្រាម ដោយការដកហូតយកពីពួកគេនូវវត្ថុដែលមានចាំបាច់សម្រាប់ការរស់នៅរបស់ពួកគេ រួមទាំងការរាំងបង្អាក់ដោយឆន្ទៈនូវការផ្គត់ផ្គង់ជំនួយសង្គ្រោះ ដូចមានចែងក្នុងអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវ។
- ការកេណ្ឌ ឬការបញ្ចូលកុមារក្រោមអាយុដប់ប្រាំឆ្នាំឱ្យចូលបំរើកងទ័ពជាតិ ឬប្រើប្រាស់ពួកគេឱ្យចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងការប្រទូសរាយគ្នា។

- ក្នុងករណីជម្លោះយោធាដែលមិនមានចរិកលក្ខណៈជាអន្តរជាតិមិនមានការបំពានដ៏ធ្ងន់ធ្ងរលើមាត្រា៣ រួមនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវទាំងបួនចុះថ្ងៃទី១២ ខែសីហា ឆ្នាំ១៩៤៩ សកម្មភាពណាមួយដូចខាងក្រោម ដែលបានប្រព្រឹត្តិឡើងប្រឆាំងនឹងជនទាំងឡាយដែលមិនបានចូលរួមសកម្មក្នុងការប្រទូសរាយទេ រួមទាងសមាជិកនៃពលទាហានដែលបានទម្លាក់អាវុធរបស់ខ្លួនចុះ និងអ្នកដែលស្ថិតនៅក្នុងទីលានប្រយុទ្ធ ដោយមានជំងឺ ដោយមានរបួស ដោយការឃុំឃាំង ឬដោយមូលហេតុ ដទៃទៀត៖
- អំពើហិង្សាដល់ជីវិត ឬមនុស្ស ជាពិសេសអំពើមនុស្សឃាតគ្រប់ប្រភេទទាំងអស់ ការធ្វើកាយវិកលការប្រព្រឹត្តឃោរឃៅ និងអំពើទារុណកម្ម
- ការប្រព្រឹត្តអំពើយង់ឃ្នងខ្លាំងទៅលើសេចក្ដីថ្លៃថ្នូររបស់បុគ្គល ជាពិសេសការប្រព្រឹត្តអំពើដែលនាំឱ្យមានភាពអាម៉ាស់ និងអស់តម្លៃជាមនុស្ស។
- ការចាប់ធ្វើជាចំណាប់ខ្មាំង។
- ការកាត់ទោស និងការអនុវត្តន៍ការកាត់ទោសដោយគ្មានសាលក្រមកាត់ទោសចេញដោយតុលាការដែលត្រូវបានបង្កើតឡើងជាប្រក្រតីដែលផ្ដល់ការធានាខាងតុលាការដែលជាទូទៅត្រូវបានទទួលស្គាល់ថាមានភាពសំខាន់ខានមិនបាន។

កថាខណ្ឌទី២ខាងលើ អនុវត្តចំពោះជម្លោះប្រដាប់អាវុធដែលមិនមានចរិកលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ដូច្នេះហើយមិនអនុវត្តលើស្ថានភាពនៃការរំខាន និងភាពតានតឹងផ្ទៃក្នុង ដូចជាកុប្បកម្ម អំពើហិង្សាមិនទៀងទាត់ និងដាច់ឯកកោពីគេ ឬសកម្មភាពដទៃទៀតដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានោះទេ។

- ចំពោះការបំពានដ៏ធ្ងន់ធ្ងរដទៃទៀតលើច្បាប់ និងទំនៀងទម្លាប់ដែលយកមកអនុវត្តចំពោះជម្លោះប្រដាប់អាវុធដែលមិនមានចរិកលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ដែលស្ថិនក្នុងក្របខណ្ឌនៃច្បាប់អន្តរជាតិ នូវអំពើដូចខាងក្រោម៖
- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹងពលរដ្ឋស៊ីវិលទូទៅ ឬប្រឆាំងនឹងពលរដ្ឋស៊ីវិលឯកត្តជនដែលមិនចូលរួមដោយផ្ទាល់ក្នុងការប្រទូសរាយ។
- ការដឹកនាំដោចេតនានូវការវាយប្រហារនឹងអាគារ ឧបករណ៍ សម្ភារៈសុខាភិបាល និងឧបករណ៍ដឹកជញ្ជូនវេជ្ជសាស្ត្រ ព្រមទាំងបុគ្គលិកពេទ្យ ដោយប្រើប្រាស់និម្មិត្តសញ្ញាដោយឡែកៗនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវតាមច្បាប់អន្តរជាតិ។
- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹងមន្ត្រី ប៉ុស្តិ៍ទីតាំង ឧបករណ៍ សម្ភារៈ ឬយានជំនិះពាក់ព័ន្ធនឹងជំនួយមនុស្សធម៌ ឬបេសកកម្មរក្សាសន្តិភាព ស្របតាមធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ដរា

ណាពួកគេមានសិទ្ធិទទួលបានការការពារដែលមានឱ្យដល់ពលរដ្ឋស៊ីវិល ឬវត្ថុស៊ីវិល តាមច្បាប់ស្តីពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធ។

- ការដឹកនាំដោយចេតនានូវ ការវាយប្រហារប្រឆាំងនឹងអាគារដែលប្រើប្រាស់សម្រាប់គោលបំណងសាសនា ការអប់រំ សិល្បៈ វិទ្យាសាស្ត្រ ឬគោលបំណងសប្បុរសធម៌ វិមានប្រវត្តិសាស្ត្រ មន្ទីរពេទ្យ និងទីកន្លែងដែលមានអ្នកជំងឺ និងអ្នករបួសប្រមូលផ្តុំដោយទីកន្លែងនេះមិនមែនជាចំណុចគោលដៅរបស់យោធានោះឡើយ។
- ការចូលលួចប្លន់ទីក្រុង ឬកន្លែងណាមួយទោះបីជាធ្វើឡើងដោយការវាយតបក៏ដោយ។
- ការប្រព្រឹត្តិការចាប់រំលោភ ទាសកម្មផ្លូវភេទ ពេស្យាកម្មដោយដាក់បង្ខំ ការមានគភ៌ដោយបង្ខំដូចកំណត់និយមន័យនៅក្នុងមាត្រា៧ វណ្ណកម្មដោយដាក់បង្ខំ និងអំពើបំពានផ្លូវភេទក្នុងទ្រង់ទ្រាយណាផ្សេងទៀតក៏បង្កើតបាន ជាការបំពានដ៏ធ្ងន់ធ្ងរលើមាត្រា៣ រួមនៃអនុសញ្ញាទីក្រុងសឺណែវទាំងបួនដែរ។
- ការកេណ្ឌ និងបញ្ចូលកុមារអាយុក្រោមដប់ប្រាំឆ្នាំឱ្យចូលក្នុងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធ ឬក្រុមប្រដាប់អាវុធ ឬការប្រើប្រាស់ពួកគេឱ្យបម្រើកការយ៉ាងសកម្មក្នុងការប្រទូសរាយ។
- ការដាក់បញ្ជាឱ្យពលរដ្ឋស៊ីវិលផ្លាស់ទីលំនៅ ដោយសារមូលហេតុពាក់ព័ន្ធនឹងជម្លោះនោះលើកលែងតែមានការពាក់ព័ន្ធនឹងសុវត្ថិភាពនៃពលរដ្ឋស៊ីវិល ឬមានមូលហេតុមកពីភាពចាំបាច់ខាងយោធាតម្រូវឱ្យធ្វើដូច្នោះ។
- ការសម្លាប់ ឬការធ្វើឱ្យរងរបួសដល់ពលទាហានដែលក្បត់។
- ការប្រកាសថានឹងមិនផ្តល់ការត្រាប្រណីណាមួយឡើយ។
- ការដាក់ជនដែលស្ថិតនៅក្នុងអំណាចនៃភាពីមួយទៀតនៃជម្លោះឱ្យរងការធ្វើកាយវិកល ឬការពិសោធន៍ខាងវេជ្ជសាស្ត្រ ទន្តសាស្ត្រ ឬការដកពេទ្យ ដល់ជនពាក់ព័ន្ធនោះទេ ដែលមិនធ្វើឡើងក្នុងប្រយោជន៍របស់ជននោះ និងដែលបណ្តាលឱ្យជននោះស្លាប់ ឬធ្វើឱ្យជននោះរងគ្រោះថ្នាក់ធ្ងន់ធ្ងរដល់សុខភាព។
- ការបំផ្លាញ ឬការរឹបអូសយកទ្រព្យសម្បត្តិរបស់បច្ចាមិត្ត លើកលែងតែការបំផ្លាញ ឬការរឹបអូសយកនោះត្រូវទាមទារបញ្ជាឱ្យធ្វើដោយសារភាពចាំបាច់នៃជម្លោះនោះ។

កថាខណ្ឌទី២ អនុវត្តចំពោះជម្លោះប្រដាប់អាវុធដែលមិនមានចរិកលក្ខណៈជាអន្តរជាតិ ដូច្នេះហើយមិនអនុវត្តចំពោះស្ថានភាពនៃការរំខាន និងភាពតានតឹងផ្ទៃក្នុង ដូចជាកុប្បកម្ម អំពើហិង្សាម្តងម្កាល និងដាច់ឯកកោពីគេ ឬអំពើដទៃទៀតដែលមានលក្ខណៈស្រដៀងគ្នានេះទេ។ អនុវត្តចំពោះជម្លោះប្រដាប់អាវុធដែលកើតឡើងក្នុង

ទឹកដីនៃរដ្ឋមួយនៅពេលមានជម្លោះប្រដាប់អាវុធដែលមានការបែងចែករវាងអាជ្ញាធររដ្ឋាភិបាល និងក្រុមប្រដាប់អាវុធដែលត្រូវបានរៀបចំឡើង ឬរវាងក្រុមប្រដាប់អាវុធ និងក្រុមប្រដាប់អាវុធនានានោះ។

ជារួមមកគ្មានអ្វីមួយក្នុងកថាខណ្ឌទី២ ខាងលើត្រូវមានឥទ្ធិពលលើការទទួលខុសត្រូវរបស់រដ្ឋាភិបាល ដើម្បីរក្សា ឬបង្កើតច្បាប់ និងសណ្តាប់ធ្នាប់នៅក្នុងរដ្ឋនោះឡើងវិញ ឬដើម្បីការពារឯកភាពជាតិ និងបូរណភាពដែនដីនៃរដ្ឋនោះ ដោយមធ្យោបាយស្របច្បាប់ទាំងអស់ឡើយ។

៤. ឧក្រិដ្ឋកម្មឈ្លានពាន

នេះបើយោងតាមមាត្រា៨ ចែងអំពីឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការឈ្លានពាន លក្ខន្តិកៈដើមឡើយបានផ្តល់ថា តុលាការមិនអាចអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនលើឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការឈ្លានពានបានទេ រហូតដល់ពេលដែលរដ្ឋភាគីបានឯកភាពគ្នាលើនិយមន័យនៃឧក្រិដ្ឋកម្ម និងកំណត់លក្ខខណ្ឌដែលអាចត្រូវបានចោទប្រកាន់វិសោធនកម្មបែបនេះត្រូវបានអនុម័តនៅក្នុងសន្និសីទពិនិត្យឡើងវិញលើកដំបូងរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) នៅទីក្រុងកាំប៉ាឡា (Kampala) ប្រទេសអ៊ូហ្គង់ដាក្នុងខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១០។ ទោះយ៉ាងណាវិសោធនកម្មនេះបានបញ្ជាក់ថា ICC នឹងមិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យអនុវត្តយុត្តាធិការនៃឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការឈ្លានពានឡើយរហូតដល់លក្ខខណ្ឌពីរបន្ថែមទៀតត្រូវបានបំពេញ ហើយដោយលក្ខខណ្ឌទាំងពីរនោះរួមមាន (១) វិសោធនកម្មនេះបានចូលជាធរមានដោយមានការឯកភាពពីរដ្ឋចំនួន ៣០ ហើយ (២) នៅឬបន្ទាប់ពីថ្ងៃទី១ ខែមករាឆ្នាំ ២០១៧ សភានៃរដ្ឋភាគីបានបោះឆ្នោតគាំទ្រអនុញ្ញាតឱ្យតុលាការអនុវត្តយុត្តាធិការ។ ប៉ុន្តែនៅថ្ងៃទី ២៦ ខែមិថុនាឆ្នាំ ២០១៦ លក្ខខណ្ឌទី ១ បានពេញចិត្ត ហើយរដ្ឋភាគីបានបោះឆ្នោតគាំទ្រអនុញ្ញាតឱ្យតុលាការអនុវត្តយុត្តាធិការនៅថ្ងៃទី ១៤ ខែធ្នូឆ្នាំ ២០១៧ ។ ដូច្នេះយុត្តាធិការរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) មានសមត្ថកិច្ចក្នុងការកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការឈ្លានពានមានអនុភាពកាលពីថ្ងៃទី ១៧ ខែកក្កដាឆ្នាំ ២០១៨។

៥. បទល្មើសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋបាលយុត្តធម៌

អនុលោមតាមមាត្រា៧០ នៃច្បាប់ស្តីពីលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមបានបញ្ញត្តិថា បទឧក្រិដ្ឋជាអំពើចេតនាជាក់លាក់ដែលរំខានដល់ការស៊ើបអង្កេត និងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការរួមទាំងការផ្តល់សក្ខីកម្មក្លែងក្លាយ ការបង្ហាញភស្តុតាងក្លែងក្លាយ ការធ្វើឱ្យខូចខាតដល់សាក្សី ឬមន្ត្រីតុលាការ អំពើពុករលួយ ការសងសឹកមន្ត្រីតុលាការ និងការទាមទារ ឬទទួលសំណូក របស់មន្ត្រីតុលាការ។

ដោយឡែកគោលការណ៍ និងនីតិវិធីគ្រប់គ្រងការអនុវត្តន៍យុត្តាធិការរបស់តុលាការលើបទល្មើសនៅក្រោមមាត្រានេះត្រូវតែជាគោលការណ៍ និងនីតិវិធីទាំងឡាយដែលមានចែងនៅក្នុងវិធាននៃនីតិវិធី និងភស្តុតា

ង។ ហើយលក្ខខ័ណ្ឌដើម្បីផ្តល់ការសហការជាអន្តរជាតិជាមួយតុលាការលើដំណើរការជំរះរឿងក្តីរបស់ខ្លួនតាមមាត្រា៧០នេះ ត្រូវគ្រប់គ្រងដោយច្បាប់ក្នុងស្រុកនៃរដ្ឋដែលស្នើសុំ[19]។

កថាខណ្ឌទី២៖ យុត្តាធិការលើដែនដី ឬបុគ្គល (Territorial or Personal Jurisdiction)

ជាការពិតណាស់ថាបុគ្គលអាចត្រូវបានតុលាការចោទប្រកាន់ទាំងយុត្តាធិការដែនដី ឬយុត្តាធិការផ្ទាល់ខ្លួន។ ដូច្នេះបុគ្គលអាចត្រូវបានផ្តន្ទាទោសប្រសិនបើពួកគេបាន (១) ប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការឬ (២) បានប្រព្រឹត្តបទឧក្រិដ្ឋខណៈពេលដែលគាត់ជាជនជាតិនៃរដ្ឋដែលស្ថិតនៅក្នុងដែនសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការ។

១.យុត្តាធិការដែនដី

យុត្តាធិការដែនដីរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ICC គឺមានសមត្ថកិច្ចចាត់ការលើដែនដី ដែនទឹកដែលបានចុះបញ្ជី និងផងដែរ គឺដែនអាកាសដែលបានចុះបញ្ជីរបស់រដ្ឋដែលមានទាំង (១) ក្លាយជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមឬ (២) បានទទួលយុត្តាធិការរបស់តុលាការដោយដាក់សេចក្តីប្រកាសជាមួយតុលាការ។នៅក្នុងស្ថានភាពដែលត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការដោយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិយុត្តាធិការដែនដីត្រូវបានកំណត់ដោយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខដែលអាចមានទំហំធំជាងយុត្តាធិការដែនដីធម្មតារបស់តុលាការ។

ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខសំដៅលើស្ថានការណ៍ដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងទឹកដីនៃរដ្ឋដែលទាំងពីរមិនបានក្លាយជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូម និង មិនដាក់សេចក្តីប្រកាសជាមួយតុលាការទេ តុលាការនៅតែអាចផ្តន្ទាទោសឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងរដ្ឋនោះ។

២. យុត្តាធិការសញ្ជាត

យុត្តាធិការសញ្ជាតិ ដែលស្ថិតនៅក្រោមសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិពង្រីកដល់រូបវន្តបុគ្គលទាំងឡាយណាដែលប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មដោយពុំគិតពីទីកន្លែងដែលពួកគេស្ថិតនៅ ឬកន្លែងដែលឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានប្រព្រឹត្តនោះឡើយ ដរាបណាបុគ្គលទាំងនោះជាជនជាតិនៃរដ្ឋ (១) ដែលជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមឬ (២) រដ្ឋដែលបានទទួលយុត្តាធិការរបស់តុលាការដោយការដាក់សេចក្តីប្រកាសជាមួយតុលាការ។

ដូចគ្នាទៅនឹងយុត្តាធិការដែនដីដែរ យុត្តាធិការសញ្ញាតិអាចត្រូវបានពង្រីកដោយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខប្រសិនបើវាសំដៅលើស្ថានភាពណាមួយដែលពាក់ព័ន្ធនឹង សន្តិសុខសណ្តាប់ធ្នាប់ពិភពលោក និង តុលាការ។ តុលាការនឹងមិនមានយុត្តាធិការលើជនណាដែលមានអាយុក្រោម១៨ឆ្នាំ នៅពេលនៃការប្រព្រឹត្តបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលត្រូវចោទនោះឡើយ។

[19] មាត្រា៧០៖ អំពីបទល្មើសប្រឆាំងនឹងរដ្ឋបាលយុត្តិធម៌

កថាខណ្ឌទី៣៖ យុត្តាធិការលើពេលវេលា(Temporal Jurisdiction)

យុត្តាធិការលើពេលវេលា គឺជារយៈពេលដែលតុលាការអាចអនុវត្តអំណាចរបស់ខ្លួន។ គ្មានលក្ខន្តិកៈនៃដែនកំណត់អនុវត្តចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មណាមួយដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈ។ តែទោះយ៉ាងណាយុត្តាធិការរបស់តុលាការគឺមិនមានដំណើរការឡើងវិញទេ។ បុគ្គលម្នាក់ៗអាចត្រូវបានកាត់ទោសចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានកើតឡើងនៅ ឬក្រោយថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០២ ដែលជាកាលបរិច្ឆេទដែលលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមចូលជាធរមាន។ ប្រសិនបើរដ្ឋមួយបានក្លាយជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈហើយដូច្នេះរដ្ឋនោះផងដែរក៏ជា សមាជិករបស់តុលាការបន្ទាប់ពីថ្ងៃទី០១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០២ នោះតុលាការមិនអាចអនុវត្តយុត្តាធិការមុនកាលបរិច្ឆេទនៃសមាជិកភាពចំពោះករណីជាក់លាក់ណាមួយឡើយ។ ឧទាហរណ៍៖ ប្រសិនបើលក្ខន្តិកៈចូលជាធរមានសម្រាប់រដ្ឋនៅថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៣ តុលាការអាចអនុវត្តយុត្តាធិការបណ្តោះអាសន្នចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានកើតឡើងនៅក្នុងរដ្ឋនោះ ឬ ត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយជនជាតិនៃរដ្ឋនោះនៅ ឬក្រោយថ្ងៃទី០១ ខែមករា ឆ្នាំ២០០៣ ។

ជារួមមានន័យតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិអនុវត្តយុត្តាធិការ ឬ ដែនអំណាចដោះស្រាយតែលើឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងឡាយណា ដែលកើតមានបន្ទាប់ពីលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូម (Rome Statute) ចូលជាធរមានប៉ុណ្ណោះ ពោលគឺមិនអនុវត្តថយក្រោយឡើយ។

ជំពូកទី២៖ ការប្រៀបធៀបយុត្តាធិការតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ និងយុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ

ផ្នែកទី១៖ ភាពដូចគ្នា

កថាខណ្ឌទី១៖ វិសាលភាពនៃយុត្តាធិការ

វិសាលភាពនៃយុត្តាធិការនៅត្រង់ចំណុចនេះ មានន័យសំដៅដល់សមត្ថកិច្ច និងអំណាចក្នុងការអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួន។ ដោយឡែកលក្ខណៈពិសេសរបស់យុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ICJ ឬយុត្តាធិការរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) គឺមានអំណាចទូលំទូលាយ និងមានដែនយុត្តាធិការទូទាំងសាកលលោក។

១.ចរិតលក្ខណៈនិងសមាជិកភាព

១.១ យុត្តាធិការដែលបានព្រមព្រៀង

ជាគោលការណ៍ យុត្តាធិការដែលបានព្រមព្រៀង គឺជាការព្រមទទួលយកយុត្តាធិការនោះ។ អាចនិយាយបានម៉្យាងទៀត ថារដ្ឋមួយមិនអាចត្រូវគេប្តឹងទៅកាន់តុលាការបានឡើយ ប្រសិនបើរដ្ឋនោះមិនយល់ព្រមទទួលយកយុត្តាធិការនោះទេ។ ដូចគ្នាផងដែរយុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) ក៏ដោយយុត្តាធិការរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) ក៏ដោយសុទ្ធតែមិនមានអានុភាពអនុវត្តដែនយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនប្រសិនបើរដ្ឋបដិសេធមិនព្រមទទួលយកយុត្តាធិការនោះ។

១.២ យុត្តាធិការដែលមានគូវិវាទតែមួយប្រភេទ (ICJ &ICC)

មាត្រា៣៤ នៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) មានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់លើចំណុចនេះថា៖ មានតែរដ្ឋប៉ុណ្ណោះដែល អាចជាភាគីនៅចំពោះមុខតុលាការ។ យើងអាចនិយាយម៉្យាងទៀតថា បុគ្គលឯកជន ឬអង្គការអន្តរជាតិមិនអាចជាភាគីនៃកិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដោះស្រាយវិវាទនៅចំពោះមុខតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិបានឡើយ។ ជាទូទៅគេអាចពន្យល់បានថា មូលហេតុដែលបុគ្គលឯកជន ឬអង្គការអន្តរជាតិ មិនអាចជាភាគីនៅចំពោះមុខតុលាការនោះ គឺដោយសាររដ្ឋមិនទុកចិត្តចំពោះអង្គការអន្តរជាតិនានា ជាពិសេសមានការបារម្ភថា ពួកគេអាចបង្កឱ្យមានវិវាទដែលរដ្ឋមិនចង់ឱ្យកើតមាន។ ក្រៅពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) ក៏ជាឧទាហរណ៍មួយទៀតនៃយុត្តាធិការដែលមានគូវិវាទតែមួយប្រភេទពោលគឺភាគី គឺជាបុគ្គលពុំមែនជារដ្ឋឡើយ។

កថាខណ្ឌទី២៖ ការបង្ហាញឆន្ទៈរបស់រដ្ឋក្នុងការទទួលយកយុត្តាធិការ

១. ភាគពួកច្ចរបស់រដ្ឋ

មិនថាយុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) ឬតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC)នោះទេ បណ្ដារដ្ឋសុទ្ធតែអាចបដិសេធក្នុងការទទួលយកសន្និសញ្ញាមកអនុវត្តនៅក្នុងប្រទេសរបស់ខ្លួនបាន ហើយរាល់ការសម្រេចរបស់រដ្ឋក្នុងការទទួលយក ឬមិនទទួលយកគឺសុទ្ធតែជាជម្រើស មិនថាតុលាការ ឬស្ថាប័នអន្តរជាតិណាមួយនោះឡើយ គឺពុំមានសិទ្ធិចាប់បង្ខំ ឬអនុវត្តដែនសមត្ថកិច្ចរបស់ខ្លួនលើបណ្ដារដ្ឋ ឬពលរដ្ឋនៃរដ្ឋនោះបានឡើយ។

ផ្នែកទី២៖ ភាពខុសគ្នា

ចាប់ពីចំណុចកកើតមកICC និង ICJមានលក្ខណៈខុសគ្នាច្រើន បើទោះបីលក្ខណៈអរូបីរបស់វាជាប្រភេទ តុលាការអន្តរជាតិដែលមានអំណាចទូលំទូលាយយុត្តាធិការសកលក៏ដោយក្ដី។ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០២មក ICCបានក្លាយជាតួអង្គដ៏គួរឱ្យកោតខ្លាចក្នុងការតតាំងនឹងបញ្ហាសិទ្ធិមនុស្ស អយុត្តិធម៌ ខណៈ ICJ គឺជាតួអង្គដែលមានប្រាជ្ញាវាងវៃក្នុងវិស័យគាំពារសន្តិសុខអន្តររដ្ឋ និង ការសិក្សាសង្គម និង សេដ្ឋកិច្ចសកល។ ប្រមើមើលតែមួយភ្លែត យើងអាចដឹងបានថា តុលាការនេះមានភាពខុសគ្នាច្រើនដូចជា ICJមានទំនាក់ទំនងជិតស្និទ្ធឬស្ថិតក្នុងឆ័ត្ររបស់អង្គការសហប្រជាជាតិខណៈICCជាតួអង្គឯករាជ្យជាតុលាការរបស់ពិភពលោកមិនចំណងនឹងអង្គការនានានោះទេ។ បច្ចុប្បន្ននេះICCមានសមាជិកក៏មិនតិចជាងICJដែលមាន១៩៣ប្រទេសដែរ គឺអង្គការនេះមានប្រទេសជាសមាជិកដល់ទៅ១២៣រដ្ឋណោះ។ កាលពីឆ្នាំ២០១៧ សហភាពអាហ្វ្រិកមានគោលបំណងប្រមូលផ្ដុំគ្នាដើរចេញពីICCដោយយល់ថា តុលាការនេះផ្ដោតលើប្រទេសកំពុងអភិវឌ្ឍយកក្ដីក្ដាំងឧក្រិដ្ឋមកបង្អាក់ការអភិវឌ្ឍប្រទេសរបស់ពួកគេ[20] ខណៈហ្វីលីពីនបានដកសមាជិកភាពចេញពីតុលាការនេះ និង ប្រទេសជាច្រើនទៀតតាំងពីអាមេរិកឡើងមិនជាសមាជិកអង្គការនេះទេដោយមានការលើកឡើងថា ពួកគេគ្មានបំណងប្រគល់អធិបតេយ្យភាពផ្ដល់ឱ្យតុលាការនោះមានយុត្តាធិការលើប្រទេសពួកគេទេ។ ភាពខុសគ្នាលើទំហំនៃការងារវិញគឺតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដោះស្រាយរឿងក្ដីព្រហ្មទណ្ឌតាំងពីវាត្រូវបានបង្កើតដោយលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមហើយស៊ើបអង្កេតនិងកាត់ទោសបុគ្គលចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ ប្រល័យពូជសាសន៍ និង ឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមដោយគ្មានអាជ្ញាយុកាលឡើយ។ ជារឿយឧក្រិដ្ឋកម្មប្រភេទនេះតែងតែប្រព្រឹត្តឡើងដោយមន្ត្រីជាន់ខ្ពស់នៃថ្នាក់ដឹកនាំប្រទេសជាសមាជិក។ អ្វីដែលគួរឱ្យកត់សម្គាល់គឺថា ICCជាតុលាការចុងក្រោយតែមួយគត់អនុវត្ត

---

[20] ចូលអានលម្អិតBBC. (2017, February 1). African Union backs mass withdrawal from ICC. BBC News. https://www.bbc.com/news/world-africa-38826073.

អំណាចនៅពេលដែលប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ប្រទេសមួយដួលរលំហើយរដ្ឋាភិបាលក្លាយជាចារីក្នុងឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិនោះ។ ឯតុលាការICJវិញមានទម្រង់ជា តុលាការស៊ីវិលដោះស្រាយជម្លោះរដ្ឋនិងរដ្ឋហើយនិងផ្តល់យោបល់លើបញ្ហាច្បាប់រដ្ឋ ក្នុងទម្រង់មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ។ បញ្ហាដែលវាដោះស្រាយរួមមានបញ្ហាអធិបតេយ្យ ទឹកដី ការបំពានសន្ធិសញ្ញា បញ្ហាសមុទ្រជំនួញជាអាទិ៍។ តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិមានសមាសភាពចៅក្រម១៨រូបដែលមានរូបៗមានអាណត្តិ៩ឆ្នាំមកពីប្រទេសនានាជាសមាជិករបស់ICC និងមិនអាចមានចៅក្រមពីររូបមកពីប្រទេសតែមួយទេ។ តុលាការនេះក៏មានរដ្ឋអាជ្ញាដែលស៊ើបអង្កេតឧក្រិដ្ឋកម្មហើយប្រសិនបើរដ្ឋអាជ្ញារកឃើញភស្តុតាងដែលបង្ហាញថាឧក្រិដ្ឋកម្មត្រូវបានប្រព្រឹត្តគាត់សុំឱ្យចៅក្រមចាប់ផ្តើមសវនាការ។

សម្រាប់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិមានចៅក្រម ១៥ រូបដែលពួកគេម្នាក់ៗដូចនៅក្នុងអង្គជំនុំជម្រះតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ (ICC) ក៏មានអាណត្តិ ៩ឆ្នាំ ដែរ។ ពួកគេត្រូវបានជ្រើសរើសដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិនិងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិដោយមានចៅក្រម ៥ រូបត្រូវបានជ្រើសរើសរៀងរាល់ ៣ ឆ្នាំម្តងដើម្បីធានានិរន្តរភាពនៅក្នុងតុលាការ។ ដូចគ្នានេះដែរគ្មានចៅក្រមពីររូបអាចមកពីប្រទេសតែមួយបានទេ។ អាសនៈសម្រាប់ចៅក្រមនឹងត្រូវបែងចែកទៅតាមតំបន់ភូមិសាស្ត្រហេតុដូចនេះមាន ៥ អាសនៈសម្រាប់បស្ចិមប្រទេស ៣ សំរាប់រដ្ឋអាហ្វ្រិក ២ សំរាប់រដ្ឋនៅអឺរ៉ុបខាងកើត ៣ សំរាប់រដ្ឋអាស៊ី និង ២ សំរាប់អាមេរិកឡាទីននិងការ៉ាអ៊ីប រដ្ឋ។

ដូចអង្គការដទៃទៀតដែរស្ថាប័នច្បាប់អន្តរជាតិទាំងពីរនេះក៏ត្រូវការថវិកាដើម្បីអនុវត្តកិច្ចការ។ តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដែលជាស្ថាប័នឯករាជ្យមួយមានតួនាទីសំខាន់លើការរួមចំណែកដែលធ្វើឡើងដោយ ភាគីរដ្ឋចំពោះលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម និងការរួមចំណែកដោយស្ម័គ្រចិត្តពីអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ទន្ទឹមនឹងនេះតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិដែលជា ផ្នែកមួយនៃ អង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវបានផ្តល់មូលនិធិដោយរដ្ឋជាសមាជិក។

ភាពខុសគ្នាដែលយើងបានពិភាក្សាខាងលើនេះនៅមិនទាន់លម្អិតចូលក្នុងសាច់រឿងពិតនៃ ប្រធានបទសារណានោះទេ។ បន្ទាប់នេះហើយ ដោយយើងផ្អែកលើមូលដ្ឋានវែកញែកជារួមពីលើយុត្តាធិការលើជម្លោះអន្តរជាតិ និងការប្រឹក្សាយោបល់របស់តុលាការICJ និង យុត្តាធិការដែនដី យុត្តាធិការពេលវេលា និងយុត្តាធិការលើកម្មវត្ថុនៃវិវាទរបស់តុលាការICC បានរកឃើញថាយុត្តាធិការរបស់តុលាការទាំងពីរគឺវាមានលក្ខណៈខុសគ្នាដល់ទៅ៣ចំណុច។

កថាខណ្ឌទី១៖ ភាគីនៃវិវាទ

យុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិគឺ សំរេចដោយអនុលោមតាមច្បាប់អន្តរជាតិវិវាទដែលមានលក្ខណៈស្របច្បាប់ដែលត្រូវបានដាក់ជូនដោយរដ្ឋដែលគេហៅថាយុត្តាធិការក្នុងករណីមានជម្លោះ។ នេះបើ

យោងតាមមាត្រា ៣៥(១) នៃលក្ខន្តិកៈចែងថាតុលាការត្រូវបើកចំហចំពោះរដ្ឋភាគីចំពោះលក្ខន្តិកៈ និងមាត្រា ៩៣(១) នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិចែងថា សមាជិកទាំងអស់នៃអង្គការសហប្រជាជាតិគឺជា ភាគីតុលាការជាក់ស្តែងនៃលក្ខន្តិកៈនេះ។ មានតែរដ្ឋទេដែលអាចដាក់បណ្តឹង និងបង្ហាញខ្លួនចំពោះមុខតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ អាជ្ញាធរផ្សេងទៀតបុគ្គលឯកជនមិនមានសិទ្ធិក្នុងការពាក់ព័ន្ធនៃនីតិវិធីតុលាការនោះទេ។ នៅក្នុងដំណើរការវិវាទដែលមានជម្លោះនៅពេលដែលវិវាទត្រូវបាននាំយកទៅតុលាការ ដោយពាក្យស្នើសុំឯកតោភាគីដែលបានប្តឹងដោយរដ្ឋមួយប្រឆាំងនឹងរដ្ឋមួយផ្សេងទៀតឈ្មោះរបស់ភាគីនៅក្នុងចំណងជើងផ្លូវការនៃសំណុំរឿងត្រូវបានបំបែកដោយអក្សរកាត់ v e.g., Cameroon v. Nigeria។ នៅពេលជម្លោះត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការដោយផ្អែកលើកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសរវាងរដ្ឋពីរឈ្មោះរបស់ភាគីគឺគេត្រូវបានបំបែកដោយសញ្ញាដាច់ៗ ដោយឧទាហរណ៍គឺ Indonesia/Malaysia។

ចំណែកតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិវិញគឺ មានសមត្ថកិច្ចលើបុគ្គលនៃរដ្ឋទាំងឡាយដែលជាសមាជិករបស់តុលាការចាប់ពីថ្ងៃដែលច្បាប់លក្ខន្តិកៈចូលជាធរមាន ហើយរដ្ឋនោះអាចទទួលយកយុត្តាធិការនូវចំណោទបញ្ហាមុនបានតាមរយៈការធ្វើសេចក្តីប្រកាសករណីរដ្ឋនោះមិនបានចូលជាភាគី នៃច្បាប់លក្ខន្តិកៈដើម្បីអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលបានប្រព្រឹត្តក្រោយច្បាប់លក្ខន្តិកៈចូលជាធរមាន។

រដ្ឋភាគីមិនអាចជ្រៀតជ្រែកជាមួយមុខងារតុលាការរបស់តុលាការឡើយ។ វិវាទទាក់ទងនឹងសំណុំរឿងបុគ្គលត្រូវបានដោះស្រាយដោយការបែងចែកតុលាការ។ ក្នុងអត្ថបទកម្រងសំណួរចម្លើយរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិក៏បានឆ្លើយបញ្ជាក់ថា ICC កាត់ក្តីលើបុគ្គលខុសពីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិដែលជា តុលាការសំខាន់អង្គការសហប្រជាជាតិសម្រាប់ការដោះស្រាយវិវាទរវាងរដ្ឋ។ ICC កាត់ទោសបុគ្គលម្នាក់ៗ មិនមែនក្រុម ឬរដ្ឋទេ។ បុគ្គលណាដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ថាបានប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មដែលស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការរបស់ ICC អាចត្រូវបាននាំមកនៅចំពោះមុខ ICC ។ ICC មិនជំនួសប្រព័ន្ធយុត្តិធម៌ព្រហ្មទណ្ឌជាតិទេ។ ផ្ទុយទៅវិញវាបំពេញបន្ថែមហើយធានាការចោទប្រកាន់និងកាត់ក្តីបុគ្គលប្រសិនបើរដ្ឋពាក់ព័ន្ធមិនមិនអាច ឬ មិនមានឆន្ទៈពិតប្រាកដក្នុងការធ្វើដូច្នេះតួយ៉ាងប៉ុនប៉ងការពារបុគ្គលពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌរបស់ពួកគេ។ នេះត្រូវបានគេស្គាល់ថាជាគោលការណ៍។ ប៉ុន្តែការបំពេញបន្ថែមដែលជាអាទិភាពត្រូវបានផ្តល់ឱ្យប្រព័ន្ធជាតិ។ពោលម្តងទៀតគឺ នៅពេលរដ្ឋមួយក្លាយជា ភាគីនៃលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម ប្រទេសនេះយល់ព្រមប្រគល់ខ្លួនទៅយុត្តាធិការរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិទាក់ទងនឹង ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលមានចែងក្នុងលក្ខន្តិកៈតុលាការអាចអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនក្នុង កាលៈទេសៈដែលជនល្មើសជាជនជាតិនៃរដ្ឋភាគីឬកន្លែងដែលឧក្រិដ្ឋកម្មនោះមានបានប្ដេជ្ញាចិត្តនៅក្នុងទឹកដីរបស់រដ្ឋភាគី។ ម្យ៉ាងទៀតរដ្ឋដែលមិនមែនជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈអាចសម្រេចចិត្តទទួលយកយុត្តាធិការរបស់ ICC

។ ល័ក្ខខ័ណ្ឌទាំងនេះមិនត្រូវបានអនុវត្តទេនៅពេលដែលក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខធ្វើសកម្មភាពក្រោមជំពូកទី៧ នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិសំដៅលើស្ថានភាពមួយទៅការិយាល័យព្រះរាជអាជ្ញា។

កថាខណ្ឌទី២៖ ប្រភេទនៃវិវាទ

តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិមានយុត្តាធិការស៊ើបអង្កេតលើឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរបំផុតដែល មានការព្រួយបារម្ភចំពោះសហគមន៍អន្តរជាតិទាំងមូលពោលគឺ ឧក្រិដ្ឋកម្មប្រល័យពូជសាសន៍ ឧក្រិដ្ឋកម្ម សង្គ្រាមឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ និងឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការឈ្លានពាននៅពេលមានលក្ខខណ្ឌ។ ចំណែកការអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់តុលាការលើបណ្តឹងចុងក្រោយត្រូវបានបំពេញចំពោះឧក្រិដ្ឋកម្មចំនួន ៣ គឺ៖

- ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលបានប្រព្រឹត្តនៅក្នុងប្រទេសសមាជិក។
- ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយប្រជាជនមកពីប្រទេសជាសមាជិក។
- ឧក្រិដ្ឋកម្មដែលក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិចង់ឱ្យតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិធ្វើការស៊ើបអង្កេត។

ICC ក៏អាចដាក់ការជំនុំជម្រះបុគ្គលដែលត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទប្រព្រឹត្តឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិដែរ។ យុត្តាធិការដែនដីរបស់តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិគឺ មានវិសាលភាពធំលើសពីICJទៅទៀតព្រោះវាអាចដោះស្រាយបញ្ហានៃរដ្ឋមួយដោយពន្លាតសមត្ថកិច្ចរបស់វា តែវាមិនអាចផ្តល់ឱ្យពួកគេនូវដំបូន្មានផ្នែកច្បាប់ដល់អាជ្ញាធរអន្តរជាតិណានោះទេ។

យោងតាមបញ្ជីរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិវិញគឺ ទាំងលើបណ្តឹងជម្លោះរវាងរដ្ឋនិងប្រឹក្សាយោបល់ចាប់ពីបង្កើតមកមាន១៧៩ករណីមកហើយ[21]។ ខុសពីICC វាល់វិវាទរបស់ICJអាចត្រូវបានដោះស្រាយតាមមធ្យោបាយមួយក្នុងចំណោមវិធីបីយ៉ាង៖ (១) ពួកគេអាចដោះស្រាយដោយភាគីបានគ្រប់ពេលក្នុងពេលដំណើរការនីតិវិធី។ (២) រដ្ឋមួយអាចបញ្ឈប់ដំណើរការនីតិវិធីនិងដកខ្លួនចេញនៅចំណុចណាមួយ ឬ (៣) តុលាការអាចប្រកាសសាលក្រម។

កថាខណ្ឌទី៣៖ ការអនុវត្តយុត្តាធិការ

មាត្រា១៣ នៃលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូមបានបញ្ជាក់ថា តុលាការនេះអាចអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនចំពោះបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមានចែងក្នុងមាត្រា៥អនុលោមតាមបទបញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃច្បាប់លក្ខន្តិកៈនេះបើ៖

ក) ស្ថានភាពដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយឬច្រើនបង្ហាញថាត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើង ត្រូវបានដាក់ជូនទៅព្រះរាជអាជ្ញាដោយរដ្ឋភាគីមួយអនុលោមតាមមាត្រា១៤។

[21] ចូរអានលម្អិតនៅគេហទំព័រ https://www.icj-cij.org/en/cases

ខ) ស្ថានភាពដែលបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយ ឬច្រើនបង្ហាញថាត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងត្រូវបានដាក់ជូនដោយព្រះរាជអាជ្ញាដោយក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខតាមជំពូក៧នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ។

គ) ព្រះរាជអាជ្ញាបានផ្តួចផ្តើមការស៊ើបអង្កេតមួយពាក់ព័ន្ធ នឹង បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនោះដោយអនុលោមតាមមាត្រា១៥នៃលក្ខន្តិកៈនេះ។

ចំពោះលក្ខខណ្ឌកគឺរដ្ឋភាគីអាំចដាក់ជូនព្រះរាជអាជ្ញានូវស្ថានភាពនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌមួយឬ ច្រើនក្នុងដែនយុត្តាធិការតុលាការដែលបង្ហាញថា ត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើងដើម្បីស្នើព្រះរាជអាជ្ញាឱ្យធ្វើការស៊ើបអង្កេតក្នុងស្ថានភាពនោះក្នុងគោលបំណងជាក់លាក់លើនរណាម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ដើម្បីចោទប្រកាន់បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ។

ការដាក់ជូននោះត្រូវបញ្ជាក់ស្ថានភាពពាក់ព័ន្ធាមលទ្ធភាពធ្វើបានជាមួយសំអាងហេតុ។

តុលាការជា អ្នកកំណត់ករណីមួយមិនអាចទទួលយកបានទេបើ៖

ក) ករណីនោះត្រូវបានស៊ើបអង្កេត ឬនាំយកមកជំនុំជម្រះដោយរដ្ឋដែលមានយុត្តាធិការលើករណីនោះរួចហើយ លើកលែងតែរដ្ឋគ្មានឆន្ទៈ ឬលទ្ធភាពបើកការស៊ើបអង្កេតឬការនាំយកមកជំនុំជម្រះដោយពិតប្រាកដ

ខ) ករណីនេះត្រូវបានស៊ើបអង្កេតដោយ រដ្ឋដែលមានយុត្តាធិការលើករណីនោះហើយហើយរដ្ឋនោះបានសម្រេចមិននាំយកជនពាក់ព័ន្ធមកជំនុំជម្រះទេ លើកលែងតែសេចក្តីសម្រេចនោះកើតចេញពីលទ្ធផលនៃភាពគ្មានឆន្ទៈនិងអសមត្ថភាពរបស់រដ្ឋពិតប្រាកដ

គ) ជនពាក់ព័ន្ធត្រូវបានជំនុំជម្រះចំពោះអំពើដែលជាកម្មវត្ថុនៃពាក្យបណ្តឹងរួចហើយ ហើយការជំនុំជម្រះដោយតុលាការមិនត្រូវបានអនុញ្ញាត

ឃ) ករណីនោះមិនធ្ងន់ធ្ងរគ្រប់គ្រាន់ល្មមសម្រាប់ធ្វើយុត្តិកម្មសកម្មភាពបន្ត។

ចំណោទបញ្ហាគឺ ថាតើធ្វើដូចម្តេចដើម្បីកំណត់ពីភាពគ្មានឆន្ទៈរបស់រដ្ឋមួយ តាមលក្ខន្តិកៈនេះគេតម្រូវឱ្យតុលាការពិនិត្យមើល០៣លក្ខខណ្ឌគឺ៖

- តើករណីទាំងនោះបាន ឬ កំពុងយកដំណើរការ ឬ សេចក្តដីសម្រេចថ្នាក់ជាតិបានធ្វើឡើងក្នុងគោលបំណងបិទបាំងជនពាក់ព័ន្ធពីការទទួលខុសត្រូវព្រហ្មទណ្ឌចំពោះបទល្មើសដែល ស្ថិតក្នុងយុត្តាធិការរបស់តុលាការទេ។
- តើមានការពន្យារពេលមិនសមហេតុផលក្នុងករណីរឿងក្តីនោះដែល ក្នុងស្ថានភាពនោះមិនស្របនឹងចេតនានាំយកជនពាក់ព័ន្ធមករកយុត្តិធម៌។

- តើករណីទាំងនោះបានដំណើរការដោយឯករាជ្យឬមិនលំអៀងហើយករណីរឿងក្តីទាំងនោះបាន ឬកំពុងដំណើរការដោយឯករាជ្យ ឬ មិនលំអៀងហើយករណីនោះកំពុងស្ថិតក្នុងរបៀបមួយដែលស្ថានភាពនោះមិនស្របនឹងចេតនានៃការនាំយកជនពាក់ព័ន្ធមករកយុត្តិធម៌។

រីឯការកំណត់អលទ្ធភាពក្នុងករណីជាក់លាក់មួយ តុលាការត្រូវ ពិចារណាថាដោយយោងលើការដួលរលំទាំងស្រុង ឬ ជាសារវន្ត ឬ អលទ្ធភាពនៃប្រព័ន្ធតុលាការជាតិមួយ ដូចថា រដ្ឋនោះគ្មានលទ្ធភាពទទួលបានជនជាប់ចោទ ឬ គ្មានភស្តុតាង និង សក្ខីកម្មចាំបាច់ ឬ បើមិនដូច្នោះទេ គ្មានលទ្ធភាពដំណើរការជម្រះករណីរឿងក្តីរបស់ខ្លួនបានទេឬ។

នៅពេលដែលស្ថានភាពមួយត្រូវបានដាក់ជូនទៅតុលាការស្របតាមមាត្រា១៣ ហើយព្រះរាជអាជ្ញាបានកំណត់ថា មានមូលដ្ឋានសមហេតុផលដើម្បីចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេត ឬ ក៏ព្រះរាជអាជ្ញាផ្តើមគំនិតធ្វើការស៊ើបអង្កេតពេលនោះព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវជូនដំណឹងទៅគ្រប់រដ្ឋភាគីទាំងអស់ និង ទៅរដ្ឋទាំងឡាយណាដែលយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះព័ត៌មានដែល មាននោះជាធម្មតាអាចអនុវត្តយុត្តាធិការលើរឿងនោះ បានព្រះរាជអាជ្ញារៀបជូនដំណឹងទៅរដ្ឋទាំងនោះដោយឈរលើមូលដ្ឋានជាសំងាត់ ដើម្បីការពារការបំផ្លាញចោលនូវភស្តុតាង ទប់ស្កាត់ការគេចខ្លួន ព្រះរាជអាជ្ញាអាចដាក់កំរិតដែនកំណត់នូវវិសាលភាពព័ត៌មានដែលត្រូវផ្តល់ទៅឱ្យរដ្ឋទាំងឡាយបាន។ នៅក្នុងរយៈពេលមួយខែ បន្ទាប់ពីទទួលបានសេចក្តីជូនដំណឹងនោះ រដ្ឋអាចជំរាបជូនទៅតុលាការថាខ្លួនកំពុងធ្វើការស៊ើបអង្កេត ឬ បានស៊ើបអង្កេតលើពលរដ្ឋរបស់ខ្លួន ឬ អ្នកផ្សេងដែលបានស្ថិតនៅក្នុងយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនទាក់ទងនឹងអំពើល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដែលអាចបង្កើតជា បទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៥។

តាមការស្នើសុំរបស់រដ្ឋនោះ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវទុកការស៊ើបអង្កេតទៅលើជនទាំងឡាយឱ្យរដ្ឋដែលស្នើសុំនោះជាអ្នកធ្វើការស៊ើបអង្កេត លើកលែងតែតាមការស្នើសុំរបស់ព្រះរាជអាជ្ញា សភាមុនការជំនុំជម្រះ (Pre-trial chamber) សំរេចអនុញ្ញាតឱ្យព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការស៊ើបអង្កេត។ ការទុកឱ្យព្រះរាជអាជ្ញាធ្វើការស៊ើបអង្កេតរបស់រដ្ឋត្រូវបើកឱ្យត្រួតពិនិត្យមើលដោយព្រះរាជអាជ្ញាក្នុងរយៈពេល៦ខែ នៃការទុកពេលដោយផ្អែកលើឆន្ទៈ ឬ គ្មានលទ្ធភាពរបស់រដ្ឋ។

ចំពោះតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិវិញ តុលាការនេះបែងចែកពីររបៀបដាច់ពីគ្នា នៃការអនុវត្តយុត្តាធិការតុលាការគឺ របៀបលើបណ្តឹងរវាងរដ្ឋ និង ការសុំយោបល់។

ករណីបណ្តឹងអន្តររដ្ឋអ្នកដែលអាចចាប់ផ្តើមពាក្យបណ្តឹងបានមានតែរដ្ឋនៃជម្លោះប៉ុណ្ណោះគឺ មិនដូចICC ដែលផ្តល់សិទ្ធិអំណាចដែលរដ្ឋផ្សេង ដល់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិនិងដោយរដ្ឋអាជ្ញានោះទេ។

តុលាការមានសមត្ថកិច្ច ក្នុងការដោះស្រាយជម្លោះតែប្រសិនបើរដ្ឋទទួលយកយុត្តាធិការរបស់វាតាមវិធានរៀបរាប់។ រដ្ឋគ្មានតំណាងនៅតុលាការទេ ដូចនេះរដ្ឋត្រូវទាក់ទងជាមួយនឹងបញ្ជីកាតាមរយៈក្រសួងការបរទេសឬក៏ស្ថានទូតរបស់ពួកគេនៅហូឡង់។ នៅពេលដែលពួកគេបានក្លាយជា ភាគីនៃបណ្តឹងចំពោះមុខតុលាការពួកគេមានតំណាងដោយអន្តរការីដែលមានសិទ្ធិកាតព្វកិច្ចដូចជាមេធាវីនៅតុលាការជាតិ និងជាប្រមុខបេសកម្មការទូតពិសេសជាមួយនឹងអំណាចប្រព្រឹត្តលើរដ្ឋដើម្បីធ្វើការបញ្ជូនបន្តនូវការឆ្លើយតប និងឆ្លើយមិនទទួល ឬ ទទួលចុះហត្ថលេខាឬធ្វើការបញ្ជាក់។ នៅសវនាការសាធារណៈអន្តរការីនេះជា អ្នកបើការជំទាស់ក្នុងនោះមានជា រដ្ឋាភិបាលពួកគេតំណាង ។

ការបើកដំណើរក្តីអាចតាម០២របៀបៈ

តាមរយៈការជូនដំណឹងអំពីការព្រមព្រៀងពិសេសៈ ឯកសារដែលមានចរិតទ្វេភាគីអាចត្រូវប្តឹងទៅតុលាការដោយភាគីណាមួយឬទាំងពីរនៃរដ្ឋ។ កិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយត្រូវតែបញ្ជាក់ពីបញ្ហានៃជម្លោះ និងភាគី។ ដោយសារតែនឹងមិនមានរដ្ឋដាក់ពាក្យបណ្តឹង និងរដ្ឋឆ្លើយតបតុលាការនឹងសរសេរចំណងជើងដូចឧទាហរណ៍នេះBenin/Niger។

តាមរយៈមធ្យោបាយនៃការដាក់ពាក្យៈ ដោយមានចរិតជា ឯកត្តោភាគីត្រូវបានដាក់ជូនដោយរដ្ឋមួយប្រឆាំងនឹងរដ្ឋមួយគឺ មានចេតនាក្នុងការរក្សាលក្ខខណ្ឌអំពីប្រធានបញ្ហានៃជម្លោះ រដ្ឋដាក់ពាក្យបណ្តឹងត្រូវចង្អុលពីការទទួលស្គាល់យុត្តាធិការដោយសន្ធិសញ្ញាឬការប្រកាសពេលនោះតុលាការនឹង ធ្វើការដាក់ចំណងជើងបណ្តឹងដូចឧទាហរណ៍ថា Nicaragua v. Colombia។

កាលបរិច្ឆេទនៃការផ្តួចផ្តើមដំណើរការនីតិវិធីដែលជា ការទទួលដោយមន្ត្រីចុះបញ្ជីកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស ឬ ពាក្យស្នើសុំគឺជា ការកមណត់អំពីការបើកសវនាការនៅចំពោះមុខតុលាការ។ ដំណើរការនីតិវិធីដែលមានខ្លឹមសាររួមមានដំណាក់កាលជា លាយលក្ខណ៍អក្សរដែលក្នុងនោះភាគីទាំងពីរបានដាក់ឯកសារនិងផ្លាស់ប្តូរការតវ៉ាដែលមានសេចក្តីថ្លែងការណ៍លំអិតអំពីចំណុចនៃការពិត និងច្បាប់ដែលភាគីនីមួយៗពឹងផ្អែក និងដំណាក់កាលផ្ទាល់មាត់ដែលមានសវនាការជាសាធារណៈដែលភ្នាក់ងារនិងមេធាវីផ្តល់យោបល់ដល់តុលាការ។ ដោយសារតុលាការមានភាសាផ្លូវការពីរ (អង់គ្លេស និងបារាំង) អ្វីៗទាំងអស់ដែលសរសេរ ឬ និយាយ ជាភាសាមួយត្រូវបានបកប្រែទៅភាសាផ្សេងទៀត។ ពាក្យបណ្តឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមិនត្រូវបានផ្តល់ជូនដល់អ្នកសារព័ត៌មាន និងសាធារណៈជនឡើយរហូតដល់ការបើកសវនាការផ្ទាល់មាត់ហើយមានតែពេលនោះទេប្រសិនបើភាគីគ្មានការជំទាស់។

សាលក្រមគឺជា សេចក្តីសម្រេចចុងក្រោយដោយភ្ជាប់ភាគីទៅនឹងសំណុំរឿង និងដោយគ្មានការប្តឹងឧទ្ធរណ៍ ចៅក្រមណាដែលចង់ធ្វើដូច្នេះអាចដាក់បញ្ចូលមតិយោបល់ទៅក្នុងសាលក្រម។

តាមរយៈការចុះហត្ថលេខាលើធម្មនុញ្ញរដ្ឋជា សមាជិកនៃអង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវគោរពតាមសេចក្តីសម្រេចរបស់តុលាការក្នុងករណីណាក៏ដោយដែលខ្លួនជាភាគី។ លើសពីនេះទៅទៀតសំណុំរឿងមួយអាចត្រូវបានបញ្ជូនទៅតុលាការហើយសំរេចដោយតុលាការ ប្រសិនបើភាគីទាំងពីរយល់ព្រមតាមមធ្យោបាយមួយ ឬផ្សេងទៀតចំពោះយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនលើសំណុំរឿងនេះកម្រនឹងមានការសម្រេចចិត្តមិនអនុវត្ត។ រដ្ឋមួយដែលពិចារណាថាភាគីម្ខាងទៀតមិនបានបំពេញកាតព្វកិច្ចដែលមានស្រាប់តាមសាលក្រមដែលចេញដោយតុលាការអាចនាំរឿងនេះទៅក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខដែលមានអំណាចណែនាំឬសម្រេចចិត្តលើវិធានការដែលត្រូវអនុវត្តដើម្បីឱ្យមានប្រសិទ្ធភាព ការវិនិច្ឆ័យ។

នីតិវិធីដែលបានពិពណ៌នាខាងលើគឺជា នីតិវិធីធម្មតា។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយដំណើរនៃដំណើរការនីតិវិធីអាចត្រូវបានកែប្រែដោយដំណើរការចៃដន្យ។ កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីដោយចៃដន្យទូទៅបំផុតគឺ ការជំទាស់បឋមដែលត្រូវបានលើកឡើងដើម្បីជំទាស់នឹងសមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការក្នុងការសម្រេចលើរឿងក្តី (រដ្ឋដែលឆ្លើយតបអាចជំទាស់ឧទាហរណ៍ថាតុលាការខ្វះយុត្តាធិការឬថាពាក្យសុំមិនអាចទទួលយកបាន)។ បញ្ហានេះ គឺជារឿងមួយដែលតុលាការខ្លួនឯងជាអ្នកសម្រេច។ បន្ទាប់មកមានវិធានការណ៍បណ្តោះអាសន្នដែលរដ្ឋអាចស្នើសុំបានប្រសិនបើខ្លួនចាត់ទុកថាសិទ្ធិ ដែលបង្កើតជាកម្មវត្ថុនៃការដាក់ពាក្យរបស់ខ្លួនស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់ភ្លាមៗ។ លទ្ធភាពទីបីគឺ ថារដ្ឋអាចស្នើសុំការអនុញ្ញាតអន្តរាគមន៍នៅក្នុងជម្លោះដែលពាក់ព័ន្ធនឹងរដ្ឋផ្សេងទៀតប្រសិនបើខ្លួនយល់ឃើញថាវាមានផលប្រយោជន៍ចំពោះលក្ខណៈស្របច្បាប់នៃករណីដែលអាចប៉ះពាល់ដល់ការសម្រេចចិត្ត។ លក្ខន្តិកៈនេះក៏មានចែងអំពីករណីដែល រដ្ឋឆ្លើយតបមិនចូលខ្លួនមកបំភ្លឺនៅចំពោះមុខតុលាការមិនថាដោយសារតែរដ្ឋនោះបដិសេធយុត្តាធិការរបស់តុលាការទាំងស្រុងឬដោយមូលហេតុផ្សេងទៀត។ ការខកខានដោយភាគីម្ខាងមិនបង្ហាញខ្លួនឱ្យឃើញគឺ មិនរារាំងដំណើរការនីតិវិធីរបស់ខ្លួនឡើយទោះបីតុលាការត្រូវបំពេញបន្ថែមខ្លួនឯងថាខ្លួនមានយុត្តាធិការក៏ដោយ។ តុលាការគួតែស្វែងរកថាភាគីច្រើនទៀតគ្រោងនឹងដាក់ដំណើរការដាច់ដោយឡែកក្នុងការដាក់ជូនបញ្ហាដូចគ្នា និងការដាក់ជូនប្រឆាំងនឹងទំនាក់ទំនងបញ្ហាដូចគ្នានោះដំណើរការនឹងចាប់ផ្តើម។ តុលាការបដិសេធកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្នុងនាមជាតុលាការពេញលេញ ប៉ុន្តែតាមការស្នើសុំរបស់ភាគីតុលាការក៏អាចបង្កើតអង្គជំនុំជម្រះពិសេសដើម្បីពិនិត្យសំណុំរឿងជាក់លាក់។ អង្គជំនុំជម្រះនៃនីតិវិធីសង្ខេបត្រូវបានតុលាការតែងតាំងជារៀងរាល់ឆ្នាំស្របតាមលក្ខន្តិកៈរបស់ខ្លួន។

ការអនុវត្តយុត្តាធិការរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិនេះគឺ ត្រូវស្របតាម ប្រភពនៃច្បាប់ដែលតុលាការត្រូវអនុវត្តគឺៈ សន្ធិសញ្ញានិងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិជាធរមាន។ ទំនៀមទម្លាប់អន្តរជាតិ គោលការណ៍ទូទៅនៃច្បាប់ ការសម្រេចចិត្តរបស់តុលាការ និងយុត្តិសាស្ត្រ។ ចំណែកច្បាប់ដែលត្រូវយកមកអនុវត្តក្នុងបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌគឺ ទីមួយច្បាប់លក្ខន្តិកៈនេះ ធាតុនៃបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌ និងវិធាននៃនីតិវិធីនិងភស្តុតាងរបស់តុលាការ និងទីពីរសន្ធិសញ្ញា និងគោលការណ៍និងវិធាននៃច្បាប់អន្តរជាតិដែលអាចយកមកអនុវត្តបាន ដោយរួមបញ្ចូលទាំងគោលការណ៍នៃច្បាប់អន្តរជាតិស្តីពីជម្លោះប្រដាប់អាវុធ។ លក្ខខណ្ឌទីបីនោះគឺ តុលាការអាចទាញយកច្បាប់ជាតិរបស់ប្រព័ន្ធច្បាប់ទាំងឡាយរបស់ពិភពលោកដែលស្របនឹងច្បាប់អន្តរជាតិ និង បទដ្ឋានអន្តរជាតិ។

សំណុំរឿងអាចត្រូវបានសន្និដ្ឋាន នៅដំណាក់កាលណាមួយនៃដំណើរការនីតិវិធីដោយការដោះស្រាយរវាងភាគី ឬ ដោយការមិនបន្ត។ ក្នុងករណីចុងក្រោយរដ្ឋដែលដាក់ពាក្យស្នើសុំអាចជូនដំណឹងដល់តុលាការបានគ្រប់ពេលថាខ្លួនមិនចង់បន្តនីតិវិធីនោះទេបើមិនដូច្នោះទេភាគីទាំងពីរអាចប្រកាសថា ពួកគេយល់ព្រមដកសំណុំរឿងនេះចេញ។ បន្ទាប់មកតុលាការដកសំណុំរឿងចេញពីបញ្ជីរបស់ខ្លួន។

ចំពោះករណីប្រឹក្សាយោបល់វិញគឺ ដំណើរការស៊ើបអង្កេតនៅចំពោះមុខតុលាការគឺបើកចំហចំពោះតែអង្គការចំនួនប្រាំរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងទីភ្នាក់ងារឯកទេសចំនួន១៦ ដែលស្ថិតជាគ្រួសារ ឬ អង្គការសម្ព័ន្ធរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយមានតែមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអាចស្នើសុំយោបល់យោបល់លើ សំណួរផ្នែកច្បាប់ណាមួយ។

នៅពេលដែលតុលាការទទួលបានការស្នើសុំយោបល់ប្រឹក្សាតុលាការត្រូវតែ ប្រមូលផ្តុំនូវអង្គហេតុទាំងអស់ហើយដូច្នេះត្រូវផ្តល់សិទ្ធិអំណាចក្នុងដំណើរការសវនាការជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងផ្ទាល់មាត់ស្រដៀងទៅនឹងករណីដែលមានជម្លោះដែរ។ តាមទ្រឹស្តីតុលាការអាចធ្វើបានដោយគ្មានដំណើរការនីតិវិធីបែបនេះក៏បានដែរ។

ពីរបីថ្ងៃបន្ទាប់ពីសំណើត្រូវបានដាក់ជូន តុលាការបានរៀបចំបញ្ជីឈ្មោះរដ្ឋ និងអង្គការអន្តរជាតិដែលទំនងជាអាចផ្តល់ព័ត៌មានអំពីសំណួរនេះនៅចំពោះមុខតុលាការ។ រដ្ឋបែបនេះមិនស្ថិតនៅក្នុងជំហរដូចភាគីក្នុងដំណើរការវិវាទទេគឺ តំណាងរបស់ពួកគេនៅចំពោះមុខតុលាការមិនត្រូវបានគេដឹងថាជា ភ្នាក់ងារនោះទេហើយការចូលរួមរបស់ពួកគេនៅក្នុងដំណើរការប្រឹក្សាមិនធ្វើឱ្យមតិរបស់តុលាការមានកាតព្វកិច្ចលើពួកគេឡើយ។ ជាធម្មតារដ្ឋដែលបានចុះបញ្ជីគឺជា រដ្ឋសមាជិកនៃអង្គការដែលស្នើសុំយោបល់។ រដ្ឋណាមួយដែលមិនត្រូវបានពិគ្រោះយោបល់ដោយតុលាការអាចសុំឱ្យមានក៏បានដែរ។

កិច្ចដំណើរការនីតិវិធីជាលាយលក្ខណ៍អក្សរមានរយៈពេលខ្លីជាងនៅក្នុងដំណើរការវិវាទរវាងរដ្ឋ ហើយច្បាប់ដែលគ្រប់គ្រងពួកគេអាចបត់បែនបាន។ អ្នកចូលរួមអាចសរសេរសេចក្តីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរដែលពេលខ្លះបង្កើតជាកម្មវត្ថុនៃការបញ្ចេញមតិដោយអ្នកចូលរួមដទៃទៀត។ សេចក្តីថ្លែងការណ៍និងយោបល់ដែលបានសរសេរត្រូវបានចាត់ទុកថាជាការសម្ងាត់តែក្រោយមកត្រូវបានបង្ហាញជា សាធារណៈនៅដើមដំបូងនៃដំណើរការសវនាការផ្ទាល់មាត់។

កថាខណ្ឌទី៤៖ ការបញ្ចប់យុត្តាធិការ

សមាជិករដ្ឋសភាប៊ូរុនឌីនៅឆ្នាំ២០១៦ បានបោះឆ្នោតដកខ្លួនចេញពីលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមដែលជា សន្ធិសញ្ញាបង្កើតតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC)។ ការសម្រេចនេះកើតឡើង ៦ ខែបន្ទាប់ពី ICC បានបើកការស៊ើបអង្កេតបឋមទៅលើអំពើហឹង្សាដែលបានផ្ទុះឡើងនៅក្នុងខែមេសាឆ្នាំ២០១៥។ មជ្ឈដ្ឋានយល់ឃើញថាប្រទេសអាហ្វ្រិកខាងកើតនេះនឹងដើរតាមគន្លងប្រទេសអាក្រក់ៗ ជាសមាជិកទីមួយដែលបោះបង់ចោល ICC ដោយផ្តាច់ខ្លួនចេញពីសហគមន៍អន្តរជាតិ។

លុះដល់ថ្ងៃទី១៩ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨ តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិត្រូវបានជូនដំណឹងជា ផ្លូវការដោយអង្គការសហប្រជាជាតិថាសាធារណរដ្ឋហ្វីលីពីននៅថ្ងៃទី១៧ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨ បានដាក់សេចក្តីជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរអំពីការដកខ្លួនចេញពីលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមដែលជា សន្ធិសញ្ញាស្ថាបនារបស់តុលាការ ដែលមានអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិជា អ្នករក្សាទុកនូវលក្ខន្តិកៈ។ តុលាការសោកស្តាយចំពោះការវិវត្តចុងក្រោយនេះហើយបានត្រឹមលើកទឹកចិត្តឱ្យហ្វីលីពីនជាគ្រួសាររបស់តុលាការនេះ។

ក្រោមសន្ធិសញ្ញាដែលបង្កើត ICC ដែលត្រូវបានគេស្គាល់ថាជា លក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម គឺតុលាការអាចធ្វើអន្តរាគមន៍បានលុះត្រាតែរដ្ឋទាំងឡាយមិនមានឆន្ទៈឬមិនអាចកាត់ទោសឧក្រិដ្ឋកម្មដោយខ្លួនឯងប៉ុណ្ណោះ។

ការដកខ្លួនចេញពីលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមគឺជា ការសម្រេចរបស់អធិបតេយ្យភាពដែលជាកម្មវត្ថុនៃមាត្រា១២៧ នៃលក្ខន្តិកៈនោះ[22] ។ ការដកខ្លួននេះនឹងមាននប្រសិទ្ធិភាពមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីការជូនដំណឹងអំពីការដកសមាជិកភាពទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ដោយយោងតាមកថាខណ្ឌទី២ នៃមាត្រា១២៧ គឺការខ្លួនរបស់រដ្ឋមួយនឹងមិនរួចបន្ទុកបានទេចំពោះកាតព្វកិច្ចដែលកើតចេញពីច្បាប់លក្ខន្តិកៈនេះ នៅក្នុងកំឡុងពេលដែលខ្លួនជាភាគី នៃច្បាប់លក្ខន្តិកៈនោះទេ រួមទាំងកាតព្វកិច្ចខាងហិរញ្ញវត្ថុដែលជំពាក់ផង។ ជាងនេះ ការដកខ្លួនរបស់រដ្ឋគឺគ្មានឥទ្ធិពលលើសហប្រតិបត្តិការនានា ជាមួយនឹងតុលាការរឿងស៊ើបអង្កេតព្រហ្មទណ្ឌ និងដំណើរ

[22] មាត្រា១២៧៖ អំពីការដកខ្លួនចេញ បានចែងថា រដ្ឋភាគីមួយដោយជូនដំណឹងជាលាយលក្ខណ៍អក្សរទៅអគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិអាចដកខ្លួនចេញពីច្បាប់លក្ខន្តិកៈនេះបាន។ ការដកខ្លួនចេញនេះមានប្រសិទ្ធភាពក្នុងរយៈពេលមួយឆ្នាំបន្ទាប់ពីថ្ងៃដែលបានជូនដំណឹង លើកលែងតែការជូនដំណឹងនេះមានការបញ្ជាក់កាលបរិច្ឆេទដែលយូរជាងមួយឆ្នាំ។

ការជំនុំជម្រះរឿងក្តីនានាទាក់ទងនឹងរដ្ឋដែលដកខ្លួនមានកាតព្វកិច្ចត្រូវសហប្រតិបត្តិការ និងដែលបានចាប់ផ្តើមឡើងនៅមុនការពិចារណាជាបន្តលើបញ្ហាណាមួយដែលឋិតក្រោមការពិចារណាដោយតុលាការរួច ជាស្រេចមុនកាលបរិច្ឆេទដកខ្លួនទេ។ ម្ល៉ោះហើយដូចក្នុងរឿងក្តីហ្វីលីពីនគឺរដ្ឋអាជ្ញានៅតែប្រកាន់ជំហរមានសមត្ថកិច្ចដដែល។ គេក៏មានវិធីមួយទៀតគឺ តាមលក្ខណៈជាក់ស្តែងនៅពេលដែលប្រទេសមួយដកខ្លួនចេញពីលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម ICC នឹងបាត់បង់យុត្តាធិការលើប្រទេសនោះ។ ព្រះរាជអាជ្ញាត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចាប់ផ្តើមការស៊ើបអង្កេតបឋម ឬការស៊ើបអង្កេតលើឧក្រិដ្ឋកម្មដែលប្រព្រឹត្តដោយជនជាតិ ឬ នៅលើទឹកដីនៃរដ្ឋភាគី។ ប្រទេសដែលមិនមែនជាសមាជិករបស់ICCស្ថិតនៅក្រៅលទ្ធភាពរបស់ខ្លួន លុះត្រាតែក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិនិយាយជាពិសេសអំពីស្ថានភាពនេះទៅតុលាការ។ យន្តការនេះត្រូវបាន អនុវត្តលើករណីស៊ូដង់និងលីប៊ីដែលនាំឱ្យមានការចោទប្រកាន់ប្រធានាធិបតីអាល់បាសៀនិងអតីតប្រធានាធិបតីលីប៊ីមួអាម៉ាហ្កាដាហ្វីនោះ។

ប្រសិនបើយុត្តាធិការ និងភាពស្របច្បាប់របស់ ICC កាន់តែធ្លាក់ចុះហើយបណ្តាប្រទេសកាន់តែដកថយសហគមន៍អន្តរជាតិនឹងត្រូវពឹងផ្អែកលើក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខដើម្បីបញ្ជូនសំណុំរឿងទៅតុលាការ។ ពោលគឺ គេមើលឃើញថា នៅពេលដែលរដ្ឋជាច្រើនគំរាមកំហែងដកខ្លួនចេញពីលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមនៅពេលដែលពួកគេស្ថិតក្រោមការត្រួតពិនិត្យការបញ្ជូនក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខគឺជា មធ្យោបាយតែមួយគត់ដើម្បីរក្សាតុលាការជាស្ថាប័នដែលមានមុខងារ។

សម្រាប់ការបញ្ចប់យុត្តាធិការរបស់ICJគឺ ពុំមានបញ្ជាក់ដូចការដកខ្លួនពីលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការនេះ ឬអ្វីនោះទេដោយហេតុថា ក្រៅពីការទទួលស្គាល់លក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការមានន័យថាជា សមាជិករបស់តុលាការមួយនេះ ការទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការមានដល់ទៅបួនរបៀបទៅហើយគឺដោយឯកត្តោភាគី ដោយសន្ធិសញ្ញា ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស និងដោយសេចក្តីប្រកាសផងនោះ។ ម្ល៉ោះហើយ មានតែការបញ្ញត្តិនៅក្នុងអវសានប្បញ្ញត្តិទេដែលអាចបញ្ជាក់ថាតើផ្តល់ ឬ លែងផ្តល់អំណាចយុត្តាធិការឱ្យតុលាការមួយនេះបាន។ ប៉ុន្តែភាគច្រើនវិវាទទាំងនោះតែងតែប្រគល់ជូនតុលាការអន្តរជាតិដើម្បីរក្សាប្រយោជន៍សម្ភហភាព និងបុព្វហេតុយុត្តិធម៌របស់ជាតិឬរដ្ឋមួយហើយ។

ករណីសិក្សាស្តីពីយុត្តាធិការតុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតក្នុងសំណុំរឿងក្តីប្រាសាទព្រះវិហារ

អង្គហេតុៈ ទទួលបានឯករាជ្យមិនបានប៉ុន្មានខែផងពីបារាំង ថៃបានបង្កប្រទូស្តរាយមកកាន់កម្ពុជាដោយប៉ុនប៉ងដណ្តើមបូជនីយដ្ឋានប្រវត្តិសាស្ត្រប្រាសាទព្រះវិហារតាមរយៈការបញ្ជូនប្រដាប់អាវុធ។ កម្ពុជាអស់រយៈពេលប្រមាណជា៤ឆ្នាំ បានធ្វើបណ្តឹងការទូតទៅកាន់ប្រទេសជិតខាងនេះជាច្រើនលើកច្រើនសារតែពុំមានដំណោះស្រាយសោះ។ ជាហេតុធ្វើឱ្យកម្ពុជាងាករកការដោះស្រាយវិវាទអន្តររដ្ឋតាមរយៈយន្តការតុលាការ។ ដោយនៅថ្ងៃទី៦ ខែតុលា ឆ្នាំ១៩៥៩ កម្ពុជាបានដាក់ពាក្យបណ្តឹងទៅតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ក្រុងឡាអេ នៅដើម្បីស្នើសុំឲ្យតុលាការប្រគល់អធិបតេយ្យដែនដីលើប្រាសាទព្រះវិហារមកឲ្យកម្ពុជា និងទាមទារឲ្យថៃដកកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធទាំងអស់ចេញពីប្រាសាទ។ ក្រោយពីទទួលបានបណ្តឹងនេះរួច នៅថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥៩ តុលាការបានចេញដីកាបង្គាប់ កំណត់កាលបរិច្ឆេទ ដែលកម្ពុជា និងថៃត្រូវបញ្ជូនសារណា និងសារណាតបទៅតុលាការ។ សារណារបស់កម្ពុជាត្រូវបានបញ្ជូនទៅដល់ដៃតុលាការ តាមពេលកំណត់។ ចំណែកថៃវិញ ដល់ពេលកំណត់ត្រូវបញ្ជូនសារណាតប ថៃបែរជាបានបញ្ជូនពាក្យបណ្តឹងមួយ បដិសេធមិនទទួលស្គាល់សមត្ថកិច្ចរបស់តុលាការអន្តរជាតិ ក្នុងការជំនុំជម្រះបណ្តឹងរបស់កម្ពុជា។ ក្នុងបណ្តឹងនោះថៃបានបញ្ជាក់ពីអញ្ញត្រកម្មបឋមរបស់ខ្លួនចំនួនពីរដែលក្នុងនោះអញ្ញត្របឋមទី១គឺ ថៃហាក់មានបំណងរារាំងមិនឱ្យតុលាការអនុវត្តយុត្តាធិការលើបណ្តឹងមកកាន់ខ្លួននោះទេ។ ការជំទាស់ដំបូងរបស់រដ្ឋាភិបាលថៃគឺថាសេចក្តីប្រកាសរបស់ថៃនៅថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥០ ដោយមានបំណងចង់បន្តរយៈពេល ១០ ឆ្នាំបន្ថែមទៀតនៃការប្រកាសថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩២៩ ដែលរដ្ឋាភិបាលប្រទេសនេះទទួលស្គាល់ថាជាកាតព្វកិច្ចipso Facto និងដោយគ្មានអនុសញ្ញាពិសេសណាមួយនៅក្នុងលក្ខខណ្ឌនៃទៅវិញទៅមក។ ថៃថាយុត្តាធិការរបស់តុលាការអចិន្ត្រៃយ៍អន្តរជាតិគឺ គ្មានប្រសិទ្ធភាពទេព្រោះសេចក្តីប្រកាសថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩២៩ បានបញ្ចប់តាមការរំលាយតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៅថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៤៦។ ថៃថាខ្លួនគេមិនត្រូវបានអញ្ជើញឱ្យចូលរួមនៅសាន់ហ្វ្រាន់ស៊ីស្កូទេសន្និសីទឆ្នាំ១៩៤៥ ហើយជា លទ្ធផលមិនមែនជាហត្ថលេខី នៃធម្មនុញ្ញរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិរួមទាំងលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការយុត្តិធម៌ជាតិអន្តរជាតិគឺ ថៃចូលជាសមាជិកអង្គការនេះដល់ទៅ៨ខែក្រោយ។ ថៃរៀបរាប់អង្គហេតុថានៅពេលដែលប្រទេសថៃបានក្លាយជា ភាគីនៃលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការនៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៦ គឺ គេចាត់ទុកថារដ្ឋដែលបានប្រកាសទទួលយកយុត្តាធិការជាកាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការអចិន្ត្រៃយ៍ ហើយបានក្លាយជាភាគី

នៃលក្ខន្តិកៈ នៃតុលាការអន្តរជាតិមុនពេលផុតកំណត់នៃសុពលភាពនៃសេចក្តីប្រកាសនោះត្រូវបានចាត់ទុកថាយល់ព្រមទទួលយកយុត្តាធិការជាកាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការអន្តរជាតិ ក្នុងរយៈពេលដែលនៅសល់ប៉ុណ្ណោះ។ ភាគីថៃក៏ថាខ្លួនគេមិនបានធ្វើការប្រកាសទទួលយកយុត្តាធិការដែលមានចែងក្នុងតុលាការឡើយនៅពេលដែលថៃបានចូលអង្គការសហប្រជាជាតិ។ ថៃប្រកែកថា ក្នុងសំណុំរឿងឧប្បទ្វហេតុលើអាកាសរវាងអ៊ីស្រាអែលនឹងប៊ុលហ្គារី គឺតុលាការបានសំរេចក្នុងករណី មាត្រា៣៦(៥)ភ្ជាប់តែរដ្ឋដែលត្រូវបានតំណាងនៅក្នុងសន្និសីទសាន់ហ្វ្រាន់ស៊ីស្កូ និងជាហត្ថលេខីនៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ។ រដ្ឋាភិបាលថៃថា ចាប់ពីថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥០ ថៃមិនដែលស្ថិតនៅក្រោមកាតព្វកិច្ចទទួលស្គាល់យុត្តាធិការជា កាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការជាតិអន្តជាតិនៃកាតព្វកិច្ចថ្មីនោះទេ។

សេចក្តីសម្រេចអញ្ញត្រកម្មបឋមទី១របស់ថៃ៖ សវនាការសាធារណៈ ដើម្បីជុំនំជម្រះលើបណ្តឹងទាស់របស់ថៃ ត្រូវបានបើកធ្វើ ចាប់ពីថ្ងៃទី១០ រហូតដល់ថ្ងៃទី១៥ មេសា ឆ្នាំ១៩៦០។ គណៈប្រតិភូតំណាងភាគីកម្ពុជាដឹកនាំដោយលោកទ្រឿង កាង សមាជិកឧត្តមក្រុមប្រឹក្សារាជបល្ល័ង្ក អមដោយអ្នកច្បាប់ល្បីឈ្មោះពីរនាក់ដែលម្នាក់ជាមេធាវីប្រចាំតុលាការកំពូលអាមេរិក និងម្នាក់ទៀតជាសាស្ត្រាចារ្យច្បាប់បារាំង។ ចំណែកខាងភាគីថៃដឹកនាំដោយព្រះអង្គម្ចាស់ វ៉ង់សាម៉ាហ៊ីប ចាយ៉ាន់គូរ៉ា ឯកអគ្គរាជទូតថៃប្រចាំប្រទេសហូឡង់។

នៅថ្ងៃទី២៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៦១ តុលាការក្រុងឡាអេបានចេញសេចក្តីសម្រេចច្រានចោលបណ្តឹងជំទាស់របស់ថៃ ហើយប្រកាសថា តុលាការមានសមត្ថកិច្ចពេញលេញក្នុងការជំនុំជម្រះលើបណ្តឹងរបស់កម្ពុជា។ នៅក្នុងសាលក្រមរបស់ខ្លួនតុលាការបានក្នុងសម្គាល់ថាកម្ពុជាបានរក្សាខ្លួនជា គោលការណ៍ទទួលយកយុត្តាធិការដាច់ខាតរបស់តុលាការ ហើយបានបញ្ជាក់ទៀតថា សេចក្តីប្រកាសរបស់ថៃដែលធ្វើឡើងនៅថ្ងៃទី២០ ឧសភា ឆ្នា១៩៥០ មានលក្ខណៈដូចនេះថា ខ្ញុំមានកិត្តិយសក្នុងការជម្រាបជូនអ្នកថា សេចក្តីប្រកាសថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩២៩ រដ្ឋាភិបាលរាជាណាចក្រនេះបានទទួលយកយុត្តិធិការតុលាការនេះស្របតាមមាត្រា៣៦ កថាខណ្ឌទី២ នៃលក្ខន្តិកៈនេះសម្រាប់រយៈពេល១០ឆ្នាំ និងលក្ខណៈតប។ សេចក្តីប្រកាសនោះបានធ្វើឱ្យថ្មីនៅថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៤០ ក្នុងរយៈពេល១០ឆ្នាំទៀត។ ស្របទៅតាមមាត្រា៣៦ កថាខណ្ឌទី៤ នៃលក្ខណៈនេះ តុលាការយុត្តិធម៌មានកិត្តិយសដើម្បីជូនដំណឹងដល់អ្នកអំពីរដ្ឋាភិបាលរបស់លោកជំទាវសូមបន្តសេចក្តីប្រកាសខាងលើបានលើកឡើងក្នុងរយៈពេល១០ ឆ្នាំបន្ថែមទៀតចាប់ពីថ្ងៃទី៣ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥០ ដែលមានដែនកំណត់និងមានលក្ខខណ្ឌដូចគ្នា និងការកក់ទុកដូចមានចែងនៅក្នុងសេចក្តីប្រកាសដំបូងនៃខែកញ្ញា ទី២០ ១៩២៩ ។

ប្រទេសថៃបានលើកឡើងនូវអញ្ញត្រកម្មបឋមជា មូលដ្ឋានក្នុងការមិនទទួលយកផ្នែកនៃយុត្តាធិការរបស់តុលាការ។ តុលាការចង្អុលថា ថៃបានបដិសេធមានចេតនាពេញលេញមិនទទួលយុត្តាធិការតុលាការ ហើយបានយកករណីឧបទ្ទវហេតុយន្តហោះអ៊ីស្រាអែលប៊ុលហ្គារីនៃខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥៩ មកសំអាងថាគ្មានប្រសិទ្ធភាពទៀតផង។ ត្រង់មាត្រា៣៦ កថាខណ្ឌទី៥ នៃយុត្តាធិការតុលាការដែលចែងថា ការប្រកាសក្រោមមាត្រា៣៦ នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍យុត្តិធម៌អន្តរជាតិនៅតែមានជា ធរមានត្រូវបានចាត់ទុកដោយរដ្ឋភាគីនៃលក្ខន្តិកៈបច្ចុប្បន្នត្រូវយល់ព្រមចំពោះយុត្តាធិការដាច់ខាត នៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិអំឡុងពេលដែលពួកគេត្រូវដំណើរការស្របតាមលក្ខខណ្ឌរបស់ពួកគេ។

ត្រង់ចំណុចនេះតុលាការកាត់ក្តីថា តុលាការបានចាត់ទុកថាបទប្បញ្ញត្តិនោះអនុវត្តចំពោះតែភាគីដើមនៃលក្ខន្តិកៈប៉ុណ្ណោះហើយប៊ុលហ្គារីមិនបានក្លាយជា ភាគីនៃលក្ខន្តិកៈទេរហូតដល់ថ្ងៃទី១៤ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៥៥ ការប្រកាសរបស់ប៊ុលហ្គារីអំពីការទទួលយកយុត្តាធិការជា កាតព្វកិច្ចដែលត្រូវចាត់ទុកថា បានផុតកំណត់នៅថ្ងៃទី១៩ ខែមេសា ឆ្នាំ១៩៤៦ ជាថ្ងៃដែលតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍បានឈប់ដំណើរការ។ ក្នុងករណីបច្ចុប្បន្ននេះប្រទេសថៃបានដំណើរការដោយឈរលើមូលដ្ឋានដែលជំហររបស់ថៃគឺ ដូចទៅនឹងប៊ុលហ្គារីដែរព្រោះថៃបានក្លាយជាភាគីនៃលក្ខន្តិកៈតែនៅថ្ងៃទី១៦ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៤៦ ប្រហែលប្រាំបីខែបន្ទាប់ពីការស្លាប់របស់តុលាការអចិន្ត្រៃយ៍។ យុត្តាធិការដាច់ខាតរបស់តុលាការគឺនឹងមិនបំលែងជា ការយល់ព្រមនឹងតុលាការបច្ចុប្បន្នទេ។ ហើយអ្វីដែលថៃបានធ្វើគឺ ការបន្តឡើងវិញដែលមិនទទួលយកយុត្តាធិការដែលមិនបានកើតឡើង។ តុលាការមិនបានសម្រេចថា សេចក្តីសម្រេចឆ្នាំ១៩៥៩ មានលើថៃក្រៅពីការពិតថា សេចក្តីសម្រេចមិនអាចចាប់បង្ខំរវាងភាគីទេ តុលាការមើលឃើញថា ថៃតាមសេចក្តីប្រកាសថ្ងៃទី២០ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥០ បានទុកខ្លួនឯងគឺជា រឿងខុសគ្នាពីប៊ុលហ្គារី។ ក្នុងអំឡុងពេលនោះ មិនត្រឹមតែសេចក្តីប្រកាសរបស់ថៃឆ្នាំ១៩៤០ មិនដែលត្រូវបានបំប្លែងជាការទទួលយកយុត្តាធិការដាច់ខាតុលាការបច្ចុប្បន្នទេ ប៉ុន្តែវាផុតកំណត់ដោយលក្ខខណ្ឌ ឬ បស់វាពីរសប្តាហ៍មុនថ្ងៃទី៦ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៥០។ ការប្រកាសនៅថ្ងៃទី២០ ខែឧសភាមក ជាឧបករណ៍ឯករាជ្យថ្មីដែលមិនបាធ្វើឡើងតាមមាត្រា៣៦(៥) នៃលក្ខណៈដែលថៃលើកឡើងមកបារម្ភនោះទេ។ ពេលនោះតុលាការបានលើកយកពីអានុភាពនៃឧបករណ៍ច្បាប់មកសំអាងគឺ សុពលភាពនៃការប្រកាសឆ្នាំ១៩៥០ ទៅវិញជាចំណោទវិនិច្ឆ័យ។ តុលាការយល់ឃើញថា ថៃបានមានកំហុសនៃការយល់លើភាសារបស់ខ្លួនដែលដើម្បីចង់សម្រេចបំណងរបស់ខ្លួនហើយថាការយល់ច្រឡំអង្គច្បាប់គឺជាបញ្ហាធ្ងន់ធ្ងរដែលមិនមែនជាលេសបាននោះទេ។ តុលាការថាបានសិនជាថៃចង់រក្សាទុកគឺថៃត្រូវបញ្ជូនឯកសារផ្លូវការទៅកាន់អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយបើពិនិត្យគឺក៏ពុំមានតុលាការណាផ្សេងក្រៅពីតុលាការនេះដែលថៃបន្តផ្តល់យុត្តាធិការដាច់ខាតបន្ថែមដែរសម្រាប់ហេតុផល

នោះដែលបានប្រើនៅក្នុងភាសាសេចក្តីប្រកាសរបស់នាងដែលការសម្រេចចិត្តនៅឆ្នាំ១៩៥៩ បានបង្ហាញថាមិនគ្រប់គ្រាន់ដើម្បីសម្រេចគោលបំណងរបស់ខ្លួន។ ប្រសិនបើតុលាការអនុវត្តការបកស្រាយធម្មតារបស់ខ្លួនសេចក្តីប្រកាសនោះគ្មានន័យអ្វីក្រៅពីការទទួលយកយុត្តាធិការជា កាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការបច្ចុប្បន្នឡើយព្រោះគ្មានតុលាការផ្សេងទៀតដែលអាចទាក់ទងបានឡើយ។ ប្រទេសថៃដែលបានដឹងយ៉ាងច្បាស់អំពីការមិនមានវត្តមានរបស់តុលាការអាចថាគ្មានគោលបំណងអ្វីផ្សេងទៀតក្នុងការនិយាយទៅកាន់ អគ្គលេខាធិការអង្គការសហប្រជាជាតិតាមកថាខ័ណ្ឌ៤ នៃមាត្រា៣៦ នៃលក្ខន្តិកៈជាជាងទទួលស្គាល់យុត្តាធិការជាកាតព្វកិច្ចរបស់តុលាការបច្ចុប្បន្ន ។ សេចក្តីប្រកាសដែលនៅសេសសល់ត្រូវតែបកស្រាយតាមពន្លឺនៃការពិតសំខាន់នេះនិងនៅក្នុងបរិបទទូទៅនៃសេចក្តីប្រកាស។ សេចក្តីយោងទៅនឹងសេចក្តីប្រកាសឆ្នាំ១៩២៩ និង១៩៤០ ត្រូវតែចាត់ទុកថាជាវិធីសាស្ត្រងាយស្រួលក្នុងការចង្អុលបង្ហាញដោយមិនបញ្ជាក់ពីលក្ខខណ្ឌអ្វីដែលជា ល័ក្ខខ័ណ្ឌនៃការទទួលយក។ ដូច្នេះតុលាការបានពិចារណាថាមិនអាចមានការសង្ស័យអំពីអត្ថន័យ និងប្រសិទ្ធភាពអ្វីដែលគួរតែត្រូវបានកំណត់ចំពោះសេចក្តីប្រកាសឆ្នាំ១៩៥០ ហើយសម្រេចច្រានចោលអញ្ញត្រកម្មទី១ របស់ថៃ។

ការជំនុំជម្រះលើអង្គសេចក្តី៖ នៅក្នុងសារណាជា លាយលក្ខណ៍អក្សរ ព្រមទាំងនៅក្នុងអំឡុងសវនាការផ្ទាល់មាត់ជាបន្តបន្ទាប់ កម្ពុជាបានលើកយក "ផែនទីដងរែក" (ផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១) ដែលជាផែនទីកើតចេញពីសន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀម ឆ្នាំ១៩០៤ មកធ្វើជាមូលដ្ឋានច្បាប់។ តាមរយៈបន្ទាត់ព្រំដែន នៅក្នុងផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១នេះ បង្ហាញថា ប្រាសាទព្រះវិហារស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីរបស់កម្ពុជា។ ថៃបានវិញបានលើកឡើងថា នៅក្នុងពាក្យបណ្តឹងដំបូង កម្ពុជាទាមទារតែរឿងប្រាសាទព្រះវិហារប៉ុណ្ណោះ មិនបាននិយាយអំពីបញ្ហាព្រំដែននោះទេ។ ដូច្នេះតុលាការមិនអាចសម្រេចសេចក្តីទាក់ទងនឹងបញ្ហាព្រំដែនកម្ពុជា-ថៃបានទេ។ យ៉ាងនេះក៏ដោយក្តី តុលាការយល់ឃើញថា ភាគីសងខាងនិយាយថា ប្រាសាទព្រះវិហារលើទឹកដីពួកគេដូចនេះបញ្ហានៃជម្លោះគឺជម្លោះស្តីពីអធិបតេយ្យដែនដីហើយ ម្ល៉ោះហើយ តុលាការចាំបាច់ត្រូវតែកំណត់អំពីព្រំដែនរវាងកម្ពុជា និងថៃ នៅក្នុងតំបន់នេះ។ ថៃបន្តប្រឆាំងថា ខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែន នៅក្នុងផែនទីនេះ ខុសពីអ្វីដែលបានចែងនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាបារាំង-សៀម ឆ្នាំ១៩០៤។ យោងតាមមាត្រា១ នៃសន្ធិសញ្ញានេះ សៀម និងបារាំង បានព្រមព្រៀងគ្នាថា ខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែន នៅតំបន់ដងរែក គឺត្រូវយកតាមខ្សែបែងចែកផ្លូវទឹក។ ភាគីថៃយល់ថា បើមើលទៅលើដីជាក់ស្តែង ខ្សែបែងចែកផ្លូវទឹក គឺស្ថិតនៅខាងត្បូងប្រាសាទព្រះវិហារ។ ដូច្នេះ ប្រាសាទព្រះវិហារត្រូវស្ថិតនៅក្នុងទឹកដីថៃ។

ក្នុងសាលក្រមឆ្នាំ១៩៦២ តុលាការក្រុងឡាអេបានលើកឡើងថា មាត្រា១ នៃសន្ធិសញ្ញា ឆ្នាំ១៩០៤ បានចែងកំណត់យកខ្សែបែងចែកផ្លូវទឹកធ្វើជាព្រំដែនពិតមែន ក៏ប៉ុន្តែ នៅក្នុងមាត្រា៣ នៃសន្ធិសញ្ញាដដែលនេះ ចែងថា ការកំណត់ខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនពិតប្រាកដនឹងត្រូវធ្វើឡើងដោយគណៈកម្មការចម្រុះបារាំង-សៀម។

ដូច្នេះ គេអាចសន្និដ្ឋានបានថា មាត្រា១ នៃសន្ធិសញ្ញា ឆ្នាំ១៩០៤ កំណត់ត្រឹមតែលក្ខណៈវិនិច្ឆ័យជាគោលការណ៍ប៉ុណ្ណោះ។ ចំណែកឯខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនពិតប្រាកដគឺ គណៈកម្មការចម្រុះ ដែលជាអ្នកកំណត់។ ដូច្នេះ ខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនដែលគេអាចយកជាផ្លូវការបាន គឺព្រំដែនដែលកើតចេញពីការងាររបស់គណៈកម្មការចម្រុះ។ នៅតំបន់ដងរែក ខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែន ដែលកើតចេញពីការងាររបស់គណៈកម្មការចម្រុះបារាំង-សៀម គឺមានតែមួយគត់ គឺខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែន នៅក្នុងផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១ ដែលកម្ពុជាបានលើកយកមកធ្វើជាសំអាង (ទំព័រទី២១ សាលក្រម ឆ្នាំ១៩៦២)។ ដូច្នេះ គេមិនចាំបាច់ស្វែងរកទីតាំងខ្សែបែងចែកផ្លូវទឹកអ្វីនោះទេ។

ភាគីថៃបានបដិសេធថា ផែនទីនេះមិនមែនកើតចេញពីគណៈកម្មការចម្រុះបារាំង-សៀមទេ ហើយថៃក៏មិនដែលទទួលស្គាល់ផែនទីនេះដែរ។ចៅក្រមបានសម្រេចថា ផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១ គឺស្ថិតក្នុងចំណោមផែនទីទាំង១១ផ្ទាំង ដែលត្រូវបានបោះពុម្ព និងផ្សព្វផ្សាយជាសាធារណៈយ៉ាងទូលំទូលាយ។ ផែនទីនេះត្រូវបានចែកចាយទៅឲ្យរដ្ឋាភិបាលបារាំងផង រដ្ឋាភិបាលសៀមផង និងទៅឲ្យក្រុមអ្នកជំនាញខាងភូមិសាស្ត្រផង ទាំងអ្នកភូមិសាស្ត្របារាំង អ្នកភូមិសាស្ត្រសៀម និងអ្នកភូមិសាស្ត្រធំៗ នៅក្នុងតំបន់។ លើសពីនេះទៅទៀត ផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១ ត្រូវបានរដ្ឋាភិបាលថៃចែកចាយទៅតម្កល់ទុក នៅឯស្ថានតំណាងរបស់ថៃ ប្រចាំប្រទេសធំៗមួយចំនួន រួមមាន អង់គ្លេស អាល្លឺម៉ង់ រុស្ស៊ី និងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ឆ្លងកាត់ការផ្សព្វផ្សាយយ៉ាងទូលំទូលាយបែបនេះ ថៃមិនអាចអះអាងថា ខ្លួនមិនបានដឹង មិនបានទទួលស្គាល់ផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១បានទេ។

ភស្តុតាងដ៏ជាក់ច្បាស់មួយទៀត គឺចាប់ពីខែមីនា ឆ្នាំ១៩០៩ គណៈកម្មការចម្រុះបារាំង-សៀម បានជួបប្រជុំគ្នាជាច្រើនខែ នៅទីក្រុងបាងកក ប្រទេសថៃ។ កិច្ចប្រជុំនេះមានគោលដៅរៀបចំចងក្រងផែនទីទាំងអស់ធ្វើជាឯកសារតែមួយ និងកំណត់អំពីពាក្យទាំងអស់ដែលត្រូវប្រើនៅក្នុងផែនទីទាំងនេះ ដើម្បីឲ្យស៊ីសង្វាក់គ្នារវាងភាសាបារាំង និងភាសាថៃ។ នៅក្នុងកិច្ចប្រជុំត្រួតពិនិត្យផែនទីនេះ ថៃមិនដែលតវ៉ាជំទាស់នឹងខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែននៅក្នុងផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១នេះផងឡើយ។

ម្យ៉ាងវិញទៀត ការដែលថៃលើកឡើងថា ខ្លួនមានការភាន់ច្រឡំ ហើយមើលមិនឃើញពីភាពមិនប្រក្រតីនៅលើផែនទីដងរែក ក៏ជារឿងមិនសមហេតុផលដែរ ពីព្រោះថា គ្រាន់តែគេមើលផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១ គេអាចមើលឃើញយ៉ាងច្បាស់អំពីតំបន់ប្រាសាទព្រះវិហារ មិនអាចចន្លោះបានទេ។ នៅលើផែនទីនេះ ទីតាំងប្រាសាទព្រះវិហារត្រូវបានកំណត់ ដោយសញ្ញាសម្គាល់យ៉ាងច្បាស់ ដែលមានរាងជាប្លង់តួប្រាសាទ និងជណ្តើរប្រាសាទ។ ចំណែកខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែនត្រូវបានគេគូសបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់ នៅខាងជើងប្រាសាទព្រះវិហារ ហើយមិនត្រូវនឹងខ្សែបែងចែកផ្លូវទឹកទេ។ ដូច្នេះ វាជារឿងដែលមិនអាចទៅរួចទេ ដែលថា អ្នកដែលបានមើលផែនទីនេះហើយ តែមើលមិនឃើញអំពីចំណុចនេះ។ ម្យ៉ាងវិញទៀត សមាសភាពខាងភាគីថៃ ដែលជាអ្នកបានឃើញផែនទី

ឧបសម្ព័ន្ធទី១នេះគឺមានរដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងការបរទេស រដ្ឋមន្ត្រីក្រសួងមហាផ្ទៃ សមាជិកគណៈកម្មការចម្រុះបារាំង-សៀម, ព្រមទាំងអភិបាលខេត្ត នៅជាប់នឹងតំបន់ប្រាសាទព្រះវិហារ ដែលសុទ្ធសឹងជាអ្នកដែលមានជំនាញខាងភូមិសាស្ត្រ និងស្គាល់ភូមិសាស្ត្រនៅតំបន់ព្រះវិហារយ៉ាងច្បាស់លាស់។

តាមរយៈហេតុផលទាំងនេះ តុលាការបានកំណត់ថា នៅតំបន់ប្រាសាទព្រះវិហារ ព្រំដែនស្របច្បាប់រវាងកម្ពុជា និងថៃ គឺខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែន ដែលមានគូសនៅលើផែនទីឧបសម្ព័ន្ធទី១។

ដោយយោងទៅលើខ្សែបន្ទាត់ព្រំដែននេះ តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ក្រុងឡាអេបានសម្រេចសេចក្តីថា:

- ប្រាសាទព្រះវិហារស្ថិតនៅក្នុងទឹកដី ដែលស្ថិតក្រោមអធិបតេយ្យរបស់កម្ពុជា (អនុម័តដោយ ៩សំឡេង ទល់នឹង៣)។
- ថៃត្រូវតែដកកងទ័ព ប៉ូលីស ឬឆ្មាំផ្សេងទៀត ដែលឈរជើងនៅក្នុងប្រាសាទ និងនៅជុំវិញប្រាសាទ ក្នុងដែនដីរបស់កម្ពុជា (៩សំឡេង ទល់នឹង៣)។
- ថៃត្រូវប្រគល់ត្រឡប់មកឲ្យកម្ពុជាវិញ នូវរាល់វត្ថុបុរាណ ដូចជា រូបចម្លាក់ សិលាចារឹក គ្រឿងចានឆ្នាំងធ្វើអំពីដី។ល។ ដែលថៃបានយកចេញពីប្រាសាទព្រះវិហារ ឬ ពីតំបន់ប្រាសាទ ក្នុងអំឡុងពេលដែលថៃកាន់កាប់ប្រាសាទ ចាប់តាំងពីឆ្នាំ១៩៥៤មក (៧សំឡេង ទល់នឹង ៥)៕

ករណីសិក្សាយុត្តាធិការផ្ដល់យោបល់របស់តុលាការយុត្តធម៌អន្តរជាតលើភាពស្របច្បាប់នៃការគំរាមកំហែងឬប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរ

មូលបញ្ហា៖ ស្នើឡើងដោយអង្គការសុខភាពពិភពលោកនៅថ្ងៃទី០៣ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៣ ដោយមើលឃើញពីផលប៉ះពាល់នៃបរិស្ថាន និងសុខភាពតាមរយៈការប្រើប្រាស់អាវុធប្រល័យលោកដោយរដ្ឋក្នុងសង្គ្រាម និងក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធថាជាការបំពានកាតព្វកិច្ចដែលមានក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិក៏ដូចជា ធម្មនុញ្ញអង្គការមួយនេះ។ ICJ បានពិចារណាលើសំណើរបស់ WHO ក្នុងករណីណាដែលគេដឹងថាមានភាពស្របច្បាប់នៃការប្រើប្រាស់ដោយរដ្ឋអាវុធនុយក្លេអ៊ែរនៅក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធ។ ICJ បានកំណត់យកថ្ងៃទី១០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៤ ជាពេលវេលាកំណត់សម្រាប់ការដាក់ស្នើជាលាយលក្ខណ៍អក្សរប៉ុន្តែបន្ទាប់ពីទទួលបានការសរសេរលាយលក្ខណ៍អក្សរ និងផ្ទាល់មាត់ជាច្រើនក្រោយមកបានពន្យារកាលបរិច្ឆេទនេះរហូតដល់ថ្ងៃទី២០ ខែកញ្ញា ឆ្នាំ១៩៩៤។ បន្ទាប់ពីបានពិចារណាលើករណីនេះតុលាការបានបដិសេធមិនផ្ដល់យោបល់លើសំណួររបស់ WHO ឡើយ។ តាមសេចក្ដីសម្រេចនៅថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដោយសំលេង១១ ទល់នឹង៣ ថាសំនួរមិនស្ថិតក្នុងវិសាលភាពនៃសកម្មភាពរបស់អង្គការសុខភាពពិភពលោកដូចមានចែងក្នុងមាត្រា៩៦ (២) នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិឡើយ។ លុះនៅថ្ងៃទី១៥ ខែធ្នូ ឆ្នាំ១៩៩៤ មហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិបានអនុម័តសេចក្ដីសម្រេច A/RES/49/75K ដោយបានស្នើសុំឱ្យ ICJ ប្រញាប់ផ្ដល់យោបល់ប្រឹក្សារបស់ខ្លួនលើសំណួរខាងក្រោមដែលមានប្រទេស៧៨គាំទ្រ ៤៣ប្រឆាំង ៣៨អនុប្បវាទ និង ២៦មិនបោះឆ្នោតគាំទ្រដូចខាងក្រោម៖

តើការគំរាមកំហែងឬការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរក្នុងកាលៈទេសៈណាដែលត្រូវបានអនុញ្ញាតក្រោមច្បាប់អន្តរជាតិ?

ដំណើរការ៖ ជាបន្តបន្ទាប់តុលាការបានកំណត់យកថ្ងៃទី២០ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៥ ជាកាលបរិច្ឆេទនៃការដាក់ពាក្យសម្រាប់សេចក្ដីថ្លែងការណ៍ជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ។

រដ្ឋចំនួន៤២ បានចូលរួមក្នុងដំណាក់កាលជាលាយលក្ខណ៍អក្សរនៃការអង្វរករដែលជាចំនួនច្រើនបំផុតដែលមិនធ្លាប់មានដើម្បីចូលរួមក្នុងដំណើរការសវនាការនៅចំពោះមុខតុលាការ។ ក្នុងចំណោមរដ្ឋទាំង៥ ដែលប្រកាសថាមានអាវុធនុយក្លេអ៊ែរមានតែសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតចិនប៉ុណ្ណោះ ដែលមិនបានចូលរួម។ ក្នុងចំណោមប្រទេសដែលមានអាវុធនុយក្លេអ៊ែរចំនួន៣ គឺមានតែឥណ្ឌាទេដែលបានចូលរួម។ អ្នកចូលរួមជាច្រើនជារដ្ឋកំពុង

អភិវឌ្ឍដែលមិនធ្លាប់បានរួមចំណែកក្នុងដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខ ICJ ដែលជាការឆ្លុះបញ្ចាំងអំពីចំណាប់អារម្មណ៍ដែលមិនអាចប្រៀបផ្ទឹមបានចំពោះបញ្ហានេះ។

សវនាការផ្ទាល់មាត់ត្រូវបានធ្វើឡើងចាប់ពីថ្ងៃទី៣០ ខែតុលា ដល់ ថ្ងៃទី១៥ ខែវិច្ឆិកា ឆ្នាំ១៩៩៥។ សាម័រ កោះម៉ាស្សល កោះសាឡូម៉ូន កូស្តារីកា ចក្រភពអង់គ្លេស សហរដ្ឋអាមេរិក ហ្សីមបាវេ ដូច WHO តែលេខាធិការដ្ឋានរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិមិនបានបង្ហាញខ្លួនទេ ប៉ុន្តែបានដាក់ពាក្យបណ្ដឹងទៅតុលាការអំពីប្រវត្តិនៃដំណោះស្រាយ ៤៩/៧៥K។ រដ្ឋនីមួយៗត្រូវបានផ្តល់ពេល៩០ នាទី ដើម្បីធ្វើសេចក្តីថ្លែងការណ៍របស់ខ្លួន។ នៅថ្ងៃទី៨ ខែកក្កដា ឆ្នាំ១៩៩៦ ជិតប្រាំបីខែ បន្ទាប់ពីការបិទដំណាក់កាលផ្ទាល់មាត់ ICJ បានផ្តល់យោបល់របស់ខ្លួន។

សេចក្ដីសម្រេចយោបល់៖ ICJ មានសមាសភាពចៅក្រម១៥ រូបដែលត្រូវបានជ្រើសរើសដោយមហាសន្និបាតអង្គការសហប្រជាជាតិ និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ។ យោបល់ប្រឹក្សារបស់តុលាការអាចត្រូវបានស្នើសុំដោយអង្គការជាក់លាក់របស់អង្គការសហប្រជាជាតិ តែប៉ុណ្ណោះហើយវាមិនជាប់កាតព្វកិច្ចតាមលក្ខន្តិកៈរបស់តុលាការឡើយ។

ចៅក្រមទាំង១៥ រូបបានសុំផ្តល់យោបល់យោបល់របស់ពួកគេទាក់ទងនឹងភាពស្របច្បាប់នៃការគំរាមកំហែង ឬ ការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរគឺមានសមាសភាពមកពី អាមេរិក ជប៉ុន បារាំង ហ្គុយយ៉ាណា ស្រីលង្កា អាល់ហ្សេរី ម៉ាដាហ្គាស្កា ចិន អាល្លឺម៉ង់ ហុងគ្រី សៀរ៉ាឡេអូន រុស្ស៊ី អ៊ីតាលី អង់គ្លេស វ៉េណាស៊ុយអេឡា និងកូឡុំប៊ី។ តុលាការបានពិចារណាលើបញ្ហា នៃការរារាំងដែលពាក់ព័ន្ធនឹងការគំរាមកំហែងប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរក្នុងកាលៈទេសៈជាក់លាក់ណាមួយលើសត្រូវ។ តើការគំរាមកំហែងបែបនេះខុសច្បាប់ទេ? តុលាការបានសំរេចដោយមានចៅក្រមខ្លះជំទាស់ថាប្រសិនបើការធ្វើការវាយប្រហារសងសឹកគំរាមកំហែងស្របតាមតម្រូវការយោធា និងសមាមាត្រនោះវាមិនចាំបាច់ខុសច្បាប់ទេ។

ភាពស្របច្បាប់នៃការកាន់កាប់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរ៖ បន្ទាប់មកតុលាការបានពិចារណាពីភាពស្របច្បាប់នៃការកាន់កាប់នេះដែលផ្ទុយពីការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរពិតប្រាកដ។ តុលាការបានពិនិត្យមើលសន្ធិសញ្ញាផ្សេងៗ រួមទាំងធម្មនុញ្ញរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិផងដែរ ហើយរកមិនឃើញភាសាសន្ធិសញ្ញាដែលហាមឃាត់ ជាពិសេសការកាន់កាប់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរតាមប្រភេទជាក់លាក់។

ធម្មនុញ្ញរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិត្រូវបានពិនិត្យនៅក្នុងកថាខណ្ឌ៣៧-៥០ ដែលកថាខណ្ឌ៣៧ ដែលបញ្ជាក់ថា ឥឡូវនេះតុលាការនឹងដោះស្រាយបញ្ហានៃភាពស្របច្បាប់ឬភាពខុសច្បាប់នៃការទាមទារអាវុធ

នុយក្លេអ៊ែរដោយផ្អែកលើបទប្បញ្ញត្តិនៃធម្មនុញ្ញទាក់ទងនឹងការគំរាមកំហែង ឬ ការប្រើប្រាស់កម្លាំងដែលគ្មានការសំដៅលើការប្រើអាវុធជាក់លាក់ ហើយអាវុធដែលមិនស្របច្បាប់ក្រោមធម្មនុញ្ញ។

សន្ធិសញ្ញាត្រូវបានពិនិត្យនៅក្នុងកថាខ័ណ្ឌ៥៣-៦៣ ដែលកថាខណ្ឌ៥៣ គឺដូច្នេះតុលាការតឡូវត្រូវពិនិត្យមើលថាតើ មានការហាមឃាត់ណាមួយក្នុងការទាមទារឱ្យមានអាវុធនុយក្លេអ៊ែរដែររឺទេ ជាពិសេសទាក់ទងនឹងការជំទាស់ដែលបានឈានមុខគេថាអាវុធនុយក្លេអ៊ែរគួរតែត្រូវបានវិនិច្ឆ័យដូចការប្រើអាវុធពុលដែរ។ ទាក់ទងនឹងអនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេ ឆ្នាំ១៨៩៩ ទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់អាវុធបាក់តេរីឬគីមីគឺតុលាការព្រួយបារម្ភចំពោះការអាវុធនុយក្លេអ៊ែរដែរតែតុលាការ មិនរកឃើញការហាមឃាត់ជាក់លាក់ណាមួយក្នុងការទាមទារឱ្យមានអាវុធនុយក្លេអ៊ែរនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាហាមឃាត់ការប្រើអាវុធប្រល័យពូជសាសន៍ជាក់លាក់ណាមួយឡើយ។

ដោយគោរពទៅនឹងសន្ធិសញ្ញាដែលដោះស្រាយទាំងស្រុងជាមួយ ការទិញការផលិតការកាន់កាប់ការដាក់ពង្រាយ និងការសាកល្បងអាវុធនុយក្លេអ៊ែរដោយមិននិយាយជាក់លាក់អំពីការគំរាមកំហែង ឬ ការប្រើប្រាស់របស់ពួកគេ តុលាការកត់សំគាល់ថាសន្ធិសញ្ញាទាំងនោះពិតជាបង្ហាញពីការព្រួយបារម្ភកាន់តែខ្លាំងឡើងនៅក្នុង សហគមន៍អន្តរជាតិជាមួយអាវុធទាំងនេះ។ តុលាការសន្និដ្ឋានពីនេះថាសន្ធិសញ្ញាទាំងនេះអាចត្រូវបានគេមើលឃើញថាជាការបង្ហាញពីការហាមឃាត់ជាទូទៅនៃការប្រើប្រាស់អាវុធបែបនេះនាពេលអនាគតប៉ុន្តែវាមិនបង្កើតជាការហាមឃាត់ដោយខ្លួនពួកគេទេ ។ ដូចគ្នានេះដែរទាក់ទងនឹងសន្ធិសញ្ញាតំបន់ហាមឃាត់ធនធានដូចជា Tlatelolco (អាមេរិកឡាទីន) និង Rarotonga (ប៉ាស៊ីហ្វិកខាងត្បូង) តុលាការកត់សំគាល់ថាខណៈពេលដែលសក្ខីកម្មរំដោះសហគមន៍រដ្ឋនិងសាធារណជនអន្តរជាតិពីគ្រោះថ្នាក់ ក៏តុលាការមិនចាត់ទុកធាតុទាំងនេះថាជាការហាមឃាត់ធម្មតា និងទូលំទូលាយជាសកលស្តីពីការប្រើប្រាស់ឬការគំរាមកំហែងនៃការប្រើប្រាស់អាវុធទាំងនោះដែរ។ ច្បាប់អន្តរជាតិប្រពៃណីក៏បានផ្តល់ភស្តុតាងមិនគ្រប់គ្រាន់ដែលថាការកាន់កាប់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរត្រូវបានគេចាត់ទុកថាជាអំពើខុសច្បាប់ជាសកល។

នៅទីបំផុតតុលាការមិនអាចស្វែងរកយុត្តាធិការ ដែលជាការឯកភាពផ្លូវច្បាប់ ថាអាវុធនុយក្លេអ៊ែរគឺជាកម្មសិទ្ធិខុសច្បាប់។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយក្រោយសង្គ្រាមតាំងពីឆ្នាំ១៩៤៥ មិនមានការប្រើអាវុធនុយក្លេអ៊ែរទេ ហើយមានដំណោះស្រាយជាច្រើនរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិដែលថ្កោលទោសការប្រើប្រាស់។ យ៉ាងណាដំណោះស្រាយបែបនេះមិនត្រូវបានគាំទ្រជាសកលទេ ជាពិសេសគួរឱ្យកត់សម្គាល់ថាមហាអំណាចនុយក្លេអ៊ែរជំទាស់នឹងការប្រើប្រាស់រវាងគ្នា។ ICJ មិនបានរកឃើញថាការពិតទាំងនេះបានបង្ហាញពីច្បាប់ទម្លាប់ថ្មី និងច្បាស់លាស់ដែលហាមឃាត់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរជាដាច់ខាត។

ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយមានច្បាប់មនុស្សធម៌សកលជាច្រើនដែលអនុវត្តចំពោះសង្គ្រាម។ ឧទាហរណ៍វាជាអំពើខុសច្បាប់សម្រាប់យុទ្ធជនពិសេសសំដៅទៅលើជនស៊ីវិលហើយអាវុធប្រភេទខ្លះដែល បង្កការខូចខាតដោយមិនរើសអើងត្រូវបានហាមឃាត់ដោយខុសច្បាប់។ រដ្ឋទាំងអស់ហាក់ដូចជាគោរពច្បាប់ទាំងនេះដែលធ្វើឱ្យពួកគេក្លាយជាផ្នែកមួយនៃច្បាប់អន្តរជាតិប្រពៃណី ដូច្នេះតុលាការបានសំរេចថាច្បាប់ទាំងនេះនឹងអនុវត្តចំពោះការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរផងដែរ។ ការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរអាចជាច្បាប់ប្រសិនបើអនុវត្តជាជម្រើសចុងក្រោយក្នុងកាលៈទេសៈធ្ងន់ធ្ងរ (ដូចជាប្រសិនបើរដ្ឋមានស្ថានភាពគ្រោះថ្នាក់)។

ការសម្រេចចិត្តៈ តុលាការបានអនុម័តសំឡេង ៧ ផ្សេងគ្នាដែលទាំងអស់នេះត្រូវបានអនុម័តដូចតទៅៈ

- តុលាការបានសំរេចអនុវត្តតាមការស្នើសុំយោបល់(១៣ទល់១)
- តុលាការបានឆ្លើយតបថាមិនមានប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់និងច្បាប់អន្តរជាតិណាមួយដែលមានការអនុញ្ញាតជាក់លាក់ណាមួយពីការគំរាមកំហែងឬការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរឡើយ(១៤ទល់០)
- តុលាការបានឆ្លើយតបថាមិនមានប្រពៃណីទំនៀមទំលាប់ និងច្បាប់អន្តរជាតិណាមួយឡើយ ដែលមាន។ ការហាមឃាត់ទូលំទូលាយនិងជាសកលចំពោះការគំរាមកំហែងឬការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរ (១១ទល់៣)
- តុលាការបានឆ្លើយតបថាការគំរាមកំហែង ឬ ការប្រើប្រាស់កម្លាំងដោយមធ្យោបាយអាវុធនុយក្លេអ៊ែរដែលផ្ទុយនឹងមាត្រា២ កថាខណ្ឌទី៤ នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ហើយដែលមិនបំពេញតាមតម្រូវការទាំងអស់នៃមាត្រា៥១ គឺមិនស្របច្បាប់ (១៤ទល់០)
- តុលាការបានឆ្លើយតបថាការគំរាមកំហែង ឬ ការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរក៏គួរតែត្រូវគ្នាទៅនឹងតម្រូវការនៃច្បាប់អន្តរជាតិដែលអាចអនុវត្តបាននៅក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធជាពិសេសគោលការណ៍ និងច្បាប់នៃច្បាប់មនុស្សធម៌ក៏ដូចជាកាតព្វកិច្ចជាក់លាក់ក្រោមសន្ធិសញ្ញា និងកិច្ចការផ្សេងទៀត ដែលបង្ហាញយ៉ាងច្បាស់អំពីអាវុធនុយក្លេអ៊ែរ (១៤ទល់០)
- តុលាការបានឆ្លើយតបថាការគំរាមកំហែង ឬ ការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរជាទូទៅនឹងផ្ទុយទៅនឹងវិធាននៃច្បាប់អន្តរជាតិដែល អាចអនុវត្តបាននៅក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធហើយជាពិសេសគោលការណ៍និងវិធាននៃច្បាប់មនុស្សធម៌។ ហើយធាតុផ្សំ នៃការពិតដែលតុលាការមិនអាចសន្និដ្ឋានបានច្បាស់លាស់ ថាតើការគំរាមកំហែងឬការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរនឹងស្របច្បាប់ឬមិនស្របច្បាប់ក្នុងកាលៈទេសៈធ្ងន់ធ្ងរ នៃការការពារខ្លួនដែលក្នុងនោះការរស់រានមានជីវិតរបស់រដ្ឋនឹងស្ថិតក្នុងគ្រោះថ្នាក់ (៧ទល់៧)

- តុលាការបានឆ្លើយតបថាមានកាតព្វកិច្ចបន្តដោយស្មោះត្រង់ និងនាំឱ្យមានការចរចាបញ្ចប់ដែលនាំឱ្យមានការរំសាយអាវុធនុយក្លេអ៊ែរនៅគ្រប់ទិដ្ឋភាពទាំងអស់ ក្រោមការត្រួតពិនិត្យអន្តរជាតិដ៏តឹងរឹង និងមានប្រសិទ្ធភាព (១៤ទល់០)

ការបោះឆ្នោតឧត្តមានុភាព៖ ទាក់ទិននឹងការគំរាមកំហែងឬការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរជាទូទៅនឹងផ្ទុយទៅនឹងច្បាប់ នៃច្បាប់អន្តរជាតិដែលអាចអនុវត្តក្នុងជម្លោះប្រដាប់អាវុធដោយមិនរាប់បញ្ចូលទាំងកាលៈទេសៈធ្ងន់ធ្ងរនៃការការពារខ្លួនដែលក្នុងនោះ ការរស់រានមានជីវិត នៃរដ្ឋមួយនឹងស្ថិតនៅក្នុងហានិភ័យ។ ទោះយ៉ាងណាក៏ដោយចៅក្រម៣ នាក់ក្នុងចំណោម៧ នាក់ បានសរសេរមតិដោយឡែកដោយពន្យល់ថាហេតុផលដែលពួកគេខ្វែងគំនិតគ្នាគឺ ថាពួកគេមិនមានករណីលើកលែង កាលៈទេសៈណាក៏ដោយ (រួមទាំងការធានានូវការរស់រានរបស់រដ្ឋមួយ) ចំពោះគោលការណ៍ទូទៅដែលថាការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរគឺ ខុសច្បាប់។ អ្នកជំទាស់ទី៤ គឺចៅក្រមអូដានៃប្រទេសជប៉ុនបានជំទាស់ភាគច្រើនដោយសំអាងថាតុលាការមិនគួរបើកសវនាការរឿងនេះទេ។ អនុប្រធាន Schwebel បានកត់សម្គាល់នៅក្នុងទស្សនៈដែលមិនយល់ស្របរបស់លោកថា វាមិនអាចទទួលយកបានទេថាការប្រើប្រាស់អាវុធនុយក្លេអ៊ែរក្នុងកម្រិតមួយដែលអាចបណ្តាល ឱ្យមនុស្សរាប់លាននាក់ស្លាប់នៅក្នុងឧបទ្ទវហេតុដែលមិនរើសអើង និងដោយការឈានដល់ចំណុចកំពូលមានផលអាក្រក់ក្នុងលំហនិងពេលវេលាហើយមិនអាចរស់នៅបានច្រើន ឬ ទាំងអស់នៃផែនដីអាចស្របច្បាប់។ទោះយ៉ាងណាមតិរបស់តុលាការមិនបានសន្និដ្ឋានច្បាស់លាស់និងជាប្រភេទឡើយ ថាតើស្ថិតក្នុងកាលៈទេសៈធ្ងន់ធ្ងរនៃការការពារខ្លួន ថាយកការគំរាមកំហែង ឬ ប្រើប្រាស់ជាអំពើខុសច្បាប់ តែតុលាការបានបញ្ជាក់ជាឯកច្ឆន្ទថាបណ្តារដ្ឋនានានៅលើពិភពលោកមានកាតព្វកិច្ចចងចរចាដោយសុចរិតនិងសម្រេចបាននូវការរំសាយអាវុធនុយក្លេអ៊ែរ។

ករណីសិក្សាស្តីពីយុត្តាធិការតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតនៃសំណុំរឿងអតីតប្រធានាធិបតីស៊ូដង់ខាងត្បូង លោក Omar Hassan Ahmad Al Bashir

សង្ខេបអង្គហេតុ

ប្រធានាធិបតីស៊ូដង់លោក Omar Hassan Ahmad Al Bashir ត្រូវបានបណ្តេញចេញពីតំណែងរបស់ខ្លួនដោយសារតែបញ្ហាសង្គ្រាម។ គាត់បានឡើងកាន់អំណាចដោយការធ្វើរដ្ឋប្រហារយោធាក្នុងឆ្នាំ១៩៨៩ ហើយបានគ្រប់គ្រងប្រទេសដ៏ធំមួយនៅក្នុងទ្វីបអាហ្វ្រិករហូតដល់ ឆ្នាំ២០១១។ នៅពេលដែលគាត់បានដណ្តើមអំណាចស្របពេលដែលប្រទេសស៊ូដង់ស្ថិតនៅចំពេលមានសង្គ្រាមស៊ីវិលរយៈពេល២១ឆ្នាំ រវាងខាងជើង និងខាងត្បូង។ ថ្វីបើរដ្ឋាភិបាលរបស់គាត់បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងដើម្បីបញ្ចប់ជម្លោះនោះក្នុងឆ្នាំ២០០៥ក៏ដោយ ក៏កិច្ចព្រមព្រៀងមួយទៀតបានផ្ទុះឡើងក្នុងពេលតែមួយនៅតំបន់ដាហ្វួខាងលិច (Western region of Darfur) ដែលលោក Bashir ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទរៀបចំឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាម និងឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិដោយតុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិ (ICC) ។

ថ្វីបើមានដីកាចាប់ខ្លួនអន្តរជាតិដែលចេញដោយ ICC ក៏ដោយក៏គាត់បានឈ្នះការបោះឆ្នោតជាប់ៗគ្នាក្នុងឆ្នាំ២០១០ និង ២០១៥។ ទោះយ៉ាងណាជ័យជម្នះចុងក្រោយរបស់គាត់ត្រូវបានរាំងដោយការធ្វើពហិការពីគណបក្សប្រឆាំងធំ ៗ ។

ដីកាចាប់ខ្លួននេះបាននាំឱ្យមានការហាមឃាត់ការធ្វើដំណើរទៅក្រៅប្រទេស។ ទោះយ៉ាងណាលោក Bashir នៅតែធ្វើទស្សនកិច្ចការទូតទៅកាន់ប្រទេសផ្សេងៗរួមមានអេហ្ស៊ីបអារ៉ាប៊ីសាអូឌីត និងអាហ្វ្រិខាងត្បូង។ ប៉ុន្តែគាត់ត្រូវបានបង្ខំឱ្យចាកចេញយ៉ាងលឿនពីអាហ្វ្រិកខាងត្បូងនៅខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ បន្ទាប់ពីតុលាការបានពិចារណាថាតើត្រូវអនុវត្តដីកាចាប់ខ្លួន ឬយ៉ាងណា។ មុននឹងឡើងកាន់តំណែងជាមេបញ្ជាការកងទ័ពដែលទទួលខុសត្រូវដឹកនាំប្រតិបត្តិការនៅភាគខាងត្បូងប្រឆាំងនឹងមេដឹកនាំឧទ្ទាម ចន ហ្គារ៉ាងចុង(John Garang)។

នៅពេលដែលគាត់បានចុះហត្ថលេខាលើកិច្ចព្រមព្រៀងសន្តិភាពជាមួយហ្គារ៉ាង (Garang) និងចលនារំដោះប្រជាជនស៊ូដង់របស់គាត់គាត់បានព្យាយាមសង្កត់ធ្ងន់លើកិច្ចព្រមព្រៀងនេះមិនមែនជាបរាជ័យទេ។ លោកបានមានប្រសាសន៍ថា "យើងមិនបានចុះហត្ថលេខាលើវាទេបន្ទាប់ពីយើងបានបែកបាក់គ្នាប៉ុន្តែពួកយើងបានចុះហត្ថលេខាលើវាខណៈពេលដែលយើងកំពុងឈានដល់ចំណុចកំពូលនៃជ័យជម្នះរបស់យើង"។

សេចក្តីសម្រេច

លោក Al Bashir ត្រូវបានចោទប្រកាន់ពីបទឧក្រិដ្ឋកម្មធ្ងន់ធ្ងរបំផុតក្រោមលក្ខន្តិកៈក្រុងរ៉ូម។ នៅពេលដែលលោក Al Bashir ត្រូវបានអនុញ្ញាតឱ្យចាកចេញពីអាហ្វ្រិកខាងត្បូងនៅថ្ងៃទី១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ ជនរងគ្រោះនៃឧក្រិដ្ឋកម្មរបស់គាត់ បានរង់ចាំដីកាចាប់ខ្លួនដើម្បីយកលោក Al Bashir ទៅអនុវត្តទោស អស់រយៈពេលជាង ០៦ឆ្នាំ។ ដើម្បីនាំយកការពិត និងយុត្តិធម៌សម្រាប់ជនរងគ្រោះទាំងនេះតុលាការត្រូវតែអាចប្រើអំណាចរបស់ខ្លួនដើម្បីសាកល្បងជាមួយលោក Al Bashir។ តែងតែមានការរំពឹងថានឹងមានការចាប់ខ្លួនកំឡុងពេលចាប់ពីថ្ងៃទី១៣ ដល់ថ្ងៃទី១៥ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៥ ខណៈពេលដែលលោក Al Bashir កំពុងស្ថិតនៅលើទឹកដីនៃប្រទេសអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ដែលគួរធ្វើតាមសំណើរបស់តុលាការចាប់ខ្លួន និងប្រគល់រូបលោកទៅតុលាការ។ ផ្ទុយទៅវិញអាហ្វ្រិកខាងត្បូងបានជួយសម្រួលដល់លោក Al Bashir ឱ្យធ្វើការចាកចេញ ដែលវាប្រឆាំងនឹងច្បាប់ជាតិ និងអន្តរជាតិ។

ចៅក្រមម្នាក់បានធ្វើអ្វីទាំងអស់ដែលគាត់អាចធ្វើបានដើម្បីឱ្យអាហ្វ្រិកខាងត្បូងអនុវត្តតាមសំណើ ដែលកំពុងរង់ចាំ។ ធ្វើការប្រឆាំងនឹងពេលវេលាគាត់បានពិគ្រោះយោបល់ជាមួយអាហ្វ្រិកខាងត្បូងបាន ដំណឹងអំពីការបញ្ជូនរបស់អាហ្វ្រិកខាងត្បូងហើយបានរំលឹកឡើងវិញអំពីច្បាប់ដែលអនុវត្ត និងដឹកនាំយុត្តាធិការដោយហេតុនេះអាចបំបាត់ភាពមិនច្បាស់លាស់ណាមួយដែលអះអាងដោយ អាហ្វ្រិកខាងត្បូងដោយគោរពតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមលក្ខន្តិកៈ។ ដោយសម្រេចចិត្តមិនចាប់ខ្លួន និងការចុះចាញ់លោក Al Bashir អាហ្វ្រិកខាងត្បូងបានរារាំងតុលាការមិនឱ្យអនុវត្តមុខងារ និងអំណាចច្បាប់។

ការបញ្ជូនទៅ ASP និងUNSC គឺជាមធ្យោបាយដោះស្រាយដ៏សមស្របនៅក្នុងកាលៈទេសៈ។ ខណៈពេលវាយឺតពេលហើយសម្រាប់ការបញ្ជូនបែបនេះដើម្បីទទួលបានការអនុលោមតាមករណីពិសេសនេះរបស់អាហ្វ្រិកខាងត្បូង ១៥៧ វានឹងជួយនៅពេលអនាគតប្រសិនបើបុគ្គលប្រឆាំងដែលមានដីកាចាប់ខ្លួនដ៏លេចធ្លោម្នាក់បានទៅទស្សនកិច្ចនៅអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ឬរដ្ឋភាគីផ្សេងទៀតហើយអាចការពារការកើតឡើងវិញនៃការមិនគោរពតាមបញ្ញត្តិច្បាប់នេះ។

ការសង្ខេបគ្រឹះស្ថាននានា

ដោយមូលហេតុដូចបានជម្រាបជូនខាងលើនេះអយ្យការស្នើសុំអង្គជំនុំជម្រះ៖

ក) រកឃើញថា អាហ្វ្រិកខាងត្បូងមិនបានគោរពតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួនក្រោមលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូមដោយមិនចាប់ខ្លួន និងប្រគល់លោកអាល់បាសៀទៅតុលាការខណៈពេលដែលគាត់នៅលើទឹកដីអាហ្វ្រិកខាងត្បូង ទោះបីជាបានទទួលសំណើក៏ដោយ ដោយតុលាការតាមមាត្រា៨៧ និង មាត្រា៨៩ នៃលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម សម្រាប់ការចាប់ខ្លួន និងការចុះចាញ់របស់លោក Al Bashir

ខ) កំណត់ថាកាលៈទេសៈ គឺថាការរកឃើញជាផ្លូវការនៃការមិនអនុលោមតាមអាហ្វ្រិកខាងត្បូងក្នុងន័យនេះ និងការបញ្ជូនបញ្ហានេះទៅសភានៃរដ្ឋភាគីនៃលក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិយោងតាមមាត្រា៨៧ (៧) នៃលក្ខន្តិកៈត្រូវបានធានា។

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ ត្រូវបានគេហៅថាជាតុលាការពិភពលោកដោយសារតុលាការនេះជាស្ថាប័នចម្បងមួយរបស់អង្គការសហប្រជាជាតិ និងមានវិសាលភាពនៅប្រទេសភាគច្រើនទូទាំងពិភពលោកដែលជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់អង្គការនេះ។ តុលាការនេះប្រៀបបានដូចជាអ្នកស្នងតំណែងពីតុលាការអចិន្ត្រៃយ៍នៃយុត្តិធម៌អន្តរជាតិអាចដោះស្រាយវិវាទច្បាប់អន្តរជាតិ រវាងប្រទេសសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិទាំង ១៩៣។ យុត្តាធិការរបស់តុលាការនេះមានពីរប្រភេទគឺ លើជម្លោះអន្តរជាតិហើយមានសមត្ថកិច្ចតែលើរដ្ឋជាតួអង្គទីមួយ នៃនីតិអន្តរជាតិប៉ុណ្ណោះ។ តុលាការនេះក៏មានយុត្តាធិការផ្នែកប្រឹក្សាយោបល់ឱ្យរដ្ឋ និងអង្គការអន្តរជាតិដែលមានសមត្ថកិច្ចក្នុងក្របខណ្ឌ និងឱវាទអង្គការសហប្រជាជាតិ។ សម្រាប់យុត្តាធិការរបស់តុលាការលើជម្លោះអន្តរជាតិគឺ រដ្ឋអាចកសាងបួនរបៀបនៃការទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការជាឯកត្តោភាគី ឬ កាតព្វកិច្ចក៏បាន ដោយសន្ធិសញ្ញាក៏បាន ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេស ឬ ការប្រកាសរបស់រដ្ឋឆ្លើយតបក៏បានដែរ។ ភាពខុសគ្នានៃការទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការតាមបួនរបៀបនេះគឺ បើទទួលយកដោយឯកត្តោភាគីគឺយោងតាមមាត្រា៣៦(២) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការ រដ្ឋអាចប្រកាសពេលណាក៏បានដែរ ក្នុងការទទួលស្គាល់យុត្តាធិការដាច់ខាត និងដោយគ្មានការព្រមព្រៀងពិសេស។ បច្ចុប្បន្ននេះមានតែ ៧៣ប្រទេស ដែលទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការនេះដោយកាតព្វកិច្ចធ្វើឱ្យវាមានលក្ខណៈដាច់ខាតលើ។ តាមសន្ធិសញ្ញាវិញ គឺមាត្រា៣៦(១) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការបានចែងថាតុលាការមានយុត្តាធិការក្នុងគ្រប់បញ្ហាទាំងអស់ដែលមានចែងជាពិសេសនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញា និងអនុសញ្ញាដែលមានសុពលភាព។ ដោយយោងតាមមាត្រា៣៦(១) នៃលក្ខន្តិកៈតុលាការយុត្តាធិការរបស់តុលាការរួមមានសំណុំរឿងទាំងអស់ដែលភាគីសំដៅលើ។ ក្នុងករណីបែបនេះភាគីបង្ហាញការយល់ព្រមរបស់ពួកគេដោយផ្អែកលើមូលដ្ឋានពិសេស ដោយកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយដែលស្នើសុំឱ្យតុលាការជំនុំជម្រះក្តីលើវិវាទជាក់លាក់ណាមួយ។ យុត្តាធិការត្រូវបានប្រគល់ឱ្យតុលាការនៅពេលជូនដំណឹងដល់តុលាការអំពីកិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសនោះដែល ភាគច្រើនគេដឹងថាជាសំណុំរឿងទាំងនោះពាក់ព័ន្ធនឹងវិវាទច្បាប់ ទាក់ទងនឹងអធិបតេយ្យភាពទឹកដីឬការកំណត់ព្រំដែនដី ឬ ព្រំដែនសមុទ្រ។ ការទទួលយកយុត្តាធិការរបៀបចុងក្រោយគឺ កើតឡើងពេលដែលរដ្ឋមួយអាចដាក់ពាក្យសុំឯកតោភាគីដើម្បីរៀបចំដំណើរការនីតិវិធីនៅចំពោះមុខតុលាការដោយមិនមានការធានាពីការយល់ព្រមពីរដ្ឋដែលឆ្លើយតប។ នៅដំណាក់កាលនេះតុលាការមិនមាន យុត្តាធិការក្នុងការដោះស្រាយពាក្យស្នើសុំនេះទេរហូតដល់រដ្ឋដែលប្រឆាំងនឹងការស្នើសុំនេះយល់ព្រមពីយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគោលបំណង នៃសំណុំរឿងនោះដែលពេលនោះរដ្ឋនោះអាចទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការដោយសេចក្តីប្រកាសដោយផ្ទាល់។ ចំណែកយុត្តាធិការប្រឹក្សា

យោបល់វិញគឺ គ្របដណ្ដប់តែទៅលើបញ្ហាច្បាប់តែប៉ុណ្ណោះហើយមានតែអង្គការពីរទេមានសមត្ថកិច្ចដោយផ្ទាល់គឺ អង្គការមហាសន្និបាត និងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិ ចំណែកក្រៅពីនេះគឺសំណើត្រូវពឹងពាក់ទៅអង្គការមានសមត្ថកិច្ចផ្ទាល់ ប៉ុន្តែអង្គការមានសមត្ថកិច្ចផ្ទាល់មិនអាចធ្វើសេចក្ដីសម្រេចប្រានចោលកាត់មុខអំណាចតួនាទីរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិឡើយ។

ចំណែកតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិត្រូវបានគេហៅកាត់ថាជា សាលាក្ដីអចិន្ត្រៃយ៍ដើម្បីកាត់ទោសបុគ្គលពីប្រភេទបទល្មើសចំនួន០៤ ដែលរួមមានបទប្រល័យពូជសាសន៍ បទឧក្រិដ្ឋកម្មប្រឆាំងមនុស្សជាតិ បទឧក្រិដ្ឋកម្មសង្គ្រាមនិងឧក្រិដ្ឋកម្មនៃការឈ្លានពាន។ បន្ថែមពីនេះបទល្មើសទាំងនេះចាំបាច់ត្រូវបានប្រព្រឹត្តនៅ ឬ ក្រោយថ្ងៃទី១ ខែកក្កដា ឆ្នាំ២០០២ដោយបុគ្គលនៃរដ្ឋជាសមាជិក ឬ បុគ្គលដែលកាន់សញ្ជាតិរដ្ឋជាសមាជិកលើដែនដីណាក៏ដោយ។

ឧក្រិដ្ឋកម្មទាំងនោះត្រូវបញ្ជូនទៅកាន់ព្រះរាជអាជ្ញា ICC ដោយ UNSC យោងតាមសេចក្ដីសំរេចដែលបានអនុម័តនៅជំពូកទី៧ នៃធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិ ឬ ដោយរដ្ឋណាមួយ ឬ ផ្ដួចផ្ដើមចោទប្រកាន់ដោយរដ្ឋអាជ្ញាខ្លួនឯងតែម្ដង។ តុលាការឧក្រិដ្ឋកម្មអន្តរជាតិត្រូវបានគេមើលឃើញថាមានភាពស្រដៀងគ្នានឹងតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិដោយសារមានចរិតលក្ខណៈជា តុលាការអន្តរជាតិដូចគ្នាហើយមានសមត្ថកិច្ចទៅលើតួអង្គនៃរដ្ឋជាសមាជិករបស់តុលាការ។ ប៉ុន្តែទម្រង់សមាជិកភាពរបស់ICCគឺ បញ្ជាក់ពីយុត្តាធិការស្រាប់ដែលខុសពីICJអាចជ្រើសបែបបទនៃការទទួលស្គាល់យុត្តាធិការបានច្រើនរបៀបដែលធ្វើឱ្យរបៀបនេះការបញ្ចប់យុត្តាធិការរបស់តុលាការទៅលើរដ្ឋមួយមានរបៀបខុសគ្នាដែលពីរករណីមកហើយការដកខ្លួនពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ គឺស្មើនឹងការបដិសេធមិនឱ្យតុលាការមានយុត្តាធិការមកលើរដ្ឋ ដែលនេះគឺជាករណីប្រទេសហ្វីលីពីន និងប៊ូរុនឌី។ ICC ក៏ត្រូវបានគេមើលឃើញថាខ្វះយុត្តាធិការដែនដីជា សកលដោយសារតុលាការនេះកាត់ទោសតែនៅពេលណាដែលប្រព័ន្ធតុលាការប្រទេសមួយអលទ្ធភាព ឬ អសមត្ថភាព ខណៈICJភាគច្រើនជារឿងវិវាទអន្តរជាតិដែលជៀសមិនរួចត្រូវតែរដ្ឋមួយលះបង់អធិបតេយ្យមកឱ្យតុលាការមានយុត្តាធិការលើ។

អនុសាសន៍

ឆ្លងតាមការសិក្សាស្រាវជ្រាវលើអត្ថបទបញ្ចប់សារណាមួយនេះមក ជាការមើលឃើញ និងសូមចូលរួមជាចំណែកលើចំនុចមួយចំនួនដែលពួកខ្ញុំមើលឃើញថាជាចំណុចដែលគួរតែកែទម្រង់ និងបំពេញបន្ថែមនូវចំនុចខ្វះខាត និងភាពចន្លោះប្រហោង។ ក្នុងករណីតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិ (ICJ) មានចំណុចអសមត្ថភាព និងខ្វះមូលដ្ឋាននៃការប្រើប្រាស់យុត្តាធិការ គឺការពិបាកចាប់បង្ខំឱ្យភាគីចុងចោទចូលខ្លួនមកតតាំងក្តី។ **ឧទាហរណ៍៖** ករណី Israel V. Belarus ហើយ ICJ បានត្រឹមតែពិនិត្យមើលយុត្តាធិការរបស់ខ្លួនថាគ្មាន។ ICJ ច្រើនតែពឹងក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខដែលពូកែខាងសេចក្តីសម្រេចឱ្យមកធ្វើការចូលរួមសម្រេច ប៉ុន្តែមិនមានអ្នកអនុវត្តសាលក្រមដែលវាប្រដូចបានថា ICJ គ្មានអាជ្ញាសាលា មានន័យថាអំណាចសាលក្រមស្រពិចស្រពិល។

ដោយឡែកករណីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (ICC) វិញ ករណីប្រទេសរំលោភសិទ្ធិមនុស្សធ្ងន់ធ្ងរអាចនៅក្រៅសំណាញ់ច្បាប់របស់ ICC ហើយអាចគេចខ្លួនពេលណាក៏បានទៀត មានន័យថា មើលទៅទូលាយហើយ ICC ហាក់ពុំមានចំណាត់ការទាន់ពេលវេលា និងសមត្ថភាពគ្រប់គ្រាន់នៅឡើយទេ។ ចុះហេតុម្តេចក៏យុត្តាធិការរបស់ ICC ចង្អៀត កម្រណាស់បុគ្គលមានអំណាច កម្រអនុវត្តច្បាប់បាន សូម្បីតែការកោះហៅក៏ភាគីមិនបានចូលខ្លួនមកដោះស្រាយតាមសាលដីការកោះរបស់ ICC ហើយមួយវិញទៀតប៉ូលីសអន្តរជាតិក៏ខ្សោយ។

ជារួមមកអនុសាសន៍របស់ពួកយើងខ្ញុំ ដូចបានរៀបរាប់ខាងលើ គ្រាប់តែជាទស្សនៈ និងការមើលឃើញផ្ទាល់ខ្លួនដោយផ្អែកលើការសិក្សា ស្រាវជ្រាវកន្លងមកតែប៉ុណ្ណោះ។ ប្រសិនបើមិត្តអ្នកអានមានការយល់ឃើញខុសពីនេះវាគ្រាន់តែជាការគិតផ្ទាល់ខ្លួន ដោយពួកយើងមានការវិភាគខុសគ្នា ដូច្នេះហើយសូមមិត្តអ្នកអានធ្វើការពិចារណាទៅតាមបរិបទ និងការវិវត្តនៃគថសង្គមជាក់ស្តែង។

បញ្ជីរូបភាព

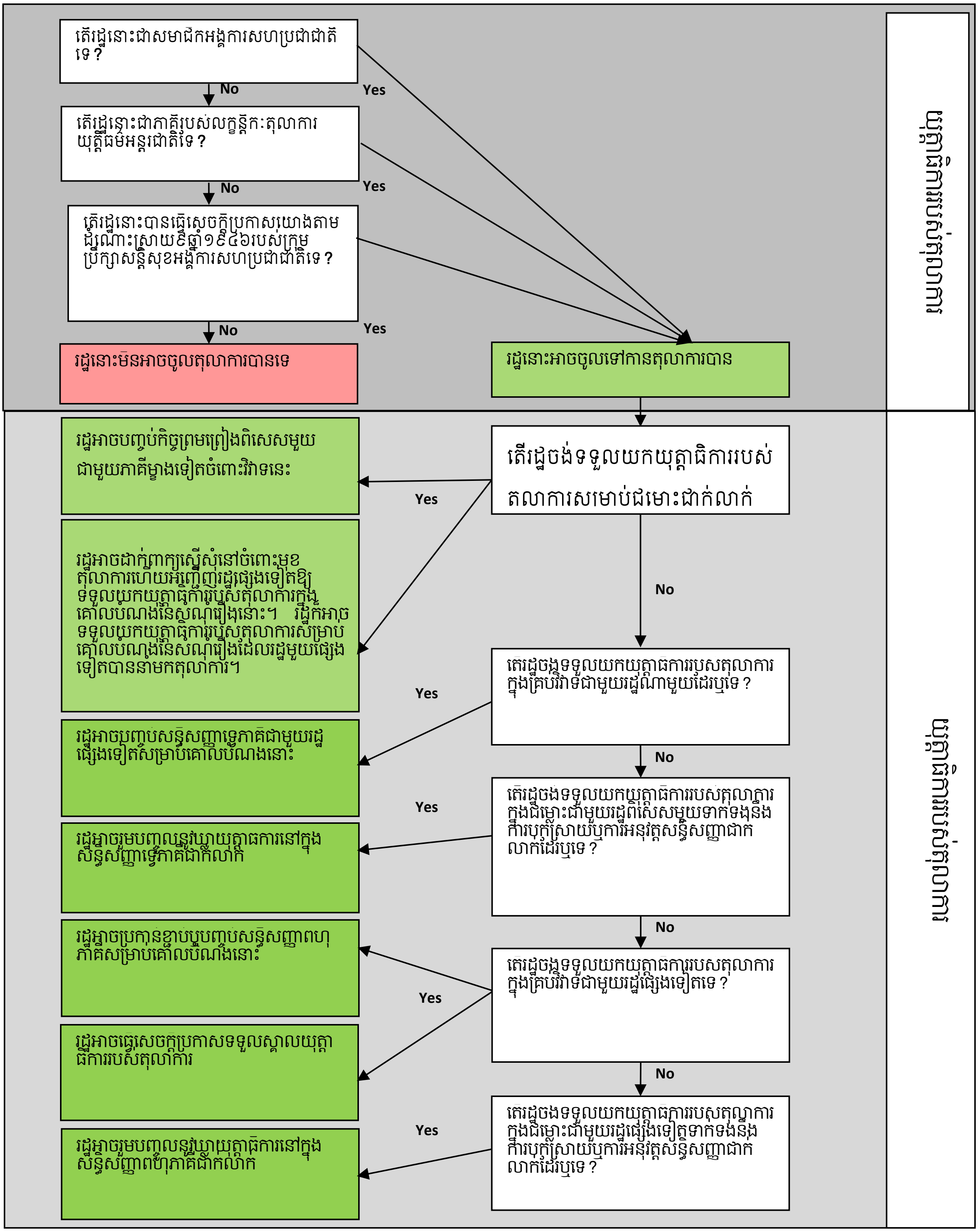

តើរដ្ឋនោះជាសមាជិកអង្គការសហប្រជាជាតិទេ ?
No
Yes
តើរដ្ឋនោះជាភាគីរបស់លក្ខន្តិកៈតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិទេ ?
No
Yes
តើរដ្ឋនោះបានធ្វើសេចក្តីប្រកាសយោងតាមដំណោះស្រាយឆ្នាំ១៩៤៦របស់ក្រុមប្រឹក្សាសន្តិសុខអង្គការសហប្រជាជាតិទេ ?
No
Yes
រដ្ឋនោះមិនអាចចូលតុលាការបានទេ
រដ្ឋនោះអាចចូលទៅកានតុលាការបាន
យុត្តាធិការរបស់តុលាការ
តើរដ្ឋចង់ទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការសម្រាប់ជម្លោះជាក់លាក់
Yes
រដ្ឋអាចបញ្ចប់កិច្ចព្រមព្រៀងពិសេសមួយជាមួយភាគីម្ខាងទៀតចំពោះវិវាទនេះ
រដ្ឋអាចដាក់ពាក្យស្នើសុំនៅចំពោះមុខតុលាការហើយអញ្ជើញរដ្ឋផ្សេងទៀតឱ្យទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគោលបំណងនៃសំណុំរឿងនោះ។ រដ្ឋក៏អាចទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការសម្រាប់គោលបំណងនៃសំណុំរឿងដែលរដ្ឋមួយផ្សេងទៀតបាននាំមកតុលាការ។
No
តើរដ្ឋចង់ទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគ្រប់វិវាទជាមួយរដ្ឋណាមួយដែរឬទេ ?
Yes
រដ្ឋអាចបញ្ចប់សន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគីជាមួយរដ្ឋផ្សេងទៀតសម្រាប់គោលបំណងនោះ
No
តើរដ្ឋចង់ទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងជម្លោះជាមួយរដ្ឋពិសេសមួយទាក់ទងនឹងការបកស្រាយឬការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញាជាក់លាក់ដែរឬទេ ?
Yes
រដ្ឋអាចរួមបញ្ចូលនូវឃ្លាយុត្តាធិការនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាទ្វេភាគីជាក់លាក់
No
តើរដ្ឋចង់ទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងគ្រប់វិវាទជាមួយរដ្ឋផ្សេងទៀតទេ ?
Yes
រដ្ឋអាចប្រកាន់ខ្ជាប់ឬបញ្ចប់សន្ធិសញ្ញាពហុភាគីសម្រាប់គោលបំណងនោះ
រដ្ឋអាចធ្វើសេចក្តីប្រកាសទទួលស្គាល់យុត្តាធិការរបស់តុលាការ
No
តើរដ្ឋចង់ទទួលយកយុត្តាធិការរបស់តុលាការក្នុងជម្លោះជាមួយរដ្ឋផ្សេងទៀតទាក់ទងនឹងការបកស្រាយឬការអនុវត្តសន្ធិសញ្ញាជាក់លាក់ដែរឬទេ ?
Yes
រដ្ឋអាចរួមបញ្ចូលនូវឃ្លាយុត្តាធិការនៅក្នុងសន្ធិសញ្ញាពហុភាគីជាក់លាក់
យុត្តាធិការរបស់តុលាការ

Source (thematic data): International Court of Justice, **Credits**: Made with Natural Earth, **Copyrights**: @ 2014 Natural Earth.

General remarks: The boundaries and names shown as well as the designations used on this map do not imply official endorsement or acceptance.

ឯកសារយោង

ឯកសារជាតិ

១. សៀវភៅ និង ឯកសារផ្សេងៗ

- នីតិអន្តរជាតិសាធារណៈ រៀបរៀងដោយ សាស្ត្រាចារ្យ ឡើក ពិដោរ ឆ្នាំ២០១៨
- មូសារ អ៊ីហ្សាម.(២០១៥) តួនាទីរបស់តុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិក្នុងការដោះស្រាយជម្លោះអន្តរជាតិ-ឯកសារស្រាវជ្រាវសង្ខេប-អគ្គលេខាធិការដ្ឋានព្រឹទ្ធសភា
- របាយការណ៍តុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ ការសម្របនីតិកម្មកម្ពុជាទៅនឹងលក្ខន្តិកៈនៃតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ (2006)
- អង្គការអន្តរជាតិ រៀបរៀងដោយ សាស្ត្រាចារ្យ ពៅ សារឿន បោះពុម្ពលើកទី១ ឆ្នាំ២០១០
- Law Journal of Cambodia (ព្រឹត្តិប័ត្រច្បាប់កម្ពុជា): Preah Vihear (khmerlawjournal.blogspot.com)

ឯកសារអន្តរជាតិ

២. ច្បាប់អន្តរជាតិ

- ធម្មនុញ្ញអង្គការសហប្រជាជាតិអនុម័តនៅថ្ងៃទី២៦ឧសភាឆ្នាំ១៩៤៥ និង ចូលជាធរមានថ្ងៃទី២៤តុលាឆ្នាំ១៩៤៥
- លក្ខន្តិកៈទីក្រុងរ៉ូម ស្តីពីតុលាការព្រហ្មទណ្ឌអន្តរជាតិ
- លក្ខន្តិកៈនៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិអនុម័តនៅថ្ងៃទី២៦ ឧសភា ឆ្នាំ១៩៤៥ និង ចូលជាធរមានថ្ងៃទី២៤ តុលាឆ្នាំ១៩៤៥
- វិធានផ្ទៃក្នុងនៃតុលាការយុត្តិធម៌អន្តរជាតិអនុម័តនៅថ្ងៃទី១៤មេសាឆ្នាំ១៩៤៥ និង ចូលជាធរមាននៅថ្ងៃទី០១កក្កដាឆ្នាំ១៩៧៨

៣. ឯកសារយោង

- Alexandrov, S. A. (2006). The Compulsory Jurisdiction of the International Court of Justice: How Compulsory Is It? Chinese Journal of International Law, 5(1), 29–38. https://doi.org/10.1093/chinesejil/jml008
- GRANT GILMORE, *THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE*, 55 Yale L.J. (1946).
- Romano, Cesare P.R.; Alter, Karen J.; Shany, Yuval (2013). The Oxford Handbook of International Adjudication. Oxford University Press. pp. 4–9. ISBN 9780199660681.
- Ryngaert, C. (n.d.). The concept of jurisdiction in international law. *Research Handbook on Jurisdiction and Immunities in International Law*, 50–75. https://doi.org/10.4337/9781783472185.00007
- Vagias, M. (2011). *The territorial jurisdiction of the International Criminal Court: Certain contested issues*. Bynkershoek Publishing.
- Walsh, J. W. (1901). The True Meaning of the Term "Jurisdiction". The American Law Register (1898-1907), 49(6), 346. https://doi.org/10.2307/3306463

៤. គេហទំព័រអន្តរជាតិ

- BBC News. (2015, June 25). What does the International Criminal Court do? https://www.bbc.co.uk/news/world11809908?fbclid=IwAR3gkmNQg1jnmj09WDuGEbV1eyN7ZUDhwrcb9hbnkwaeHM6zO7LOf36Smcg
- BBC News. (2019, August 14). Omar al-Bashir: Sudan's ousted president.
- *How the Court Works | International Court of Justice*. (n.d.). ICJ. Retrieved August 15, 2021, from https://www.icj-cij.org/en/how-the-court-works
- http://www.rfi.fr/km/preah-vihear-case-icj-1962
- https://km.wikipedia.org/wiki/ប្រាសាទព្រះវិហារ
- https://www.icj-cij.org/en/how-the-court-works

- *ICC statement on the Philippines' notice OF withdrawal: State participation in Rome Statute system essential to international rule of law*. International Criminal Court. (2018, March 20). https://www.icc-cpi.int/Pages/item.aspx?name=pr1371.
- Withdraw from ICC in 2016 - Bing. (n.d.). Africa Renewal. Retrieved August 15, 2021, fromhttps://www.bing.com/search?q=withdraw+from+ICC+in+2016&cvid=113d9184eff54801b96b5e1d9ebd77ab&aqs=edge..69i57.9358j0j4&FORM=ANAB01&PC=U531
- How the Court works (icc-cpi.int)

ឧបសម្ព័ន្ធ

CHARTER OF THE UNITED NATIONS

AND

STATUTE OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

SAN FRANCISCO · 1945

CHARTER OF THE UNITED NATIONS

WE THE PEOPLES OF THE UNITED NATIONS
DETERMINED

to save succeeding generations from the scourge of war, which twice in our lifetime has brought untold sorrow to mankind, and

to reaffirm faith in fundamental human rights, in the dignity and worth of the human person, in the equal rights of men and women and of nations large and small, and

to establish conditions under which justice and respect for the obligations arising from treaties and other sources of international law can be maintained, and

to promote social progress and better standards of life in larger freedom,

AND FOR THESE ENDS

to practice tolerance and live together in peace with one another as good neighbors, and

to unite our strength to maintain international peace and security, and

to ensure, by the acceptance of principles and the institution of methods, that armed force shall not be used, save in the common interest, and

to employ international machinery for the promotion of the economic and social advancement of all peoples,

HAVE RESOLVED TO COMBINE OUR EFFORTS
TO ACCOMPLISH THESE AIMS.

Accordingly, our respective Governments, through representatives assembled in the city of San Francisco, who have exhibited their full powers found to be in good and due form, have agreed to the present Charter of the United Nations and do hereby establish an international organization to be known as the United Nations.

CHAPTER I

PURPOSES AND PRINCIPLES

Article 1

The Purposes of the United Nations are:

1. To maintain international peace and security, and to that end: to take effective collective measures for the prevention and removal of threats to the peace, and for the suppression of acts of aggression or other breaches of the peace, and to bring about by peaceful means, and in conformity with the principles of justice and international law, adjustment or settlement of international disputes or situations which might lead to a breach of the peace;

2. To develop friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, and to take other appropriate measures to strengthen universal peace;

3. To achieve international cooperation in solving international problems of an economic, social, cultural, or humanitarian character, and in promoting and encouraging respect for human rights and for fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion; and

4. To be a center for harmonizing the actions of nations in the attainment of these common ends.

Article 2

The Organization and its Members, in pursuit of the Purposes stated in Article 1, shall act in accordance with the following Principles.

1. The Organization is based on the principle of the sovereign equality of all its Members.

2. All Members, in order to ensure to all of them the rights and benefits resulting from membership, shall fulfil in good faith the obligations assumed by them in accordance with the present Charter.

3. All Members shall settle their international disputes by peaceful means in such a manner that international peace and security, and justice, are not endangered.

4. All Members shall refrain in their international relations from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any state, or in any other manner inconsistent with the Purposes of the United Nations.

5. All Members shall give the United Nations every assistance in any action it takes in accordance with the present Charter, and shall refrain from giving assistance to any state against which the United Nations is taking preventive or enforcement action.

6. The Organization shall ensure that states which are not Members of the United Nations act in accordance with these Principles so far as may be necessary for the maintenance of international peace and security.

7. Nothing contained in the present Charter shall authorize the United Nations to intervene in matters which are essentially within the domestic jurisdiction of any state or shall require the Members to submit such matters to settlement under the present Charter; but this principle shall not prejudice the application of enforcement measures under Chapter VII.

CHAPTER II

MEMBERSHIP

Article 3

The original Members of the United Nations shall be the states which, having participated in the United Nations Conference on International Organization at San Francisco, or having previously signed the Declaration by United Nations of January 1, 1942, sign the present Charter and ratify it in accordance with Article 110.

Article 4

1. Membership in the United Nations is open to all other peace-loving states which accept the obligations contained in the present Charter and, in the judgment of the Organization, are able and willing to carry out these obligations.

2. The admission of any such state to membership in the United Nations will be effected by a decision of the General Assembly upon the recommendation of the Security Council.

Article 5

A Member of the United Nations against which preventive or enforcement action has been taken by the Security Council may be suspended from the exercise of the rights and privileges of membership by the General Assembly upon the recommendation of the Security Council. The exercise of these rights and privileges may be restored by the Security Council.

Article 6

A Member of the United Nations which has persistently violated the Principles contained in the present Charter may be expelled from the Organization by the General Assembly upon the recommendation of the Security Council.

CHAPTER III

ORGANS

Article 7

1. There are established as the principal organs of the United Nations: a General Assembly, a Security Council, an Economic and Social Council, a Trusteeship Council, an International Court of Justice, and a Secretariat.

2. Such subsidiary organs as may be found necessary may be established in accordance with the present Charter.

Article 8

The United Nations shall place no restrictions on the eligibility of men and women to participate in any capacity and under conditions of equality in its principal and subsidiary organs.

CHAPTER IV

THE GENERAL ASSEMBLY

Composition

Article 9

1. The General Assembly shall consist of all the Members of the United Nations.

2. Each Member shall have not more than five representatives in the General Assembly.

Functions and Powers

Article 10

The General Assembly may discuss any questions or any matters within the scope of the present Charter or relating to the powers and functions of any organs provided for in the present Charter, and, except as provided in Article 12, may make recommendations to the Members of the United Nations or to the Security Council or to both on any such questions or matters.

Article 11

1. The General Assembly may consider the general principles of cooperation in the maintenance of international peace and security, including the principles governing disarmament and the regulation of armaments, and may make recommendations with regard to such principles to the Members or to the Security Council or to both.

2. The General Assembly may discuss any questions relating to the maintenance of international peace and security brought before it by any Member of the United Nations, or by the Security Council, or by a state which is not a

Member of the United Nations in accordance with Article 35, paragraph 2, and, except as provided in Article 12, may make recommendations with regard to any such questions to the state or states concerned or to the Security Council or to both. Any such question on which action is necessary shall be referred to the Security Council by the General Assembly either before or after discussion.

3. The General Assembly may call the attention of the Security Council to situations which are likely to endanger international peace and security.

4. The powers of the General Assembly set forth in this Article shall not limit the general scope of Article 10.

Article 12

1. While the Security Council is exercising in respect of any dispute or situation the functions assigned to it in the present Charter, the General Assembly shall not make any recommendation with regard to that dispute or situation unless the Security Council so requests.

2. The Secretary-General, with the consent of the Security Council, shall notify the General Assembly at each session of any matters relative to the maintenance of international peace and security which are being dealt with by the Security Council and shall similarly notify the General Assembly, or the Members of the United Nations if the General Assembly is not in session, immediately the Security Council ceases to deal with such matters.

Article 13

1. The General Assembly shall initiate studies and make recommendations for the purpose of:

a. promoting international cooperation in the political field and encouraging the progressive development of international law and its codification;

b. promoting international cooperation in the economic, social, cultural, educational, and health fields, and assisting in the realization of human rights and fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion.

2. The further responsibilities, functions, and powers of the General Assembly with respect to matters mentioned in paragraph 1(b) above are set forth in Chapters IX and X.

Article 14

Subject to the provisions of Article 12, the General Assembly may recommend measures for the peaceful adjustment of any situation, regardless of origin, which it deems likely to impair the general welfare or friendly relations among nations, including situations resulting from a violation of the provisions of the present Charter setting forth the Purposes and Principles of the United Nations.

Article 15

1. The General Assembly shall receive and consider annual and special reports from the Security Council; these reports shall include an account of the measures that the Security Council has decided upon or taken to maintain international peace and security.

2. The General Assembly shall receive and consider reports from the other organs of the United Nations.

Article 16

The General Assembly shall perform such functions with respect to the international trusteeship system as are assigned to it under Chapters XII and XIII, including the approval of the trusteeship agreements for areas not designated as strategic.

Article 17

1. The General Assembly shall consider and approve the budget of the Organization.

2. The expenses of the Organization shall be borne by the Members as apportioned by the General Assembly.

3. The General Assembly shall consider and approve any financial and budgetary arrangements with specialized agencies referred to in Article 57 and shall examine the administrative budgets of such specialized agencies with a view to making recommendations to the agencies concerned.

Voting

Article 18

1. Each member of the General Assembly shall have one vote.

2. Decisions of the General Assembly on important questions shall be made by a two-thirds majority of the members present and voting. These questions shall include: recommendations with respect to the maintenance of international peace and security, the election of the non-permanent members of the Security Council, the election of the members of the Economic and Social Council, the election of members of the Trusteeship Council in accordance with paragraph 1(c) of Article 86, the admission of new Members to the United Nations, the suspension of the rights and privileges of membership, the expulsion of Members, questions relating to the operation of the trusteeship system, and budgetary questions.

3. Decisions on other questions, including the determination of additional categories of questions to be decided by a two-thirds majority, shall be made by a majority of the members present and voting.

Article 19

A Member of the United Nations which is in arrears in the payment of its financial contributions to the Organization shall have no vote in the General Assembly if the amount of its arrears equals or exceeds the amount of the contributions due from it for the preceding two full years. The General Assembly may, nevertheless, permit such a Member to vote if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the Member.

Procedure

Article 20

The General Assembly shall meet in regular annual sessions and in such special sessions as occasion may require. Special sessions shall be convoked by the Secretary-General at the request of the Security Council or of a majority of the Members of the United Nations.

Article 21

The General Assembly shall adopt its own rules of procedure. It shall elect its President for each session.

Article 22

The General Assembly may establish such subsidiary organs as it deems necessary for the performance of its functions.

CHAPTER V

THE SECURITY COUNCIL

Composition

Article 23

1. The Security Council shall consist of eleven Members of the United Nations. The Republic of China, France, the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the United States of America shall be permanent members of the Security Council. The General Assembly shall elect six other Members of the United Nations to be non-permanent members of the Security Council, due regard being specially paid, in the first instance to the contribution of Members of the

United Nations to the maintenance of international peace and security and to the other purposes of the Organization, and also to equitable geographical distribution.

2. The non-permanent members of the Security Council shall be elected for a term of two years. In the first election of the non-permanent members, however, three shall be chosen for a term of one year. A retiring member shall not be eligible for immediate re-election.

3. Each member of the Security Council shall have one representative.

Functions and Powers

Article 24

1. In order to ensure prompt and effective action by the United Nations, its Members confer on the Security Council primary responsibility for the maintenance of international peace and security, and agree that in carrying out its duties under this responsibility the Security Council acts on their behalf.

2. In discharging these duties the Security Council shall act in accordance with the Purposes and Principles of the United Nations. The specific powers granted to the Security Council for the discharge of these duties are laid down in Chapters VI, VII, VIII, and XII.

3. The Security Council shall submit annual and, when necessary, special reports to the General Assembly for its consideration.

Article 25

The Members of the United Nations agree to accept and carry out the decisions of the Security Council in accordance with the present Charter.

Article 26

In order to promote the establishment and maintenance of international peace and security with the least diversion for armaments of the world's human and economic resources, the Security Council shall be responsible for formulating, with the assistance of the Military Staff Committee referred to in Article 47, plans to be submitted to the Members of the United Nations for the establishment of a system for the regulation of armaments.

Voting

Article 27

1. Each member of the Security Council shall have one vote.

2. Decisions of the Security Council on procedural matters shall be made by an affirmative vote of seven members.

3. Decisions of the Security Council on all other matters shall be made by an affirmative vote of seven members including the concurring votes of the permanent members; provided that, in decisions under Chapter VI, and under paragraph 3 of Article 52, a party to a dispute shall abstain from voting.

Procedure

Article 28

1. The Security Council shall be so organized as to be able to function continuously. Each member of the Security Council shall for this purpose be represented at all times at the seat of the Organization.

2. The Security Council shall hold periodic meetings at which each of its members may, if it so desires, be represented by a member of the government or by some other specially designated representative.

3. The Security Council may hold meetings at such places other than the seat of the Organization as in its judgment will best facilitate its work.

Article 29

The Security Council may establish such subsidiary organs as it deems necessary for the performance of its functions.

Article 30

The Security Council shall adopt its own rules of procedure, including the method of selecting its President.

Article 31

Any Member of the United Nations which is not a member of the Security Council may participate, without vote, in the discussion of any question brought before the Security Council whenever the latter considers that the interests of that Member are specially affected.

Article 32

Any Member of the United Nations which is not a member of the Security Council or any state which is not a Member of the United Nations, if it is a party to a dispute under consideration by the Security Council, shall be invited to participate, without vote, in the discussion relating to the dispute. The Security Council shall lay down such conditions as it deems just for the participation of a state which is not a Member of the United Nations.

CHAPTER VI

PACIFIC SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 33

1. The parties to any dispute, the continuance of which is likely to endanger the maintenance of international peace and security, shall, first of all, seek a solution by negotiation, enquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement, resort to regional agencies or arrangements, or other peaceful means of their own choice.

2. The Security Council shall, when it deems necessary, call upon the parties to settle their dispute by such means.

Article 34

The Security Council may investigate any dispute, or any situation which might lead to international friction or give rise to a dispute, in order to determine whether the continuance of the dispute or situation is likely to endanger the maintenance of international peace and security.

Article 35

1. Any Member of the United Nations may bring any dispute, or any situation of the nature referred to in Article 34, to the attention of the Security Council or of the General Assembly.

2. A state which is not a Member of the United Nations may bring to the attention of the Security Council or of the General Assembly any dispute to which it is a party if it accepts in advance, for the purposes of the dispute, the obligations of pacific settlement provided in the present Charter.

3. The proceedings of the General Assembly in respect of matters brought to its attention under this Article will be subject to the provisions of Articles 11 and 12.

Article 36

1. The Security Council may, at any stage of a dispute of the nature referred to in Article 33 or of a situation of like nature, recommend appropriate procedures or methods of adjustment.

2. The Security Council should take into consideration any procedures for the settlement of the dispute which have already been adopted by the parties.

3. In making recommendations under this Article the Security Council should also take into consideration that legal disputes should as a general rule be referred by the parties to the International Court of Justice in accordance with the provisions of the Statute of the Court.

Article 37

1. Should the parties to a dispute of the nature referred to in Article 33 fail to settle it by the means indicated in that Article, they shall refer it to the Security Council.

2. If the Security Council deems that the continuance of the dispute is in fact likely to endanger the maintenance of international peace and security, it shall decide whether to take action under Article 36 or to recommend such terms of settlement as it may consider appropriate.

Article 38

Without prejudice to the provisions of Articles 33 to 37, the Security Council may, if all the parties to any dispute so request, make recommendations to the parties with a view to a pacific settlement of the dispute.

CHAPTER VII

ACTION WITH RESPECT TO THREATS TO THE PEACE, BREACHES OF THE PEACE, AND ACTS OF AGGRESSION

Article 39

The Security Council shall determine the existence of any threat to the peace, breach of the peace, or act of aggression and shall make recommendations, or decide what measures shall be taken in accordance with Articles 41 and 42, to maintain or restore international peace and security.

Article 40

In order to prevent an aggravation of the situation, the Security Council may, before making the recommendations or deciding upon the measures provided for in Article 39, call upon the parties concerned to comply with such provisional measures as it deems necessary or desirable. Such provisional measures shall be without prejudice to the rights, claims, or position of the parties concerned. The Security Council shall duly take account of failure to comply with such provisional measures.

Article 41

The Security Council may decide what measures not involving the use of armed force are to be employed to give effect to its decisions, and it may call upon the Members of the United Nations to apply such measures. These may include complete or partial interruption of economic relations and of rail, sea, air, postal, telegraphic, radio, and other means of communication, and the severance of diplomatic relations.

Article 42

Should the Security Council consider that measures provided for in Article 41 would be inadequate or have proved to be inadequate, it may take such action by air, sea, or land forces as may be necessary to maintain or restore international peace and security. Such action may include demonstrations, blockade, and other operations by air, sea, or land forces of Members of the United Nations.

Article 43

1. All Members of the United Nations, in order to contribute to the maintenance of international peace and security, undertake to make available to the Security Council, on its call and in accordance with a special agreement or agreements, armed forces, assistance, and facilities, including rights of passage, necessary for the purpose of maintaining international peace and security.

2. Such agreement or agreements shall govern the numbers and types of forces, their degree of readiness and general location, and the nature of the facilities and assistance to be provided.

3. The agreement or agreements shall be negotiated as soon as possible on the initiative of the Security Council. They shall be concluded between the Security Council and Members or between the Security Council and groups of Members and shall be subject to ratification by the signatory states in accordance with their respective constitutional processes.

Article 44

When the Security Council has decided to use force it shall, before calling upon a Member not

represented on it to provide armed forces in fulfillment of the obligations assumed under Article 43, invite that Member, if the Member so desires, to participate in the decisions of the Security Council concerning the employment of contingents of that Member's armed forces.

Article 45

In order to enable the United Nations to take urgent military measures, Members shall hold immediately available national air-force contingents for combined international enforcement action. The strength and degree of readiness of these contingents and plans for their combined action shall be determined, within the limits laid down in the special agreement or agreements referred to in Article 43, by the Security Council with the assistance of the Military Staff Committee.

Article 46

Plans for the application of armed force shall be made by the Security Council with the assistance of the Military Staff Committee.

Article 47

1. There shall be established a Military Staff Committee to advise and assist the Security Council on all questions relating to the Security Council's military requirements for the maintenance of international peace and security, the employment and command of forces placed at its disposal, the regulation of armaments, and possible disarmament.

2. The Military Staff Committee shall consist of the Chiefs of Staff of the permanent members of the Security Council or their representatives. Any Member of the United Nations not permanently represented on the Committee shall be invited by the Committee to be associated with it when the efficient discharge of the Committee's responsibilities requires the participation of that Member in its work.

3. The Military Staff Committee shall be responsible under the Security Council for the strategic direction of any armed forces placed at the disposal of the Security Council. Questions relating to the command of such forces shall be worked out subsequently.

4. The Military Staff Committee, with the authorization of the Security Council and after consultation with appropriate regional agencies, may establish regional subcommittees.

Article 48

1. The action required to carry out the decisions of the Security Council for the maintenance of international peace and security shall be taken by all the Members of the United Nations or by some of them, as the Security Council may determine.

2. Such decisions shall be carried out by the Members of the United Nations directly and through their action in the appropriate international agencies of which they are members.

Article 49

The Members of the United Nations shall join in affording mutual assistance in carrying out the measures decided upon by the Security Council.

Article 50

If preventive or enforcement measures against any state are taken by the Security Council, any other state, whether a Member of the United Nations or not, which finds itself confronted with special economic problems arising from the carrying out of those measures shall have the right to consult the Security Council with regard to a solution of those problems.

Article 51

Nothing in the present Charter shall impair the inherent right of individual or collective self-defense if an armed attack occurs against a Mem-

ber of the United Nations, until the Security Council has taken the measures necessary to maintain international peace and security. Measures taken by Members in the exercise of this right of self-defense shall be immediately reported to the Security Council and shall not in any way affect the authority and responsibility of the Security Council under the present Charter to take at any time such action as it deems necessary in order to maintain or restore international peace and security.

CHAPTER VIII

REGIONAL ARRANGEMENTS

Article 52

1. Nothing in the present Charter precludes the existence of regional arrangements or agencies for dealing with such matters relating to the maintenance of international peace and security as are appropriate for regional action, provided that such arrangements or agencies and their activities are consistent with the Purposes and Principles of the United Nations.

2. The Members of the United Nations entering into such arrangements or constituting such agencies shall make every effort to achieve pacific settlement of local disputes through such regional arrangements or by such regional agencies before referring them to the Security Council.

3. The Security Council shall encourage the development of pacific settlement of local disputes through such regional arrangements or by such regional agencies either on the initiative of the states concerned or by reference from the Security Council.

4. This Article in no way impairs the application of Articles 34 and 35.

Article 53

1. The Security Council shall, where appropriate, utilize such regional arrangements or agencies for enforcement action under its authority. But no enforcement action shall be taken under regional arrangements or by regional agencies without the authorization of the Security Council, with the exception of measures against any enemy state, as defined in paragraph 2 of this Article, provided for pursuant to Article 107 or in regional arrangements directed against renewal of aggressive policy on the part of any such state, until such time as the Organization may, on request of the Governments concerned, be charged with the responsibility for preventing further aggression by such a state.

2. The term enemy state as used in paragraph 1 of this Article applies to any state which during the Second World War has been an enemy of any signatory of the present Charter.

Article 54

The Security Council shall at all times be kept fully informed of activities undertaken or in contemplation under regional arrangements or by regional agencies for the maintenance of international peace and security.

CHAPTER IX

INTERNATIONAL ECONOMIC AND SOCIAL COOPERATION

Article 55

With a view to the creation of conditions of stability and well-being which are necessary for peaceful and friendly relations among nations based on respect for the principle of equal rights and self-determination of peoples, the United Nations shall promote:

a. higher standards of living, full employment, and conditions of economic and social progress and development;

b. solutions of international economic, social, health, and related problems; and inter-

national cultural and educational cooperation; and

c. universal respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion.

Article 56

All Members pledge themselves to take joint and separate action in cooperation with the Organization for the achievement of the purposes set forth in Article 55.

Article 57

1. The various specialized agencies, established by intergovernmental agreement and having wide international responsibilities, as defined in their basic instruments, in economic, social, cultural, educational, health, and related fields, shall be brought into relationship with the United Nations in accordance with the provisions of Article 63.

2. Such agencies thus brought into relationship with the United Nations are hereinafter referred to as specialized agencies.

Article 58

The Organization shall make recommendations for the coordination of the policies and activities of the specialized agencies.

Article 59

The Organization shall, where appropriate, initiate negotiations among the states concerned for the creation of any new specialized agencies required for the accomplishment of the purposes set forth in Article 55.

Article 60

Responsibility for the discharge of the functions of the Organization set forth in this Chapter shall be vested in the General Assembly and, under the authority of the General Assembly, in the Economic and Social Council, which shall have for this purpose the powers set forth in Chapter X.

CHAPTER X

THE ECONOMIC AND SOCIAL COUNCIL

Composition

Article 61

1. The Economic and Social Council shall consist of eighteen Members of the United Nations elected by the General Assembly.

2. Subject to the provisions of paragraph 3, six members of the Economic and Social Council shall be elected each year for a term of three years. A retiring member shall be eligible for immediate re-election.

3. At the first election, eighteen members of the Economic and Social Council shall be chosen. The term of office of six members so chosen shall expire at the end of one year, and of six other members at the end of two years, in accordance with arrangements made by the General Assembly.

4. Each member of the Economic and Social Council shall have one representative.

Functions and Powers

Article 62

1. The Economic and Social Council may make or initiate studies and reports with respect to international economic, social, cultural, educational, health, and related matters and may make recommendations with respect to any such matters to the General Assembly, to the Members of the United Nations, and to the specialized agencies concerned.

2. It may make recommendations for the purpose of promoting respect for, and observance of, human rights and fundamental freedoms for all.

3. It may prepare draft conventions for submission to the General Assembly, with respect to matters falling within its competence.

4. It may call, in accordance with the rules prescribed by the United Nations, international conferences on matters falling within its competence.

Article 63

1. The Economic and Social Council may enter into agreements with any of the agencies referred to in Article 57, defining the terms on which the agency concerned shall be brought into relationship with the United Nations. Such agreements shall be subject to approval by the General Assembly.

2. It may coordinate the activities of the specialized agencies through consultation with and recommendations to such agencies and through recommendations to the General Assembly and to the Members of the United Nations.

Article 64

1. The Economic and Social Council may take appropriate steps to obtain regular reports from the specialized agencies. It may make arrangements with the Members of the United Nations and with the specialized agencies to obtain reports on the steps taken to give effect to its own recommendations and to recommendations on matters falling within its competence made by the General Assembly.

2. It may communicate its observations on these reports to the General Assembly.

Article 65

The Economic and Social Council may furnish information to the Security Council and shall assist the Security Council upon its request.

Article 66

1. The Economic and Social Council shall perform such functions as fall within its competence in connection with the carrying out of the recommendations of the General Assembly.

2. It may, with the approval of the General Assembly, perform services at the request of Members of the United Nations and at the request of specialized agencies.

3. It shall perform such other functions as are specified elsewhere in the present Charter or as may be assigned to it by the General Assembly.

Voting

Article 67

1. Each member of the Economic and Social Council shall have one vote.

2. Decisions of the Economic and Social Council shall be made by a majority of the members present and voting.

Procedure

Article 68

The Economic and Social Council shall set up commissions in economic and social fields and for the promotion of human rights, and such other commissions as may be required for the performance of its functions.

Article 69

The Economic and Social Council shall invite any Member of the United Nations to participate, without vote, in its deliberations on any matter of particular concern to that Member.

Article 70

The Economic and Social Council may make arrangements for representatives of the specialized agencies to participate, without vote, in its deliberations and in those of the commissions established by it, and for its representatives to participate in the deliberations of the specialized agencies.

Article 71

The Economic and Social Council may make suitable arrangements for consultation with non-governmental organizations which are concerned with matters within its competence. Such arrange-

ments may be made with international organizations and, where appropriate, with national organizations after consultation with the Member of the United Nations concerned.

Article 72

1. The Economic and Social Council shall adopt its own rules of procedure, including the method of selecting its President.

2. The Economic and Social Council shall meet as required in accordance with its rules, which shall include provision for the convening of meetings on the request of a majority of its members.

CHAPTER XI

DECLARATION REGARDING NON-SELF-GOVERNING TERRITORIES

Article 73

Members of the United Nations which have or assume responsibilities for the administration of territories whose peoples have not yet attained a full measure of self-government recognize the principle that the interests of the inhabitants of these territories are paramount, and accept as a sacred trust the obligation to promote to the utmost, within the system of international peace and security established by the present Charter, the well-being of the inhabitants of these territories, and, to this end:

a. to ensure, with due respect for the culture of the peoples concerned, their political, economic, social, and educational advancement, their just treatment, and their protection against abuses;

b. to develop self-government, to take due account of the political aspirations of the peoples, and to assist them in the progressive development of their free political institutions, according to the particular circumstances of each territory and its peoples and their varying stages of advancement;

c. to further international peace and security;

d. to promote constructive measures of development, to encourage research, and to co-operate with one another and, when and where appropriate, with specialized international bodies with a view to the practical achievement of the social, economic, and scientific purposes set forth in this Article; and

e. to transmit regularly to the Secretary-General for information purposes, subject to such limitation as security and constitutional considerations may require, statistical and other information of a technical nature relating to economic, social, and educational conditions in the territories for which they are respectively responsible other than those territories to which Chapters XII and XIII apply.

Article 74

Members of the United Nations also agree that their policy in respect of the territories to which this Chapter applies, no less than in respect of their metropolitan areas, must be based on the general principle of good-neighborliness, due account being taken of the interests and well-being of the rest of the world, in social, economic, and commercial matters.

CHAPTER XII

INTERNATIONAL TRUSTEESHIP SYSTEM

Article 75

The United Nations shall establish under its authority an international trusteeship system for the administration and supervision of such territories as may be placed thereunder by subsequent individual agreements. These territories are hereinafter referred to as trust territories.

Article 76

The basic objectives of the trusteeship system,

in accordance with the Purposes of the United Nations laid down in Article 1 of the present Charter, shall be:

a. to further international peace and security;

b. to promote the political, economic, social, and educational advancement of the inhabitants of the trust territories, and their progressive development towards self-government or independence as may be appropriate to the particular circumstances of each territory and its peoples and the freely expressed wishes of the peoples concerned, and as may be provided by the terms of each trusteeship agreement;

c. to encourage respect for human rights and for fundamental freedoms for all without distinction as to race, sex, language, or religion, and to encourage recognition of the interdependence of the peoples of the world; and

d. to ensure equal treatment in social, economic, and commercial matters for all Members of the United Nations and their nationals, and also equal treatment for the latter in the administration of justice, without prejudice to the attainment of the foregoing objectives and subject to the provisions of Article 80.

Article 77

1. The trusteeship system shall apply to such territories in the following categories as may be placed thereunder by means of trusteeship agreements:

a. territories now held under mandate;

b. territories which may be detached from enemy states as a result of the Second World War; and

c. territories voluntarily placed under the system by states responsible for their administration.

2. It will be a matter for subsequent agreement as to which territories in the foregoing categories will be brought under the trusteeship system and upon what terms.

Article 78

The trusteeship system shall not apply to territories which have become Members of the United Nations, relationship among which shall be based on respect for the principle of sovereign equality.

Article 79

The terms of trusteeship for each territory to be placed under the trusteeship system, including any alteration or amendment, shall be agreed upon by the states directly concerned, including the mandatory power in the case of territories held under mandate by a Member of the United Nations, and shall be approved as provided for in Articles 83 and 85.

Article 80

1. Except as may be agreed upon in individual trusteeship agreements, made under Articles 77, 79, and 81, placing each territory under the trusteeship system, and until such agreements have been concluded, nothing in this Chapter shall be construed in or of itself to alter in any manner the rights whatsoever of any states or any peoples or the terms of existing international instruments to which Members of the United Nations may respectively be parties.

2. Paragraph 1 of this Article shall not be interpreted as giving grounds for delay or postponement of the negotiation and conclusion of agreements for placing mandated and other territories under the trusteeship system as provided for in Article 77.

Article 81

The trusteeship agreement shall in each case include the terms under which the trust territory will be administered and designate the authority which will exercise the administration of the trust territory. Such authority, hereinafter called the

administering authority, may be one or more states or the Organization itself.

Article 82

There may be designated, in any trusteeship agreement, a strategic area or areas which may include part or all of the trust territory to which the agreement applies, without prejudice to any special agreement or agreements made under Article 43.

Article 83

1. All functions of the United Nations relating to strategic areas, including the approval of the terms of the trusteeship agreements and of their alteration or amendment, shall be exercised by the Security Council.

2. The basic objectives set forth in Article 76 shall be applicable to the people of each strategic area.

3. The Security Council shall, subject to the provisions of the trusteeship agreements and without prejudice to security considerations, avail itself of the assistance of the Trusteeship Council to perform those functions of the United Nations under the trusteeship system relating to political, economic, social, and educational matters in the strategic areas.

Article 84

It shall be the duty of the administering authority to ensure that the trust territory shall play its part in the maintenance of international peace and security. To this end the administering authority may make use of volunteer forces, facilities, and assistance from the trust territory in carrying out the obligations towards the Security Council undertaken in this regard by the administering authority, as well as for local defense and the maintenance of law and order within the trust territory.

Article 85

1. The functions of the United Nations with regard to trusteeship agreements for all areas not designated as strategic, including the approval of the terms of the trusteeship agreements and of their alteration or amendment, shall be exercised by the General Assembly.

2. The Trusteeship Council, operating under the authority of the General Assembly, shall assist the General Assembly in carrying out these functions.

CHAPTER XIII

THE TRUSTEESHIP COUNCIL

Composition

Article 86

1. The Trusteeship Council shall consist of the following Members of the United Nations:

a. those Members administering trust territories;

b. such of those Members mentioned by name in Article 23 as are not administering trust territories; and

c. as many other Members elected for three-year terms by the General Assembly as may be necessary to ensure that the total number of members of the Trusteeship Council is equally divided between those Members of the United Nations which administer trust territories and those which do not.

2. Each member of the Trusteeship Council shall designate one specially qualified person to represent it therein.

Functions and Powers

Article 87

The General Assembly and, under its authority, the Trusteeship Council, in carrying out their functions, may:

a. consider reports submitted by the administering authority;

b. accept petitions and examine them in consultation with the administering authority;

c. provide for periodic visits to the respective trust territories at times agreed upon with the administering authority; and

d. take these and other actions in conformity with the terms of the trusteeship agreements.

Article 88

The Trusteeship Council shall formulate a questionnaire on the political, economic, social, and educational advancement of the inhabitants of each trust territory, and the administering authority for each trust territory within the competence of the General Assembly shall make an annual report to the General Assembly upon the basis of such questionnaire.

Voting

Article 89

1. Each member of the Trusteeship Council shall have one vote.

2. Decisions of the Trusteeship Council shall be made by a majority of the members present and voting.

Procedure

Article 90

1. The Trusteeship Council shall adopt its own rules of procedure, including the method of selecting its President.

2. The Trusteeship Council shall meet as required in accordance with its rules, which shall include provision for the convening of meetings on the request of a majority of its members.

Article 91

The Trusteeship Council shall, when appropriate, avail itself of the assistance of the Economic and Social Council and of the specialized agencies in regard to matters with which they are respectively concerned.

CHAPTER XIV

THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

Article 92

The International Court of Justice shall be the principal judicial organ of the United Nations. It shall function in accordance with the annexed Statute, which is based upon the Statute of the Permanent Court of International Justice and forms an integral part of the present Charter.

Article 93

1. All Members of the United Nations are *ipso facto* parties to the Statute of the International Court of Justice.

2. A state which is not a Member of the United Nations may become a party to the Statute of the International Court of Justice on conditions to be determined in each case by the General Assembly upon the recommendation of the Security Council.

Article 94

1. Each Member of the United Nations undertakes to comply with the decision of the International Court of Justice in any case to which it is a party.

2. If any party to a case fails to perform the obligations incumbent upon it under a judgment rendered by the Court, the other party may have recourse to the Security Council, which may, if it deems necessary, make recommendations or decide upon measures to be taken to give effect to the judgment.

Article 95

Nothing in the present Charter shall prevent Members of the United Nations from entrusting the solution of their differences to other tribunals by virtue of agreements already in existence or which may be concluded in the future.

Article 96

1. The General Assembly or the Security Council may request the International Court of Justice to give an advisory opinion on any legal question.

2. Other organs of the United Nations and specialized agencies, which may at any time be so authorized by the General Assembly, may also request advisory opinions of the Court on legal questions arising within the scope of their activities.

CHAPTER XV

THE SECRETARIAT

Article 97

The Secretariat shall comprise a Secretary-General and such staff as the Organization may require. The Secretary-General shall be appointed by the General Assembly upon the recommendation of the Security Council. He shall be the chief administrative officer of the Organization.

Article 98

The Secretary-General shall act in that capacity in all meetings of the General Assembly, of the Security Council, of the Economic and Social Council, and of the Trusteeship Council, and shall perform such other functions as are entrusted to him by these organs. The Secretary-General shall make an annual report to the General Assembly on the work of the Organization.

Article 99

The Secretary-General may bring to the attention of the Security Council any matter which in his opinion may threaten the maintenance of international peace and security.

Article 100

1. In the performance of their duties the Secretary-General and the staff shall not seek or receive instructions from any government or from any other authority external to the Organization. They shall refrain from any action which might reflect on their position as international officials responsible only to the Organization.

2. Each Member of the United Nations undertakes to respect the exclusively international character of the responsibilities of the Secretary-General and the staff and not to seek to influence them in the discharge of their responsibilities.

Article 101

1. The staff shall be appointed by the Secretary-General under regulations established by the General Assembly.

2. Appropriate staffs shall be permanently assigned to the Economic and Social Council, the Trusteeship Council, and, as required, to other organs of the United Nations. These staffs shall form a part of the Secretariat.

3. The paramount consideration in the employment of the staff and in the determination of the conditions of service shall be the necessity of securing the highest standards of efficiency, competence, and integrity. Due regard shall be paid to the importance of recruiting the staff on as wide a geographical basis as possible.

CHAPTER XVI

MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 102

1. Every treaty and every international agreement entered into by any Member of the United Nations after the present Charter comes into force shall as soon as possible be registered with the Secretariat and published by it.

2. No party to any such treaty or international agreement which has not been registered in accordance with the provisions of paragraph 1 of

this Article may invoke that treaty or agreement before any organ of the United Nations.

Article 103

In the event of a conflict between the obligations of the Members of the United Nations under the present Charter and their obligations under any other international agreement, their obligations under the present Charter shall prevail.

Article 104

The Organization shall enjoy in the territory of each of its Members such legal capacity as may be necessary for the exercise of its functions and the fulfillment of its purposes.

Article 105

1. The Organization shall enjoy in the territory of each of its Members such privileges and immunities as are necessary for the fulfillment of its purposes.
2. Representatives of the Members of the United Nations and officials of the Organization shall similarly enjoy such privileges and immunities as are necessary for the independent exercise of their functions in connection with the Organization.
3. The General Assembly may make recommendations with a view to determining the details of the application of paragraphs 1 and 2 of this Article or may propose conventions to the Members of the United Nations for this purpose.

CHAPTER XVII

TRANSITIONAL SECURITY ARRANGEMENTS

Article 106

Pending the coming into force of such special agreements referred to in Article 43 as in the opinion of the Security Council enable it to begin the exercise of its responsibilities under Article 42, the parties to the Four-Nation Declaration, signed at Moscow, October 30, 1943, and France, shall, in accordance with the provisions of paragraph 5 of that Declaration, consult with one another and as occasion requires with other Members of the United Nations with a view to such joint action on behalf of the Organization as may be necessary for the purpose of maintaining international peace and security.

Article 107

Nothing in the present Charter shall invalidate or preclude action, in relation to any state which during the Second World War has been an enemy of any signatory to the present Charter, taken or authorized as a result of that war by the Governments having responsibility for such action.

CHAPTER XVIII

AMENDMENTS

Article 108

Amendments to the present Charter shall come into force for all Members of the United Nations when they have been adopted by a vote of two thirds of the members of the General Assembly and ratified in accordance with their respective constitutional processes by two thirds of the Members of the United Nations, including all the permanent members of the Security Council.

Article 109

1. A General Conference of the Members of the United Nations for the purpose of reviewing the present Charter may be held at a date and place to be fixed by a two-thirds vote of the members of the General Assembly and by a vote of any seven members of the Security Council. Each Member of the United Nations shall have one vote in the conference.

2. Any alteration of the present Charter recommended by a two-thirds vote of the conference shall take effect when ratified in accordance with their respective constitutional processes by two thirds of the Members of the United Nations including all the permanent members of the Security Council.

3. If such a conference has not been held before the tenth annual session of the General Assembly following the coming into force of the present Charter, the proposal to call such a conference shall be placed on the agenda of that session of the General Assembly, and the conference shall be held if so decided by a majority vote of the members of the General Assembly and by a vote of any seven members of the Security Council.

CHAPTER XIX

RATIFICATION AND SIGNATURE

Article 110

1. The present Charter shall be ratified by the signatory states in accordance with their respective constitutional processes.

2. The ratifications shall be deposited with the Government of the United States of America, which shall notify all the signatory states of each deposit as well as the Secretary-General of the Organization when he has been appointed.

3. The present Charter shall come into force upon the deposit of ratifications by the Republic of China, France, the Union of Soviet Socialist Republics, the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland, and the United States of America, and by a majority of the other signatory states. A protocol of the ratifications deposited shall thereupon be drawn up by the Government of the United States of America which shall communicate copies thereof to all the signatory states.

4. The states signatory to the present Charter which ratify it after it has come into force will become original Members of the United Nations on the date of the deposit of their respective ratifications.

Article 111

The present Charter, of which the Chinese, French, Russian, English, and Spanish texts are equally authentic, shall remain deposited in the archives of the Government of the United States of America. Duly certified copies thereof shall be transmitted by that Government to the Governments of the other signatory states.

IN FAITH WHEREOF the representatives of the Governments of the United Nations have signed the present Charter.

DONE at the city of San Francisco the twenty-sixth day of June, one thousand nine hundred and forty-five.

STATUTE OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

Article 1

THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE established by the Charter of the United Nations as the principal judicial organ of the United Nations shall be constituted and shall function in accordance with the provisions of the present Statute.

CHAPTER I

ORGANIZATION OF THE COURT

Article 2

The Court shall be composed of a body of independent judges, elected regardless of their nationality from among persons of high moral character, who possess the qualifications required in their respective countries for appointment to the highest judicial offices, or are jurisconsults of recognized competence in international law.

Article 3

1. The Court shall consist of fifteen members, no two of whom may be nationals of the same state.

2. A person who for the purposes of membership in the Court could be regarded as a national of more than one state shall be deemed to be a national of the one in which he ordinarily exercises civil and political rights.

Article 4

1. The members of the Court shall be elected by the General Assembly and by the Security Council from a list of persons nominated by the national groups in the Permanent Court of Arbitration, in accordance with the following provisions.

2. In the case of Members of the United Nations not represented in the Permanent Court of Arbitration, candidates shall be nominated by national groups appointed for this purpose by their governments under the same conditions as those prescribed for members of the Permanent Court of Arbitration by Article 44 of the Convention of The Hague of 1907 for the pacific settlement of international disputes.

3. The conditions under which a state which is a party to the present Statute but is not a Member of the United Nations may participate in electing the members of the Court shall, in the absence of a special agreement, be laid down by the General Assembly upon recommendation of the Security Council.

Article 5

1. At least three months before the date of the election, the Secretary-General of the United Nations shall address a written request to the members of the Permanent Court of Arbitration belonging to the states which are parties to the present Statute, and to the members of the national groups appointed under Article 4, paragraph 2, inviting them to undertake, within a given time, by national groups, the nomination of persons in a position to accept the duties of a member of the Court.

2. No group may nominate more than four persons, not more than two of whom shall be of their own nationality. In no case may the number of candidates nominated by a group be more than double the number of seats to be filled.

Article 6

Before making these nominations, each national group is recommended to consult its highest court of justice, its legal faculties and schools of law, and its national academies and national sections of international academies devoted to the study of law.

Article 7

1. The Secretary-General shall prepare a list

in alphabetical order of all the persons thus nominated. Save as provided in Article 12, paragraph 2, these shall be the only persons eligible.

2. The Secretary-General shall submit this list to the General Assembly and to the Security Council.

Article 8

The General Assembly and the Security Council shall proceed independently of one another to elect the members of the Court.

Article 9

At every election, the electors shall bear in mind not only that the persons to be elected should individually possess the qualifications required, but also that in the body as a whole the representation of the main forms of civilization and of the principal legal systems of the world should be assured.

Article 10

1. Those candidates who obtain an absolute majority of votes in the General Assembly and in the Security Council shall be considered as elected.

2. Any vote of the Security Council, whether for the election of judges or for the appointment of members of the conference envisaged in Article 12, shall be taken without any distinction between permanent and non-permanent members of the Security Council.

3. In the event of more than one national of the same state obtaining an absolute majority of the votes both of the General Assembly and of the Security Council, the eldest of these only shall be considered as elected.

Article 11

If, after the first meeting held for the purpose of the election, one or more seats remain to be filled, a second and, if necessary, a third meeting shall take place.

Article 12

1. If, after the third meeting, one or more seats still remain unfilled, a joint conference consisting of six members, three appointed by the General Assembly and three by the Security Council, may be formed at any time at the request of either the General Assembly or the Security Council, for the purpose of choosing by the vote of an absolute majority one name for each seat still vacant, to submit to the General Assembly and the Security Council for their respective acceptance.

2. If the joint conference is unanimously agreed upon any person who fulfils the required conditions, he may be included in its list, even though he was not included in the list of nominations referred to in Article 7.

3. If the joint conference is satisfied that it will not be successful in procuring an election, those members of the Court who have already been elected shall, within a period to be fixed by the Security Council, proceed to fill the vacant seats by selection from among those candidates who have obtained votes either in the General Assembly or in the Security Council.

4. In the event of an equality of votes among the judges, the eldest judge shall have a casting vote.

Article 13

1. The members of the Court shall be elected for nine years and may be re-elected; provided, however, that of the judges elected at the first election, the terms of five judges shall expire at the end of three years and the terms of five more judges shall expire at the end of six years.

2. The judges whose terms are to expire at the end of the above-mentioned initial periods of three and six years shall be chosen by lot to be drawn by the Secretary-General immediately after the first election has been completed.

3. The members of the Court shall continue to

discharge their duties until their places have been filled. Though replaced, they shall finish any cases which they may have begun.

4. In the case of the resignation of a member of the Court, the resignation shall be addressed to the President of the Court for transmission to the Secretary-General. This last notification makes the place vacant.

Article 14

Vacancies shall be filled by the same method as that laid down for the first election, subject to the following provision: the Secretary-General shall, within one month of the occurrence of the vacancy, proceed to issue the invitations provided for in Article 5, and the date of the election shall be fixed by the Security Council.

Article 15

A member of the Court elected to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

Article 16

1. No member of the Court may exercise any political or administrative function, or engage in any other occupation of a professional nature.

2. Any doubt on this point shall be settled by the decision of the Court.

Article 17

1. No member of the Court may act as agent, counsel, or advocate in any case.

2. No member may participate in the decision of any case in which he has previously taken part as agent, counsel, or advocate for one of the parties, or as a member of a national or international court, or of a commission of enquiry, or in any other capacity.

3. Any doubt on this point shall be settled by the decision of the Court.

Article 18

1. No member of the Court can be dismissed unless, in the unanimous opinion of the other members, he has ceased to fulfil the required conditions.

2. Formal notification thereof shall be made to the Secretary-General by the Registrar.

3. This notification makes the place vacant.

Article 19

The members of the Court, when engaged on the business of the Court, shall enjoy diplomatic privileges and immunities.

Article 20

Every member of the Court shall, before taking up his duties, make a solemn declaration in open court that he will exercise his powers impartially and conscientiously.

Article 21

1. The Court shall elect its President and Vice-President for three years; they may be re-elected.

2. The Court shall appoint its Registrar and may provide for the appointment of such other officers as may be necessary.

Article 22

1. The seat of the Court shall be established at The Hague. This, however, shall not prevent the Court from sitting and exercising its functions elsewhere whenever the Court considers it desirable.

2. The President and the Registrar shall reside at the seat of the Court.

Article 23

1. The Court shall remain permanently in session, except during the judicial vacations, the dates and duration of which shall be fixed by the Court.

2. Members of the Court are entitled to peri-

odic leave, the dates and duration of which shall be fixed by the Court, having in mind the distance between The Hague and the home of each judge.

3. Members of the Court shall be bound, unless they are on leave or prevented from attending by illness or other serious reasons duly explained to the President, to hold themselves permanently at the disposal of the Court.

Article 24

1. If, for some special reason, a member of the Court considers that he should not take part in the decision of a particular case, he shall so inform the President.

2. If the President considers that for some special reason one of the members of the Court should not sit in a particular case, he shall give him notice accordingly.

3. If in any such case the member of the Court and the President disagree, the matter shall be settled by the decision of the Court.

Article 25

1. The full Court shall sit except when it is expressly provided otherwise in the present Statute.

2. Subject to the condition that the number of judges available to constitute the Court is not thereby reduced below eleven, the Rules of the Court may provide for allowing one or more judges, according to circumstances and in rotation, to be dispensed from sitting.

3. A quorum of nine judges shall suffice to constitute the Court.

Article 26

1. The Court may from time to time form one or more chambers, composed of three or more judges as the Court may determine, for dealing with particular categories of cases; for example, labor cases and cases relating to transit and communications.

2. The Court may at any time form a chamber for dealing with a particular case. The number of judges to constitute such a chamber shall be determined by the Court with the approval of the parties.

3. Cases shall be heard and determined by the chambers provided for in this Article if the parties so request.

Article 27

A judgment given by any of the chambers provided for in Articles 26 and 29 shall be considered as rendered by the Court.

Article 28

The chambers provided for in Articles 26 and 29 may, with the consent of the parties, sit and exercise their functions elsewhere than at The Hague.

Article 29

With a view to the speedy despatch of business, the Court shall form annually a chamber composed of five judges which, at the request of the parties, may hear and determine cases by summary procedure. In addition, two judges shall be selected for the purpose of replacing judges who find it impossible to sit.

Article 30

1. The Court shall frame rules for carrying out its functions. In particular, it shall lay down rules of procedure.

2. The Rules of the Court may provide for assessors to sit with the Court or with any of its chambers, without the right to vote.

Article 31

1. Judges of the nationality of each of the parties shall retain their right to sit in the case before the Court.

2. If the Court includes upon the Bench a judge of the nationality of one of the parties, any other party may choose a person to sit as judge. Such person shall be chosen preferably from among

those persons who have been nominated as candidates as provided in Articles 4 and 5.

3. If the Court includes upon the Bench no judge of the nationality of the parties, each of these parties may proceed to choose a judge as provided in paragraph 2 of this Article.

4. The provisions of this Article shall apply to the case of Articles 26 and 29. In such cases, the President shall request one or, if necessary, two of the members of the Court forming the chamber to give place to the members of the Court of the nationality of the parties concerned, and, failing such, or if they are unable to be present, to the judges specially chosen by the parties.

5. Should there be several parties in the same interest, they shall, for the purpose of the preceding provisions, be reckoned as one party only. Any doubt upon this point shall be settled by the decision of the Court.

6. Judges chosen as laid down in paragraphs 2, 3, and 4 of this Article shall fulfil the conditions required by Articles 2, 17 (paragraph 2), 20, and 24 of the present Statute. They shall take part in the decision on terms of complete equality with their colleagues.

Article 32

1. Each member of the Court shall receive an annual salary.

2. The President shall receive a special annual allowance.

3. The Vice-President shall receive a special allowance for every day on which he acts as President.

4. The judges chosen under Article 31, other than members of the Court, shall receive compensation for each day on which they exercise their functions.

5. These salaries, allowances, and compensation shall be fixed by the General Assembly. They may not be decreased during the term of office.

6. The salary of the Registrar shall be fixed by the General Assembly on the proposal of the Court.

7. Regulations made by the General Assembly shall fix the conditions under which retirement pensions may be given to members of the Court and to the Registrar, and the conditions under which members of the Court and the Registrar shall have their traveling expenses refunded.

8. The above salaries, allowances, and compensation shall be free of all taxation.

Article 33

The expenses of the Court shall be borne by the United Nations in such a manner as shall be decided by the General Assembly.

CHAPTER II

COMPETENCE OF THE COURT

Article 34

1. Only states may be parties in cases before the Court.

2. The Court, subject to and in conformity with its Rules, may request of public international organizations information relevant to cases before it, and shall receive such information presented by such organizations on their own initiative.

3. Whenever the construction of the constituent instrument of a public international organization or of an international convention adopted thereunder is in question in a case before the Court, the Registrar shall so notify the public international organization concerned and shall communicate to it copies of all the written proceedings.

Article 35

1. The Court shall be open to the states parties to the present Statute.

2. The conditions under which the Court shall be open to other states shall, subject to the special provisions contained in treaties in force, be laid

down by the Security Council, but in no case shall such conditions place the parties in a position of inequality before the Court.

3. When a state which is not a Member of the United Nations is a party to a case, the Court shall fix the amount which that party is to contribute towards the expenses of the Court. This provision shall not apply if such state is bearing a share of the expenses of the Court.

Article 36

1. The jurisdiction of the Court comprises all cases which the parties refer to it and all matters specially provided for in the Charter of the United Nations or in treaties and conventions in force.

2. The states parties to the present Statute may at any time declare that they recognize as compulsory *ipso facto* and without special agreement, in relation to any other state accepting the same obligation, the jurisdiction of the Court in all legal disputes concerning:

a. the interpretation of a treaty;

b. any question of international law;

c. the existence of any fact which, if established, would constitute a breach of an international obligation;

d. the nature or extent of the reparation to be made for the breach of an international obligation.

3. The declarations referred to above may be made unconditionally or on condition of reciprocity on the part of several or certain states, or for a certain time.

4. Such declarations shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the parties to the Statute and to the Registrar of the Court.

5. Declarations made under Article 36 of the Statute of the Permanent Court of International Justice and which are still in force shall be deemed, as between the parties to the present Statute, to be acceptances of the compulsory jurisdiction of the International Court of Justice for the period which they still have to run and in accordance with their terms.

6. In the event of a dispute as to whether the Court has jurisdiction, the matter shall be settled by the decision of the Court.

Article 37

Whenever a treaty or convention in force provides for reference of a matter to a tribunal to have been instituted by the League of Nations, or to the Permanent Court of International Justice, the matter shall, as between the parties to the present Statute, be referred to the International Court of Justice.

Article 38

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply:

a. international conventions, whether general or particular, establishing rules expressly recognized by the contesting states;

b. international custom, as evidence of a general practice accepted as law;

c. the general principles of law recognized by civilized nations;

d. subject to the provisions of Article 59, judicial decisions and the teachings of the most highly qualified publicists of the various nations, as subsidiary means for the determination of rules of law.

2. This provision shall not prejudice the power of the Court to decide a case *ex aequo et bono*, if the parties agree thereto.

CHAPTER III

PROCEDURE

Article 39

1. The official languages of the Court shall be French and English. If the parties agree that the

case shall be conducted in French, the judgment shall be delivered in French. If the parties agree that the case shall be conducted in English, the judgment shall be delivered in English.

2. In the absence of an agreement as to which language shall be employed, each party may, in the pleadings, use the language which it prefers; the decision of the Court shall be given in French and English. In this case the Court shall at the same time determine which of the two texts shall be considered as authoritative.

3. The Court shall, at the request of any party, authorize a language other than French or English to be used by that party.

Article 40

1. Cases are brought before the Court, as the case may be, either by the notification of the special agreement or by a written application addressed to the Registrar. In either case the subject of the dispute and the parties shall be indicated.

2. The Registrar shall forthwith communicate the application to all concerned.

3. He shall also notify the Members of the United Nations through the Secretary-General, and also any other states entitled to appear before the Court.

Article 41

1. The Court shall have the power to indicate, if it considers that circumstances so require, any provisional measures which ought to be taken to preserve the respective rights of either party.

2. Pending the final decision, notice of the measures suggested shall forthwith be given to the parties and to the Security Council.

Article 42

1. The parties shall be represented by agents.

2. They may have the assistance of counsel or advocates before the Court.

3. The agents, counsel, and advocates of parties before the Court shall enjoy the privileges and immunities necessary to the independent exercise of their duties.

Article 43

1. The procedure shall consist of two parts: written and oral.

2. The written proceedings shall consist of the communication to the Court and to the parties of memorials, counter-memorials and, if necessary, replies; also all papers and documents in support.

3. These communications shall be made through the Registrar, in the order and within the time fixed by the Court.

4. A certified copy of every document produced by one party shall be communicated to the other party.

5. The oral proceedings shall consist of the hearing by the Court of witnesses, experts, agents, counsel, and advocates.

Article 44

1. For the service of all notices upon persons other than the agents, counsel, and advocates, the Court shall apply direct to the government of the state upon whose territory the notice has to be served.

2. The same provision shall apply whenever steps are to be taken to procure evidence on the spot.

Article 45

The hearing shall be under the control of the President or, if he is unable to preside, of the Vice-President; if neither is able to preside, the senior judge present shall preside.

Article 46

The hearing in Court shall be public, unless the Court shall decide otherwise, or unless the parties demand that the public be not admitted.

Article 47

1. Minutes shall be made at each hearing and signed by the Registrar and the President.

2. These minutes alone shall be authentic.

Article 48

The Court shall make orders for the conduct of the case, shall decide the form and time in which each party must conclude its arguments, and make all arrangements connected with the taking of evidence.

Article 49

The Court may, even before the hearing begins, call upon the agents to produce any document or to supply any explanations. Formal note shall be taken of any refusal.

Article 50

The Court may, at any time, entrust any individual, body, bureau, commission, or other organization that it may select, with the task of carrying out an enquiry or giving an expert opinion.

Article 51

During the hearing any relevant questions are to be put to the witnesses and experts under the conditions laid down by the Court in the rules of procedure referred to in Article 30.

Article 52

After the Court has received the proofs and evidence within the time specified for the purpose, it may refuse to accept any further oral or written evidence that one party may desire to present unless the other side consents.

Article 53

1. Whenever one of the parties does not appear before the Court, or fails to defend its case, the other party may call upon the Court to decide in favor of its claim.

2. The Court must, before doing so, satisfy itself, not only that it has jurisdiction in accordance with Articles 36 and 37, but also that the claim is well founded in fact and law.

Article 54

1. When, subject to the control of the Court, the agents, counsel, and advocates have completed their presentation of the case, the President shall declare the hearing closed.

2. The Court shall withdraw to consider the judgment.

3. The deliberations of the Court shall take place in private and remain secret.

Article 55

1. All questions shall be decided by a majority of the judges present.

2. In the event of an equality of votes, the President or the judge who acts in his place shall have a casting vote.

Article 56

1. The judgment shall state the reasons on which it is based.

2. It shall contain the names of the judges who have taken part in the decision.

Article 57

If the judgment does not represent in whole or in part the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

Article 58

The judgment shall be signed by the President and by the Registrar. It shall be read in open court, due notice having been given to the agents.

Article 59

The decision of the Court has no binding force except between the parties and in respect of that particular case.

Article 60

The judgment is final and without appeal. In the event of dispute as to the meaning or scope of the judgment, the Court shall construe it upon the request of any party.

Article 61

1. An application for revision of a judgment may be made only when it is based upon the discovery of some fact of such a nature as to be a decisive factor, which fact was, when the judgment was given, unknown to the Court and also to the party claiming revision, always provided that such ignorance was not due to negligence.

2. The proceedings for revision shall be opened by a judgment of the Court expressly recording the existence of the new fact, recognizing that it has such a character as to lay the case open to revision, and declaring the application admissible on this ground.

3. The Court may require previous compliance with the terms of the judgment before it admits proceedings in revision.

4. The application for revision must be made at latest within six months of the discovery of the new fact.

5. No application for revision may be made after the lapse of ten years from the date of the judgment.

Article 62

1. Should a state consider that it has an interest of a legal nature which may be affected by the decision in the case, it may submit a request to the Court to be permitted to intervene.

2. It shall be for the Court to decide upon this request.

Article 63

1. Whenever the construction of a convention to which states other than those concerned in the case are parties is in question, the Registrar shall notify all such states forthwith.

2. Every state so notified has the right to intervene in the proceedings; but if it uses this right, the construction given by the judgment will be equally binding upon it.

Article 64

Unless otherwise decided by the Court, each party shall bear its own costs.

CHAPTER IV

ADVISORY OPINIONS

Article 65

1. The Court may give an advisory opinion on any legal question at the request of whatever body may be authorized by or in accordance with the Charter of the United Nations to make such a request.

2. Questions upon which the advisory opinion of the Court is asked shall be laid before the Court by means of a written request containing an exact statement of the question upon which an opinion is required, and accompanied by all documents likely to throw light upon the question.

Article 66

1. The Registrar shall forthwith give notice of the request for an advisory opinion to all states entitled to appear before the Court.

2. The Registrar shall also, by means of a special and direct communication, notify any state entitled to appear before the Court or international organization considered by the Court, or, should it not be sitting, by the President, as likely to be able to furnish information on the question, that the Court will be prepared to receive, within a time limit to be fixed by the President, written statements, or to hear, at a public sitting to be held for the purpose, oral statements relating to the question.

3. Should any such state entitled to appear before the Court have failed to receive the special communication referred to in paragraph 2 of this Article, such state may express a desire to submit a written statement or to be heard; and the Court will decide.

4. States and organizations having presented written or oral statements or both shall be permitted to comment on the statements made by other states or organizations in the form, to the extent, and within the time limits which the Court, or, should it not be sitting, the President, shall decide in each particular case. Accordingly, the Registrar shall in due time communicate any such written statements to states and organizations having submitted similar statements.

Article 67

The Court shall deliver its advisory opinions in open court, notice having been given to the Secretary-General and to the representatives of Members of the United Nations, of other states and of international organizations immediately concerned.

Article 68

In the exercise of its advisory functions the Court shall further be guided by the provisions of the present Statute which apply in contentious cases to the extent to which it recognizes them to be applicable.

CHAPTER V

AMENDMENT

Article 69

Amendments to the present Statute shall be effected by the same procedure as is provided by the Charter of the United Nations for amendments to that Charter, subject however to any provisions which the General Assembly upon recommendation of the Security Council may adopt concerning the participation of states which are parties to the present Statute but are not Members of the United Nations.

Article 70

The Court shall have power to propose such amendments to the present Statute as it may deem necessary, through written communications to the Secretary-General, for consideration in conformity with the provisions of Article 69.

STATUTE OF THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE

Article 1

THE INTERNATIONAL COURT OF JUSTICE established by the Charter of the United Nations as the principal judicial organ of the United Nations shall be constituted and shall function in accordance with the provisions of the present Statute.

CHAPTER I

ORGANIZATION OF THE COURT

Article 2

The Court shall be composed of a body of independent judges, elected regardless of their nationality from among persons of high moral character, who possess the qualifications required in their respective countries for appointment to the highest judicial offices, or are jurisconsults of recognized competence in international law.

Article 3

1. The Court shall consist of fifteen members, no two of whom may be nationals of the same state.

2. A person who for the purposes of membership in the Court could be regarded as a national of more than one state shall be deemed to be a national of the one in which he ordinarily exercises civil and political rights.

Article 4

1. The members of the Court shall be elected by the General Assembly and by the Security Council from a list of persons nominated by the national groups in the Permanent Court of Arbitration, in accordance with the following provisions.

2. In the case of Members of the United Nations not represented in the Permanent Court of Arbitration, candidates shall be nominated by national groups appointed for this purpose by their governments under the same conditions as those prescribed for members of the Permanent Court of Arbitration by Article 44 of the Convention of The Hague of 1907 for the pacific settlement of international disputes.

3. The conditions under which a state which is a party to the present Statute but is not a Member of the United Nations may participate in electing the members of the Court shall, in the absence of a special agreement, be laid down by the General Assembly upon recommendation of the Security Council.

Article 5

1. At least three months before the date of the election, the Secretary-General of the United Nations shall address a written request to the members of the Permanent Court of Arbitration belonging to the states which are parties to the present Statute, and to the members of the national groups appointed under Article 4, paragraph 2, inviting them to undertake, within a given time, by national groups, the nomination of persons in a position to accept the duties of a member of the Court.

2. No group may nominate more than four persons, not more than two of whom shall be of their own nationality. In no case may the number of candidates nominated by a group be more than double the number of seats to be filled.

Article 6

Before making these nominations, each national group is recommended to consult its highest court of justice, its legal faculties and schools of law, and its national academies and national sections of international academies devoted to the study of law.

Article 7

1. The Secretary-General shall prepare a list

in alphabetical order of all the persons thus nominated. Save as provided in Article 12, paragraph 2, these shall be the only persons eligible.

2. The Secretary-General shall submit this list to the General Assembly and to the Security Council.

Article 8

The General Assembly and the Security Council shall proceed independently of one another to elect the members of the Court.

Article 9

At every election, the electors shall bear in mind not only that the persons to be elected should individually possess the qualifications required, but also that in the body as a whole the representation of the main forms of civilization and of the principal legal systems of the world should be assured.

Article 10

1. Those candidates who obtain an absolute majority of votes in the General Assembly and in the Security Council shall be considered as elected.

2. Any vote of the Security Council, whether for the election of judges or for the appointment of members of the conference envisaged in Article 12, shall be taken without any distinction between permanent and non-permanent members of the Security Council.

3. In the event of more than one national of the same state obtaining an absolute majority of the votes both of the General Assembly and of the Security Council, the eldest of these only shall be considered as elected.

Article 11

If, after the first meeting held for the purpose of the election, one or more seats remain to be filled, a second and, if necessary, a third meeting shall take place.

Article 12

1. If, after the third meeting, one or more seats still remain unfilled, a joint conference consisting of six members, three appointed by the General Assembly and three by the Security Council, may be formed at any time at the request of either the General Assembly or the Security Council, for the purpose of choosing by the vote of an absolute majority one name for each seat still vacant, to submit to the General Assembly and the Security Council for their respective acceptance.

2. If the joint conference is unanimously agreed upon any person who fulfils the required conditions, he may be included in its list, even though he was not included in the list of nominations referred to in Article 7.

3. If the joint conference is satisfied that it will not be successful in procuring an election, those members of the Court who have already been elected shall, within a period to be fixed by the Security Council, proceed to fill the vacant seats by selection from among those candidates who have obtained votes either in the General Assembly or in the Security Council.

4. In the event of an equality of votes among the judges, the eldest judge shall have a casting vote.

Article 13

1. The members of the Court shall be elected for nine years and may be re-elected; provided, however, that of the judges elected at the first election, the terms of five judges shall expire at the end of three years and the terms of five more judges shall expire at the end of six years.

2. The judges whose terms are to expire at the end of the above-mentioned initial periods of three and six years shall be chosen by lot to be drawn by the Secretary-General immediately after the first election has been completed.

3. The members of the Court shall continue to

discharge their duties until their places have been filled. Though replaced, they shall finish any cases which they may have begun.

4. In the case of the resignation of a member of the Court, the resignation shall be addressed to the President of the Court for transmission to the Secretary-General. This last notification makes the place vacant.

Article 14

Vacancies shall be filled by the same method as that laid down for the first election, subject to the following provision: the Secretary-General shall, within one month of the occurrence of the vacancy, proceed to issue the invitations provided for in Article 5, and the date of the election shall be fixed by the Security Council.

Article 15

A member of the Court elected to replace a member whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

Article 16

1. No member of the Court may exercise any political or administrative function, or engage in any other occupation of a professional nature.

2. Any doubt on this point shall be settled by the decision of the Court.

Article 17

1. No member of the Court may act as agent, counsel, or advocate in any case.

2. No member may participate in the decision of any case in which he has previously taken part as agent, counsel, or advocate for one of the parties, or as a member of a national or international court, or of a commission of enquiry, or in any other capacity.

3. Any doubt on this point shall be settled by the decision of the Court.

Article 18

1. No member of the Court can be dismissed unless, in the unanimous opinion of the other members, he has ceased to fulfil the required conditions.

2. Formal notification thereof shall be made to the Secretary-General by the Registrar.

3. This notification makes the place vacant.

Article 19

The members of the Court, when engaged on the business of the Court, shall enjoy diplomatic privileges and immunities.

Article 20

Every member of the Court shall, before taking up his duties, make a solemn declaration in open court that he will exercise his powers impartially and conscientiously.

Article 21

1. The Court shall elect its President and Vice-President for three years; they may be re-elected.

2. The Court shall appoint its Registrar and may provide for the appointment of such other officers as may be necessary.

Article 22

1. The seat of the Court shall be established at The Hague. This, however, shall not prevent the Court from sitting and exercising its functions elsewhere whenever the Court considers it desirable.

2. The President and the Registrar shall reside at the seat of the Court.

Article 23

1. The Court shall remain permanently in session, except during the judicial vacations, the dates and duration of which shall be fixed by the Court.

2. Members of the Court are entitled to peri-

odic leave, the dates and duration of which shall be fixed by the Court, having in mind the distance between The Hague and the home of each judge.

3. Members of the Court shall be bound, unless they are on leave or prevented from attending by illness or other serious reasons duly explained to the President, to hold themselves permanently at the disposal of the Court.

Article 24

1. If, for some special reason, a member of the Court considers that he should not take part in the decision of a particular case, he shall so inform the President.

2. If the President considers that for some special reason one of the members of the Court should not sit in a particular case, he shall give him notice accordingly.

3. If in any such case the member of the Court and the President disagree, the matter shall be settled by the decision of the Court.

Article 25

1. The full Court shall sit except when it is expressly provided otherwise in the present Statute.

2. Subject to the condition that the number of judges available to constitute the Court is not thereby reduced below eleven, the Rules of the Court may provide for allowing one or more judges, according to circumstances and in rotation, to be dispensed from sitting.

3. A quorum of nine judges shall suffice to constitute the Court.

Article 26

1. The Court may from time to time form one or more chambers, composed of three or more judges as the Court may determine, for dealing with particular categories of cases; for example, labor cases and cases relating to transit and communications.

2. The Court may at any time form a chamber for dealing with a particular case. The number of judges to constitute such a chamber shall be determined by the Court with the approval of the parties.

3. Cases shall be heard and determined by the chambers provided for in this Article if the parties so request.

Article 27

A judgment given by any of the chambers provided for in Articles 26 and 29 shall be considered as rendered by the Court.

Article 28

The chambers provided for in Articles 26 and 29 may, with the consent of the parties, sit and exercise their functions elsewhere than at The Hague.

Article 29

With a view to the speedy despatch of business, the Court shall form annually a chamber composed of five judges which, at the request of the parties, may hear and determine cases by summary procedure. In addition, two judges shall be selected for the purpose of replacing judges who find it impossible to sit.

Article 30

1. The Court shall frame rules for carrying out its functions. In particular, it shall lay down rules of procedure.

2. The Rules of the Court may provide for assessors to sit with the Court or with any of its chambers, without the right to vote.

Article 31

1. Judges of the nationality of each of the parties shall retain their right to sit in the case before the Court.

2. If the Court includes upon the Bench a judge of the nationality of one of the parties, any other party may choose a person to sit as judge. Such person shall be chosen preferably from among

those persons who have been nominated as candidates as provided in Articles 4 and 5.

3. If the Court includes upon the Bench no judge of the nationality of the parties, each of these parties may proceed to choose a judge as provided in paragraph 2 of this Article.

4. The provisions of this Article shall apply to the case of Articles 26 and 29. In such cases, the President shall request one or, if necessary, two of the members of the Court forming the chamber to give place to the members of the Court of the nationality of the parties concerned, and, failing such, or if they are unable to be present, to the judges specially chosen by the parties.

5. Should there be several parties in the same interest, they shall, for the purpose of the preceding provisions, be reckoned as one party only. Any doubt upon this point shall be settled by the decision of the Court.

6. Judges chosen as laid down in paragraphs 2, 3, and 4 of this Article shall fulfil the conditions required by Articles 2, 17 (paragraph 2), 20, and 24 of the present Statute. They shall take part in the decision on terms of complete equality with their colleagues.

Article 32

1. Each member of the Court shall receive an annual salary.

2. The President shall receive a special annual allowance.

3. The Vice-President shall receive a special allowance for every day on which he acts as President.

4. The judges chosen under Article 31, other than members of the Court, shall receive compensation for each day on which they exercise their functions.

5. These salaries, allowances, and compensation shall be fixed by the General Assembly. They may not be decreased during the term of office.

6. The salary of the Registrar shall be fixed by the General Assembly on the proposal of the Court.

7. Regulations made by the General Assembly shall fix the conditions under which retirement pensions may be given to members of the Court and to the Registrar, and the conditions under which members of the Court and the Registrar shall have their traveling expenses refunded.

8. The above salaries, allowances, and compensation shall be free of all taxation.

Article 33

The expenses of the Court shall be borne by the United Nations in such a manner as shall be decided by the General Assembly.

CHAPTER II

COMPETENCE OF THE COURT

Article 34

1. Only states may be parties in cases before the Court.

2. The Court, subject to and in conformity with its Rules, may request of public international organizations information relevant to cases before it, and shall receive such information presented by such organizations on their own initiative.

3. Whenever the construction of the constituent instrument of a public international organization or of an international convention adopted thereunder is in question in a case before the Court, the Registrar shall so notify the public international organization concerned and shall communicate to it copies of all the written proceedings.

Article 35

1. The Court shall be open to the states parties to the present Statute.

2. The conditions under which the Court shall be open to other states shall, subject to the special provisions contained in treaties in force, be laid

down by the Security Council, but in no case shall such conditions place the parties in a position of inequality before the Court.

3. When a state which is not a Member of the United Nations is a party to a case, the Court shall fix the amount which that party is to contribute towards the expenses of the Court. This provision shall not apply if such state is bearing a share of the expenses of the Court.

Article 36

1. The jurisdiction of the Court comprises all cases which the parties refer to it and all matters specially provided for in the Charter of the United Nations or in treaties and conventions in force.

2. The states parties to the present Statute may at any time declare that they recognize as compulsory *ipso facto* and without special agreement, in relation to any other state accepting the same obligation, the jurisdiction of the Court in all legal disputes concerning:

a. the interpretation of a treaty;

b. any question of international law;

c. the existence of any fact which, if established, would constitute a breach of an international obligation;

d. the nature or extent of the reparation to be made for the breach of an international obligation.

3. The declarations referred to above may be made unconditionally or on condition of reciprocity on the part of several or certain states, or for a certain time.

4. Such declarations shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations, who shall transmit copies thereof to the parties to the Statute and to the Registrar of the Court.

5. Declarations made under Article 36 of the Statute of the Permanent Court of International Justice and which are still in force shall be deemed, as between the parties to the present Statute, to be acceptances of the compulsory jurisdiction of the International Court of Justice for the period which they still have to run and in accordance with their terms.

6. In the event of a dispute as to whether the Court has jurisdiction, the matter shall be settled by the decision of the Court.

Article 37

Whenever a treaty or convention in force provides for reference of a matter to a tribunal to have been instituted by the League of Nations, or to the Permanent Court of International Justice, the matter shall, as between the parties to the present Statute, be referred to the International Court of Justice.

Article 38

1. The Court, whose function is to decide in accordance with international law such disputes as are submitted to it, shall apply:

a. international conventions, whether general or particular, establishing rules expressly recognized by the contesting states;

b. international custom, as evidence of a general practice accepted as law;

c. the general principles of law recognized by civilized nations;

d. subject to the provisions of Article 59, judicial decisions and the teachings of the most highly qualified publicists of the various nations, as subsidiary means for the determination of rules of law.

2. This provision shall not prejudice the power of the Court to decide a case *ex aequo et bono,* if the parties agree thereto.

CHAPTER III

PROCEDURE

Article 39

1. The official languages of the Court shall be French and English. If the parties agree that the

case shall be conducted in French, the judgment shall be delivered in French. If the parties agree that the case shall be conducted in English, the judgment shall be delivered in English.

2. In the absence of an agreement as to which language shall be employed, each party may, in the pleadings, use the language which it prefers; the decision of the Court shall be given in French and English. In this case the Court shall at the same time determine which of the two texts shall be considered as authoritative.

3. The Court shall, at the request of any party, authorize a language other than French or English to be used by that party.

Article 40

1. Cases are brought before the Court, as the case may be, either by the notification of the special agreement or by a written application addressed to the Registrar. In either case the subject of the dispute and the parties shall be indicated.

2. The Registrar shall forthwith communicate the application to all concerned.

3. He shall also notify the Members of the United Nations through the Secretary-General, and also any other states entitled to appear before the Court.

Article 41

1. The Court shall have the power to indicate, if it considers that circumstances so require, any provisional measures which ought to be taken to preserve the respective rights of either party.

2. Pending the final decision, notice of the measures suggested shall forthwith be given to the parties and to the Security Council.

Article 42

1. The parties shall be represented by agents.

2. They may have the assistance of counsel or advocates before the Court.

3. The agents, counsel, and advocates of parties before the Court shall enjoy the privileges and immunities necessary to the independent exercise of their duties.

Article 43

1. The procedure shall consist of two parts: written and oral.

2. The written proceedings shall consist of the communication to the Court and to the parties of memorials, counter-memorials and, if necessary, replies; also all papers and documents in support.

3. These communications shall be made through the Registrar, in the order and within the time fixed by the Court.

4. A certified copy of every document produced by one party shall be communicated to the other party.

5. The oral proceedings shall consist of the hearing by the Court of witnesses, experts, agents, counsel, and advocates.

Article 44

1. For the service of all notices upon persons other than the agents, counsel, and advocates, the Court shall apply direct to the government of the state upon whose territory the notice has to be served.

2. The same provision shall apply whenever steps are to be taken to procure evidence on the spot.

Article 45

The hearing shall be under the control of the President or, if he is unable to preside, of the Vice-President; if neither is able to preside, the senior judge present shall preside.

Article 46

The hearing in Court shall be public, unless the Court shall decide otherwise, or unless the parties demand that the public be not admitted.

Article 47

1. Minutes shall be made at each hearing and signed by the Registrar and the President.

2. These minutes alone shall be authentic.

Article 48

The Court shall make orders for the conduct of the case, shall decide the form and time in which each party must conclude its arguments, and make all arrangements connected with the taking of evidence.

Article 49

The Court may, even before the hearing begins, call upon the agents to produce any document or to supply any explanations. Formal note shall be taken of any refusal.

Article 50

The Court may, at any time, entrust any individual, body, bureau, commission, or other organization that it may select, with the task of carrying out an enquiry or giving an expert opinion.

Article 51

During the hearing any relevant questions are to be put to the witnesses and experts under the conditions laid down by the Court in the rules of procedure referred to in Article 30.

Article 52

After the Court has received the proofs and evidence within the time specified for the purpose, it may refuse to accept any further oral or written evidence that one party may desire to present unless the other side consents.

Article 53

1. Whenever one of the parties does not appear before the Court, or fails to defend its case, the other party may call upon the Court to decide in favor of its claim.

2. The Court must, before doing so, satisfy itself, not only that it has jurisdiction in accordance with Articles 36 and 37, but also that the claim is well founded in fact and law.

Article 54

1. When, subject to the control of the Court, the agents, counsel, and advocates have completed their presentation of the case, the President shall declare the hearing closed.

2. The Court shall withdraw to consider the judgment.

3. The deliberations of the Court shall take place in private and remain secret.

Article 55

1. All questions shall be decided by a majority of the judges present.

2. In the event of an equality of votes, the President or the judge who acts in his place shall have a casting vote.

Article 56

1. The judgment shall state the reasons on which it is based.

2. It shall contain the names of the judges who have taken part in the decision.

Article 57

If the judgment does not represent in whole or in part the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

Article 58

The judgment shall be signed by the President and by the Registrar. It shall be read in open court, due notice having been given to the agents.

Article 59

The decision of the Court has no binding force except between the parties and in respect of that particular case.

Article 60

The judgment is final and without appeal. In the event of dispute as to the meaning or scope of the judgment, the Court shall construe it upon the request of any party.

Article 61

1. An application for revision of a judgment may be made only when it is based upon the discovery of some fact of such a nature as to be a decisive factor, which fact was, when the judgment was given, unknown to the Court and also to the party claiming revision, always provided that such ignorance was not due to negligence.

2. The proceedings for revision shall be opened by a judgment of the Court expressly recording the existence of the new fact, recognizing that it has such a character as to lay the case open to revision, and declaring the application admissible on this ground.

3. The Court may require previous compliance with the terms of the judgment before it admits proceedings in revision.

4. The application for revision must be made at latest within six months of the discovery of the new fact.

5. No application for revision may be made after the lapse of ten years from the date of the judgment.

Article 62

1. Should a state consider that it has an interest of a legal nature which may be affected by the decision in the case, it may submit a request to the Court to be permitted to intervene.

2. It shall be for the Court to decide upon this request.

Article 63

1. Whenever the construction of a convention to which states other than those concerned in the case are parties is in question, the Registrar shall notify all such states forthwith.

2. Every state so notified has the right to intervene in the proceedings; but if it uses this right, the construction given by the judgment will be equally binding upon it.

Article 64

Unless otherwise decided by the Court, each party shall bear its own costs.

CHAPTER IV

ADVISORY OPINIONS

Article 65

1. The Court may give an advisory opinion on any legal question at the request of whatever body may be authorized by or in accordance with the Charter of the United Nations to make such a request.

2. Questions upon which the advisory opinion of the Court is asked shall be laid before the Court by means of a written request containing an exact statement of the question upon which an opinion is required, and accompanied by all documents likely to throw light upon the question.

Article 66

1. The Registrar shall forthwith give notice of the request for an advisory opinion to all states entitled to appear before the Court.

2. The Registrar shall also, by means of a special and direct communication, notify any state entitled to appear before the Court or international organization considered by the Court, or, should it not be sitting, by the President, as likely to be able to furnish information on the question, that the Court will be prepared to receive, within a time limit to be fixed by the President, written statements, or to hear, at a public sitting to be held for the purpose, oral statements relating to the question.

3. Should any such state entitled to appear before the Court have failed to receive the special communication referred to in paragraph 2 of this Article, such state may express a desire to submit a written statement or to be heard; and the Court will decide.

4. States and organizations having presented written or oral statements or both shall be permitted to comment on the statements made by other states or organizations in the form, to the extent, and within the time limits which the Court, or, should it not be sitting, the President, shall decide in each particular case. Accordingly, the Registrar shall in due time communicate any such written statements to states and organizations having submitted similar statements.

Article 67

The Court shall deliver its advisory opinions in open court, notice having been given to the Secretary-General and to the representatives of Members of the United Nations, of other states and of international organizations immediately concerned.

Article 68

In the exercise of its advisory functions the Court shall further be guided by the provisions of the present Statute which apply in contentious cases to the extent to which it recognizes them to be applicable.

CHAPTER V

AMENDMENT

Article 69

Amendments to the present Statute shall be effected by the same procedure as is provided by the Charter of the United Nations for amendments to that Charter, subject however to any provisions which the General Assembly upon recommendation of the Security Council may adopt concerning the participation of states which are parties to the present Statute but are not Members of the United Nations.

Article 70

The Court shall have power to propose such amendments to the present Statute as it may deem necessary, through written communications to the Secretary-General, for consideration in conformity with the provisions of Article 69.

Rome Statute of the International Criminal Court

PREAMBLE

The States Parties to this Statute,

Conscious that all peoples are united by common bonds, their cultures pieced together in ashared heritage, and concerned that this delicate mosaic may be shattered at any time,

Mindful that during this century millions of children, women and men have been victimsof unimaginable atrocities that deeply shock the conscience of humanity,

Recognizing that such grave crimes threaten the peace, security and well-being of the world,

Affirming that the most serious crimes of concern to the international community as a whole must not go unpunished and that their effective prosecution must be ensured by taking measures at the national level and by enhancing international cooperation,

Determined to put an end to impunity for the perpetrators of these crimes and thus tocontribute to the prevention of such crimes,

Recalling that it is the duty of every State to exercise its criminal jurisdiction over thoseresponsible for international crimes,

Reaffirming the Purposes and Principles of the Charter of the United Nations, and inparticular that all States shall refrain from the threat or use of force against the territorial integrity or political independence of any State, or in any other manner inconsistent with the Purposes ofthe United Nations,

Emphasizing in this connection that nothing in this Statute shall be taken as authorizingany State Party to intervene in an armed conflict or in the internal affairs of any State,

Determined to these ends and for the sake of present and future generations, to establish anindependent permanent International Criminal Court in relationship with the United Nations system, with jurisdiction over the most serious crimes of concern to the international communityas a whole,

Emphasizing that the International Criminal Court established under this Statute shall becomplementary to national criminal jurisdictions,

Resolved to guarantee lasting respect for and the enforcement of international justice, Have agreed as follows:

PART 1. ESTABLISHMENT OF THE COURT

Article 1 The Court

An International Criminal Court ("the Court") is hereby established. It shall be a permanent institution and shall have the power to exercise its jurisdiction over persons for themost serious crimes of international concern, as referred to in this Statute, and shall be complementary to national criminal jurisdictions. The jurisdiction and functioning of the Court shall be governed by the provisions of this Statute.

Article 2

Relationship of the Court with the United Nations

The Court shall be brought into relationship with the United Nations through an agreement to be approved by the Assembly of States Parties to this Statute and thereafter concluded by the President of the Court on its behalf.

Article 3 Seat of the Court

1. The seat of the Court shall be established at The Hague in the Netherlands ("the host State").
2. The Court shall enter into a headquarters agreement with the host State, to be approved bythe Assembly of States Parties and thereafter concluded by the President of the Court on its behalf.
3. The Court may sit elsewhere, whenever it considers it desirable, as provided in this Statute.

Article 4

Legal status and powers of the Court

1. The Court shall have international legal personality. It shall also have such legal capacityas may be necessary for the exercise of its functions and the fulfilment of its purposes.

2. The Court may exercise its functions and powers, as provided in this Statute, on the territory of any State Party and, by special agreement, on the territory of any other State.

PART 2. JURISDICTION, ADMISSIBILITY AND APPLICABLE LAW

Article 5

Crimes within the jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall be limited to the most serious crimes of concern to the international community as a whole. The Court has jurisdiction in accordance with this Statute with respect to the following crimes:

    (a) The crime of genocide;

    (b) Crimes against humanity;

    (c) War crimes;

    (d) The crime of aggression.

2. The Court shall exercise jurisdiction over the crime of aggression once a provision isadopted in accordance with articles 121 and 123 defining the crime and setting out the conditions under which the Court shall exercise jurisdiction with respect to this crime. Such a provision shallbe consistent with the relevant provisions of the Charter of the United Nations.

Article 6Genocide

For the purpose of this Statute, "genocide" means any of the following acts committedwith intent to destroy, in whole or in part, a national, ethnical, racial or religious group, as such:

(a) Killing members of the group;

(b) Causing serious bodily or mental harm to members of the group;

(c) Deliberately inflicting on the group conditions of life calculated to bring about its physical destruction in whole or in part;

(d) Imposing measures intended to prevent births within the group;

(e) Forcibly transferring children of the group to another group.

Article 7

Crimes against humanity

1. For the purpose of this Statute, "crime against humanity" means any of the following acts when committed as part of a widespread or systematic attack directed against any civilian population, with knowledge of the attack:

(a) Murder;

(b) Extermination;

(c) Enslavement;

(d) Deportation or forcible transfer of population;

(e) Imprisonment or other severe deprivation of physical liberty in violation of fundamental rules of international law;

(f) Torture;

(g) Rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, enforced sterilization, or any other form of sexual violence of comparable gravity;

(h) Persecution against any identifiable group or collectivity on political, racial, national, ethnic, cultural, religious, gender as defined in paragraph 3, or other grounds that are universally recognized as impermissible under international law, in connection with any act referred to in this paragraph or any crime within the jurisdiction of the Court;

(i) Enforced disappearance of persons;

(j) The crime of apartheid;

(k) Other inhumane acts of a similar character intentionally causing great suffering, or serious injury to body or to mental or physical health.

2. For the purpose of paragraph 1:

(a) "Attack directed against any civilian population" means a course of conduct involving the multiple commission of acts referred to in paragraph 1 against any civilian population, pursuant to or in furtherance of a State or organizational policy to commit such attack;

(b) "Extermination" includes the intentional infliction of conditions of life, inter alia the deprivation of access to food and medicine, calculated to bring about the destruction of part of a population;

(c) "Enslavement" means the exercise of any or all of the powers attaching to the right of ownership over a person and includes the exercise of such power in the course of trafficking in persons, in particular women and children;

(d) "Deportation or forcible transfer of population" means forced displacement of the persons concerned by expulsion or other coercive acts from the area in which they are lawfully present, without grounds permitted under international law;

(e) "Torture" means the intentional infliction of severe pain or suffering, whether physical or mental, upon a person in the custody or under the control of the accused; except that torture shall not include pain or suffering arising only from, inherent in or incidental to, lawful sanctions;

(f) "Forced pregnancy" means the unlawful confinement of a woman forcibly made pregnant, with the intent of affecting the ethnic composition of any population or carrying out other grave violations of international law. This definition shall not in any way be interpreted as affecting national laws relating to pregnancy;

(g) "Persecution" means the intentional and severe deprivation of fundamental rights contrary to international law by reason of the identity of the group or collectivity;

(h) "The crime of apartheid" means inhumane acts of a character similar to those referred to in paragraph 1, committed in the context of an institutionalized regime of systematic oppression and domination by one racial group over any other racial group or groups and committed with the intention of maintaining that regime;

(i) "Enforced disappearance of persons" means the arrest, detention or abduction of persons by, or with the authorization, support or acquiescence of, a State or a political organization, followed by a refusal to acknowledge that deprivation of freedom or to give information on the fate or whereabouts of those persons, with the intention of removing them from the protection of the law for a prolonged period of time.

3. For the purpose of this Statute, it is understood that the term "gender" refers to the twosexes, male and female, within the context of society. The term "gender" does not indicate any meaning different from the above.

Article 8 War crimes

1. The Court shall have jurisdiction in respect of war crimes in particular when committed aspart of a plan or policy or as part of a large-scale commission of such crimes.

2. For the purpose of this Statute, "war crimes" means:

(a) Grave breaches of the Geneva Conventions of 12 August 1949, namely, any of the following acts against persons or property protected under the provisions of the relevant Geneva Convention:

(i) Wilful killing;

(ii) Torture or inhuman treatment, including biological experiments;

(iii) Wilfully causing great suffering, or serious injury to body or health;

(iv) Extensive destruction and appropriation of property, not justified by military necessity and carried out unlawfully and wantonly;

(v) Compelling a prisoner of war or other protected person to serve in the forces of a hostile Power;

(vi) Wilfully depriving a prisoner of war or other protected person of the rights of fair and regular trial;

(vii) Unlawful deportation or transfer or unlawful confinement;

(viii) Taking of hostages.

(b) Other serious violations of the laws and customs applicable in international armed conflict, within the established framework of international law, namely, any of the following acts:

(i) Intentionally directing attacks against the civilian population as such or against individual civilians not taking direct part in hostilities;

(ii) Intentionally directing attacks against civilian objects, that is, objects which are not military objectives;

(iii) Intentionally directing attacks against personnel, installations, material, units or vehicles involved in a humanitarian assistance or peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians or civilian objects under the international law of armed conflict;

(iv) Intentionally launching an attack in the knowledge that such attack will cause incidental loss of life or injury to civilians or damage to civilian objects or widespread, long-term and severe damage to the natural environment which would be clearly excessive in relation to the concrete and direct overall military advantage anticipated;

(v) Attacking or bombarding, by whatever means, towns, villages, dwellings or buildings which are undefended and which are not military objectives;

(vi) Killing or wounding a combatant who, having laid down his arms or having no longer means of defence, has surrendered at discretion;

(vii) Making improper use of a flag of truce, of the flag or of the military insignia and uniform of the enemy or of the United Nations, as well as of the distinctive emblems of the Geneva Conventions, resulting in death or serious personal injury;

(viii) The transfer, directly or indirectly, by the Occupying Power of parts of its own civilian population into the territory it occupies, or the deportation or transfer of all or parts of the population of the occupied territory within or outside this territory;

(ix) Intentionally directing attacks against buildings dedicated to religion, education, art, science or charitable purposes, historic monuments, hospitals and places where the sick and wounded are collected, provided they are not military objectives;

(x) Subjecting persons who are in the power of an adverse party to physical mutilation or to medical or scientific experiments of any kind which are neither justified by the medical, dental or hospital treatment of the person concerned nor carried out in his or her interest, and which cause death to or seriously endanger the health of such person or persons;

(xi) Killing or wounding treacherously individuals belonging to the hostile nation or army;

(xii) Declaring that no quarter will be given;

(xiii) Destroying or seizing the enemy's property unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of war;

(xiv) Declaring abolished, suspended or inadmissible in a court of law the rights and actions of the nationals of the hostile party;

(xv) Compelling the nationals of the hostile party to take part in the operations of war directed against their own country, even if they were in the belligerent's service before the commencement of the war;

(xvi) Pillaging a town or place, even when taken by assault;

(xvii) Employing poison or poisoned weapons;

(xviii) Employing asphyxiating, poisonous or other gases, and all analogous liquids, materials or devices;

(xix) Employing bullets which expand or flatten easily in the human body, such as bullets with a hard envelope which does not entirely cover the core or is pierced with incisions;

(xx) Employing weapons, projectiles and material and methods of warfare which are of a nature to cause superfluous injury or unnecessary suffering or which are inherently indiscriminate in violation of the international law of armed conflict, provided that such weapons, projectiles and material and methods of warfare are the subject of a comprehensive prohibition and are included in an annex to this Statute, by an amendment in accordance with the relevant provisions set forth in articles 121 and 123;

(xxi) Committing outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment;

(xxii) Committing rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, as defined in article 7, paragraph 2 (f), enforced sterilization, or any other form of sexual violence also constituting a grave breach of the Geneva Conventions;

(xxiii) Utilizing the presence of a civilian or other protected person to render certain points, areas or military forces immune from military operations;

(xxiv) Intentionally directing attacks against buildings, material, medical units and transport, and personnel using the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law;

(xxv) Intentionally using starvation of civilians as a method of warfare by depriving them of objects indispensable to their survival, including wilfully impeding relief supplies as provided for under the Geneva Conventions;

(xxvi) Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into the national armed forces or using them to participate actively in hostilities.

(c) In the case of an armed conflict not of an international character, serious violations of article 3 common to the four Geneva Conventions of 12 August 1949, namely, any of the following acts committed against persons taking no active part in the hostilities, including members of armed forces who have laid down their arms and those placed hors de combat by sickness, wounds, detention or any other cause:

(i) Violence to life and person, in particular murder of all kinds, mutilation, cruel treatment and torture;

(ii) Committing outrages upon personal dignity, in particular humiliating and degrading treatment;

(iii) Taking of hostages;

(iv) The passing of sentences and the carrying out of executions without previous judgement pronounced by a regularly constituted court, affording all judicial guarantees which are generally recognized as indispensable.

(d) Paragraph 2 (c) applies to armed conflicts not of an international character and thus does not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature.

(e) Other serious violations of the laws and customs applicable in armed conflicts not of an international character, within the established framework of international law, namely, any of the following acts:

(i) Intentionally directing attacks against the civilian population as such or against individual civilians not taking direct part in hostilities;

(ii) Intentionally directing attacks against buildings, material, medical units and transport, and personnel using the distinctive emblems of the Geneva Conventions in conformity with international law;

(iii) Intentionally directing attacks against personnel, installations, material, units or vehicles involved in a humanitarian assistance or peacekeeping mission in accordance with the Charter of the United Nations, as long as they are entitled to the protection given to civilians or civilian objects under the international law of armed conflict;

(iv) Intentionally directing attacks against buildings dedicated to religion, education, art, science or charitable purposes, historic monuments, hospitals and places where the sick and wounded are collected, provided they are not military objectives;

(v) Pillaging a town or place, even when taken by assault;

(vi) Committing rape, sexual slavery, enforced prostitution, forced pregnancy, as defined in article 7, paragraph 2 (f), enforced sterilization, and any other form of sexual violence also constituting a serious violation of article 3 common to the four Geneva Conventions;

(vii) Conscripting or enlisting children under the age of fifteen years into armed forces or groups or using them to participate actively in hostilities;

(viii) Ordering the displacement of the civilian population for reasons related to the conflict, unless the security of the civilians involved or imperative military reasons so demand;

(ix) Killing or wounding treacherously a combatant adversary;

(x) Declaring that no quarter will be given;

(xi) Subjecting persons who are in the power of another party to the conflict to physical mutilation or to medical or scientific experiments of any kind which are neither justified by the medical, dental or hospital treatment of the person concerned nor carried out in his or her interest, and which cause death to or seriously endanger the health of such person or persons;

(xii) Destroying or seizing the property of an adversary unless such destruction or seizure be imperatively demanded by the necessities of the conflict;

(f) Paragraph 2 (e) applies to armed conflicts not of an international character and thus does not apply to situations of internal disturbances and tensions, such as riots, isolated and sporadic acts of violence or other acts of a similar nature. It applies to armed conflicts that take place in the territory of a State when there is protracted armed conflict between governmental authorities and organized armed groups or between such groups.

3. Nothing in paragraph 2 (c) and (e) shall affect the responsibility of a Government to maintain or re-establish law and order in the State or to defend the unity and territorial integrity ofthe State, by all legitimate means.

Article 9 Elements of Crimes

1. Elements of Crimes shall assist the Court in the interpretation and application of articles 6,7 and 8. They shall be adopted by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

2. Amendments to the Elements of Crimes may be proposed by:

(a) Any State Party;

(b) The judges acting by an absolute majority;

(c) The Prosecutor.

Such amendments shall be adopted by a two-thirds majority of the members of the Assembly ofStates Parties.

3. The Elements of Crimes and amendments thereto shall be consistent with this Statute.

Article 10

Nothing in this Part shall be interpreted as limiting or prejudicing in any way existing ordeveloping rules of international law for purposes other than this Statute.

Article 11 Jurisdiction ratione temporis

1. The Court has jurisdiction only with respect to crimes committed after the entry into forceof this Statute.

2. If a State becomes a Party to this Statute after its entry into force, the Court may exercise its jurisdiction only with respect to crimes committed after the entry into force of this Statute for that State, unless that State has made a declaration under article 12, paragraph 3.

Article 12

Preconditions to the exercise of jurisdiction

1. A State which becomes a Party to this Statute thereby accepts the jurisdiction of the Courtwith respect to the crimes referred to in article 5.

2. In the case of article 13, paragraph (a) or (c), the Court may exercise its jurisdiction if oneor more of the following States are Parties to this Statute or have accepted the jurisdiction of theCourt in accordance with paragraph 3:

(a) The State on the territory of which the conduct in question occurred or, if the crime was committed on board a vessel or aircraft, the State of registration of that vessel or aircraft;

(b) The State of which the person accused of the crime is a national.

3. If the acceptance of a State which is not a Party to this Statute is required under paragraph 2, that State may, by declaration lodged with the Registrar, accept the exercise ofjurisdiction by the Court with respect to the crime in question. The accepting State shall cooperatewith the Court without any delay or exception in accordance with Part 9.

Article 13 Exercise of jurisdiction

The Court may exercise its jurisdiction with respect to a crime referred to in article 5 in accordance with the provisions of this Statute if:

(a) A situation in which one or more of such crimes appears to have been committed is referred to the Prosecutor by a State Party in accordance with article 14;

(b) A situation in which one or more of such crimes appears to have been committed is referred to the Prosecutor by the Security Council acting under Chapter VII of the Charter of the United Nations; or

(c) The Prosecutor has initiated an investigation in respect of such a crime in accordance with article 15.

Article 14

Referral of a situation by a State Party

1. A State Party may refer to the Prosecutor a situation in which one or more crimes withinthe jurisdiction of the Court appear to have been committed requesting the Prosecutor to investigate the situation for the purpose of determining whether one or more specific persons should be charged with the commission of such crimes.

2. As far as possible, a referral shall specify the relevant circumstances and be accompaniedby such supporting documentation as is available to the State referring the situation.

Article 15Prosecutor

1. The Prosecutor may initiate investigations proprio motu on the basis of information oncrimes within the jurisdiction of the Court.

2. The Prosecutor shall analyse the seriousness of the information received. For this purpose,he or she may seek additional information from States, organs of the United Nations, intergovernmental or non-governmental organizations, or other reliable sources that he or she deems appropriate, and may receive written or oral testimony at the seat of the Court.

3. If the Prosecutor concludes that there is a reasonable basis to proceed with an investigation, he or she shall submit to the Pre-Trial Chamber a request for authorization of aninvestigation, together with any supporting material collected. Victims may make representationsto the Pre-Trial Chamber, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. If the Pre-Trial Chamber, upon examination of the request and the supporting material, considers that there is a reasonable basis to proceed with an investigation, and that the case appears to fall within the jurisdiction of the Court, it shall authorize the commencement of the investigation, without prejudice to subsequent determinations by the Court with regard to the jurisdiction and admissibility of a case.

5. The refusal of the Pre-Trial Chamber to authorize the investigation shall not preclude the presentation of a subsequent request by the Prosecutor based on new facts or evidence regarding the same situation.

6. If, after the preliminary examination referred to in paragraphs 1 and 2, the Prosecutor concludes that the information provided does not constitute a reasonable basis for an investigation,he or she shall inform those who provided the information. This shall not preclude the Prosecutorfrom considering further information submitted to him or her regarding the same situation in thelight of new facts or evidence.

Article 16

Deferral of investigation or prosecution

No investigation or prosecution may be commenced or proceeded with under this Statutefor a period of 12 months after the Security Council, in a resolution adopted under Chapter VII ofthe Charter of the United Nations, has requested the Court to that effect; that request may berenewed by the Council under the same conditions.

Article 17

Issues of admissibility

1. Having regard to paragraph 10 of the Preamble and article 1, the Court shall determine that a case is inadmissible where:

(a) The case is being investigated or prosecuted by a State which has jurisdiction over it, unless the State is unwilling or unable genuinely to carry out the investigation or prosecution;

(b) The case has been investigated by a State which has jurisdiction over it and the State has decided not to prosecute the person concerned, unless the decision resulted from the unwillingness or inability of the State genuinely to prosecute;

(c) The person concerned has already been tried for conduct which is the subject of the complaint, and a trial by the Court is not permitted under article 20, paragraph 3;

(d) The case is not of sufficient gravity to justify further action by the Court.

2. In order to determine unwillingness in a particular case, the Court shall consider, havingregard to the principles of due process recognized by international law, whether one or more of the following exist, as applicable:

(a) The proceedings were or are being undertaken or the national decision was made for the purpose of shielding the person concerned from criminal responsibility for crimes within the jurisdiction of the Court referred to in article 5;

(b) There has been an unjustified delay in the proceedings which in the circumstances is inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice;

(c) The proceedings were not or are not being conducted independently or impartially, and they were or are being conducted in a manner which, in the circumstances, is inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice.

3. In order to determine inability in a particular case, the Court shall consider whether, due toa total or substantial collapse or unavailability of its national judicial system, the State is unable toobtain the accused or the necessary evidence and testimony or otherwise unable to carry out its proceedings.

Article 18

Preliminary rulings regarding admissibility

1. When a situation has been referred to the Court pursuant to article 13 (a) and the Prosecutor has determined that there would be a reasonable basis to commence an investigation,or the Prosecutor initiates an investigation pursuant to articles 13 (c) and 15, the Prosecutor shall notify all States Parties and those States which, taking into account the information available,would normally exercise jurisdiction over the crimes concerned. The Prosecutor may notify such States on a confidential basis and, where the Prosecutor believes it necessary to protect persons, prevent destruction of evidence or prevent the absconding of persons, may limit the scope of the information provided to States.

2. Within one month of receipt of that notification, a State may inform the Court that it is investigating or has investigated its nationals or others within its jurisdiction with respect to criminal acts which may constitute crimes referred to in article 5 and which relate to the information provided in the notification to States. At the request of that State, the Prosecutor shall defer to the State's investigation of those persons unless the Pre-Trial Chamber, on the application of the Prosecutor, decides to authorize the investigation.

3. The Prosecutor's deferral to a State's investigation shall be open to review by the Prosecutor six months after the date of deferral or at any time when there has been a significant

change of circumstances based on the State's unwillingness or inability genuinely to carry out the investigation.

4. The State concerned or the Prosecutor may appeal to the Appeals Chamber against aruling of the Pre-Trial Chamber, in accordance with article 82. The appeal may be heard on an expedited basis.

5. When the Prosecutor has deferred an investigation in accordance with paragraph 2, the Prosecutor may request that the State concerned periodically inform the Prosecutor of the progress of its investigations and any subsequent prosecutions. States Parties shall respond to such requests without undue delay.

6. Pending a ruling by the Pre-Trial Chamber, or at any time when the Prosecutor has deferred an investigation under this article, the Prosecutor may, on an exceptional basis, seekauthority from the Pre-Trial Chamber to pursue necessary investigative steps for the purpose of preserving evidence where there is a unique opportunity to obtain important evidence or there is a significant risk that such evidence may not be subsequently available.

7. A State which has challenged a ruling of the Pre-Trial Chamber under this article may challenge the admissibility of a case under article 19 on the grounds of additional significant facts or significant change of circumstances.

Article 19

Challenges to the jurisdiction of the Court or the admissibility of a case

1. The Court shall satisfy itself that it has jurisdiction in any case brought before it. The Court may, on its own motion, determine the admissibility of a case in accordance with article 17.

2. Challenges to the admissibility of a case on the grounds referred to in article 17 or challenges to the jurisdiction of the Court may be made by:

(a) An accused or a person for whom a warrant of arrest or a summons to appear has been issued under article 58;

(b) A State which has jurisdiction over a case, on the ground that it is investigating or prosecuting the case or has investigated or prosecuted; or

(c) A State from which acceptance of jurisdiction is required under article 12.

3. The Prosecutor may seek a ruling from the Court regarding a question of jurisdiction or admissibility. In proceedings with respect to jurisdiction or admissibility, those who have referred the situation under article 13, as well as victims, may also submit observations to the Court.

4. The admissibility of a case or the jurisdiction of the Court may be challenged only once byany person or State referred to in paragraph 2. The challenge shall take place prior to or at the commencement of the trial. In exceptional circumstances, the Court may grant leave for a challenge to be brought more than once or at a time later than the commencement of the trial. Challenges to the admissibility of a case, at the commencement of a trial, or subsequently with the leave of the Court, may be based only on article 17, paragraph 1 (c).

5. A State referred to in paragraph 2 (b) and (c) shall make a challenge at the earliestopportunity.

6. Prior to the confirmation of the charges, challenges to the admissibility of a case or challenges to the jurisdiction of the Court shall be referred to the Pre-Trial Chamber. After confirmation of the charges, they shall be referred to the Trial Chamber. Decisions with respect to jurisdiction or admissibility may be appealed to the Appeals Chamber in accordance with article 82.

7. If a challenge is made by a State referred to in paragraph 2 (b) or (c), the Prosecutor shall suspend the investigation until such time as the Court makes a determination in accordance with article 17.

8. Pending a ruling by the Court, the Prosecutor may seek authority from the Court:

(a) To pursue necessary investigative steps of the kind referred to in article 18, paragraph 6;

(b) To take a statement or testimony from a witness or complete the collection and examination of evidence which had begun prior to the making of the challenge; and

(c) In cooperation with the relevant States, to prevent the absconding of persons in respect of whom the Prosecutor has already requested a warrant of arrest under article 58.

9. The making of a challenge shall not affect the validity of any act performed by the Prosecutor or any order or warrant issued by the Court prior to the making of the challenge.

10. If the Court has decided that a case is inadmissible under article 17, the Prosecutor may submit a request for a review of the decision when he or she is fully satisfied that new facts have arisen which negate the basis on which the case had previously been found inadmissible underarticle 17.

11. If the Prosecutor, having regard to the matters referred to in article 17, defers an investigation, the Prosecutor may request that the relevant State make available to the Prosecutorinformation on the proceedings. That information shall, at the request of the State concerned, beconfidential. If the Prosecutor thereafter decides to proceed with an investigation, he or she shallnotify the State to which deferral of the proceedings has taken place.

Article 20 Ne bis in idem

1. Except as provided in this Statute, no person shall be tried before the Court with respect toconduct which formed the basis of crimes for which the person has been convicted or acquitted by the Court.

2. No person shall be tried by another court for a crime referred to in article 5 for which thatperson has already been convicted or acquitted by the Court.

3. No person who has been tried by another court for conduct also proscribed under article 6,7 or 8 shall be tried by the Court with respect to the same conduct unless the proceedings in theother court:

(a) Were for the purpose of shielding the person concerned from criminal responsibility for crimes within the jurisdiction of the Court; or

(b) Otherwise were not conducted independently or impartially in accordance with the norms of due process recognized by international law and were conducted in a manner which, in the circumstances, was inconsistent with an intent to bring the person concerned to justice.

Article 21 Applicable law

1. The Court shall apply:

(a) In the first place, this Statute, Elements of Crimes and its Rules of Procedure and Evidence;

(b) In the second place, where appropriate, applicable treaties and the principles and rules of international law, including the established principles of the international law of armed conflict;

(c) Failing that, general principles of law derived by the Court from national laws of legal systems of the world including, as appropriate, the national laws of States that would normally exercise jurisdiction over the crime, provided that those principles are not inconsistent with this Statute and with international law and internationally recognized norms and standards.

2. The Court may apply principles and rules of law as interpreted in its previous decisions.

3. The application and interpretation of law pursuant to this article must be consistent with internationally recognized human rights, and be without any adverse distinction founded on grounds such as gender as defined in article 7, paragraph 3, age, race, colour, language, religion or belief, political or other opinion, national, ethnic or social origin, wealth, birth or other status.

PART 3. GENERAL PRINCIPLES OF CRIMINAL LAW

Article 22 Nullum crimen sine lege

1. A person shall not be criminally responsible under this Statute unless the conduct in question constitutes, at the time it takes place, a crime within the jurisdiction of the Court.
2. The definition of a crime shall be strictly construed and shall not be extended by analogy.In case of ambiguity, the definition shall be interpreted in favour of the person being investigated, prosecuted or convicted.
3. This article shall not affect the characterization of any conduct as criminal under international law independently of this Statute.

Article 23 Nulla poena sine lege

A person convicted by the Court may be punished only in accordance with this Statute.

Article 24

Non-retroactivity ratione personae

1. No person shall be criminally responsible under this Statute for conduct prior to the entryinto force of the Statute.
2. In the event of a change in the law applicable to a given case prior to a final judgement, thelaw more favourable to the person being investigated, prosecuted or convicted shall apply.

Article 25

Individual criminal responsibility

1. The Court shall have jurisdiction over natural persons pursuant to this Statute.
2. A person who commits a crime within the jurisdiction of the Court shall be individually responsible and liable for punishment in accordance with this Statute.
3. In accordance with this Statute, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the jurisdiction of the Court if that person:

(a) Commits such a crime, whether as an individual, jointly with another or through another person, regardless of whether that other person is criminally responsible;

(b) Orders, solicits or induces the commission of such a crime which in fact occurs oris attempted;

(c) For the purpose of facilitating the commission of such a crime, aids, abets or otherwise assists in its commission or its attempted commission, including providing the means for its commission;

(d) In any other way contributes to the commission or attempted commission of such a crime by a group of persons acting with a common purpose. Such contribution shall be intentional and shall either:

(i) Be made with the aim of furthering the criminal activity or criminal purpose of the group, where such activity or purpose involves the commission of a crime within the jurisdiction of the Court; or

(ii) Be made in the knowledge of the intention of the group to commit the crime;

(e) In respect of the crime of genocide, directly and publicly incites others to commit genocide;

(f) Attempts to commit such a crime by taking action that commences its execution by means of a substantial step, but the crime does not occur because of circumstances independent of the person's intentions. However, a person who abandons the effort to commit the crime or otherwise prevents the completion of the crime shall not be liable for punishment under this Statute for the attempt to commit that crime if that person completely and voluntarily gave up the criminal purpose.

4. No provision in this Statute relating to individual criminal responsibility shall affect the responsibility of States under international law.

Article 26

Exclusion of jurisdiction over persons under eighteen

The Court shall have no jurisdiction over any person who was under the age of 18 at thetime of the alleged commission of a crime.

Article 27 Irrelevance of official capacity

1. This Statute shall apply equally to all persons without any distinction based on official capacity. In particular, official capacity as a Head of State or Government, a member of a Government or parliament, an elected representative or a government official shall in no case exempt a person from criminal responsibility under this Statute, nor shall it, in and of itself, constitute a ground for reduction of sentence.
2. Immunities or special procedural rules which may attach to the official capacity of aperson, whether under national or international law, shall not bar the Court from exercising its jurisdiction over such a person.

Article 28

Responsibility of commanders and other superiors

In addition to other grounds of criminal responsibility under this Statute for crimes withinthe jurisdiction of the Court:

(a) A military commander or person effectively acting as a military commander shall be criminally responsible for crimes within the jurisdiction of the Court committed by forces

under his or her effective command and control, or effective authority and control as the case maybe, as a result of his or her failure to exercise control properly over such forces, where:

(i) That military commander or person either knew or, owing to the circumstances at the time, should have known that the forces were committing or about to commit such crimes; and

(ii) That military commander or person failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress their commission or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution.

(b) With respect to superior and subordinate relationships not described in paragraph (a), a superior shall be criminally responsible for crimes within the jurisdiction of the Court committed by subordinates under his or her effective authority and control, as a result of his or her failure to exercise control properly over such subordinates, where:

(i) The superior either knew, or consciously disregarded information which clearly indicated, that the subordinates were committing or about to commit such crimes;

(ii) The crimes concerned activities that were within the effective responsibility and control of the superior; and

(iii) The superior failed to take all necessary and reasonable measures within his or her power to prevent or repress their commission or to submit the matter to the competent authorities for investigation and prosecution.

Article 29

Non-applicability of statute of limitations

The crimes within the jurisdiction of the Court shall not be subject to any statute oflimitations.

Article 30 Mental element

1. Unless otherwise provided, a person shall be criminally responsible and liable for punishment for a crime within the jurisdiction of the Court only if the material elements are committed with intent and knowledge.

2. For the purposes of this article, a person has intent where:

(a) In relation to conduct, that person means to engage in the conduct;

(b) In relation to a consequence, that person means to cause that consequence or is aware that it will occur in the ordinary course of events.

3. For the purposes of this article, “knowledge” means awareness that a circumstance exists or a consequence will occur in the ordinary course of events. “Know” and “knowingly” shall be construed accordingly.

Article 31

Grounds for excluding criminal responsibility

1. In addition to other grounds for excluding criminal responsibility provided for in this Statute, a person shall not be criminally responsible if, at the time of that person's conduct:

(a) The person suffers from a mental disease or defect that destroys that person's capacity to appreciate the unlawfulness or nature of his or her conduct, or capacity to control his or her conduct to conform to the requirements of law;

(b) The person is in a state of intoxication that destroys that person's capacity to appreciate the unlawfulness or nature of his or her conduct, or capacity to control his or her conduct to conform to the requirements of law, unless the person has become voluntarily intoxicated under such circumstances that the person knew, or disregarded the risk, that, as a result of the intoxication, he or she was likely to engage in conduct constituting a crime within the jurisdiction of the Court;

(c) The person acts reasonably to defend himself or herself or another person or, in the case of war crimes, property which is essential for the survival of the person or another person or property which is essential for accomplishing a military mission, against an imminent and unlawful use of force in a manner proportionate to the degree of danger to the person or the other person or property protected. The fact that the person was involved in a defensive operation conducted by forces shall not in itself constitute a ground for excluding criminal responsibility under this subparagraph;

(d) The conduct which is alleged to constitute a crime within the jurisdiction of the Court has been caused by duress resulting from a threat of imminent death or of continuing or imminent serious bodily harm against that person or another person, and the person acts necessarily and reasonably to avoid this threat, provided that the person does not intend to cause a greater harm than the one sought to be avoided. Such a threat may either be:

(i) Made by other persons; or

(ii) Constituted by other circumstances beyond that person's control.

2. The Court shall determine the applicability of the grounds for excluding criminal responsibility provided for in this Statute to the case before it.

3. At trial, the Court may consider a ground for excluding criminal responsibility other than those referred to in paragraph 1 where such a ground is derived from applicable law as set forth in article 21. The procedures relating to the consideration of such a ground shall be provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 32

Mistake of fact or mistake of law

1. A mistake of fact shall be a ground for excluding criminal responsibility only if it negates the mental element required by the crime.

2. A mistake of law as to whether a particular type of conduct is a crime within the jurisdiction of the Court shall not be a ground for excluding criminal responsibility. A mistake of law may, however, be a ground for excluding criminal responsibility if it negates the mental element required by such a crime, or as provided for in article 33.

Article 33

Superior orders and prescription of law

1. The fact that a crime within the jurisdiction of the Court has been committed by a person pursuant to an order of a Government or of a superior, whether military or civilian, shall not relieve that person of criminal responsibility unless:

(a) The person was under a legal obligation to obey orders of the Government or the superior in question;

(b) The person did not know that the order was unlawful; and

(c) The order was not manifestly unlawful.

2. For the purposes of this article, orders to commit genocide or crimes against humanity are manifestly unlawful.

PART 4. COMPOSITION AND ADMINISTRATION OF THE COURT

Article 34 Organs of the Court

The Court shall be composed of the following organs:

(a) The Presidency;

(b) An Appeals Division, a Trial Division and a Pre-Trial Division;

(c) The Office of the Prosecutor;

(d) The Registry.

Article 35 Service of judges

1. All judges shall be elected as full-time members of the Court and shall be available toserve on that basis from the commencement of their terms of office.

2. The judges composing the Presidency shall serve on a full-time basis as soon as they are elected.

3. The Presidency may, on the basis of the workload of the Court and in consultation with its members, decide from time to time to what extent the remaining judges shall be required to serve on a full-time basis. Any such arrangement shall be without prejudice to the provisions of article 40.

4. The financial arrangements for judges not required to serve on a full-time basis shall bemade in accordance with article 49.

Article 36

Qualifications, nomination and election of judges

1. Subject to the provisions of paragraph 2, there shall be 18 judges of the Court.

2. (a) The Presidency, acting on behalf of the Court, may propose an increase in the number of judges specified in paragraph 1, indicating the reasons why this is considered necessaryand appropriate. The Registrar shall promptly circulate any such proposal to all States Parties.

(b) Any such proposal shall then be considered at a meeting of the Assembly of States Parties to be convened in accordance with article 112. The proposal shall be considered adopted if

approved at the meeting by a vote of two thirds of the members of the Assembly of States Parties and shall enter into force at such time as decided by the Assembly of States Parties.

(c) (i) Once a proposal for an increase in the number of judges has been adopted under subparagraph (b), the election of the additional judges shall take place at the next session of the Assembly of States Parties in accordance with paragraphs 3 to 8, and article 37, paragraph 2;

(ii) Once a proposal for an increase in the number of judges has been adoptedand brought into effect under subparagraphs (b) and (c) (i), it shall be opento the Presidency at any time thereafter, if the workload of the Court justifies it, to propose a reduction in the number of judges, provided thatthe number of judges shall not be reduced below that specified in paragraph 1. The proposal shall be dealt with in accordance with the procedure laid down in subparagraphs (a) and (b). In the event that the proposal is adopted, the number of judges shall be progressively decreasedas the terms of office of serving judges expire, until the necessary numberhas been reached.

3. (a) The judges shall be chosen from among persons of high moral character, impartiality and integrity who possess the qualifications required in their respective States for appointment to the highest judicial offices.

(b) Every candidate for election to the Court shall:

(i) Have established competence in criminal law and procedure, and the necessary relevant experience, whether as judge, prosecutor, advocate or in other similar capacity, in criminal proceedings; or

(ii) Have established competence in relevant areas of international law such as international humanitarian law and the law of human rights, and extensive experience in a professional legal capacity which is of relevance to the judicial work of the Court;

(c) Every candidate for election to the Court shall have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. (a) Nominations of candidates for election to the Court may be made by any StateParty to this Statute, and shall be made either:

(i) By the procedure for the nomination of candidates for appointment to the highest judicial offices in the State in question; or

(ii) By the procedure provided for the nomination of candidates for the International Court of Justice in the Statute of that Court.

Nominations shall be accompanied by a statement in the necessary detail specifying howthe candidate fulfils the requirements of paragraph 3.

(b) Each State Party may put forward one candidate for any given election who need not necessarily be a national of that State Party but shall in any case be a national of a State Party.

(c) The Assembly of States Parties may decide to establish, if appropriate, an Advisory Committee on nominations. In that event, the Committee's composition and mandate shall be established by the Assembly of States Parties.

5. For the purposes of the election, there shall be two lists of candidates:

List A containing the names of candidates with the qualifications specified inparagraph 3 (b) (i); and

List B containing the names of candidates with the qualifications specified inparagraph 3 (b) (ii).

A candidate with sufficient qualifications for both lists may choose on which list to appear. At thefirst election to the Court, at least nine judges shall be elected from list A and at least five judgesfrom list B. Subsequent elections shall be so organized as to maintain the equivalent proportion on the Court of judges qualified on the two lists.

6. (a) The judges shall be elected by secret ballot at a meeting of the Assembly of States Parties convened for that purpose under article 112. Subject to paragraph 7, the persons elected tothe Court shall be the 18 candidates who obtain the highest number of votes and a two-thirds majority of the States Parties present and voting.

(b) In the event that a sufficient number of judges is not elected on the first ballot,successive ballots shall be held in accordance with the procedures laid down in subparagraph (a) until the remaining places have been filled.

7. No two judges may be nationals of the same State. A person who, for the purposes of membership of the Court, could be regarded as a national of more than one State shall be deemed to be a national of the State in which that person ordinarily exercises civil and political rights.

8. (a) The States Parties shall, in the selection of judges, take into account the need, within the membership of the Court, for:

   (i) The representation of the principal legal systems of the world;

   (ii) Equitable geographical representation; and

   (iii) A fair representation of female and male judges.

(b) States Parties shall also take into account the need to include judges with legalexpertise on specific issues, including, but not limited to, violence against women or children.

9. (a) Subject to subparagraph (b), judges shall hold office for a term of nine years and, subject to subparagraph (c) and to article 37, paragraph 2, shall not be eligible for re-election.

   (b) At the first election, one third of the judges elected shall be selected by lot to servefor a term of three years; one third of the judges elected shall be selected by lot to serve for a termof six years; and the remainder shall serve for a term of nine years.

   (c) A judge who is selected to serve for a term of three years under subparagraph (b) shall be eligible for re-election for a full term.

10. Notwithstanding paragraph 9, a judge assigned to a Trial or Appeals Chamber in accordance with article 39 shall continue in office to complete any trial or appeal the hearing of which has already commenced before that Chamber.

Article 37 Judicial vacancies

1. In the event of a vacancy, an election shall be held in accordance with article 36 to fill the vacancy.

2. A judge elected to fill a vacancy shall serve for the remainder of the predecessor's termand, if that period is three years or less, shall be eligible for re-election for a full term underarticle 36.

Article 38 The Presidency

1. The President and the First and Second Vice-Presidents shall be elected by an absolute majority of the judges. They shall each serve for a term of three years or until the end of their respective terms of office as judges, whichever expires earlier. They shall be eligible for re-election once.

2. The First Vice-President shall act in place of the President in the event that the President is unavailable or disqualified. The Second Vice-President shall act in place of the President in the event that both the President and the First Vice-President are unavailable or disqualified.

3. The President, together with the First and Second Vice-Presidents, shall constitute the Presidency, which shall be responsible for:

(a) The proper administration of the Court, with the exception of the Office of the Prosecutor; and

(b) The other functions conferred upon it in accordance with this Statute.

4. In discharging its responsibility under paragraph 3 (a), the Presidency shall coordinate with and seek the concurrence of the Prosecutor on all matters of mutual concern.

Article 39Chambers

1. As soon as possible after the election of the judges, the Court shall organize itself into the divisions specified in article 34, paragraph (b). The Appeals Division shall be composed of the President and four other judges, the Trial Division of not less than six judges and the Pre-Trial Division of not less than six judges. The assignment of judges to divisions shall be based on the nature of the functions to be performed by each division and the qualifications and experience of the judges elected to the Court, in such a way that each division shall contain an appropriate combination of expertise in criminal law and procedure and in international law. The Trial and Pre-Trial Divisions shall be composed predominantly of judges with criminal trial experience.

2. (a) The judicial functions of the Court shall be carried out in each division by Chambers.

(b) (i) The Appeals Chamber shall be composed of all the judges of the Appeals Division;

(ii) The functions of the Trial Chamber shall be carried out by three judges of the Trial Division;

(iii) The functions of the Pre-Trial Chamber shall be carried out either by three judges of the Pre-Trial Division or by a single judge of that division in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence;

(c) Nothing in this paragraph shall preclude the simultaneous constitution of more than one Trial Chamber or Pre-Trial Chamber when the efficient management of the Court's workload so requires.

3. (a) Judges assigned to the Trial and Pre-Trial Divisions shall serve in those divisionsfor a period of three years, and thereafter until the completion of any case the hearing of which has already commenced in the division concerned.

(b) Judges assigned to the Appeals Division shall serve in that division for their entire term of office.

4. Judges assigned to the Appeals Division shall serve only in that division. Nothing in thisarticle shall, however, preclude the temporary attachment of judges from the Trial Division to the Pre-Trial Division or vice versa, if the Presidency considers that the efficient management of the Court's workload so requires, provided that under no circumstances shall a judge who has participated in the pre-trial phase of a case be eligible to sit on the Trial Chamber hearing that case.

Article 40 Independence of the judges

1. The judges shall be independent in the performance of their functions.

2. Judges shall not engage in any activity which is likely to interfere with their judicial functions or to affect confidence in their independence.

3. Judges required to serve on a full-time basis at the seat of the Court shall not engage in anyother occupation of a professional nature.

4. Any question regarding the application of paragraphs 2 and 3 shall be decided by an absolute majority of the judges. Where any such question concerns an individual judge, that judgeshall not take part in the decision.

Article 41

Excusing and disqualification of judges

1. The Presidency may, at the request of a judge, excuse that judge from the exercise of a function under this Statute, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

2. (a) A judge shall not participate in any case in which his or her impartiality might reasonably be doubted on any ground. A judge shall be disqualified from a case in accordance with this paragraph if, inter alia, that judge has previously been involved in any capacity in that case before the Court or in a related criminal case at the national level involving the person being investigated or prosecuted. A judge shall also be disqualified on such other grounds as may be provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

(b) The Prosecutor or the person being investigated or prosecuted may request the disqualification of a judge under this paragraph.

(c) Any question as to the disqualification of a judge shall be decided by an absolute majority of the judges. The challenged judge shall be entitled to present his or her comments on the matter, but shall not take part in the decision.

Article 42

The Office of the Prosecutor

1. The Office of the Prosecutor shall act independently as a separate organ of the Court. Itshall be responsible for receiving referrals and any substantiated information on crimes within the jurisdiction of the Court, for examining them and for conducting investigations and prosecutions before the Court. A member of the Office shall not seek or act on instructions from any external source.

2. The Office shall be headed by the Prosecutor. The Prosecutor shall have full authority overthe management and administration of the Office, including the staff, facilities and other resources thereof. The Prosecutor shall be assisted by one or more Deputy Prosecutors, who shall be entitled to carry out any of the acts required of the Prosecutor under this Statute. The Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall be of different nationalities. They shall serve on a full-time basis.

3. The Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall be persons of high moral character, behighly competent in and have extensive practical experience in the prosecution or trial of criminalcases. They shall have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. The Prosecutor shall be elected by secret ballot by an absolute majority of the members of the Assembly of States Parties. The Deputy Prosecutors shall be elected in the same way from a list of candidates provided by the Prosecutor. The Prosecutor shall nominate three candidates for each position of Deputy Prosecutor to be filled. Unless a shorter term is decided upon at the time of their election, the Prosecutor and the Deputy Prosecutors shall hold office for a term of nine years and shall not be eligible for re-election.

5. Neither the Prosecutor nor a Deputy Prosecutor shall engage in any activity which is likely to interfere with his or her prosecutorial functions or to affect confidence in his or her independence. They shall not engage in any other occupation of a professional nature.

6. The Presidency may excuse the Prosecutor or a Deputy Prosecutor, at his or her request,from acting in a particular case.

7. Neither the Prosecutor nor a Deputy Prosecutor shall participate in any matter in whichtheir impartiality might reasonably be doubted on any ground. They shall be disqualified from acase in accordance with this paragraph if, inter alia, they have previously been involved in any capacity in that case before the Court or in a related criminal case at the national level involving the person being investigated or prosecuted.

8. Any question as to the disqualification of the Prosecutor or a Deputy Prosecutor shall be decided by the Appeals Chamber.

(a) The person being investigated or prosecuted may at any time request the disqualification of the Prosecutor or a Deputy Prosecutor on the grounds set out in this article;

(b) The Prosecutor or the Deputy Prosecutor, as appropriate, shall be entitled to present his or her comments on the matter;

9. The Prosecutor shall appoint advisers with legal expertise on specific issues, including, butnot limited to, sexual and gender violence and violence against children.

Article 43 The Registry

1. The Registry shall be responsible for the non-judicial aspects of the administration and servicing of the Court, without prejudice to the functions and powers of the Prosecutor in accordance with article 42.

2. The Registry shall be headed by the Registrar, who shall be the principal administrativeofficer of the Court. The Registrar shall exercise his or her functions under the authority of the President of the Court.

3. The Registrar and the Deputy Registrar shall be persons of high moral character, be highly competent and have an excellent knowledge of and be fluent in at least one of the working languages of the Court.

4. The judges shall elect the Registrar by an absolute majority by secret ballot, taking intoaccount any recommendation by the Assembly of States Parties. If the need arises and upon the recommendation of the Registrar, the judges shall elect, in the same manner, a Deputy Registrar.

5. The Registrar shall hold office for a term of five years, shall be eligible for re-election once and shall serve on a full-time basis. The Deputy Registrar shall hold office for a term of five yearsor such shorter term as may be decided upon by an absolute majority of the judges, and may be elected on the basis that the Deputy Registrar shall be called upon to serve as required.

6. The Registrar shall set up a Victims and Witnesses Unit within the Registry. This Unitshall provide, in consultation with the Office of the Prosecutor, protective measures and security arrangements, counselling and other appropriate assistance for witnesses, victims who appear before the Court, and others who are at risk on account of testimony given by such witnesses. The Unit shall include staff with expertise in trauma, including trauma related to crimes of sexual violence.

Article 44

Staff

1. The Prosecutor and the Registrar shall appoint such qualified staff as may be required totheir respective offices. In the case of the Prosecutor, this shall include the appointment of investigators.

2. In the employment of staff, the Prosecutor and the Registrar shall ensure the highest standards of efficiency, competency and integrity, and shall have regard, mutatis mutandis, to the criteria set forth in article 36, paragraph 8.

3. The Registrar, with the agreement of the Presidency and the Prosecutor, shall propose Staff Regulations which include the terms and conditions upon which the staff of the Court shall be appointed, remunerated and dismissed. The Staff Regulations shall be approved by the Assembly of States Parties.

4. The Court may, in exceptional circumstances, employ the expertise of gratis personneloffered by States Parties, intergovernmental organizations or non-governmental organizations toassist with the work of any of the organs of the Court. The Prosecutor may accept any such offer on behalf of the Office of the Prosecutor. Such gratis personnel shall be employed in accordance with guidelines to be established by the Assembly of States Parties.

Article 45 Solemn undertaking

Before taking up their respective duties under this Statute, the judges, the Prosecutor, theDeputy Prosecutors, the Registrar and the Deputy Registrar shall each make a solemn undertakingin open court to exercise his or her respective functions impartially and conscientiously.

Article 46 Removal from office

1. A judge, the Prosecutor, a Deputy Prosecutor, the Registrar or the Deputy Registrar shallbe removed from office if a decision to this effect is made in accordance with paragraph 2, in cases where that person:

   (a) Is found to have committed serious misconduct or a serious breach of his or her duties under this Statute, as provided for in the Rules of Procedure and Evidence; or

   (b) Is unable to exercise the functions required by this Statute.

2. A decision as to the removal from office of a judge, the Prosecutor or a Deputy Prosecutor under paragraph 1 shall be made by the Assembly of States Parties, by secret ballot:

   (a) In the case of a judge, by a two-thirds majority of the States Parties upon a recommendation adopted by a two-thirds majority of the other judges;

   (b) In the case of the Prosecutor, by an absolute majority of the States Parties;

   (c) In the case of a Deputy Prosecutor, by an absolute majority of the States Parties upon the recommendation of the Prosecutor.

3. A decision as to the removal from office of the Registrar or Deputy Registrar shall bemade by an absolute majority of the judges.

4. A judge, Prosecutor, Deputy Prosecutor, Registrar or Deputy Registrar whose conduct orability to exercise the functions of the office as required by this Statute is challenged under thisarticle shall have full opportunity to present and receive evidence and to make submissions in accordance with the Rules of Procedure and Evidence. The person in question shall not otherwise participate in the consideration of the matter.

Article 47

Disciplinary measures

A judge, Prosecutor, Deputy Prosecutor, Registrar or Deputy Registrar who has committed misconduct of a less serious nature than that set out in article 46, paragraph 1, shall be subject to disciplinary measures, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

Article 48 Privileges and immunities

1. The Court shall enjoy in the territory of each State Party such privileges and immunities as are necessary for the fulfilment of its purposes.
2. The judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors and the Registrar shall, when engagedon or with respect to the business of the Court, enjoy the same privileges and immunities as are accorded to heads of diplomatic missions and shall, after the expiry of their terms of office, continue to be accorded immunity from legal process of every kind in respect of words spoken or written and acts performed by them in their official capacity.
3. The Deputy Registrar, the staff of the Office of the Prosecutor and the staff of the Registryshall enjoy the privileges and immunities and facilities necessary for the performance of their functions, in accordance with the agreement on the privileges and immunities of the Court.
4. Counsel, experts, witnesses or any other person required to be present at the seat of theCourt shall be accorded such treatment as is necessary for the proper functioning of the Court, in accordance with the agreement on the privileges and immunities of the Court.
5. The privileges and immunities of:
   (a) A judge or the Prosecutor may be waived by an absolute majority of the judges;
   (b) The Registrar may be waived by the Presidency;
   (c) The Deputy Prosecutors and staff of the Office of the Prosecutor may be waived by the Prosecutor;
   (d) The Deputy Registrar and staff of the Registry may be waived by the Registrar.

Article 49

Salaries, allowances and expenses

The judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar and the Deputy Registrarshall receive such salaries, allowances and expenses as may be decided upon by the Assembly ofStates Parties. These salaries and allowances shall not be reduced during their terms of office.

Article 50

Official and working languages

1. The official languages of the Court shall be Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish. The judgements of the Court, as well as other decisions resolving fundamental issues before the Court, shall be published in the official languages. The Presidency shall, in accordance with the criteria established by the Rules of Procedure and Evidence, determine which decisions may be considered as resolving fundamental issues for the purposes of this paragraph.
2. The working languages of the Court shall be English and French. The Rules of Procedureand Evidence shall determine the cases in which other official languages may be used as working languages.

3. At the request of any party to a proceeding or a State allowed to intervene in a proceeding, the Court shall authorize a language other than English or French to be used by such a party or State, provided that the Court considers such authorization to be adequately justified.

Article 51

Rules of Procedure and Evidence

1. The Rules of Procedure and Evidence shall enter into force upon adoption by a two-thirds majority of the members of the Assembly of States Parties.

2. Amendments to the Rules of Procedure and Evidence may be proposed by:

(a) Any State Party;

(b) The judges acting by an absolute majority; or

(c) The Prosecutor.

Such amendments shall enter into force upon adoption by a two-thirds majority of themembers of the Assembly of States Parties.

3. After the adoption of the Rules of Procedure and Evidence, in urgent cases where theRules do not provide for a specific situation before the Court, the judges may, by a two-thirds majority, draw up provisional Rules to be applied until adopted, amended or rejected at the next ordinary or special session of the Assembly of States Parties.

4. The Rules of Procedure and Evidence, amendments thereto and any provisional Rule shallbe consistent with this Statute. Amendments to the Rules of Procedure and Evidence as well as provisional Rules shall not be applied retroactively to the detriment of the person who is being investigated or prosecuted or who has been convicted.

5. In the event of conflict between the Statute and the Rules of Procedure and Evidence, theStatute shall prevail.

Article 52 Regulations of the Court

1. The judges shall, in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence, adopt, by an absolute majority, the Regulations of the Court necessary for its routine functioning.

2. The Prosecutor and the Registrar shall be consulted in the elaboration of the Regulationsand any amendments thereto.

3. The Regulations and any amendments thereto shall take effect upon adoption unless otherwise decided by the judges. Immediately upon adoption, they shall be circulated to States Parties for comments. If within six months there are no objections from a majority of States Parties, they shall remain in force.

PART 5. INVESTIGATION AND PROSECUTION

Article 53 Initiation of an investigation

1. The Prosecutor shall, having evaluated the information made available to him or her,initiate an investigation unless he or she determines that there is no reasonable basis to proceedunder this Statute. In deciding whether to initiate an investigation, the Prosecutor shall consider whether:

(a) The information available to the Prosecutor provides a reasonable basis to believe that a crime within the jurisdiction of the Court has been or is being committed;

(b) The case is or would be admissible under article 17; and

(c) Taking into account the gravity of the crime and the interests of victims, there are nonetheless substantial reasons to believe that an investigation would not serve the interests of justice.

If the Prosecutor determines that there is no reasonable basis to proceed and his or her determination is based solely on subparagraph (c) above, he or she shall inform the Pre-Trial Chamber.

2. If, upon investigation, the Prosecutor concludes that there is not a sufficient basis for a prosecution because:

(a) There is not a sufficient legal or factual basis to seek a warrant or summons under article 58;

(b) The case is inadmissible under article 17; or

(c) A prosecution is not in the interests of justice, taking into account all the circumstances, including the gravity of the crime, the interests of victims and the age or infirmity of the alleged perpetrator, and his or her role in the alleged crime;

the Prosecutor shall inform the Pre-Trial Chamber and the State making a referral under article 14or the Security Council in a case under article 13, paragraph (b), of his or her conclusion and the reasons for the conclusion.

3. (a) At the request of the State making a referral under article 14 or the Security Council under article 13, paragraph (b), the Pre-Trial Chamber may review a decision of the Prosecutor under paragraph 1 or 2 not to proceed and may request the Prosecutor to reconsider that decision.

(b) In addition, the Pre-Trial Chamber may, on its own initiative, review a decision ofthe Prosecutor not to proceed if it is based solely on paragraph 1 (c) or 2 (c). In such a case, the decision of the Prosecutor shall be effective only if confirmed by the Pre-Trial Chamber.

4. The Prosecutor may, at any time, reconsider a decision whether to initiate an investigation or prosecution based on new facts or information.

Article 54

Duties and powers of the Prosecutor with respect to investigations

1. The Prosecutor shall:

(a) In order to establish the truth, extend the investigation to cover all facts and evidence relevant to an assessment of whether there is criminal responsibility under this Statute, and, in doing so, investigate incriminating and exonerating circumstances equally;

(b) Take appropriate measures to ensure the effective investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court, and in doing so, respect the interests and personal circumstances of victims and witnesses, including age, gender as defined in article 7, paragraph 3, and health, and take into account the nature of the crime, in particular where it involves sexual violence, gender violence or violence against children; and

(c) Fully respect the rights of persons arising under this Statute.

2. The Prosecutor may conduct investigations on the territory of a State:

(a) In accordance with the provisions of Part 9; or

(b) As authorized by the Pre-Trial Chamber under article 57, paragraph 3 (d).

3. The Prosecutor may:

(a) Collect and examine evidence;

(b) Request the presence of and question persons being investigated, victims and witnesses;

(c) Seek the cooperation of any State or intergovernmental organization or arrangement in accordance with its respective competence and/or mandate;

(d) Enter into such arrangements or agreements, not inconsistent with this Statute, as may be necessary to facilitate the cooperation of a State, intergovernmental organization or person;

(e) Agree not to disclose, at any stage of the proceedings, documents or information that the Prosecutor obtains on the condition of confidentiality and solely for the purpose of generating new evidence, unless the provider of the information consents; and

(f) Take necessary measures, or request that necessary measures be taken, to ensure the confidentiality of information, the protection of any person or the preservation of evidence.

Article 55

Rights of persons during an investigation

1. In respect of an investigation under this Statute, a person:

(a) Shall not be compelled to incriminate himself or herself or to confess guilt;

(b) Shall not be subjected to any form of coercion, duress or threat, to torture or to any other form of cruel, inhuman or degrading treatment or punishment;

(c) Shall, if questioned in a language other than a language the person fully understands and speaks, have, free of any cost, the assistance of a competent interpreter and such translations as are necessary to meet the requirements of fairness; and

(d) Shall not be subjected to arbitrary arrest or detention, and shall not be deprived of his or her liberty except on such grounds and in accordance with such procedures as are established in this Statute.

2. Where there are grounds to believe that a person has committed a crime within the jurisdiction of the Court and that person is about to be questioned either by the Prosecutor, or by national authorities pursuant to a request made under Part 9, that person shall also have the following rights of which he or she shall be informed prior to being questioned:

(a) To be informed, prior to being questioned, that there are grounds to believe that he or she has committed a crime within the jurisdiction of the Court;

(b) To remain silent, without such silence being a consideration in the determination of guilt or innocence;

(c) To have legal assistance of the person’s choosing, or, if the person does not have legal assistance, to have legal assistance assigned to him or her, in any case where the interests of justice so require, and without payment by the person in any such case if the person does not have sufficient means to pay for it; and

(d) To be questioned in the presence of counsel unless the person has voluntarily waived his or her right to counsel.

Article 56

Role of the Pre-Trial Chamber in relation to a unique investigative opportunity

1. (a) Where the Prosecutor considers an investigation to present a unique opportunity totake testimony or a statement from a witness or to examine, collect or test evidence, which maynot be available subsequently for the purposes of a trial, the Prosecutor shall so inform the Pre-Trial Chamber.

(b) In that case, the Pre-Trial Chamber may, upon request of the Prosecutor, take such measures as may be necessary to ensure the efficiency and integrity of the proceedings and, in particular, to protect the rights of the defence.

(c) Unless the Pre-Trial Chamber orders otherwise, the Prosecutor shall provide the relevant information to the person who has been arrested or appeared in response to a summons in connection with the investigation referred to in subparagraph (a), in order that he or she may be heard on the matter.

2. The measures referred to in paragraph 1 (b) may include:

(a) Making recommendations or orders regarding procedures to be followed;

(b) Directing that a record be made of the proceedings;

(c) Appointing an expert to assist;

(d) Authorizing counsel for a person who has been arrested, or appeared before the Court in response to a summons, to participate, or where there has not yet been such an arrest or appearance or counsel has not been designated, appointing another counsel to attend and represent the interests of the defence;

(e) Naming one of its members or, if necessary, another available judge of the Pre-Trial or Trial Division to observe and make recommendations or orders regarding the collection and preservation of evidence and the questioning of persons;

(f) Taking such other action as may be necessary to collect or preserve evidence.

3. (a) Where the Prosecutor has not sought measures pursuant to this article but the Pre- Trial Chamber considers that such measures are required to preserve evidence that it deems wouldbe essential for the defence at trial, it shall consult with the Prosecutor as to whether there is good reason for the Prosecutor's failure to request the measures. If upon consultation, the Pre-Trial Chamber concludes that the Prosecutor's failure to request such measures is unjustified, the Pre-Trial Chamber may take such measures on its own initiative.

(b) A decision of the Pre-Trial Chamber to act on its own initiative under this paragraph may be appealed by the Prosecutor. The appeal shall be heard on an expedited basis.

4. The admissibility of evidence preserved or collected for trial pursuant to this article, or therecord thereof, shall be governed at trial by article 69, and given such weight as determined by the Trial Chamber.

Article 57

Functions and powers of the Pre-Trial Chamber

1. Unless otherwise provided in this Statute, the Pre-Trial Chamber shall exercise its functions in accordance with the provisions of this article.

2. (a) Orders or rulings of the Pre-Trial Chamber issued under articles 15, 18, 19, 54, paragraph 2, 61, paragraph 7, and 72 must be concurred in by a majority of its judges.

(b) In all other cases, a single judge of the Pre-Trial Chamber may exercise the functions provided for in this Statute, unless otherwise provided for in the Rules of Procedure andEvidence or by a majority of the Pre-Trial Chamber.

3. In addition to its other functions under this Statute, the Pre-Trial Chamber may:

(a) At the request of the Prosecutor, issue such orders and warrants as may be required for the purposes of an investigation;

(b) Upon the request of a person who has been arrested or has appeared pursuant to a summons under article 58, issue such orders, including measures such as those described in

article 56, or seek such cooperation pursuant to Part 9 as may be necessary to assist the person inthe preparation of his or her defence;

(c) Where necessary, provide for the protection and privacy of victims and witnesses, the preservation of evidence, the protection of persons who have been arrested or appeared in response to a summons, and the protection of national security information;

(d) Authorize the Prosecutor to take specific investigative steps within the territory of a State Party without having secured the cooperation of that State under Part 9 if, whenever possible having regard to the views of the State concerned, the Pre-Trial Chamber has determined in that case that the State is clearly unable to execute a request for cooperation due to the unavailability of any authority or any component of its judicial system competent to execute the request for cooperation under Part 9.

(e) Where a warrant of arrest or a summons has been issued under article 58, and having due regard to the strength of the evidence and the rights of the parties concerned, as provided for in this Statute and the Rules of Procedure and Evidence, seek the cooperation of States pursuant to article 93, paragraph 1 (k), to take protective measures for the purpose of forfeiture, in particular for the ultimate benefit of victims.

Article 58

Issuance by the Pre-Trial Chamber of a warrant of arrest or a summons to appear

1. At any time after the initiation of an investigation, the Pre-Trial Chamber shall, on the application of the Prosecutor, issue a warrant of arrest of a person if, having examined the application and the evidence or other information submitted by the Prosecutor, it is satisfied that:

(a) There are reasonable grounds to believe that the person has committed a crime within the jurisdiction of the Court; and

(b) The arrest of the person appears necessary:

(i) To ensure the person's appearance at trial,

(ii) To ensure that the person does not obstruct or endanger the investigation or the court proceedings, or

(iii) Where applicable, to prevent the person from continuing with the commission of that crime or a related crime which is within the jurisdiction of the Court and which arises out of the same circumstances.

2. The application of the Prosecutor shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

(b) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court which the person is alleged to have committed;

(c) A concise statement of the facts which are alleged to constitute those crimes;

(d) A summary of the evidence and any other information which establish reasonable grounds to believe that the person committed those crimes; and

(e) The reason why the Prosecutor believes that the arrest of the person is necessary.

3. The warrant of arrest shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

(b) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court for which the person's arrest is sought; and

(c) A concise statement of the facts which are alleged to constitute those crimes.

4. The warrant of arrest shall remain in effect until otherwise ordered by the Court.

5. On the basis of the warrant of arrest, the Court may request the provisional arrest or thearrest and surrender of the person under Part 9.

6. The Prosecutor may request the Pre-Trial Chamber to amend the warrant of arrest by modifying or adding to the crimes specified therein. The Pre-Trial Chamber shall so amend thewarrant if it is satisfied that there are reasonable grounds to believe that the person committed themodified or additional crimes.

7. As an alternative to seeking a warrant of arrest, the Prosecutor may submit an application requesting that the Pre-Trial Chamber issue a summons for the person to appear. If the Pre-Trial Chamber is satisfied that there are reasonable grounds to believe that the person committed the crime alleged and that a summons is sufficient to ensure the person's appearance, it shall issue the summons, with or without conditions restricting liberty (other than detention) if provided for by national law, for the person to appear. The summons shall contain:

(a) The name of the person and any other relevant identifying information;

(b) The specified date on which the person is to appear;

(c) A specific reference to the crimes within the jurisdiction of the Court which the person is alleged to have committed; and

(d) A concise statement of the facts which are alleged to constitute the crime.

The summons shall be served on the person.

Article 59

Arrest proceedings in the custodial State

1. A State Party which has received a request for provisional arrest or for arrest and surrendershall immediately take steps to arrest the person in question in accordance with its laws and the provisions of Part 9.

2. A person arrested shall be brought promptly before the competent judicial authority in the custodial State which shall determine, in accordance with the law of that State, that:

(a) The warrant applies to that person;

(b) The person has been arrested in accordance with the proper process; and

(c) The person's rights have been respected.

3. The person arrested shall have the right to apply to the competent authority in the custodialState for interim release pending surrender.

4. In reaching a decision on any such application, the competent authority in the custodialState shall consider whether, given the gravity of the alleged crimes, there are urgent and exceptional circumstances to justify interim release and whether necessary safeguards exist to ensure that the custodial State can fulfil its duty to surrender the person to the Court. It shall not be open to the competent authority of the custodial State to consider whether the warrant of arrest was properly issued in accordance with article 58, paragraph 1 (a) and (b).

5. The Pre-Trial Chamber shall be notified of any request for interim release and shall make recommendations to the competent authority in the custodial State. The competent authority in the custodial State shall give full consideration to such recommendations, including any recommendations on measures to prevent the escape of the person, before rendering its decision.

6. If the person is granted interim release, the Pre-Trial Chamber may request periodicreports on the status of the interim release.

7. Once ordered to be surrendered by the custodial State, the person shall be delivered to theCourt as soon as possible.

Article 60

Initial proceedings before the Court

1. Upon the surrender of the person to the Court, or the person's appearance before the Court voluntarily or pursuant to a summons, the Pre-Trial Chamber shall satisfy itself that the person has been informed of the crimes which he or she is alleged to have committed, and of his or her rights under this Statute, including the right to apply for interim release pending trial.
2. A person subject to a warrant of arrest may apply for interim release pending trial. If thePre-Trial Chamber is satisfied that the conditions set forth in article 58, paragraph 1, are met, the person shall continue to be detained. If it is not so satisfied, the Pre-Trial Chamber shall release the person, with or without conditions.
3. The Pre-Trial Chamber shall periodically review its ruling on the release or detention ofthe person, and may do so at any time on the request of the Prosecutor or the person. Upon such review, it may modify its ruling as to detention, release or conditions of release, if it is satisfied that changed circumstances so require.
4. The Pre-Trial Chamber shall ensure that a person is not detained for an unreasonableperiod prior to trial due to inexcusable delay by the Prosecutor. If such delay occurs, the Courtshall consider releasing the person, with or without conditions.
5. If necessary, the Pre-Trial Chamber may issue a warrant of arrest to secure the presence ofa person who has been released.

Article 61

Confirmation of the charges before trial

1. Subject to the provisions of paragraph 2, within a reasonable time after the person's surrender or voluntary appearance before the Court, the Pre-Trial Chamber shall hold a hearing toconfirm the charges on which the Prosecutor intends to seek trial. The hearing shall be held in thepresence of the Prosecutor and the person charged, as well as his or her counsel.
2. The Pre-Trial Chamber may, upon request of the Prosecutor or on its own motion, hold ahearing in the absence of the person charged to confirm the charges on which the Prosecutorintends to seek trial when the person has:

(a) Waived his or her right to be present; or

(b) Fled or cannot be found and all reasonable steps have been taken to secure his or her appearance before the Court and to inform the person of the charges and that a hearing to confirm those charges will be held.

In that case, the person shall be represented by counsel where the Pre-Trial Chamber determines that it is in the interests of justice.

3. Within a reasonable time before the hearing, the person shall:

(a) Be provided with a copy of the document containing the charges on which the Prosecutor intends to bring the person to trial; and

(b) Be informed of the evidence on which the Prosecutor intends to rely at the hearing.

The Pre-Trial Chamber may issue orders regarding the disclosure of information for the purposes of the hearing.

4. Before the hearing, the Prosecutor may continue the investigation and may amend or withdraw any charges. The person shall be given reasonable notice before the hearing of any

amendment to or withdrawal of charges. In case of a withdrawal of charges, the Prosecutor shallnotify the Pre-Trial Chamber of the reasons for the withdrawal.

5. At the hearing, the Prosecutor shall support each charge with sufficient evidence to establish substantial grounds to believe that the person committed the crime charged. The Prosecutor may rely on documentary or summary evidence and need not call the witnesses expected to testify at the trial.

6. At the hearing, the person may:

(a) Object to the charges;

(b) Challenge the evidence presented by the Prosecutor; and

(c) Present evidence.

7. The Pre-Trial Chamber shall, on the basis of the hearing, determine whether there is sufficient evidence to establish substantial grounds to believe that the person committed each of the crimes charged. Based on its determination, the Pre-Trial Chamber shall:

(a) Confirm those charges in relation to which it has determined that there is sufficient evidence, and commit the person to a Trial Chamber for trial on the charges as confirmed;

(b) Decline to confirm those charges in relation to which it has determined that there is insufficient evidence;

(c) Adjourn the hearing and request the Prosecutor to consider:

(i) Providing further evidence or conducting further investigation with respect to a particular charge; or

(ii) Amending a charge because the evidence submitted appears to establish a different crime within the jurisdiction of the Court.

8. Where the Pre-Trial Chamber declines to confirm a charge, the Prosecutor shall not be precluded from subsequently requesting its confirmation if the request is supported by additionalevidence.

9. After the charges are confirmed and before the trial has begun, the Prosecutor may, withthe permission of the Pre-Trial Chamber and after notice to the accused, amend the charges. If the Prosecutor seeks to add additional charges or to substitute more serious charges, a hearing under this article to confirm those charges must be held. After commencement of the trial, the Prosecutor may, with the permission of the Trial Chamber, withdraw the charges.

10. Any warrant previously issued shall cease to have effect with respect to any charges which have not been confirmed by the Pre-Trial Chamber or which have been withdrawn by the Prosecutor.

11. Once the charges have been confirmed in accordance with this article, the Presidency shall constitute a Trial Chamber which, subject to paragraph 9 and to article 64, paragraph 4, shall be responsible for the conduct of subsequent proceedings and may exercise any function of the Pre-Trial Chamber that is relevant and capable of application in those proceedings.

PART 6. THE TRIAL

Article 62 Place of trial

Unless otherwise decided, the place of the trial shall be the seat of the Court.

Article 63

Trial in the presence of the accused

1. The accused shall be present during the trial.

2. If the accused, being present before the Court, continues to disrupt the trial, the Trial Chamber may remove the accused and shall make provision for him or her to observe the trial and instruct counsel from outside the courtroom, through the use of communications technology, if required. Such measures shall be taken only in exceptional circumstances after other reasonable alternatives have proved inadequate, and only for such duration as is strictly required.

Article 64

Functions and powers of the Trial Chamber

1. The functions and powers of the Trial Chamber set out in this article shall be exercised in accordance with this Statute and the Rules of Procedure and Evidence.

2. The Trial Chamber shall ensure that a trial is fair and expeditious and is conducted withfull respect for the rights of the accused and due regard for the protection of victims and witnesses.

3. Upon assignment of a case for trial in accordance with this Statute, the Trial Chamber assigned to deal with the case shall:

(a) Confer with the parties and adopt such procedures as are necessary to facilitate the fair and expeditious conduct of the proceedings;

(b) Determine the language or languages to be used at trial; and

(c) Subject to any other relevant provisions of this Statute, provide for disclosure of documents or information not previously disclosed, sufficiently in advance of the commencement of the trial to enable adequate preparation for trial.

4. The Trial Chamber may, if necessary for its effective and fair functioning, refer preliminary issues to the Pre-Trial Chamber or, if necessary, to another available judge of the Pre-Trial Division.

5. Upon notice to the parties, the Trial Chamber may, as appropriate, direct that there bejoinder or severance in respect of charges against more than one accused.

6. In performing its functions prior to trial or during the course of a trial, the Trial Chambermay, as necessary:

(a) Exercise any functions of the Pre-Trial Chamber referred to in article 61, paragraph 11;

(b) Require the attendance and testimony of witnesses and production of documents and other evidence by obtaining, if necessary, the assistance of States as provided in this Statute;

(c) Provide for the protection of confidential information;

(d) Order the production of evidence in addition to that already collected prior to the trial or presented during the trial by the parties;

(e) Provide for the protection of the accused, witnesses and victims; and

(f) Rule on any other relevant matters.

7. The trial shall be held in public. The Trial Chamber may, however, determine that special circumstances require that certain proceedings be in closed session for the purposes set forth in article 68, or to protect confidential or sensitive information to be given in evidence.

8. (a) At the commencement of the trial, the Trial Chamber shall have read to the accused the charges previously confirmed by the Pre-Trial Chamber. The Trial Chamber shall

satisfy itself that the accused understands the nature of the charges. It shall afford him or her theopportunity to make an admission of guilt in accordance with article 65 or to plead not guilty.

(b) At the trial, the presiding judge may give directions for the conduct of proceedings,including to ensure that they are conducted in a fair and impartial manner. Subject to any directions of the presiding judge, the parties may submit evidence in accordance with the provisions of this Statute.

9. The Trial Chamber shall have, inter alia, the power on application of a party or on its ownmotion to:

(a) Rule on the admissibility or relevance of evidence; and

(b) Take all necessary steps to maintain order in the course of a hearing.

10. The Trial Chamber shall ensure that a complete record of the trial, which accurately reflects the proceedings, is made and that it is maintained and preserved by the Registrar.

Article 65

Proceedings on an admission of guilt

1. Where the accused makes an admission of guilt pursuant to article 64, paragraph 8 (a), theTrial Chamber shall determine whether:

(a) The accused understands the nature and consequences of the admission of guilt;

(b) The admission is voluntarily made by the accused after sufficient consultation with defence counsel; and

(c) The admission of guilt is supported by the facts of the case that are contained in:

(i) The charges brought by the Prosecutor and admitted by the accused;

(ii) Any materials presented by the Prosecutor which supplement the charges and which the accused accepts; and

(iii) Any other evidence, such as the testimony of witnesses, presented by the Prosecutor or the accused.

2. Where the Trial Chamber is satisfied that the matters referred to in paragraph 1 are established, it shall consider the admission of guilt, together with any additional evidence presented, as establishing all the essential facts that are required to prove the crime to which theadmission of guilt relates, and may convict the accused of that crime.

3. Where the Trial Chamber is not satisfied that the matters referred to in paragraph 1 are established, it shall consider the admission of guilt as not having been made, in which case it shall order that the trial be continued under the ordinary trial procedures provided by this Statute and may remit the case to another Trial Chamber.

4. Where the Trial Chamber is of the opinion that a more complete presentation of the factsof the case is required in the interests of justice, in particular the interests of the victims, the Trial Chamber may:

(a) Request the Prosecutor to present additional evidence, including the testimony of witnesses; or

(b) Order that the trial be continued under the ordinary trial procedures provided by this Statute, in which case it shall consider the admission of guilt as not having been made and may remit the case to another Trial Chamber.

5. Any discussions between the Prosecutor and the defence regarding modification of the charges, the admission of guilt or the penalty to be imposed shall not be binding on the Court.

Article 66 Presumption of innocence

1. Everyone shall be presumed innocent until proved guilty before the Court in accordancewith the applicable law.

2. The onus is on the Prosecutor to prove the guilt of the accused.

3. In order to convict the accused, the Court must be convinced of the guilt of the accusedbeyond reasonable doubt.

Article 67 Rights of the accused

1. In the determination of any charge, the accused shall be entitled to a public hearing, having regard to the provisions of this Statute, to a fair hearing conducted impartially, and to the following minimum guarantees, in full equality:

(a) To be informed promptly and in detail of the nature, cause and content of the charge, in a language which the accused fully understands and speaks;

(b) To have adequate time and facilities for the preparation of the defence and to communicate freely with counsel of the accused's choosing in confidence;

(c) To be tried without undue delay;

(d) Subject to article 63, paragraph 2, to be present at the trial, to conduct the defence in person or through legal assistance of the accused's choosing, to be informed, if the accused does not have legal assistance, of this right and to have legal assistance assigned by the Court in any case where the interests of justice so require, and without payment if the accused lacks sufficient means to pay for it;

(e) To examine, or have examined, the witnesses against him or her and to obtain the attendance and examination of witnesses on his or her behalf under the same conditions as witnesses against him or her. The accused shall also be entitled to raise defences and to present other evidence admissible under this Statute;

(f) To have, free of any cost, the assistance of a competent interpreter and such translations as are necessary to meet the requirements of fairness, if any of the proceedings of or documents presented to the Court are not in a language which the accused fully understands and speaks;

(g) Not to be compelled to testify or to confess guilt and to remain silent, without such silence being a consideration in the determination of guilt or innocence;

(h) To make an unsworn oral or written statement in his or her defence; and

(i) Not to have imposed on him or her any reversal of the burden of proof or any onus of rebuttal.

2. In addition to any other disclosure provided for in this Statute, the Prosecutor shall, as soonas practicable, disclose to the defence evidence in the Prosecutor's possession or control which heor she believes shows or tends to show the innocence of the accused, or to mitigate the guilt of the accused, or which may affect the credibility of prosecution evidence. In case of doubt as to the application of this paragraph, the Court shall decide.

Article 68

Protection of the victims and witnesses and their participation in the proceedings

1. The Court shall take appropriate measures to protect the safety, physical and psychological well-being, dignity and privacy of victims and witnesses. In so doing, the Court shall have regard

to all relevant factors, including age, gender as defined in article 7, paragraph 3, and health, and the nature of the crime, in particular, but not limited to, where the crime involves sexual or genderviolence or violence against children. The Prosecutor shall take such measures particularly during the investigation and prosecution of such crimes. These measures shall not be prejudicial to orinconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial.

2. As an exception to the principle of public hearings provided for in article 67, the Chambers of the Court may, to protect victims and witnesses or an accused, conduct any part of the proceedings in camera or allow the presentation of evidence by electronic or other special means. In particular, such measures shall be implemented in the case of a victim of sexual violence or a child who is a victim or a witness, unless otherwise ordered by the Court, having regard to all the circumstances, particularly the views of the victim or witness.

3. Where the personal interests of the victims are affected, the Court shall permit their views and concerns to be presented and considered at stages of the proceedings determined to be appropriate by the Court and in a manner which is not prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial. Such views and concerns may be presented by the legal representatives of the victims where the Court considers it appropriate, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. The Victims and Witnesses Unit may advise the Prosecutor and the Court on appropriate protective measures, security arrangements, counselling and assistance as referred to in article 43, paragraph 6.

5. Where the disclosure of evidence or information pursuant to this Statute may lead to thegrave endangerment of the security of a witness or his or her family, the Prosecutor may, for the purposes of any proceedings conducted prior to the commencement of the trial, withhold such evidence or information and instead submit a summary thereof. Such measures shall be exercised in a manner which is not prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused and a fair and impartial trial.

6. A State may make an application for necessary measures to be taken in respect of the protection of its servants or agents and the protection of confidential or sensitive information.

Article 69Evidence

1. Before testifying, each witness shall, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, give an undertaking as to the truthfulness of the evidence to be given by that witness.

2. The testimony of a witness at trial shall be given in person, except to the extent providedby the measures set forth in article 68 or in the Rules of Procedure and Evidence. The Court may also permit the giving of viva voce (oral) or recorded testimony of a witness by means of video or audio technology, as well as the introduction of documents or written transcripts, subject to this Statute and in accordance with the Rules of Procedure and Evidence. These measures shall not be prejudicial to or inconsistent with the rights of the accused.

3. The parties may submit evidence relevant to the case, in accordance with article 64. The Court shall have the authority to request the submission of all evidence that it considers necessary for the determination of the truth.

4. The Court may rule on the relevance or admissibility of any evidence, taking into account,inter alia, the probative value of the evidence and any prejudice that such evidence may cause to a fair trial or to a fair evaluation of the testimony of a witness, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

5. The Court shall respect and observe privileges on confidentiality as provided for in theRules of Procedure and Evidence.

6. The Court shall not require proof of facts of common knowledge but may take judicialnotice of them.

7. Evidence obtained by means of a violation of this Statute or internationally recognizedhuman rights shall not be admissible if:

(a) The violation casts substantial doubt on the reliability of the evidence; or

(b) The admission of the evidence would be antithetical to and would seriously damage the integrity of the proceedings.

8. When deciding on the relevance or admissibility of evidence collected by a State, theCourt shall not rule on the application of the State's national law.

Article 70

Offences against the administration of justice

1. The Court shall have jurisdiction over the following offences against its administration ofjustice when committed intentionally:

(a) Giving false testimony when under an obligation pursuant to article 69, paragraph 1, to tell the truth;

(b) Presenting evidence that the party knows is false or forged;

(c) Corruptly influencing a witness, obstructing or interfering with the attendance or testimony of a witness, retaliating against a witness for giving testimony or destroying, tampering with or interfering with the collection of evidence;

(d) Impeding, intimidating or corruptly influencing an official of the Court for the purpose of forcing or persuading the official not to perform, or to perform improperly, his or her duties;

(e) Retaliating against an official of the Court on account of duties performed by that or another official;

(f) Soliciting or accepting a bribe as an official of the Court in connection with his or her official duties.

2. The principles and procedures governing the Court's exercise of jurisdiction over offencesunder this article shall be those provided for in the Rules of Procedure and Evidence. The conditions for providing international cooperation to the Court with respect to its proceedings under this article shall be governed by the domestic laws of the requested State.

3. In the event of conviction, the Court may impose a term of imprisonment not exceedingfive years, or a fine in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, or both.

4. (a) Each State Party shall extend its criminal laws penalizing offences against the integrity of its own investigative or judicial process to offences against the administration of justice referred to in this article, committed on its territory, or by one of its nationals;

(b) Upon request by the Court, whenever it deems it proper, the State Party shall submit the case to its competent authorities for the purpose of prosecution. Those authorities shall treat such cases with diligence and devote sufficient resources to enable them to be conductedeffectively.

Article 71

Sanctions for misconduct before the Court

1. The Court may sanction persons present before it who commit misconduct, including disruption of its proceedings or deliberate refusal to comply with its directions, by administrative measures other than imprisonment, such as temporary or permanent removal from the courtroom, a fine or other similar measures provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

2. The procedures governing the imposition of the measures set forth in paragraph 1 shall bethose provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 72

Protection of national security information

1. This article applies in any case where the disclosure of the information or documents of aState would, in the opinion of that State, prejudice its national security interests. Such cases include those falling within the scope of article 56, paragraphs 2 and 3, article 61, paragraph 3, article 64, paragraph 3, article 67, paragraph 2, article 68, paragraph 6, article 87, paragraph 6 and article 93, as well as cases arising at any other stage of the proceedings where such disclosure may be at issue.

2. This article shall also apply when a person who has been requested to give information or evidence has refused to do so or has referred the matter to the State on the ground that disclosure would prejudice the national security interests of a State and the State concerned confirms that it is of the opinion that disclosure would prejudice its national security interests.

3. Nothing in this article shall prejudice the requirements of confidentiality applicable underarticle 54, paragraph 3 (e) and (f), or the application of article 73.

4. If a State learns that information or documents of the State are being, or are likely to be, disclosed at any stage of the proceedings, and it is of the opinion that disclosure would prejudice its national security interests, that State shall have the right to intervene in order to obtain resolution of the issue in accordance with this article.

5. If, in the opinion of a State, disclosure of information would prejudice its national security interests, all reasonable steps will be taken by the State, acting in conjunction with the Prosecutor, the defence or the Pre-Trial Chamber or Trial Chamber, as the case may be, to seek to resolve the matter by cooperative means. Such steps may include:

   (a) Modification or clarification of the request;

   (b) A determination by the Court regarding the relevance of the information or evidence sought, or a determination as to whether the evidence, though relevant, could be or has been obtained from a source other than the requested State;

   (c) Obtaining the information or evidence from a different source or in a different form; or

   (d) Agreement on conditions under which the assistance could be provided including, among other things, providing summaries or redactions, limitations on disclosure, use of in camera or ex parte proceedings, or other protective measures permissible under the Statute and the Rules of Procedure and Evidence.

6. Once all reasonable steps have been taken to resolve the matter through cooperative means, and if the State considers that there are no means or conditions under which the information or documents could be provided or disclosed without prejudice to its national securityinterests, it shall so notify the Prosecutor or the Court of the specific reasons for its decision, unless a specific description of the reasons would itself necessarily result in such prejudice to the State'snational security interests.

7. Thereafter, if the Court determines that the evidence is relevant and necessary for the establishment of the guilt or innocence of the accused, the Court may undertake the following actions:

(a) Where disclosure of the information or document is sought pursuant to a request for cooperation under Part 9 or the circumstances described in paragraph 2, and the State has invoked the ground for refusal referred to in article 93, paragraph 4:

(i) The Court may, before making any conclusion referred to in subparagraph 7 (a) (ii), request further consultations for the purpose of considering the State's representations, which may include, as appropriate, hearings in camera and ex parte;

(ii) If the Court concludes that, by invoking the ground for refusal under article 93, paragraph 4, in the circumstances of the case, the requested State is not acting in accordance with its obligations under this Statute, the Court may refer the matter in accordance with article 87, paragraph 7, specifying the reasons for its conclusion; and

(iii) The Court may make such inference in the trial of the accused as to the existence or non-existence of a fact, as may be appropriate in the circumstances; or

(b) In all other circumstances:

(i) Order disclosure; or

(ii) To the extent it does not order disclosure, make such inference in the trial of the accused as to the existence or non-existence of a fact, as may be appropriate in the circumstances.

Article 73

Third-party information or documents

If a State Party is requested by the Court to provide a document or information in itscustody, possession or control, which was disclosed to it in confidence by a State, intergovernmental organization or international organization, it shall seek the consent of the originator to disclose that document or information. If the originator is a State Party, it shall either consent to disclosure of the information or document or undertake to resolve the issue of disclosure with the Court, subject to the provisions of article 72. If the originator is not a State Party and refuses to consent to disclosure, the requested State shall inform the Court that it isunable to provide the document or information because of a pre-existing obligation of confidentiality to the originator.

Article 74 Requirements for the decision

1. All the judges of the Trial Chamber shall be present at each stage of the trial and throughout their deliberations. The Presidency may, on a case-by-case basis, designate, as available, one or more alternate judges to be present at each stage of the trial and to replace a member of the Trial Chamber if that member is unable to continue attending.

2. The Trial Chamber's decision shall be based on its evaluation of the evidence and theentire proceedings. The decision shall not exceed the facts and circumstances described in the charges and any amendments to the charges. The Court may base its decision only on evidence submitted and discussed before it at the trial.

3. The judges shall attempt to achieve unanimity in their decision, failing which the decision shall be taken by a majority of the judges.

4. The deliberations of the Trial Chamber shall remain secret.

5. The decision shall be in writing and shall contain a full and reasoned statement of the Trial Chamber's findings on the evidence and conclusions. The Trial Chamber shall issue one decision. When there is no unanimity, the Trial Chamber's decision shall contain the views of the majority and the minority. The decision or a summary thereof shall be delivered in open court.

Article 75 Reparations to victims

1. The Court shall establish principles relating to reparations to, or in respect of, victims, including restitution, compensation and rehabilitation. On this basis, in its decision the Court may, either upon request or on its own motion in exceptional circumstances, determine the scope and extent of any damage, loss and injury to, or in respect of, victims and will state the principles on which it is acting.

2. The Court may make an order directly against a convicted person specifying appropriate reparations to, or in respect of, victims, including restitution, compensation and rehabilitation.

Where appropriate, the Court may order that the award for reparations be made throughthe Trust Fund provided for in article 79.

3. Before making an order under this article, the Court may invite and shall take account of representations from or on behalf of the convicted person, victims, other interested persons or interested States.

4. In exercising its power under this article, the Court may, after a person is convicted of acrime within the jurisdiction of the Court, determine whether, in order to give effect to an orderwhich it may make under this article, it is necessary to seek measures under article 93, paragraph 1.

5. A State Party shall give effect to a decision under this article as if the provisions of article 109 were applicable to this article.

6. Nothing in this article shall be interpreted as prejudicing the rights of victims under national or international law.

Article 76 Sentencing

1. In the event of a conviction, the Trial Chamber shall consider the appropriate sentence tobe imposed and shall take into account the evidence presented and submissions made during the trial that are relevant to the sentence.

2. Except where article 65 applies and before the completion of the trial, the Trial Chamber may on its own motion and shall, at the request of the Prosecutor or the accused, hold a furtherhearing to hear any additional evidence or submissions relevant to the sentence, in accordancewith the Rules of Procedure and Evidence.

3. Where paragraph 2 applies, any representations under article 75 shall be heard during the further hearing referred to in paragraph 2 and, if necessary, during any additional hearing.

4. The sentence shall be pronounced in public and, wherever possible, in the presence of the accused.

PART 7. PENALTIES

Article 77 Applicable penalties

1. Subject to article 110, the Court may impose one of the following penalties on a person convicted of a crime referred to in article 5 of this Statute:

(a) Imprisonment for a specified number of years, which may not exceed a maximum of 30 years; or

(b) A term of life imprisonment when justified by the extreme gravity of the crime and the individual circumstances of the convicted person.

2. In addition to imprisonment, the Court may order:

(a) A fine under the criteria provided for in the Rules of Procedure and Evidence;

(b) A forfeiture of proceeds, property and assets derived directly or indirectly from that crime, without prejudice to the rights of bona fide third parties.

Article 78 Determination of the sentence

1. In determining the sentence, the Court shall, in accordance with the Rules of Procedureand Evidence, take into account such factors as the gravity of the crime and the individual circumstances of the convicted person.
2. In imposing a sentence of imprisonment, the Court shall deduct the time, if any, previously spent in detention in accordance with an order of the Court. The Court may deduct any time otherwise spent in detention in connection with conduct underlying the crime.
3. When a person has been convicted of more than one crime, the Court shall pronounce a sentence for each crime and a joint sentence specifying the total period of imprisonment. This period shall be no less than the highest individual sentence pronounced and shall not exceed 30 years imprisonment or a sentence of life imprisonment in conformity with article 77, paragraph 1 (b).

Article 79 Trust Fund

1. A Trust Fund shall be established by decision of the Assembly of States Parties for thebenefit of victims of crimes within the jurisdiction of the Court, and of the families of such victims.
2. The Court may order money and other property collected through fines or forfeiture to be transferred, by order of the Court, to the Trust Fund.
3. The Trust Fund shall be managed according to criteria to be determined by the Assemblyof States Parties.

Article 80

Non-prejudice to national application of penalties and national laws

Nothing in this Part affects the application by States of penalties prescribed by theirnational law, nor the law of States which do not provide for penalties prescribed in this Part.

PART 8. APPEAL AND REVISION

Article 81

Appeal against decision of acquittal or conviction or against sentence

1. A decision under article 74 may be appealed in accordance with the Rules of Procedure and Evidence as follows:

(a) The Prosecutor may make an appeal on any of the following grounds:

(i) Procedural error,

(ii) Error of fact, or

(iii) Error of law;

(b) The convicted person, or the Prosecutor on that person's behalf, may make an appeal on any of the following grounds:

(i) Procedural error,

(ii) Error of fact,

(iii) Error of law, or

(iv) Any other ground that affects the fairness or reliability of the proceedings or decision.

2. (a) A sentence may be appealed, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence, by the Prosecutor or the convicted person on the ground of disproportion between thecrime and the sentence;

(b) If on an appeal against sentence the Court considers that there are grounds on which the conviction might be set aside, wholly or in part, it may invite the Prosecutor and the convicted person to submit grounds under article 81, paragraph 1 (a) or (b), and may render a decision on conviction in accordance with article 83;

(c) The same procedure applies when the Court, on an appeal against conviction only, considers that there are grounds to reduce the sentence under paragraph 2 (a).

3. (a) Unless the Trial Chamber orders otherwise, a convicted person shall remain incustody pending an appeal;

(b) When a convicted person's time in custody exceeds the sentence of imprisonment imposed, that person shall be released, except that if the Prosecutor is also appealing, the release may be subject to the conditions under subparagraph (c) below;

(c) In case of an acquittal, the accused shall be released immediately, subject to the following:

(i) Under exceptional circumstances, and having regard, inter alia, to the concrete risk of flight, the seriousness of the offence charged and the probability of success on appeal, the Trial Chamber, at the request of the Prosecutor, may maintain the detention of the person pending appeal;

(ii) A decision by the Trial Chamber under subparagraph (c) (i) may be appealed in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. Subject to the provisions of paragraph 3 (a) and (b), execution of the decision or sentence shall be suspended during the period allowed for appeal and for the duration of the appeal proceedings.

Article 82

Appeal against other decisions

1. Either party may appeal any of the following decisions in accordance with the Rules of Procedure and Evidence:

   (a) A decision with respect to jurisdiction or admissibility;

   (b) A decision granting or denying release of the person being investigated or prosecuted;

   (c) A decision of the Pre-Trial Chamber to act on its own initiative under article 56, paragraph 3;

   (d) A decision that involves an issue that would significantly affect the fair and expeditious conduct of the proceedings or the outcome of the trial, and for which, in the opinion of the Pre-Trial or Trial Chamber, an immediate resolution by the Appeals Chamber may materially advance the proceedings.

2. A decision of the Pre-Trial Chamber under article 57, paragraph 3 (d), may be appealed against by the State concerned or by the Prosecutor, with the leave of the Pre-Trial Chamber. The appeal shall be heard on an expedited basis.

3. An appeal shall not of itself have suspensive effect unless the Appeals Chamber so orders,upon request, in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

4. A legal representative of the victims, the convicted person or a bona fide owner of property adversely affected by an order under article 75 may appeal against the order for reparations, as provided in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 83 Proceedings on appeal

1. For the purposes of proceedings under article 81 and this article, the Appeals Chamber shall have all the powers of the Trial Chamber.

2. If the Appeals Chamber finds that the proceedings appealed from were unfair in a way thataffected the reliability of the decision or sentence, or that the decision or sentence appealed from was materially affected by error of fact or law or procedural error, it may:

   (a) Reverse or amend the decision or sentence; or

   (b) Order a new trial before a different Trial Chamber.

For these purposes, the Appeals Chamber may remand a factual issue to the original TrialChamber for it to determine the issue and to report back accordingly, or may itself call evidence to determine the issue. When the decision or sentence has been appealed only by the person convicted, or the Prosecutor on that person's behalf, it cannot be amended to his or her detriment.

3. If in an appeal against sentence the Appeals Chamber finds that the sentence is disproportionate to the crime, it may vary the sentence in accordance with Part 7.

4. The judgement of the Appeals Chamber shall be taken by a majority of the judges andshall be delivered in open court. The judgement shall state the reasons on which it is based. Whenthere is no unanimity, the judgement of the Appeals Chamber shall contain the views of the majority and the minority, but a judge may deliver a separate or dissenting opinion on a question of law.

5. The Appeals Chamber may deliver its judgement in the absence of the person acquitted or convicted.

Article 84

Revision of conviction or sentence

1. The convicted person or, after death, spouses, children, parents or one person alive at thetime of the accused's death who has been given express written instructions from the accused tobring such a claim, or the Prosecutor on the person's behalf, may apply to the Appeals Chamber torevise the final judgement of conviction or sentence on the grounds that:

   (a) New evidence has been discovered that:

      (i) Was not available at the time of trial, and such unavailability was not wholly or partially attributable to the party making application; and

      (ii) Is sufficiently important that had it been proved at trial it would have been likely to have resulted in a different verdict;

   (b) It has been newly discovered that decisive evidence, taken into account at trial and upon which the conviction depends, was false, forged or falsified;

   (c) One or more of the judges who participated in conviction or confirmation of the charges has committed, in that case, an act of serious misconduct or serious breach of duty of sufficient gravity to justify the removal of that judge or those judges from office under article 46.

2. The Appeals Chamber shall reject the application if it considers it to be unfounded. If it determines that the application is meritorious, it may, as appropriate:

   (a) Reconvene the original Trial Chamber;

   (b) Constitute a new Trial Chamber; or

   (c) Retain jurisdiction over the matter,

with a view to, after hearing the parties in the manner set forth in the Rules of Procedure andEvidence, arriving at a determination on whether the judgement should be revised.

Article 85

Compensation to an arrested or convicted person

1. Anyone who has been the victim of unlawful arrest or detention shall have an enforceableright to compensation.

2. When a person has by a final decision been convicted of a criminal offence, and when subsequently his or her conviction has been reversed on the ground that a new or newly discovered fact shows conclusively that there has been a miscarriage of justice, the person who has suffered punishment as a result of such conviction shall be compensated according to law, unless it is proved that the non-disclosure of the unknown fact in time is wholly or partly attributable to him or her.

3. In exceptional circumstances, where the Court finds conclusive facts showing that therehas been a grave and manifest miscarriage of justice, it may in its discretion award compensation, according to the criteria provided in the Rules of Procedure and Evidence, to a person who has been released from detention following a final decision of acquittal or a termination of the proceedings for that reason.

PART 9. INTERNATIONAL COOPERATION AND JUDICIAL ASSISTANCE

Article 86

General obligation to cooperate

States Parties shall, in accordance with the provisions of this Statute, cooperate fully withthe Court in its investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court.

Article 87

Requests for cooperation: general provisions

1. (a) The Court shall have the authority to make requests to States Parties for cooperation. The requests shall be transmitted through the diplomatic channel or any other appropriate channel as may be designated by each State Party upon ratification, acceptance, approval or accession.

Subsequent changes to the designation shall be made by each State Party in accordancewith the Rules of Procedure and Evidence.

(b) When appropriate, without prejudice to the provisions of subparagraph (a), requests may also be transmitted through the International Criminal Police Organization or any appropriate regional organization.

2. Requests for cooperation and any documents supporting the request shall either be in or be accompanied by a translation into an official language of the requested State or one of the working languages of the Court, in accordance with the choice made by that State upon ratification, acceptance, approval or accession.

Subsequent changes to this choice shall be made in accordance with the Rules ofProcedure and Evidence.

3. The requested State shall keep confidential a request for cooperation and any documents supporting the request, except to the extent that the disclosure is necessary for execution of the request.

4. In relation to any request for assistance presented under this Part, the Court may take such measures, including measures related to the protection of information, as may be necessary to ensure the safety or physical or psychological well-being of any victims, potential witnesses and their families. The Court may request that any information that is made available under this Part shall be provided and handled in a manner that protects the safety and physical or psychological well-being of any victims, potential witnesses and their families.

5. (a) The Court may invite any State not party to this Statute to provide assistance under this Part on the basis of an ad hoc arrangement, an agreement with such State or any other appropriate basis.

(b) Where a State not party to this Statute, which has entered into an ad hoc arrangement or an agreement with the Court, fails to cooperate with requests pursuant to any sucharrangement or agreement, the Court may so inform the Assembly of States Parties or, where theSecurity Council referred the matter to the Court, the Security Council.

6. The Court may ask any intergovernmental organization to provide information or documents. The Court may also ask for other forms of cooperation and assistance which may be agreed upon with such an organization and which are in accordance with its competence or mandate.

7. Where a State Party fails to comply with a request to cooperate by the Court contrary tothe provisions of this Statute, thereby preventing the Court from exercising its functions and powers under this Statute, the Court may make a finding to that effect and refer the matter to the

Assembly of States Parties or, where the Security Council referred the matter to the Court, to the Security Council.

Article 88

Availability of procedures under national law

States Parties shall ensure that there are procedures available under their national law forall of the forms of cooperation which are specified under this Part.

Article 89

Surrender of persons to the Court

1. The Court may transmit a request for the arrest and surrender of a person, together with the material supporting the request outlined in article 91, to any State on the territory of which that person may be found and shall request the cooperation of that State in the arrest and surrender of such a person. States Parties shall, in accordance with the provisions of this Part and the procedure under their national law, comply with requests for arrest and surrender.

2. Where the person sought for surrender brings a challenge before a national court on thebasis of the principle of ne bis in idem as provided in article 20, the requested State shall immediately consult with the Court to determine if there has been a relevant ruling on admissibility. If the case is admissible, the requested State shall proceed with the execution of therequest. If an admissibility ruling is pending, the requested State may postpone the execution ofthe request for surrender of the person until the Court makes a determination on admissibility.

3. (a) A State Party shall authorize, in accordance with its national procedural law, transportation through its territory of a person being surrendered to the Court by another State, except where transit through that State would impede or delay the surrender.

(b) A request by the Court for transit shall be transmitted in accordance with article 87. The request for transit shall contain:

(i) A description of the person being transported;

(ii) A brief statement of the facts of the case and their legal characterization; and

(iii) The warrant for arrest and surrender;

(c) A person being transported shall be detained in custody during the period of transit;

(d) No authorization is required if the person is transported by air and no landing is scheduled on the territory of the transit State;

(e) If an unscheduled landing occurs on the territory of the transit State, that State may require a request for transit from the Court as provided for in subparagraph (b). The transit State shall detain the person being transported until the request for transit is received and the transit is effected, provided that detention for purposes of this subparagraph may not be extended beyond 96 hours from the unscheduled landing unless the request is received within that time.

4. If the person sought is being proceeded against or is serving a sentence in the requestedState for a crime different from that for which surrender to the Court is sought, the requested State,after making its decision to grant the request, shall consult with the Court.

Article 90 Competing requests

1. A State Party which receives a request from the Court for the surrender of a person underarticle 89 shall, if it also receives a request from any other State for the extradition of the same

person for the same conduct which forms the basis of the crime for which the Court seeks the person's surrender, notify the Court and the requesting State of that fact.

2. Where the requesting State is a State Party, the requested State shall give priority to therequest from the Court if:

(a) The Court has, pursuant to article 18 or 19, made a determination that the case in respect of which surrender is sought is admissible and that determination takes into account the investigation or prosecution conducted by the requesting State in respect of its request for extradition; or

(b) The Court makes the determination described in subparagraph (a) pursuant to the requested State's notification under paragraph 1.

3. Where a determination under paragraph 2 (a) has not been made, the requested State may,at its discretion, pending the determination of the Court under paragraph 2 (b), proceed to deal with the request for extradition from the requesting State but shall not extradite the person until the Court has determined that the case is inadmissible. The Court's determination shall be made on an expedited basis.

4. If the requesting State is a State not Party to this Statute the requested State, if it is notunder an international obligation to extradite the person to the requesting State, shall give priorityto the request for surrender from the Court, if the Court has determined that the case is admissible.

5. Where a case under paragraph 4 has not been determined to be admissible by the Curt, the requested State may, at its discretion, proceed to deal with the request for extradition from the requesting State.

6. In cases where paragraph 4 applies except that the requested State is under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State not Party to this Statute, the requested State shall determine whether to surrender the person to the Court or extradite the person to the requesting State. In making its decision, the requested State shall consider all the relevant factors, including but not limited to:

(a) The respective dates of the requests;

(b) The interests of the requesting State including, where relevant, whether the crime was committed in its territory and the nationality of the victims and of the person sought; and

(c) The possibility of subsequent surrender between the Court and the requesting State.

7. Where a State Party which receives a request from the Court for the surrender of a personalso receives a request from any State for the extradition of the same person for conduct other thanthat which constitutes the crime for which the Court seeks the person's surrender:

(a) The requested State shall, if it is not under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State, give priority to the request from the Court;

(b) The requested State shall, if it is under an existing international obligation to extradite the person to the requesting State, determine whether to surrender the person to the Court or to extradite the person to the requesting State. In making its decision, the requested State shall consider all the relevant factors, including but not limited to those set out in paragraph 6, but shall give special consideration to the relative nature and gravity of the conduct in question.

8. Where pursuant to a notification under this article, the Court has determined a case to be inadmissible, and subsequently extradition to the requesting State is refused, the requested State shall notify the Court of this decision.

Article 91

Contents of request for arrest and surrender

1. A request for arrest and surrender shall be made in writing. In urgent cases, a request maybe made by any medium capable of delivering a written record, provided that the request shall be confirmed through the channel provided for in article 87, paragraph 1 (a).

2. In the case of a request for the arrest and surrender of a person for whom a warrant ofarrest has been issued by the Pre-Trial Chamber under article 58, the request shall contain or be supported by:

(a) Information describing the person sought, sufficient to identify the person, and information as to that person's probable location;

(b) A copy of the warrant of arrest; and

(c) Such documents, statements or information as may be necessary to meet the requirements for the surrender process in the requested State, except that those requirements should not be more burdensome than those applicable to requests for extradition pursuant to treaties or arrangements between the requested State and other States and should, if possible, be less burdensome, taking into account the distinct nature of the Court.

3. In the case of a request for the arrest and surrender of a person already convicted, therequest shall contain or be supported by:

(a) A copy of any warrant of arrest for that person;

(b) A copy of the judgement of conviction;

(c) Information to demonstrate that the person sought is the one referred to in the judgement of conviction; and

(d) If the person sought has been sentenced, a copy of the sentence imposed and, in the case of a sentence for imprisonment, a statement of any time already served and the time remaining to be served.

4. Upon the request of the Court, a State Party shall consult with the Court, either generallyor with respect to a specific matter, regarding any requirements under its national law that mayapply under paragraph 2 (c). During the consultations, the State Party shall advise the Court of the specific requirements of its national law.

Article 92 Provisional arrest

1. In urgent cases, the Court may request the provisional arrest of the person sought, pending presentation of the request for surrender and the documents supporting the request as specified in article 91.

2. The request for provisional arrest shall be made by any medium capable of delivering awritten record and shall contain:

(a) Information describing the person sought, sufficient to identify the person, and information as to that person's probable location;

(b) A concise statement of the crimes for which the person's arrest is sought and of the facts which are alleged to constitute those crimes, including, where possible, the date and location of the crime;

(c) A statement of the existence of a warrant of arrest or a judgement of conviction against the person sought; and

(d) A statement that a request for surrender of the person sought will follow.

3. A person who is provisionally arrested may be released from custody if the requested Statehas not received the request for surrender and the documents supporting the request as specified inarticle 91 within the time limits specified in the Rules of Procedure and Evidence. However, the person may consent to surrender before the expiration of this period if permitted by the law of the requested State. In such a case, the requested State shall proceed to surrender the person to the Court as soon as possible.

4. The fact that the person sought has been released from custody pursuant to paragraph 3 shall not prejudice the subsequent arrest and surrender of that person if the request for surrenderand the documents supporting the request are delivered at a later date.

Article 93

Other forms of cooperation

1. States Parties shall, in accordance with the provisions of this Part and under procedures ofnational law, comply with requests by the Court to provide the following assistance in relation to investigations or prosecutions:

(a) The identification and whereabouts of persons or the location of items;

(b) The taking of evidence, including testimony under oath, and the production of evidence, including expert opinions and reports necessary to the Court;

(c) The questioning of any person being investigated or prosecuted;

(d) The service of documents, including judicial documents;

(e) Facilitating the voluntary appearance of persons as witnesses or experts before the Court;

(f) The temporary transfer of persons as provided in paragraph 7;

(g) The examination of places or sites, including the exhumation and examination of grave sites;

(h) The execution of searches and seizures;

(i) The provision of records and documents, including official records and documents;

(j) The protection of victims and witnesses and the preservation of evidence;

(k) The identification, tracing and freezing or seizure of proceeds, property and assets and instrumentalities of crimes for the purpose of eventual forfeiture, without prejudice to the rights of bona fide third parties; and

(l) Any other type of assistance which is not prohibited by the law of the requested State, with a view to facilitating the investigation and prosecution of crimes within the jurisdiction of the Court.

2. The Court shall have the authority to provide an assurance to a witness or an expert appearing before the Court that he or she will not be prosecuted, detained or subjected to any restriction of personal freedom by the Court in respect of any act or omission that preceded the departure of that person from the requested State.

3. Where execution of a particular measure of assistance detailed in a request presentedunder paragraph 1, is prohibited in the requested State on the basis of an existing fundamental legal principle of general application, the requested State shall promptly consult with the Court to try to resolve the matter. In the consultations, consideration should be given to whether the assistance can be rendered in another manner or subject to conditions. If after consultations the matter cannot be resolved, the Court shall modify the request as necessary.

4. In accordance with article 72, a State Party may deny a request for assistance, in whole or in part, only if the request concerns the production of any documents or disclosure of evidence which relates to its national security.

5. Before denying a request for assistance under paragraph 1 (l), the requested State shall consider whether the assistance can be provided subject to specified conditions, or whether the assistance can be provided at a later date or in an alternative manner, provided that if the Court or the Prosecutor accepts the assistance subject to conditions, the Court or the Prosecutor shall abide by them.

6. If a request for assistance is denied, the requested State Party shall promptly inform the Court or the Prosecutor of the reasons for such denial.

7. (a) The Court may request the temporary transfer of a person in custody for purposes of identification or for obtaining testimony or other assistance. The person may be transferred if the following conditions are fulfilled:

(i) The person freely gives his or her informed consent to the transfer; and

(ii) The requested State agrees to the transfer, subject to such conditions as that State and the Court may agree.

(b) The person being transferred shall remain in custody. When the purposes of the transfer have been fulfilled, the Court shall return the person without delay to the requested State.

8. (a) The Court shall ensure the confidentiality of documents and information, except as required for the investigation and proceedings described in the request.

(b) The requested State may, when necessary, transmit documents or information to the Prosecutor on a confidential basis. The Prosecutor may then use them solely for the purpose of generating new evidence.

(c) The requested State may, on its own motion or at the request of the Prosecutor, subsequently consent to the disclosure of such documents or information. They may then be used as evidence pursuant to the provisions of Parts 5 and 6 and in accordance with the Rules of Procedure and Evidence.

9. (a) (i) In the event that a State Party receives competing requests, other than for surrender or extradition, from the Court and from another State pursuant to an international obligation, the State Party shall endeavour, in consultation with the Court and the other State, to meet both requests, if necessary by postponing or attaching conditions to one or the other request.

(ii) Failing that, competing requests shall be resolved in accordance with the principles established in article 90.

(b) Where, however, the request from the Court concerns information, property or persons which are subject to the control of a third State or an international organization by virtue of an international agreement, the requested States shall so inform the Court and the Court shall direct its request to the third State or international organization.

10. (a) The Court may, upon request, cooperate with and provide assistance to a State Party conducting an investigation into or trial in respect of conduct which constitutes a crime within the jurisdiction of the Court or which constitutes a serious crime under the national law of the requesting State.

(b) (i) The assistance provided under subparagraph (a) shall include, <u>inter alia</u>:

a. The transmission of statements, documents or other types of evidence obtained in the course of an investigation or a trial conducted by the Court; and

b. The questioning of any person detained by order of the Court;

(ii) In the case of assistance under subparagraph (b) (i) a:

a. If the documents or other types of evidence have been obtained with the assistance of a State, such transmission shall require the consent of that State;

b. If the statements, documents or other types of evidence have been provided by a witness or expert, such transmission shall be subject to the provisions of article 68.

(c) The Court may, under the conditions set out in this paragraph, grant a request for assistance under this paragraph from a State which is not a Party to this Statute.

Article 94

Postponement of execution of a request in respectof ongoing investigation or prosecution

1. If the immediate execution of a request would interfere with an ongoing investigation or prosecution of a case different from that to which the request relates, the requested State may postpone the execution of the request for a period of time agreed upon with the Court. However, the postponement shall be no longer than is necessary to complete the relevant investigation or prosecution in the requested State. Before making a decision to postpone, the requested State should consider whether the assistance may be immediately provided subject to certain conditions.

2. If a decision to postpone is taken pursuant to paragraph 1, the Prosecutor may, however, seek measures to preserve evidence, pursuant to article 93, paragraph 1 (j).

Article 95

Postponement of execution of a request in respect of an admissibility challenge

Where there is an admissibility challenge under consideration by the Court pursuant toarticle 18 or 19, the requested State may postpone the execution of a request under this Part pending a determination by the Court, unless the Court has specifically ordered that the Prosecutor may pursue the collection of such evidence pursuant to article 18 or 19.

Article 96

Contents of request for other forms of assistance under article 93

1. A request for other forms of assistance referred to in article 93 shall be made in writing. In urgent cases, a request may be made by any medium capable of delivering a written record, provided that the request shall be confirmed through the channel provided for in article 87, paragraph 1 (a).

2. The request shall, as applicable, contain or be supported by the following:

(a) A concise statement of the purpose of the request and the assistance sought, including the legal basis and the grounds for the request;

(b) As much detailed information as possible about the location or identification of any person or place that must be found or identified in order for the assistance sought to be provided;

(c) A concise statement of the essential facts underlying the request;

(d) The reasons for and details of any procedure or requirement to be followed;

(e) Such information as may be required under the law of the requested State in order to execute the request; and

(f) Any other information relevant in order for the assistance sought to be provided.

3. Upon the request of the Court, a State Party shall consult with the Court, either generallyor with respect to a specific matter, regarding any requirements under its national law that mayapply under paragraph 2 (e). During the consultations, the State Party shall advise the Court of the specific requirements of its national law.

4. The provisions of this article shall, where applicable, also apply in respect of a request for assistance made to the Court.

Article 97 Consultations

Where a State Party receives a request under this Part in relation to which it identifiesproblems which may impede or prevent the execution of the request, that State shall consult withthe Court without delay in order to resolve the matter. Such problems may include, inter alia:

(a) Insufficient information to execute the request;

(b) In the case of a request for surrender, the fact that despite best efforts, the person sought cannot be located or that the investigation conducted has determined that the person in the requested State is clearly not the person named in the warrant; or

(c) The fact that execution of the request in its current form would require the requested State to breach a pre-existing treaty obligation undertaken with respect to another State.

Article 98

Cooperation with respect to waiver of immunity and consent to surrender

1. The Court may not proceed with a request for surrender or assistance which would require the requested State to act inconsistently with its obligations under international law with respect tothe State or diplomatic immunity of a person or property of a third State, unless the Court can first obtain the cooperation of that third State for the waiver of the immunity.

2. The Court may not proceed with a request for surrender which would require the requested State to act inconsistently with its obligations under international agreements pursuant towhich the consent of a sending State is required to surrender a person of that State to the Court, unless the Court can first obtain the cooperation of the sending State for the giving of consent forthe surrender.

Article 99

Execution of requests under articles 93 and 96

1. Requests for assistance shall be executed in accordance with the relevant procedure underthe law of the requested State and, unless prohibited by such law, in the manner specified in therequest, including following any procedure outlined therein or permitting persons specified in therequest to be present at and assist in the execution process.

2. In the case of an urgent request, the documents or evidence produced in response shall, atthe request of the Court, be sent urgently.

3. Replies from the requested State shall be transmitted in their original language and form.

4. Without prejudice to other articles in this Part, where it is necessary for the successful execution of a request which can be executed without any compulsory measures, including specifically the interview of or taking evidence from a person on a voluntary basis, including doing so without the presence of the authorities of the requested State Party if it is essential for the

request to be executed, and the examination without modification of a public site or other publicplace, the Prosecutor may execute such request directly on the territory of a State as follows:

(a) When the State Party requested is a State on the territory of which the crime is alleged to have been committed, and there has been a determination of admissibility pursuant to article 18 or 19, the Prosecutor may directly execute such request following all possible consultations with the requested State Party;

(b) In other cases, the Prosecutor may execute such request following consultations with the requested State Party and subject to any reasonable conditions or concerns raised by that State Party. Where the requested State Party identifies problems with the execution of a request pursuant to this subparagraph it shall, without delay, consult with the Court to resolve the matter.

5. Provisions allowing a person heard or examined by the Court under article 72 to invoke restrictions designed to prevent disclosure of confidential information connected with national security shall also apply to the execution of requests for assistance under this article.

<u>Article 100Costs</u>

1. The ordinary costs for execution of requests in the territory of the requested State shall beborne by that State, except for the following, which shall be borne by the Court:

(a) Costs associated with the travel and security of witnesses and experts or the transfer under article 93 of persons in custody;

(b) Costs of translation, interpretation and transcription;

(c) Travel and subsistence costs of the judges, the Prosecutor, the Deputy Prosecutors, the Registrar, the Deputy Registrar and staff of any organ of the Court;

(d) Costs of any expert opinion or report requested by the Court;

(e) Costs associated with the transport of a person being surrendered to the Court by a custodial State; and

(f) Following consultations, any extraordinary costs that may result from the execution of a request.

2. The provisions of paragraph 1 shall, as appropriate, apply to requests from States Parties to the Court. In that case, the Court shall bear the ordinary costs of execution.

<u>Article 101</u> <u>Rule of speciality</u>

1. A person surrendered to the Court under this Statute shall not be proceeded against, punished or detained for any conduct committed prior to surrender, other than the conduct or course of conduct which forms the basis of the crimes for which that person has been surrendered.

2. The Court may request a waiver of the requirements of paragraph 1 from the State which surrendered the person to the Court and, if necessary, the Court shall provide additional information in accordance with article 91. States Parties shall have the authority to provide a waiver to the Court and should endeavour to do so.

<u>Article 102</u> <u>Use of terms</u>

For the purposes of this Statute:

(a) “surrender” means the delivering up of a person by a State to the Court, pursuant to this Statute.

(b) "extradition" means the delivering up of a person by one State to another as provided by treaty, convention or national legislation.

PART 10. ENFORCEMENT

Article 103

Role of States in enforcement of sentences of imprisonment

1. (a) A sentence of imprisonment shall be served in a State designated by the Court from a list of States which have indicated to the Court their willingness to accept sentenced persons.

(b) At the time of declaring its willingness to accept sentenced persons, a State may attach conditions to its acceptance as agreed by the Court and in accordance with this Part.

(c) A State designated in a particular case shall promptly inform the Court whether it accepts the Court's designation.

2. (a) The State of enforcement shall notify the Court of any circumstances, including the exercise of any conditions agreed under paragraph 1, which could materially affect the terms or extent of the imprisonment. The Court shall be given at least 45 days' notice of any such known or foreseeable circumstances. During this period, the State of enforcement shall take no action that might prejudice its obligations under article 110.

(b) Where the Court cannot agree to the circumstances referred to in subparagraph (a), it shall notify the State of enforcement and proceed in accordance with article 104, paragraph 1.

3. In exercising its discretion to make a designation under paragraph 1, the Court shall take into account the following:

(a) The principle that States Parties should share the responsibility for enforcing sentences of imprisonment, in accordance with principles of equitable distribution, as provided in the Rules of Procedure and Evidence;

(b) The application of widely accepted international treaty standards governing the treatment of prisoners;

(c) The views of the sentenced person;

(d) The nationality of the sentenced person;

(e) Such other factors regarding the circumstances of the crime or the person sentenced, or the effective enforcement of the sentence, as may be appropriate in designating the State of enforcement.

4. If no State is designated under paragraph 1, the sentence of imprisonment shall be served in a prison facility made available by the host State, in accordance with the conditions set out in the headquarters agreement referred to in article 3, paragraph 2. In such a case, the costs arising out of the enforcement of a sentence of imprisonment shall be borne by the Court.

Article 104

Change in designation of State of enforcement

1. The Court may, at any time, decide to transfer a sentenced person to a prison of another State.

2. A sentenced person may, at any time, apply to the Court to be transferred from the State of enforcement.

Article 105

Enforcement of the sentence

1. Subject to conditions which a State may have specified in accordance with article 103, paragraph 1 (b), the sentence of imprisonment shall be binding on the States Parties, which shall inno case modify it.

2. The Court alone shall have the right to decide any application for appeal and revision. TheState of enforcement shall not impede the making of any such application by a sentenced person.

Article 106

Supervision of enforcement of sentences and conditions of imprisonment

1. The enforcement of a sentence of imprisonment shall be subject to the supervision of theCourt and shall be consistent with widely accepted international treaty standards governing treatment of prisoners.

2. The conditions of imprisonment shall be governed by the law of the State of enforcementand shall be consistent with widely accepted international treaty standards governing treatment of prisoners; in no case shall such conditions be more or less favourable than those available to prisoners convicted of similar offences in the State of enforcement.

3. Communications between a sentenced person and the Court shall be unimpeded and confidential.

Article 107

Transfer of the person upon completion of sentence

1. Following completion of the sentence, a person who is not a national of the State of enforcement may, in accordance with the law of the State of enforcement, be transferred to a State which is obliged to receive him or her, or to another State which agrees to receive him or her, taking into account any wishes of the person to be transferred to that State, unless the State of enforcement authorizes the person to remain in its territory.

2. If no State bears the costs arising out of transferring the person to another State pursuant to paragraph 1, such costs shall be borne by the Court.

3. Subject to the provisions of article 108, the State of enforcement may also, in accordance with its national law, extradite or otherwise surrender the person to a State which has requested the extradition or surrender of the person for purposes of trial or enforcement of a sentence.

Article 108

Limitation on the prosecution or punishment of other offences

1. A sentenced person in the custody of the State of enforcement shall not be subject to prosecution or punishment or to extradition to a third State for any conduct engaged in prior to that person's delivery to the State of enforcement, unless such prosecution, punishment or extradition has been approved by the Court at the request of the State of enforcement.

2. The Court shall decide the matter after having heard the views of the sentenced person.

3. Paragraph 1 shall cease to apply if the sentenced person remains voluntarily for more than30 days in the territory of the State of enforcement after having served the full sentence imposed by the Court, or returns to the territory of that State after having left it.

Article 109

Enforcement of fines and forfeiture measures

1. States Parties shall give effect to fines or forfeitures ordered by the Court under Part 7, without prejudice to the rights of bona fide third parties, and in accordance with the procedure oftheir national law.

2. If a State Party is unable to give effect to an order for forfeiture, it shall take measures torecover the value of the proceeds, property or assets ordered by the Court to be forfeited, without prejudice to the rights of bona fide third parties.

3. Property, or the proceeds of the sale of real property or, where appropriate, the sale of other property, which is obtained by a State Party as a result of its enforcement of a judgement of the Court shall be transferred to the Court.

Article 110

Review by the Court concerning reduction of sentence

1. The State of enforcement shall not release the person before expiry of the sentence pronounced by the Court.

2. The Court alone shall have the right to decide any reduction of sentence, and shall rule onthe matter after having heard the person.

3. When the person has served two thirds of the sentence, or 25 years in the case of life imprisonment, the Court shall review the sentence to determine whether it should be reduced. Such a review shall not be conducted before that time.

4. In its review under paragraph 3, the Court may reduce the sentence if it finds that one or more of the following factors are present:

(a) The early and continuing willingness of the person to cooperate with the Court in its investigations and prosecutions;

(b) The voluntary assistance of the person in enabling the enforcement of the judgements and orders of the Court in other cases, and in particular providing assistance in locating assets subject to orders of fine, forfeiture or reparation which may be used for the benefit of victims; or

(c) Other factors establishing a clear and significant change of circumstances sufficient to justify the reduction of sentence, as provided in the Rules of Procedure and Evidence.

5. If the Court determines in its initial review under paragraph 3 that it is not appropriate to reduce the sentence, it shall thereafter review the question of reduction of sentence at such intervals and applying such criteria as provided for in the Rules of Procedure and Evidence.

Article 111Escape

If a convicted person escapes from custody and flees the State of enforcement, that Statemay, after consultation with the Court, request the person's surrender from the State in which the person is located pursuant to existing bilateral or multilateral arrangements, or may request that the Court seek the person's surrender, in accordance with Part 9. It may direct that the person bedelivered to the State in which he or she was serving the sentence or to another State designatedby the Court.

PART 11. ASSEMBLY OF STATES PARTIES

Article 112 Assembly of States Parties

1. An Assembly of States Parties to this Statute is hereby established. Each State Party shall have one representative in the Assembly who may be accompanied by alternates and advisers. Other States which have signed this Statute or the Final Act may be observers in the Assembly.

2. The Assembly shall:

(a) Consider and adopt, as appropriate, recommendations of the Preparatory Commission;

(b) Provide management oversight to the Presidency, the Prosecutor and the Registrar regarding the administration of the Court;

(c) Consider the reports and activities of the Bureau established under paragraph 3 and take appropriate action in regard thereto;

(d) Consider and decide the budget for the Court;

(e) Decide whether to alter, in accordance with article 36, the number of judges;

(f) Consider pursuant to article 87, paragraphs 5 and 7, any question relating to non-cooperation;

(g) Perform any other function consistent with this Statute or the Rules of Procedure and Evidence.

3. (a) The Assembly shall have a Bureau consisting of a President, two Vice-Presidents and 18 members elected by the Assembly for three-year terms.

(b) The Bureau shall have a representative character, taking into account, in particular, equitable geographical distribution and the adequate representation of the principal legal systems of the world.

(c) The Bureau shall meet as often as necessary, but at least once a year. It shall assist the Assembly in the discharge of its responsibilities.

4. The Assembly may establish such subsidiary bodies as may be necessary, including an independent oversight mechanism for inspection, evaluation and investigation of the Court, in order to enhance its efficiency and economy.

5. The President of the Court, the Prosecutor and the Registrar or their representatives may participate, as appropriate, in meetings of the Assembly and of the Bureau.

6. The Assembly shall meet at the seat of the Court or at the Headquarters of the United Nations once a year and, when circumstances so require, hold special sessions. Except as otherwise specified in this Statute, special sessions shall be convened by the Bureau on its own initiative or at the request of one third of the States Parties.

7. Each State Party shall have one vote. Every effort shall be made to reach decisions by consensus in the Assembly and in the Bureau. If consensus cannot be reached, except as otherwise provided in the Statute:

(a) Decisions on matters of substance must be approved by a two-thirds majority of those present and voting provided that an absolute majority of States Parties constitutes the quorum for voting;

(b) Decisions on matters of procedure shall be taken by a simple majority of States Parties present and voting.

8. A State Party which is in arrears in the payment of its financial contributions towards the costs of the Court shall have no vote in the Assembly and in the Bureau if the amount of its arrears equals or exceeds the amount of the contributions due from it for the preceding two full years. The Assembly may, nevertheless, permit such a State Party to vote in the Assembly and in the Bureau if it is satisfied that the failure to pay is due to conditions beyond the control of the State Party.

9. The Assembly shall adopt its own rules of procedure.

10. The official and working languages of the Assembly shall be those of the General Assembly of the United Nations.

PART 12. FINANCING

Article 113 Financial Regulations

Except as otherwise specifically provided, all financial matters related to the Court and themeetings of the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, shall begoverned by this Statute and the Financial Regulations and Rules adopted by the Assembly ofStates Parties.

Article 114 Payment of expenses

Expenses of the Court and the Assembly of States Parties, including its Bureau and subsidiary bodies, shall be paid from the funds of the Court.

Article 115

Funds of the Court and of the Assembly of States Parties

The expenses of the Court and the Assembly of States Parties, including its Bureau andsubsidiary bodies, as provided for in the budget decided by the Assembly of States Parties, shallbe provided by the following sources:

(a) Assessed contributions made by States Parties;

(b) Funds provided by the United Nations, subject to the approval of the General Assembly, in particular in relation to the expenses incurred due to referrals by the Security Council.

Article 116 Voluntary contributions

Without prejudice to article 115, the Court may receive and utilize, as additional funds, voluntary contributions from Governments, international organizations, individuals, corporationsand other entities, in accordance with relevant criteria adopted by the Assembly of States Parties.

Article 117 Assessment of contributions

The contributions of States Parties shall be assessed in accordance with an agreed scale ofassessment, based on the scale adopted by the United Nations for its regular budget and adjustedin accordance with the principles on which that scale is based.

Article 118

Annual audit

The records, books and accounts of the Court, including its annual financial statements,shall be audited annually by an independent auditor.

PART 13. FINAL CLAUSES

Article 119 Settlement of disputes

1. Any dispute concerning the judicial functions of the Court shall be settled by the decision of the Court.

2. Any other dispute between two or more States Parties relating to the interpretation orapplication of this Statute which is not settled through negotiations within three months of theircommencement shall be referred to the Assembly of States Parties. The Assembly may itself seekto settle the dispute or may make recommendations on further means of settlement of the dispute, including referral to the International Court of Justice in conformity with the Statute of that Court.

Article 120 Reservations

No reservations may be made to this Statute.

Article 121 Amendments

1. After the expiry of seven years from the entry into force of this Statute, any State Party may propose amendments thereto. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations, who shall promptly circulate it to all States Parties.

2. No sooner than three months from the date of notification, the Assembly of States Parties, at its next meeting, shall, by a majority of those present and voting, decide whether to take up the proposal. The Assembly may deal with the proposal directly or convene a Review Conference if the issue involved so warrants.

3. The adoption of an amendment at a meeting of the Assembly of States Parties or at a Review Conference on which consensus cannot be reached shall require a two-thirds majority of States Parties.

4. Except as provided in paragraph 5, an amendment shall enter into force for all States Parties one year after instruments of ratification or acceptance have been deposited with the Secretary-General of the United Nations by seven-eighths of them.

5. Any amendment to articles 5, 6, 7 and 8 of this Statute shall enter into force for those States Parties which have accepted the amendment one year after the deposit of their instruments of ratification or acceptance. In respect of a State Party which has not accepted the amendment, the Court shall not exercise its jurisdiction regarding a crime covered by the amendment when committed by that State Party's nationals or on its territory.

6. If an amendment has been accepted by seven-eighths of States Parties in accordance with paragraph 4, any State Party which has not accepted the amendment may withdraw from this Statute with immediate effect, notwithstanding article 127, paragraph 1, but subject to article 127, paragraph 2, by giving notice no later than one year after the entry into force of such amendment.

7. The Secretary-General of the United Nations shall circulate to all States Parties any amendment adopted at a meeting of the Assembly of States Parties or at a Review Conference.

Article 122

Amendments to provisions of an institutional nature

1. Amendments to provisions of this Statute which are of an exclusively institutional nature, namely, article 35, article 36, paragraphs 8 and 9, article 37, article 38, article 39, paragraphs 1 (first two sentences), 2 and 4, article 42, paragraphs 4 to 9, article 43, paragraphs 2 and 3, and articles 44, 46, 47 and 49, may be proposed at any time, notwithstanding article 121, paragraph 1, by any State Party. The text of any proposed amendment shall be submitted to the Secretary-General of the United Nations or such other person designated by the Assembly of States Parties who shall promptly circulate it to all States Parties and to others participating in the Assembly.

2. Amendments under this article on which consensus cannot be reached shall be adopted by the Assembly of States Parties or by a Review Conference, by a two-thirds majority of States Parties. Such amendments shall enter into force for all States Parties six months after their adoption by the Assembly or, as the case may be, by the Conference.

Article 123 Review of the Statute

1. Seven years after the entry into force of this Statute the Secretary-General of the United Nations shall convene a Review Conference to consider any amendments to this Statute. Such review may include, but is not limited to, the list of crimes contained in article 5. The Conference shall be open to those participating in the Assembly of States Parties and on the same conditions.

2. At any time thereafter, at the request of a State Party and for the purposes set out in paragraph 1, the Secretary-General of the United Nations shall, upon approval by a majority of States Parties, convene a Review Conference.

3. The provisions of article 121, paragraphs 3 to 7, shall apply to the adoption and entry into force of any amendment to the Statute considered at a Review Conference.

Article 124 Transitional Provision

Notwithstanding article 12, paragraphs 1 and 2, a State, on becoming a party to this Statute, may declare that, for a period of seven years after the entry into force of this Statute for theState concerned, it does not accept the jurisdiction of the Court with respect to the category ofcrimes referred to in article 8 when a crime is alleged to have been committed by its nationals or on its territory. A declaration under this article may be withdrawn at any time. The provisions ofthis article shall be reviewed at the Review Conference convened in accordance with article 123, paragraph 1.

Article 125

Signature, ratification, acceptance, approval or accession

1. This Statute shall be open for signature by all States in Rome, at the headquarters of the Food and Agriculture Organization of the United Nations, on 17 July 1998. Thereafter, it shall remain open for signature in Rome at the Ministry of Foreign Affairs of Italy until 17 October 1998. After that date, the Statute shall remain open for signature in New York, at United Nations Headquarters, until 31 December 2000.

2. This Statute is subject to ratification, acceptance or approval by signatory States. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

3. This Statute shall be open to accession by all States. Instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Entry into force

1. This Statute shall enter into force on the first day of the month after the 60th day following the date of the deposit of the 60th instrument of ratification, acceptance, approval or accession with the Secretary-General of the United Nations.

2. For each State ratifying, accepting, approving or acceding to this Statute after the depositof the 60th instrument of ratification, acceptance, approval or accession, the Statute shall enter into force on the first day of the month after the 60th day following the deposit by such State of its instrument of ratification, acceptance, approval or accession.

Article 127Withdrawal

1. A State Party may, by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, withdraw from this Statute. The withdrawal shall take effect one year after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

2. A State shall not be discharged, by reason of its withdrawal, from the obligations arising from this Statute while it was a Party to the Statute, including any financial obligations which may have accrued. Its withdrawal shall not affect any cooperation with the Court in connection with criminal investigations and proceedings in relation to which the withdrawing State had a duty to cooperate and which were commenced prior to the date on which the withdrawal became effective, nor shall it prejudice in any way the continued consideration of any matter which was already under consideration by the Court prior to the date on which the withdrawal became effective.

Article 128 Authentic texts

The original of this Statute, of which the Arabic, Chinese, English, French, Russian andSpanish texts are equally authentic, shall be deposited with the Secretary-General of the UnitedNations, who shall send certified copies thereof to all States.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Statute.

DONE at Rome, this 17th day of July 1998.